Szolgatárs

Baptista lelkésztájékoztató III. évfolyam 6. szám • 1994. december

A TARTALOMBÓL

HIRDESD AZ IGÉT!

H.Vadász János: A megújulást megtisztulás, jórend és áldozatkészség követi 1
G.R.McDermott: A XVIII. századi ébredés 3

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Tudósítás a Szövetségi Tanács üléséről 5
Életrajzi kivonatok 8
BTA – Dékáni megnyitó 10
A Missziói Főisk. 3. tanévének évnyitóján 12

BIBLIATANULMÁNY

Krizmanichné G. Dóra: Megjegyzések a Prédikátor könyve összhangjáról... 13

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr.Boross Géza: A prédikáció dinamikája 27
Újváriné Szabó Anikó: A csoportos biblia-tanulmányozás 32
Hunter Vadász János: A felnőttek vasárnapi iskolai osztálya 35
Francis A. Schaeffer: Normák és szabadság a gyülekezetben 37

A BAPTISTA MISSZIÓ TÖRTÉNETÉBŐL

Sz.O.: Boros Mihály 40
Boros Mihály észak-dunántúli missziói munkájának története – Önéletrajz 41
Szebeni Olivér: "Krisztus követői" hadbíróság előtt 45
Száz éve született dr.Somogyi Imre 50
Fodor István (1871-1944) 52
Horváth Márton kilencven éves 53

SZOLGATÁRSNÉ

C.H. Spurgeon: Egy jó szó az asszonyok érdekében 54
Lukács Tamásné: Lelkipásztornénak lenni: hívatás 56

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE 58

VIDÁM ESETEK 61

SAJTÓFIGYELŐ

Az Európai Baptista Sajtószolgálat hírei 62
Válogatás az EBPS közelmúltbeli híradásaiból 64

A címlapon Dr. Somogyi Imre fényképe és sajátkezű aláírásának másolata látható.

/Fototechnika: Győri Énok/

HIRDESD AZ IGÉT!

Hunter Vadász János

A MEGÚJULÁST MEGTISZTULÁS, JÓREND ÉS ÁLDOZATKÉSZSÉG KÖVETI

Nehémiás 13:1-22

Úgy a testi, mint a lelki Izráel – az újszövetségi gyülekezet – életében Isten csodálatos módon gondoskodik a változások, megújulások, reformok élére álló vezetőkről, akik Isten kezében vannak, és általuk Isten a nép számára lelki és anyagi áldást ad.

Izráel legkiválóbb vezetői mindig közülük kerültek ki. Isten soha sem más népektől hívott el vezetőket az Ő népe élére: József, Mózes, Gedeon, Dávid – hogy csak egy néhányat említsünk. Aki ismeri a történelmet, az előre is lát, következtetni tud az eseményekből a jövőt illetően.

Isten a választott nép tagjainak felhasználásával hozta be a világba a Megváltót, a Szabadítót. Tanulságos ez a mi számunkra is. Isten ma is a Krisztus népe közül, az Ő testének tagjai közül fog támasztani olyan vezetőt, aki a változás, a reformok, a megújulás élére áll, és az elvilágiasodás, a közömbösség, az engedetlenség és a tévtanok zűrzavarából kivezeti az ő népét.

Ne keressünk mi más közösségekből, más nemzetiségből vagy országokból származó vezetőket, prófétákat, hanem kérjük Istent, hogy adjon nekünk vezetőket saját népünk közül. Nehémiás kérdezősködik hazája sorsa felől és miután hallja a lehangoló híreket, sírva, gyászolva imádkozik Istenhez, elismerve, hogy vétkezett ő és házanépe. Isten ígéreteire hivatkozva kér Istentől irgalmat és sikert feladatának elvégzésére.

Az alapige nagyon gazdag, több témakört felölel:

a/ Isten gyülekezetének tisztasága
1. v. Ammóniak, moábiták soha nem tartozhatnak Isten gyülekezetéhez.

b/ A rokonsággal való kivételezés
4. v. *"Eljásib pap, Isten háza kamráinak gondnoka, rokonságba került Tóbijjával és berendezett neki egy nagy kamrát"* azt, ahol az adományokat szokták tartani.

c/ Isten szolgáiról való gondoskodás elhanyagolása
10. v. A lévitáknak járó részt nem adták ki.

d/ A nyugalomnap be nem tartása, a megszentelés elmulasztása
15. v. *"Ebben az időben azt láttam Júdában, hogy a nyugalom napján szőlőt taposnak, gabonát hordanak, a szamarakra terhet raknak, és bort, szőlőt, fügét és mindenféle terhet hordanak Jeruzsálembe a nyugalom napján."*

Isten gyülekezetének tisztasága

Isten szent és tiszta, elvárja, hogy az Ő népe is szent legyen. Isten határozott parancsa, hogy ammoni vagy moábi ember ne tartozzon az Úr gyülekezetéhez.

Bálák, Moáb királya Bálám által akarta Izráelt megátkoztatni , de Isten ezt nem engedte meg. Az 5Móz 2:28 szerint eleséget és vizet akart tőlük venni Izráel, de nem adtak nekik.
Isten ma is elvárja gyermekeitől, hogy engedelmeskedjenek neki. Az engedetlenség előbb-utóbb tisztátalanság felé hajlik, és a megtűrt tisztátalanságért nagy árat kell fizetnünk.

Nepotizmus a rokonokkal való kivételezés. A zsidók közt megtűrt ammonita Tóbiás /Neh 4:3/, rokonságba került Eljasib pappal, aki *"Istenünk háza kamráinak a gondnoka, és berendezett neki egy nagy kamrát, bár ott az előtt az adományokat, a tömjént és az edényeket meg a lévitáknak, az énekeseknek és kapuőröknek rendelt gabona, must és olaj tizedét, és a papoknak felajánlott ajándékokat szokták tartani."*

Az ammonitákkal, moábitákkal kötött házasságok ide vezettek. Nem a templom rendje, tisztasága, hanem a rokonnak való kedveskedés került előtérbe. Ma is sok szomorúságot okozott és okoz a nem hívőkkel kötött házasságból eredő keveredés, ami szinte a mennyegző napjától a sírig, vagy a bírósági válásig sok nehézséget okoz a házaséletben. Emiatt szinte egy nemzedék tűnt el, a gyülekezeteinkből. Súlyos kérdés ez!

Ha egy baptista leány nem baptistához megy feleségül, ezt tolerálni lehet, de ha egy baptista hivő fiú nem baptista leányt vesz feleségül, ezt nehéz megérteni.

A vegyes házasságok elsősorban a nem egy vallásúak között, de nem utolsó sorban a különböző színűek, sokszor a különböző nemzetiségűek között szokott sok esetben keserűséget, csalódást, házassági elválást okozni.

Tóbiás és Eljásib esetében is és sok mai tragédia láttán feltehető a kérdés a 2Kor 6:15. alapján: *"Vagy mi azonosság van Krisztus és Beliál között? Vagy mi közösség van a hívő és a hitetlen között? Hogy fér össze Isten temploma a bálványokkal?"*

Közösségünk megújulását ezen a téren is a megtisztulás, a jó rend és az ige szerinti változás fogja előmozdítani.

Az Isten szolgáiról való gondoskodás elhanyagolása

Bizonyos mértékben összefügg ez a kérdés a tized beadásával. Mert amikor az elöljárók helyükre álltak, akkor az egész Júda beszolgáltatta a raktárakba a gabonának, a mustnak és az olajnak tizedét.

Izráel népének történelme során mindig testi-lelki jólétet, bőséget hozott, ha az adakozás igei követelményét figyelembe vették. Az Úr az ügye érdekében hozott anyagi áldozatokat mindig bőséges áldások sorozata követi.

A tized kényes kérdés. Aki adja, az boldog, nem kicsinyes. Aki nem adja, az azt állítja, hogy az Újszövetségben ez másként van. Az Úr Jézus ezt nem tanítja – mondogatják.

"Jaj néktek, képmutató írástudók és farizeusok, mert tizedet adtok a mentából, a kaporból és a köményből, de elhagytátok mindazt, ami a törvényben ezeknél fontosabb: az igazságos ítéletet, az irgalmasságot és hűséget. Pedig ezeket kellene cselekedni és amazokat sem elhagyni."
/Máté 23:23/

Idős, tapasztalt, 1800 fős gyülekezet lelkipásztora mondta: az a lelkipásztor, aki nem említi az adakozást, a tized beadására nem figyelmezteti a gyülekezet tagjait, az megfosztja az egyént és a gyülekezetet Isten áldásaitól. Nem népszerű téma ez, de szükséges!

"Megtudtam, hogy a lévitáknak járó részt nem adták meg, és ezért a szolgálatra kötelezett léviták és énekesek elszökdöstek a maguk mezeire."

Miért ilyen elhagyatott Isten háza? Hangzik el Nehémiás kérdése. – **Nem a magyar baptisták felé hangzik a kérdés?** 26 szolgálati helyen nincs pásztor! – miért? Igehirdetők, pásztorok mellékállásba kényszerülnek, mert a megújulást a jó rend, az áldozatkészség nem követi.

Lelkipásztorok házukat építik. Hova menjenek, ha a prédikátorlakást ki kell üríteni, miből vegyenek autót a körzeti szolgálatokhoz, hogyan képezzék magukat?

Elmarad a családlátogatás, a szórványokban élők lelki gondozása. Nincs megfelelő idő az igehirdetésekre való felkészüléshez. A lelkipásztor családja stressz, nyomás alá kerül és egyik krízisből a másikba esik – miért? Nem növekszik a gyülekezet sok helyen.

Nem könnyű a választ megadni, a helyzet túlságosan komplikált, több ok összetevőjéből adódik, de az egyik ok itt van. Gyülekezeteinkben a tagok még nem mindenütt, vagy talán csak nagyon kevesen tették próbára az Urat (Mal 3:7-12). Megtérésre van szükség ebben a kérdésben is: országos viszonylatban, világviszonylatban, egyénileg, közösségileg.

A vasárnap, a nyugalomnap megszentelése elmarad

Ez a jelenség, mint szörnyű áradat, átvonul az egész világon. Az Egyesült Államokban némi büszkeséggel hangoztattam, hogy Magyarországon vasárnap az üzletek zárva vannak, a gyárak leállnak, autó- és a házvásárlás szünetel. – Mert sajnos ott nem. A gyárak nagy része leáll, de az üzletek nyitva vannak. Ruha-, élelmiszer-, autó- és ingatlan-üzletek teljes erővel dolgoznak, legalább is a nyugati tenger partján, ahol éltem.

Minél jobban átvesszük a nyugati életstílust, piacgazdálkodást, itt is egyre több üzlet lesz nyitva. És a vasárnap, a nyugalomnap bizonyos mértékben lesüllyed a hétköznapos sorába. Nekünk, evangéliumi keresztyéneknek határozottaknak kell lennünk ebben a kérdésben is! Továbbra is tartsuk meg a nyugalomnap Istentől kapott rendjét, ne vásároljunk, ne foglalkozzunk mezőgazdasági munkával, kereskedelemmel, hanem lelkünk ápolásával, az Úr dicsőítésével és igehallgatással töltsük ki e napot. Gyülekezeti közösségben szenteljük meg az Úr napját!

Az Úr megadta a megújulás lehetőségét. Szabadon gyakorolhatjuk hitbeli meggyőződésünket. Ne legyünk gyávák, a sátánnal megalkuvók, két úton járók, sem közömbösek. Nehémiás nagyon bátran, félelem nélkül cselekedett, mint a perzsa uralkodó által kinevezett helytartó, Istenbe vetett töretlen hittel, kitartó optimizmussal, a maga anyagi hasznát nem keresve állt a megújulási, a megtisztulási és áldozatkészségi mozgalom élén.

A következő részben /23. rész/ nagyon messzire elmegy a 25. vers szerint:

"ezért szidtam és átkoztam őket, sőt egyeseket megvertem és megtéptem."

Elrettentő dolog, de Isten ennél keményebb eszközökkel is jöhet közösségek, egyházak, gyülekezetek megmentésére. A bűn miatt fogságba került nép megbánást tanúsított, Nehémiással az élen Isten felé fordult. Isten nagyon kemény próbák után hozta el a megújulás és a fogságból való hazatérés idejét.

A fájdalom, a szenvedés távol tart az elvilágiasodástól. Egyszer egy fiatal fiú elhagyta atyja otthonát, tengerésznek állt be. Három évi távollét után hazafelé hajózott örvendezve azon, hogy újra látja szeretteit. Azonban hajója a norvég partok közelében hajótörést szenvedett. Sokan az utasok közül a tengerbe estek és elpusztultak. Néhánynak sikerült mentőcsónakba kerülni és igyekeztek a partok felé evezni, de a víz rájuk fagyott, és meghaltak. A csónak parancsnoka, akinek a fiú jóbarátja volt, látta, hogy a fiú is elfáradt és kezdi szemeit becsukni, megijedt, hogy ő is a jég áldozata lesz. A csónak parancsnoka kötelet vett kezébe és azzal ütlegelte a fiút, amíg teljesen feléledt. Hosszú idő múlva a parthoz értek. Megmenekült a fiú és mindig emlegette azt, hogy az ütlegelés, amit kapott, az életét mentette meg.

A fájdalom, a szenvedés, amit Isten az ő népének okoz, olyan, mint a fiúra hullott ütlegek azért, hogy ne aludjunk el a világiasság tengerében, ne vesszünk el a bűnben, hanem életben maradjunk, reá tekintve megújulva az Ő kegyelme által.

Nehémiás kemény eszközöket használva, Istenbe vetett hittel állt a megújulást követő megtisztulást, jórendet, áldozatkészséget megvalósító mozgalom élére. Isten az Újszövetség népétől is elvárja, hogy tiszta legyen, ne legyen személyválogató, gondoskodjon Isten szolgáiról és a nyugalom napot szentelje meg. Ámen.

"AHOL A KÜLSŐ EGYSÉGRE TÖREKSZENEK, OTT A BELSŐ EGYSÉGET MINDIG ELHANYAGOLJÁK."

Csia Lajos

Gerald R. McDermott

A XVIII. századi ébredés

Egy évtizednyi időn belül a reformáció óta a legnagyobb evangéliumi ébredés ment végbe Amerikában, Angliában és az európai kontinensen. Mire elhalványult, az angol és amerikai világ politikai és társadalmi kultúrája örökre megváltozott. A keresztyén értékek az egyházon túl is rányomták bélyegüket a világra.

A XVIII. századi ébredés három nagy mozgalomból állt, amit egy óceán, egy tenger és több ezer kilométer választott el egymástól: az amerikai gyarmatokon történt nagy ébredésből, az angol evangéliumi ébredésből és a Ludwig von Zinzendorf vezetésével a kontinensen lezajlott ébredésből. Ezek a nagy ébredések, sőt az ezeknél kisebbek is általában tíz közös vonást mutattak.

1. Az ébredéseket együttes imádságok előzték meg. Az évszázad elején evangéliumi igazságként fogadták el, hogy az ébredés rendszerint az ébredésért való közbenjárás nyomán az isteni Lélek kiáradását követi. Így volt az 1720-as és 1730-as években, miután évtizedek múltak el az igazi vallás haldoklása idején, és az evangéliumi keresztyének imádkozva várták ezt a fölkenetést. Úgy tűnt, hogy az első válaszok 1734-35 között érkeznek meg, mint a Connecticut River Valley-ben tapasztalt ébredések, amelyeket a northamptoni (Mass.) gyülekezetben működő Jonathan Edwards vezetett. Aztán ugyanez ment végbe máshol is. Böjtölés és imádkozás napjai előzték meg a Gloucesterben, Halifaxon és Middleboroughban (Mass.) kezdődött ébredéseket. Portsmouthban (N.H.) és Wrenthamben (Mass.) egy böjtöléses nap istentisztelete után következett be. Aztán 1743 augusztusában Skócia Golspie nevű városában John Sutherland három imacsoportot vezetett, könyörögve a Szentlélek kiáradásáért. Egy évvel később beindult az ébredés. Egyedül ebben a gyülekezetben hetvenen tértek meg.

A XVIII. századi ébredések a közös imádkozás számos hálózatát hozták létre, melynek keretében a világon végbemenő lelki ébredésért könyörögtek. 1727-ben Zinzendorf morva közösségének tagjai kezdtek 24 órás közös imádkozásba, amelyet 100 éven át folytattak. 1743-ban Edwards, aki meggyőződéssel vallotta, hogy a közös imádkozás sokkal hatásosabb, mint az egyének egyidejű imádkozása, azt javasolta, hogy egynapos böjtöléses imádkozást végezzenek a világméretű ébredésért egész Amerikában. Edwards "imakoncertjét" megvalósították a skót gyülekezetek, John Wesley és az angol evangéliumi gyülekezetek, ezenkívül számos amerikai gyülekezet minden negyedév utolsó hónapjának első keddjén.

2. Az ébredéseknek jó vezetőik voltak. A XVIII. század evangéliumi közösségei hittek abban, hogy Isten rendkívüli eszközöket választ az ő Szentlelke kiáradásának különleges időszakaiban. Jonathan Edwards írta a A megváltás művének történetében, hogy amikor az igazi vallás már-már a megszűnés szélére sodródott, "Isten ébredést adott, és angyalt vagy prófétát küldött, vagy bizonyos kiemelkedő személyt állított elő a reformálás eszközeként."

A XVIII. századi ébredések legalább három ilyen rendkívüli eszközt figyeltek meg az angliai és amerikai világban. Jonathan Edwards volt az ébredések teológusa. A megváltás művének története című munkája nagy hatással volt az evangéliumi keresztyének gondolkodására egészen a XIX. század végéig. Edwards azzal érvelt, hogy a megváltás történetét az ébredések viszik előbbre. Más szóval, Isten országának minden nagyobb előrelendülését a Szentlélek kiáradása jelezte és vitte véghez e földön. Jóllehet Edwards gyenge hanggal rendelkezett és nem volt karizmatikus előadó, hallgatóságának figyelmét élénk képzelőerejével tartotta fenn ("A harag tüzes kemencéje fölött egy vékony fonalon függ az életed"), és mélyen ismerte az emberi tapasztalatot. Mások sokkal hatalmasabb prédikátorok voltak, mint ő, de Edwards teológiája a vallásos vágyakozás területén az ébredés lángját még halála után is több mint egy évszázadon át lobogtatta.

George Whitefield volt a keresztyénség legnagyobb lelki robbanásának az eszköze 1740-ben. A csupán 24 éves prédikátor több mint 175 beszédet mondott 45 nap alatt Massachusetts és Connecticut államban tett körútja során. Prédikációinak legtöbbjét hatalmas tömegek hallgatták. Utolsó beszédét Bostonban húszezren figyelték. Mielőtt körútja véget ért, legalább egyszer mindenki hallotta őt, és szónoki hatalma legendássá vált. Egy alkalommal Whitefield későn érkezett az összejövetelre, és egy másik prédikátor kezdett beszélni egy "hatalmas szöveg" alapján. A hallgatóság azonban nyugtalankodott. Amikor Whitefield megérkezett, az előző prédikátor azonnal átadta a szolgálatot. Egy szemtanú szerint "Whitefield úr alig beszélt egy percig ugyanarról a bibliai szövegről, amikor az egész hallgatóságot úgy meghatotta, hogy sokan könnyeztek, tördelték a kezüket, sóhajtoztak, sírtak, és kiáltoztak mindenfelé." Egy másik alkalommal egy német asszony, aki nem értett angolul, meghallgatta Whitefield beszédét Philadelphiában, és annyira meghatották Whitefield "gesztikulációi, arckifejezései, tekintete és hangja", hogy "visszatérése után kijelentette, hogy az életben még sohasem volt része ilyen megelevenítő, ébresztő és építő tapasztalatban."

Whitefieldhez hasonlóan John Wesley is a tömegek szónoka volt, de míg Whitefield az angol színpad színészéhez hasonlított, Wesley úgy beszélt, mint egy oxfordi tudós és gentleman. Wesley viszont, Whitefielddel ellentétben, adminisztratív géniusz volt. Egy hatalmas, szigorúan fegyelmezett, kiscsoportos, úgynevezett "osztályösszejöveteles" hierarchiát szervezett, hogy bizonyságot tegyenek, imádkozzanak, és lelkileg bátorítsák egymást. Ezek még jóval halála után is életben tartották látomását. Ezenkívül Wesley fáradhatatlan volt. Haláláig főként lóháton olyan sokat utazott, hogy tízszer körüljárhatta volna a világot.

3. Az ébredéseket a reformáció tanainak prédikálása indította el és tartotta fenn. A XVIII. századi ébredési prédikátorok határozottan elutasították a "törvényeskedő" és "racionalista" prédikálást, ami pusztán erkölcsiséget hirdetett. Ezzel szemben hangoztatták a Krisztus engesztelő halálában való hit által történő megigazulást. Wesley tanította az újjászületés abszolút szükségességét, és George Whitefield átvette a Wesley-testvérektől, Johntól és Charlestól annak hangoztatását, hogy egyedül a hit az előfeltétele az üdvösségnek.

Az ítéletet prédikálták a kegyelem meghirdetése előtt a Connecticut Valley-ben szolgáló lelkipásztorok. Mennydörgés fiai és egyúttal a vigasztalás fiai is voltak. Az 1720-as években Edwards nagyapjának, Solomon Stoddardnak a vezetésével, az ébredési lelkipásztorok már hirdették a kárhozat rémségeit mint az ingyen kegyelem dicsőséges ajánlatának bevezetését. Edwards közölte, hogy az "Isten igazsága a bűnösök ítéletében" című prédikációja a leghatásosabb eszköz volt a lelkek 1734-35-ös aratásában. A prédikációban a Róm 3:19 egyik mondatát magyarázta – *"hogy elnémuljon minden száj"* – és kifejtette, hogy "igazságos volna Isten részéről, ha a testies embert egyszerűen örökre megvetné és elutasítaná". Ezért ha a bűnös kegyelmet kap, az csak Isten szeretetének meg nem érdemelt cselekedete.

4. Az ébredési igehirdetők a reformációs üzenetet új és hatalmas módon prédikálták. Felismerték, hogy hallgatóik fő problémája a makacs önakarat és nem a tudatlanság. (Ezt az üzenetet prédikálták valamikor a lutheránus és református lelkészek a XVI. század óta.) Ezért nem igyekeztek új információt átadni, hanem cselekvésre ösztönözték hallgatóikat. Eltö-

kéltek voltak abban, hogy hallgatóikat válaszadásra késztetik. Mivel úgy hitték, hogy a megtérés a szív átalakulása, tüzesen szóltak, hogy meglágyítsák, sőt megtörjék hallgatóik szívének keménységét.

Whitefield volt a leghatásosabb az új típusú prédikátorok között. Ha a többiek lángolva szóltak, ő pozitívan szenvedélyes volt. Harry S. Stout mondja: "Whitefield úgy prédikált, mintha soha többé nem következett volna holnap." Egy korabeli közlés szerint "néha keservesen sírt, hangosan és szenvedélyesen rohangált, és gyakran annyira önkívületbe esett néhány másodpercig, hogy azt gondolhattad volna, hogy sohasem fog helyreállni, és amikor mégis magához tért, egy kis időre volt szüksége, hogy összeszedje magát." Miután Whitefield Northamptonben prédikált, Edwards felesége, Sára ezt írta: "Csodálatos látni, hogy milyen hatással van a hallgatóságra a Biblia legegyszerűbb igazságainak hirdetésével. Láttam, hogy ezer ember csüngött szavain visszafojtott némaságban, amit alkalmanként megszakított egy-egy alig elfojtott zokogás." Edwards is sírt Whitefield prédikációja alatt.

Hogy prédikálásuk érzelmi hatását erősítsék, az evangéliumi lelkipásztorok csak néhány soros följegyzést vittek a szószékre. Úgy gondolták, hogy minél kevésbé támaszkodnak a jegyzetekre, annál érzékenyebbek a Lélek vezetésére és hallgatóságuk szükségleteire. Edwards szóról szóra leírta prédikációit szószéki szolgálatának első tizenhárom éve alatt. A nagy ébredés elindulása után azonban csak szűk vázlatot használt jegyzetként. Whitefield rendszerint jegyzet nélkül prédikált.

5. Az ébredési prédikátorok nem a hagyományos időben és nem a hagyományos helyeken prédikáltak. Whitefield a hagyományos egyházi alkalmakon kívüli időt használta fel, és olyan helyeken prédikált, ahol tömegek hallgathatták. Wesley börtönökben prédikált a foglyoknak, vendéglőkben az utasoknak, és hajókon az Írországba átkelőknek. A szabad ég alatt óriási, kétezertől húszezres létszámig terjedő tömegeknek kezdett prédikálni, és csak azután győződött meg a tömegevangélizációk lehetőségéről, miután Edwards beszámolt a northamptoni ébredésről. Egyszer százaknak prédikált, miközben apja sírjánál állt, mert nem akart bemenni a közeli templomba. A presbiteriánus ébredések mind Skóciában, mind a gyarmatokon gyakran végeláthatatlan szabadtéri úrvacsorai istentiszteletekben csúcsosodtak ki.

6. Az ébredési igehirdetők fontosnak tekintették a zenét. Az új típusú éneklés hozzájárult a XVIII. századbeli ébredések érzelmi hangulatához. Sok evangéliumi szolgálattevő fölismerte a zene hatalmát abban, hogy felkelti a vallásos érzést és alátámasztja az ébredést. Edwards a northamptoni ébredésről szóló beszámolójában írta, hogy "a nyilvános istentiszteletnek egy része sem gyakorolt olyan hatást Northampton népére, mint az Istent magasztaló éneklés." Edwards azzal zárta, hogy "az éneklést gyakran kell alkalmazni az istentiszteleteken, mert a zene ereje fölkelti a vallásos vágyakat."

7. Az ébredési beszámolók segítettek az ébredés terjesztésében. Edwards és a northamptoni gyülekezet a Hollandiából és Németországból érkezett ébredési hírek alapján nyert inspirációt és lelkesítést. Az amerikai nagy ébredés hírei mélyen érintették a skóciai Cambuslang keresztyéneit. Elizabeth Jackson fiatal, egyedülálló szolgálólány mondta, hogy miután hallotta, hogy prédikátora "olvassa az evangélium külföldi sikerével kapcsolatos újságokat, nagyon meghatódott azon a gondolaton, hogy olyan sokan megjavulnak, de vele semmi sem történik." 1741 novemberének közepén Nicholas Gilman durhami (N.H.) lelkész kezdte hangosan olvasni egyháztagjainak Edwards ébredési beszámolóit és a "Bűnösök a haragvó Isten kezében" című prédikációját. December elejére ébredés kezdődött Gilman gyülekezetében. Whitefield Journals-ja hasonló hatást ért el.

De ha először lelkészek hirdették is az örömhírt, a laikusok vették át az üzenetet és rohantak vele szomszédaikhoz. Az előző századokban történt ébredésekkel ellentétben, a XVIII. századi ébredést elsősorban laikusok és nem lelkészek lendítették előre. Még Edwards is, az ébredés első nagy vezéralakja, azt mondta, hogy a lendület alulról, különösen a fiataloktól származott, akiknek "bizonyságtételei" nagy "zajt" okoztak, amit az egész környéken meghallottak.

9. Az ébredés vezetői hitték, hogy a Szentlélek jelenléte valóságosan kifejeződik. Edwards meggyőződése szerint a Lélek felismerhető, amikor "hatalmas, láthatatlan erővel" áthatja a gyülekezetet, és olykor még "látható megmozdulást" is okoz.

Sok ilyen eset volt a XVIII. századi ébredés folyamán. Például egy rögtönzött előadás alatt egy skót lelkipásztor megkérdezte: "Hol van szegényes működésem gyümölcse e nép körében?" Erre egyes egyháztagok felkiáltottak "a legnyilvánosabb módon, elveszett állapotukat és készületlenségüket elismerve, és hogy a pokol vár rájuk, aztán hallották az átkozottak sikoltásait, és gyötrelmüket fejezték ki nemcsak szavakkal, hanem kezük összeütésével, fejük verésével, és szörnyű reszketésekkel, gyakori ájulással, vonaglással, miközben a lelkész gyakran kérte őket, hogy ne fojtsák el bűnvallásukat, sőt erre bátorította őket." Egy úrvacsorai istentiszteleten a következő évben Skóciában harmincezer ember vett részt "mindkét nemből, minden életkorból, a legkeményebb férfitól a leggyöngédebb gyermekig", írta egy részvevő, "és reszkettek, sőt néhányan elestek, mint a holtak".

10. Az ébredések rendszerint fölerősítették a szegények és szerencsétlenek iránti törődést. Zinzendorf morva hívei gondoskodtak a betegekről, iskolákat hoztak létre és támogatták az öregeket, özvegyeket és árvákat. Edwards szerint a keresztyének kötelessége a szegényekről való gondoskodás, ami első helyen álló bizonyítéka az igazi vallásnak, és éppen olyan fontos, mint az imádkozás vagy a gyülekezetbe járás. A Bibliában egyetlen parancsolatot sem fejeztek ki erőteljesebben, mint ezt. Az ébredés idején ezt a kötelességet különösen hangoztatták. Azt ajánlotta, hogy minden gyülekezetnek legyen nagy pénzalapja erre a célra. Halálos ágyán elrendelte, hogy azt a pénzt, amit felhasználhatnának a temetésére, a szegényeknek juttassák el.

Whitefield egy nagy árvaházat létesített Georgiában és egyedül tartotta fenn. Jóllehet voltak rabszolgái, a nagy evangélista mégis egyike volt a rabszolgák legnagyobb hősének. Amikor Amerikában sokan kételkedtek abban, hogy a rabszolgáknak van lelkük, Whitefield mindenkinél többet tett azért, hogy keresztyén hithez segítse őket. Wesley támadta a rabszolgaságot, igyekezett korlátozni az alkoholizmust a szegények körében, tisztességes árakat, megélhetéshez elegendő bért és becsületes, egészséges munkalehetőséget sürgetett mindenkinek.

A XVIII. századi evangéliumi tapasztalat tanulságul szolgál a mai evangéliumi keresztyéneknek. Bemutatja, hogy az igazi lelki ébredés, ha megfelelő mélységű és erősségű, jobban át tudja formálni a kultúrát, mint a politikai vállalkozások. Nem szabad meglepődnünk, hogy olyan sok pénz és energia felhasználásával is olyan keveset tudunk elérni. Vajon a Szentlélek vezetése és hatalma alatt élünk? Elfelejtettük az egyszerű evangélium erejét?

Az ébredést nem indíthatja el egy bizottság, de még a prédikátorok csapata sem. Ha a XVIII. századi evangéliumiaknak igazuk volt, akkor az ébredés egyedül a Szentlélek szuverén cselekedete alapján történik. Semmit sem tehetünk, hogy az létrejöjjön, de összefoghatunk másokkal, hogy imádkozzunk Isten Lelkének kiáradásáért.

Cal Thomasnak igaza van: a felelet nem az újjáélesztett erkölcsi felsőrendűségben rejlik, hanem abban, hogy a prédikátorok "új tagokat keltenek életre, állítanak a nem e világból való királyság ügyének szolgálatába." Nem szabad abbahagynunk e világ küzdelmét a békéért és igazságért, de azt sem szabad elfelejtenünk, hogy "nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkemmel", mondja az Úr!

Ford. G.L.

Ami szívből jön,
az szívbe is jut.
M. Nemetschek

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Tudósítás

a Szövetségi Tanács október 11-ei üléséről

Hosszú nyári szünet után kezdte meg őszi munkáját a Szövetségi Tanács. Az összegyűlt feladatok sokasága egésznapos munkaülést igényelt a résztvevőktől.
Az alábbiakban röviden beszámolunk az ülésen elhangzottakról.

1. A Szövetségi Tanács minden ülését áhítat, egyenkénti imádság vezeti be, melynek témaköre elő- és felkészít a nap fontos döntéseire.

Ez alkalommal Sipos Sándor testvér, pécsi presbiter a Zsid 4:12-16 alapján buzdította imára a tanácskozás résztvevőit, három pontba foglalva az üzenetet:
– Isten kinyilatkoztatásának középpontjában az igei üzenet áll. Ezért elengedhetetlen, hogy egyházunk, annak szervezetei és minden munkánk Isten Igéjére épüljön. Gyülekezeteink Szövetsége mindvégig álljon az Ige talaján.
– Nagy Főpapunk Jézus Krisztus. Ha súlyos döntéseket kell is hoznunk Főpapunk jelenlétében, minden körülmények között Általa hozzuk meg ezeket.
–Ragaszkodjunk hitvallásunkhoz!

A napirend megkezdése előtt Vas Ferenc lelkipásztor felszólalásában kérte imádkozzunk a lelkipásztorgyermekekért és a lelkipásztor-közösségért, hogy Isten oltalma és helyreállító kegyelme alatt maradhassunk.

2. A BTA tanárainak kinevezése

Az SZMSZ 38. /4/ bekezdésével összhangban a Tanügyi Bizottság 1994. augusztus 19-i ülésén úgy határozott, hogy dr. Almási Tibor lelkipásztornak az újszövetségi tanszék, Kiss Emil lelkipásztornak az egyháztörténelmi tanszék rendes tanárává történő kinevezését ajánlja a Szövetségi Tanácsnak. A kinevezés időtartamára vonatkozóan – az említett két testvér esetében is – BTA SZMSZ-nak rendelkezései érvényesítendők. A Szövetségi Elnökség a kinevezést támogatja.

A szavazás előtt a Szövetségi Tanács megvitatta a javaslatot, majd titkosan szavazott.

HATÁROZAT: A Tanügyi Bizottságnak a Szövetségi Elnökség támogatásával benyújtott javaslatát szavazati többséggel mindkét testvér esetében elfogadta a Szövetségi Tanács.

3. A Békehírnök felelős szerkesztőjének kinevezése

A Szövetségi Elnökség az SZM. 3. mellékletének 6. § d/ pontja alapján javasolja a Szövetségi Tanácsnak, hogy Kolozs Nagy János testvért nevezze ki a Békehírnök felelős szerkesztőjének. Nagy testvért miután kiváló eredménnyel elvégezte az Újságíró Iskolát, megszerezte az újságírói szakképesítést, ezzel mindenben megfelel e tisztség betöltésére előírt követelménynek.

A szavazás előtt a Szövetségi Tanács megvitatta a javaslatot, majd titkosan szavazott.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács kinevezte a Békehírnök felelős szerkesztőjévé Kolozs Nagy János testvért. A kinevezés időtartama a következő választó közgyűlésig érvényes, de a kinevezés megismételhető.

4. A Baptista Teológiai Akadémia október 31-ig benyújtandó Szervezeti és Működési Szabályzatának megvitatása került sorra.

A BTA SZMSZ-nak elfogadása a Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság részéről meghatározza az Intézet besorolását, a hallgatók végbizonyítványának más felsőoktatási intézetek részéről történő elfogadását.
Bereczki Lajos testvér ismertette a Szövetségi Tanáccsal az előkészítő bizottság munkáját.

Az általános vita során felmerült kérdésekre dr. Almási Tibor és Bereczki Lajos testvérek válaszoltak.
– Dr. Almási Tibor testvér ismertette a tervezet alapján várható költségeke is. Ezek – a résztvevők megítélése szerint – megfelelő ésszerűsítéssel és takarékossággal jelentősen csökkenthetők.
– A tanszékvezető tanárok függetlenítése nem csupán belső igény, hanem törvényi követelmény is – válaszolta egy kérdésre Almási tv.
– A Missziói Főiskola besorolásának lehetősége jelenleg a BTA Missziói Tanszékének indításával oldható meg. Az itt diplomát szerzett hallgatók – továbbtanulási szándék esetén – nyelvi különbözeti vizsgák letétele után folytathatják tanulmányaikat a BTA más szakán is.
– A BTA 8 szemeszteren, a MF 6 szemeszteren át képezi hallgatóit.
– Győri Kornél főtitkár testvér javasolta, hogy a következő időktől legyen megkülönböztetett a lelkipásztori szolgálatra jelentkező hallgató, a csupán önképzési igénnyel jelentkezőtől. A tanuláshoz való jogot biztosítanunk kell azoknak is, akik – eredményes felvételi vizsga esetén – nem akarnak a tanulmányaik befejeződése után szolgálatba állni, de a kedvtelésből tanulók költségét nem vállalhatja át az Egyház. Ezen felül – mutatott rá Győri testvér

felszólalásában – az önhibájukból tanulmányaikat megszakítók, illetve pályaelhagyók esetében meg kell találni a költségvisszatérítés módját is.

– Dr. Szabó István testvér – a Felügyelő Bizottság elnöke – javasolja, hogy kérjük fel az Akadémiára hallgatókat beküldő gyülekezeteket, hogy a tanulmányi idő végéig rendszeres támogatással segítsék az Intézetet.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács a BTA SZMSZ. tervezetét elfogadta és rendelkezett az átmenetről, mely szerint az 1994/95. tanév ügyeit a Tanügyi Bizottság intézi, míg az 1995/96. tanév ügyeit – beleértve a felvétel meghirdetését is – már a néhány héten belül megalakítandó Főiskolai Tanács intézi.

5. Javaslat az 1994. évi zárszámadás és az 1995. évi költségvetés elkészítésével kapcsolatos teendők felvázolása, intézkedések elrendelése

a/ A szakmai teendők végzésére meg kell kísérelni felkérni Varga Boldizsárné és a Papp házaspár testvéreket, kisegítő jelleggel.

b/ Az SZMSZ-ben nevesített intézmények, bizottságok és tagszövetségek vezető testületeit fel kell kérni költségvetési igényeik benyújtására.
– Egyfelől minden lehetséges igényt vegyenek számításba
– másfelől terveiket igazítsák szerény anyagi lehetőségeinkhez, a legmesszebbmenő takarékosságra törekedve.

c/ A Felügyelő Bizottságot fel kell kérni, hogy – amennyiben egyetértésével találkozik – rövid időn belül világítsa át az MBE különféle rétegeivel foglalkozó szervezeteket (BÉSZ, Falumisszió, MOBISZ, Nőbizottság, Vasárnapi Iskolai Bizottság), különös tekintettel gazdasági helyzetük, szervezeti felépítésük és az általuk végzett tevékenység viszonyára.

A Szövetségi Tanács a javaslattal egyetértve elfogadta azt.

6. Az 1995. évi eseménynaptár főbb dátumainak meghatározása és ütközések esetében elsőségi sorrend megállapítása

Az Eseménynaptár tervezetét megvitatta a Szövetségi Tanács. /Ha a missziókerületek és más egyházi szervek is jelezték tervezett alkalmaikat, – a szükséges egyeztetések után – az Eseménynaptárt közreadjuk./

Az Eseménynaptár összeállításakor gyakran megtörténik, hogy egy napra több esemény is kerül. Ilyenkor szükségessé válik egy általánosan alkalmazott rangsor alkalmazása.

A Szövetségi Tanács elfogadta az alábbi rangsorolást, így az 1995-ös évre készülő Eseménynaptárban már ez érvényesülni fog.

I. Üdvtörténeti és állami ünnepek
II. A BVSZ különféle világnapjai
III. Az MBE országos szervei által meghirdetett, az egész közösséget érintő rendezvények (közgyűlés, konferenciák, stb.)
IV. Missziókerületi közgyűlések, konferenciák
V. A tagszövetségek, jelentős számú embercsoportot képviselő bizottságok által rendezett országos események (közgyűlések, konferenciák)
VI. Az V. pont alatt felsoroltak vezető testületeinek tanácskozásai
VII. Az V. pont alatt felsoroltak területi konferenciái
VIII. Missziókerületi LMK-k
IX. Minden egyéb esemény

(Minden érintett körlevélben megkapja az Eseménynaptár tervezetét, és a rangsorolás figyelembevétele mellett november végéig küldheti vissza a saját tervek jelzésével.)

7. Döntés a missziói titkár lemondásának sorsáról

Győri Kornél főtitkár testvér ismertette Bayer György missziótitkár testvér október 11. keltezésű levelét, melyben jelezte, hogy kész továbbra is vállalni szolgálatát a Misszióbizottság élén, amennyiben bizalmi szavazás által megerősíti a Szövetségi Tanács az ő megbízatását.

A Szövetségi Tanács Bayer György testvérnek bizalmat szavazott a missziótitkári szolgálata folytatólagos betöltéséhez és szeretettel felkéri szolgálatának további folytatására.

8. A betegségéből lábadozó főtitkár személyes előterjesztése Szövetségi Tanács jóváhagyásra, a tisztségével összefüggő teendők hatékonyságnövelő racionalizálásáról
A javaslat megvitatása során megállapítást nyert, hogy szükséges az Elnökség tagjainak egy összehangolt időbeosztást készíteni, tekintettel az egyéni gyülekezeti, valamint más egyházi elfoglaltságra és a biológiai, élettani követelményekre.

A Szövetségi Tanács indítványozta, hogy technikai fejlesztés által ésszerűsítse a MBE Szövetségi Iroda adminisztrációs munkáit.

a/ A főtitkár személyes használatára egy használt Lap Top számítógépet kell rendszeresíteni, melyet utazás közben és otthoni munkavégzés esetén is használható. Ezzel a hivatalos levelezés főtitkári része csaknem teljességgel elvégezhető lesz.

b/ Az előzőekhez részben kapcsolódva, részben a titkárnői munka ésszerűsítésének, könnyítésének fokozására a Szövetségi Tanács határozatot hozott egy IBM típusú, szükséges paraméterekkel rendelkező számítógép megvásárlására. Így nem kell a körleveleket, más iratokat többször is újra gépelni, hanem csupán egyszer, és minden további változtatás, javítás a gépen lesz elvégezhető. Ezzel végre olyan helyzetbe kerül a Szövetségi Iroda, melyben az ott dolgozóknak nem kell egészségi állapotukat is veszélyeztetni a túlterhelés miatt.

c/ A Szövetségi Tanács határozatában lehetőséget biztosít személyi segítség /lehetőleg 4 órai munkaidős nyugdíjas/ munkába állítására, az Elnökség mellett. Ugyancsak rendelkezésében biztosítani kívánja a Szövetségi Iroda dolgozóinak az ebédidő megtartásának lehetőségét is.

9. A június 11-i rendkívüli közgyűlés határozatai végrehajtásának vizsgálata

– Az általános vitában szóba került a rendkívüli közgyűlés "nem"-mel szavazó, vagy tartózkodó szavazóinak felkeresése, új határidő kiírása a válasz letisztázása érdekében.

– Több felszólaló is hangsúlyozta, hogy – az SZMSZ vonatkozó pontjaival összhangban – a missziókerületi tanácsoknak kell vállalniuk a határozatok végrehajtását, különös tekintettel arra, hogy itt emberekről, gyülekezetekről és imaházakról van szó.
– Kovács Géza testvér javasolta egy 5 tagú bizottság felállítását, mely végiglátogatja a problémás gyülekezeteket, megkérdezve, mit, milyen mértékben képesek elfogadni a közgyűlés által elfogadott Hitvallási értelmezés cikkelyeiből. Ezzel együtt tisztázandó, a Hitvallás részbeni elfogadása mellett folyatatható-e a közös út.

– Győri Kornél főtitkár testvér emlékeztetett az SZMSZ vonatkozó cikkelyére, mely szerint gyülekezet nem zárható ki a Szövetségből. A gyülekezet közös állásfoglalásaként feltüntetett nyilatkozatok mögött meg kell világítani az egyéni állásfoglalásokat.

Megerősítést nyert a Szövetségi Tanács döntése alapján, hogy a rendkívüli közgyűlés határozatait a missziókerületi tanácsoknak kell végrehajtaniuk. Ugyanakkor szükség szerint segítséget kérhetnek a felmerülő akadályok kiküszöbölésére.

10. Személyi és tárgyi jellegű kérdések

a/ Juhász Tibor testvér – a Szerbiai Baptista Szövetség volt lelkipásztora – kéri, hogy az MBE lelkipásztori állományába nyerjen felvételt.

– Győri Kornél főtitkár testvér rámutatott, hogy a Szerbiai Baptista Szövetségtől hozzájárulást kell kérni.
– Szükséges a kérelmező meghallgatása. Erre a célra egy alkalmi bizottság felállítását javasolta.
– A kérelmezőtől kérjük életrajza benyújtását.

b/ A SZT megvizsgálta Tóth Gábor testvér ukrajnai missziós szolgálatával kapcsolatos pótlólagos teendőket. Sajnálatos adminisztrációs hibákat kell kiküszöbölni.

c/ Kovács Géza MF igazgató testvér ismertette egy MF hallgató ukrajnai szolgálatának kibontakozását.

d/ Dan Imre testvér a Komádi Körzet kérését tolmácsolta, mely szerint az ott eladott imaház árából befolyt teljes összeget a körzet visszaigényli.

e/ Révész Árpád elnök testvér beszámolt a MABAVIT augusztus 19-én Tahiban megtartott vezetőségi megbeszéléséről.
– Az ott megfogalmazott tervek szerint a MABAVIT következő alkalma 1996. augusztus 23-25-én lesz Nagyváradon. Ezt megelőző napon Félix-fürdőn a vezetők és az intézmények vezetői fognak találkozni.
– A tanácskozás résztvevői foglalkoztak azzal a kérdéssel is, hogy szükséges-e létrehívni Magyar Baptisták Világszövetségét. Ezt nem, de egy missziói szervezetet igen. Ennek az alakuló szervezetnek Magyarországon lenne a székhelye. Ez egy cégbíróságilag bejegyzett szervezet lehetne. Ha a megvalósítás mellett döntenek az érintettek, akkor a közvetlen teendők: 3 fő kijelölése, akik az Alapszabály szövegtervezetét megfogalmazzák és elvégzik az egyéb előkészületi feladatokat is.

11. Segélykérelmek

– Az Ózdi Körzet kérése: a lelkipásztor lakás vásárlásához 100.000- Ft segélyt kér arra az időre, amikor a vásárlás esedékes lesz.

– Az Aszódi Gyülekezet kérése: a 160.000-Ft-os költségvetésű gázbevezetési munkálatok fedezése a 21 tagú gyülekezet erejét meghaladja. 50.000- Ft támogatást kér a gyülekezet, a 110.000- Ft-os sajátrész vállalása mellett.

– A Kaposvári Gyülekezet kérése: 1 millió Ft kölcsönt szeretne kapni a gyülekezet a BTA épületének értékesítési összegéből, mely által az épület egyik szárnya használatba vehetővé válhatna. A kölcsön fedezetéül a régi imaház szolgál. A kért kölcsönt a jelzett néhány hónapos határidő múltán a gyülekezet visszafizeti.

– A Berettyóújfalui Körzet kéri, hogy az 1995. évi pünkösdi célgyűjtés által kapjon támogatást az épülő szolgálati lakás költségeinek részbeni finanszírozására.

– Juhász János Pál kérelme: szeretne kijönni a Kiskunhalasi Ideggondozó Intézetből, melyhez ügyvédi segítségre van szüksége. Kéri, hogy az ügyvédi költségekhez anyagi támogatást kapjon.

A Szövetségi Tanács az Egyház pénzügyi lehetőségeinek feltételével és megfelelő biztosítékok mellett jóváhagyólag támogatja a kérések teljesítését. Juhász János Pál kérése esetében a Szövetségi Tanács vállalta, hogy az ügyvédi számlát 20-30 ezer Ft erejéig szociális segélyként kifizetve támogatást ad.

A Szövetségi Tanács ülése egyenkénti imádsággal zárult.

ÉLETRAJZI KIVONATOK

Ismerjük meg közelebbről az Európai Baptista Szövetség vezetőit! E néhány adat ismerete közelebb hozhatja hozzánk azokat a testvéreket, akik e mostani időszakban hordozzák a kontinensünk baptista szövetségeinek közéleti felelősségét.

Sverre Skorpen

Norvégiában, Oslóban született, 1943. május 5-én.

Középiskoláit Oslóban végezte. Diplomát szerzett az Osloi Gazdasági, Kereskedelmi Iskolában (4 éves), ahol bankgazdaságtant tanult.

Család: Nős 1964. július 29 óta, a feleségének neve Bjorg. Két fiúgyermekük van: Roger /1966/ és Harald /1970/.

Jelenlegi foglalkozása: tulajdonos-igazgatója egy kereskedelmi tárgyalásokat lebonyolító cégnek, a Norvég Vásárlói Társaságnak. Júniusban a cég nemzetközivé vált Skandináv Vásárlói Társaság néven.

Sverre Skorpen 1992. novemberében lett a Kongresszus Helyi Intéző Bizottságának elnöke, amikor Asbjorn Bakkevoll, az előző elnök súlyos betegsége miatt (amely végül is halálához vezetett) lemondott tisztéről.

Karl Heinz Walter

Németországban, Hannoverben született 1933. június 20-án.

Középiskoláját Einbeckben végezte. Hároméves szakmai képzésen vett részt mint biztosítási ügynök.
Ezután a hamburgi Baptista Teológiai Szemináriumban készült fel a keresztyén szolgálatra, majd továbbképeztette magát a Hamburgi Egyetemen szocio-pszichológiai és pedagógiai szakon.

1958-tól 1968-ig mint pásztor és ifjúsági munkás működött. 1969-től a Nyugat-Németországi Baptista Szövetség Ifjúsági Osztályának volt az igazgatója 1978-ig. 1978-tól 1989-ig Bremerhavenben szolgált a baptista gyülekezet pásztoraként.

Jelenlegi tisztsége:1989-ben lett megválasztva az Európai Baptista Szövetség főtitkárává; hivatala Németországban, Hamburgban van.

Család: Nős, felesége családneve Edeltraud. Három felnőtt gyermek édesapja, akik közül egyik Lillehammerben tartózkodik.

Karl Heinz Walter vette át 1994. áprilisában a lillehammeri program-vezetői tisztséget, a Program Bizottság előző elnöke, a skóciai Peter Barber súlyos megbetegedése miatt.

David Peacock

Angliában, Bradfordban született, 1949. szeptember 8-án.

Középiskoláját Poole-ban végezte. Zenei végzettségét a Birminghami Egyetemen szerezte 1971-ben. Tanárnak tanult Birminghamben (1971-72).

Család: felesége Jane, négy gyermekük van.

Jelenlegi foglalkozása: főállásban zenei szolgálat: az Egyesült Királyságban az Egyházzenei Főiskola (College of Music and Worship szabad fordítása), valamint a Jubilate Hymns szerkesztőségének igazgatója. Eddig tíz keresztyén énekgyűjteményt jelentetett meg. Rendszeresen vezeti az EK-ban és külföldön a zenei rendezvényeket és zenei műhelyeket.

David Peacock volt a IX. EBSZ Kongresszus zenei igazgatója. Norvégiából és más európai országból érkezett énekkarok és együttesek alkották a "Kongresszusi Ének- és Zenekart".

David Coffey

Angliában, Croydonban született 1941. november 13-án.

Középiskoláját Bournemouth-ban végezte. Teológiai végzettségét 1967-ben szerezte a Spurgeon's College-ban.

Családja: nős, feleségének neve Janet, két gyermekük van.

Az angliai baptista gyülekezetek, ahol Coffey szolgált: Leicester, 1967-72; London North Cheam, 1972-80; Upton Vale Torquay, 1980-88. 1983-84-től a Spurgeon's College Konferencia elnöke. Ezt megelőzően a Nagy-Brittanniai Baptista Szövetség (BUGB) evangélizációs igazgatója, majd 1986-tól 87-ig a Szövetség elnöke volt.

Jelenlegi tisztsége: 1990 óta a BUGB főtitkára. A Baptista Világszövetség Istentiszteleti Bizottságának elnöke, az 1995-ös BVSZ Kongresszus hasonló bizottságának, valamint az EBSZ Missziós és Evangélizációs alosztályának elnöke.

A Lillehammeri Kongresszuson David Coffey volt az esti ünnepi istentiszteleti alkalmak felelős vezetője.

Peter H. Barber

A kongresszus Program-Bizottságának elnöke,
a Skóciai Baptista Szövetség főtitkára

Skóciában született 1930. augusztusában, Edinburgh-ban.

Az Edinburgh-i Egyetemen M.A. és B.D. fokozatot, valamint a Glasgow-i Teológiai Főiskolán diplomát szerzett.

Szolgálata: 1955-ben avatták fel, és Skócia első "új városában", az East Kilbride-ben lévő gyülekezetben pásztori szolgálatba állították. 18 évig szolgált ott, és 3 új gyülekezet megalakulásában segédkezett.
1969-ben választották a Skóciai Baptista Szövetség elnökévé. 1973-ban az Upton Vale baptista gyülekezet pásztora lett Torquay-ben, Angliában.

Családja: nős, feleségének neve Isobel, és három gyermekük van.

Kongresszusi tisztségei: Ez év elejéig Barber mint a Kongresszusi Program Bizottság elnöke szolgált. A tervező és előkészítő munkák nagyrészét ő végezte. Sajnos, súlyos betegsége megakadályozta, hogy részt vegyen a kongresszuson. A bizottsági munkák utolsó szakaszát már a hamburgi EBSZ iroda fejezte be.

Birgit Karlsson

az Európai Baptista Szövetség elnöke

Svédországban született 1935. március 15-én Eskilstunaban.

Iskoláit Sjövikben és Stockholmban végezte. A stockholmi Béthel Szemináriumban szerzett diplomát. További tanulmányait az USA-ban végezte a Colgate Rochester Divinity School-ban (1963-64). BA fokozatot ért el a Stockholmi Egyetem pszichológiai tanszékén 1977-ben.

Birgit Karlsson a Svédországi Baptista Szövetség számos tanácstestületében és bizottságában végzett eddig szolgálatot, többek között az Ifjúsági Szövetségben, a missziótanácsban, a lelkipásztori egyesületben, valamint a személyzeti tanácsadó bizottságban. Ezen kívül alelnöke volt a svédországi Szabadegyházak Nemzeti Tanácsának és a "Diakonia" Szabadegyházi Segélyszervezetnek, tagja volt a svédországi Ökumenikus Tanácsnak, valamint a Svéd Biblia Társaságnak.
Mindezek mellett tevékenyen részt vett a Baptista Világszövetség munkájában, amely a világ több mint 100 országának mintegy 60 millió baptistáját tömöríti. 1978-tól 1984-ig, majd 1982-től mint elnökségi tag munkálkodott az Evangélizációs és Oktatási Bizottságban. 1980 óta az EBSZ Végrehajtó Tanácsának tagja.

Karlssont a Svédországi Baptista Szövetség Közgyűlése állította szolgálatba 1959-ben. 1959-60-ig a Normlösa-Fagelsta-Swanninge-Varv baptista gyülekezetének, majd 1960-65-ig a stockholmi Hagerstern gyülekezetnek volt a pásztora. 1960-63-ig részidőben a Baptista Nőszövetség titkáraként dolgozott. 1965-67 között a Svéd Baptista Szövetség oktatásügyi titkára volt, majd 1968-76-ig a szövetség hetilapjának, a Veckoposten-nek volt a társszerkesztője.

Gyakorlati teológiát tanított a stockholmi Béthel Szemináriumban, 1973-tól 1976-ig részidőben, majd 1976-84-ig főállásban.

Eddig kilenc írásművét publikálták.

Az 1993-as kongresszuson választották meg az EBSZ elnökévé.

EBPS Sajtószolgálat
Ford.: Csiszár István

Van-e tökéletes lelkipásztor?

A lelkipásztor egyedi problémákkal szembesül. Nemcsak az igehirdetés és egyéb szolgálat veszi igénybe, de felemészti energiáját a meg nem értés, a mindenkit kielégíteni akarás. Van olyan gyülekezet, ahol a lelkipásztor semmit sem tesz jól. Mindig akad valaki, aki megkritizálja. Valaki így írta le ezt a helyzetet:

Ha a lelkipásztor fiatal, akkor nincs tapasztalata.
Ha ősz hajú, túl öreg a fiatalok számára.
Ha van öt- hat gyermeke, az túl sok.
Ha nincs gyermeke, rossz példát mutat.
Ha jegyzetből prédikál, konzerv-prédikációkat mond, amelyek szárazak.
Ha rögtönöz, nem elég mély.
Ha túl sok illusztrációt használ, elhanyagolja a Bibliát.
Ha nem használ illusztrációt, nem elég világos.
Ha elítéli a rosszat, rögeszmés.
Ha nem prédikál a bűn ellen, kompromisszumot köt.
Ha az igazságot hirdeti, túl bántó.
Ha nem mutatja be az ige teljes igazságát, képmutató.
Ha nem tud minden igényt kielégíteni, megbántja a gyülekezetet, és jobb ha elmegy.
Ha mindenkivel megértő, nincsenek meggyőződései.
Ha régi gépkocsija van, szégyenbe hozza a gyülekezetet.
Ha új gépkocsija van, földi dolgokhoz ragaszkodik.
Ha mindig ő prédikál, a gyülekezet belefárad mindig csak egy embert hallgatni.
Ha vendég igehirdetőt hív meg, kihúzza magát a felelősség alól.
Ha nagy fizetése van, akkor zsoldos.
Ha kicsiny fizetése van, ezzel is bizonyítja, hogy úgysem érdemel többet.

Egy lelkipásztornak rendelkeznie kell egy ökör erejével, egy bulldog makacsságával, egy oroszlán merészségével, egy bagoly bölcsességével, egy galamb ártatlanságával, egy hód szorgalmával, egy bárány szelídségével, egy kaméleon változékonyságával, egy teve kitartásával, egy kenguru ugrásával és egy ló gyomrával. Ezeken felül egy angyal hangulatával, egy apostol kitartásával, egy próféta hűségével, egy juhász gyöngédségével, egy evangélista buzgóságával, egy édesanya ragaszkodásával és mégsem járna mindenki kedvében.

Giorgiov Adrián gyűjtése

Dékáni megnyitó

a Baptista Teológiai Akadémia 88-ik, az 1994/95-ös tanévének kezdetén

A Baptista Teológiai Akadémia 88-ik tanévének megnyitóján Pál apostolnak a korintusiakhoz írt szavait szeretném emlékezetetekbe idézni: *"Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre."*

Köztudott dolog, hogy a sport a görögöknél igen nagy becsben állt. Míg a rómaiaknál a legnagyobb dicsőség a triumphus, melyet a győztes hadvezér csak különleges feltételek teljesülése esetén a római senatus engedélye alapján tarthatott, addig a görögöknél a legnagyobb dicsőség a sportversenyen nyert babér- vagy repkénykoszorú volt. Aki ezt a koszorút az olympián megnyerte, annak szobrot állítottak, dicsőítő dalokat költöttek róla, elhalmozták kitüntetésekkel és holtáig ingyen élelmezték.

Négy nemzeti ünnepüket ünnepi játékokkal kapcsolták össze a görögök. Ezek az olympiai, a pithói, az iszthmoszi és a nemeai játékok mindig vonzották messze földről is a nézőket és a résztvevőket egyaránt. Ezek közül az isthmoszi játékokat Korintus mellett az Iszthmoszon kétévente tartották az olympiászok minden második és negyedik esztendejében. Ezeken a Poszeidon tiszteletére rendezett játékokon lovas és gimnasztikai versenyekkel szórakoztatták a közönséget. A gimnasztikai verenyen hat versenyszám szerepelt: futás, ugrás, birkózás, diszkoszvetés, dárdahajítás és öklözés.

Tudjuk, hogy Pál apostol sokat időzött Korintusban. Második misszióútján egyhuzamban másfél évet is eltöltött itt. Könnyen elképzelhető, hogy maga is legalább egy alkalommal láthatta a kétévenként tartott iszthmoszi versenyeket. A korintusiaknak írott, és az előbb felolvasott sorokban Pál a versenyen szereplő hat sportágból csak az elsőt és az utolsót említi meg: a futást és az öklözést. De ugyanazok az erények, melyek szükségesek a győzelemhez ebben a két sportágban, a többiben is elengedhetetlenek. Ezeket a sorokat olvasva önként felvetődik a kérdés, hogy vajon az apostol a Korintusban amúgy is erős versenyszellemet akarta-e még erősíteni a gyülekezet tagjaiban? Ez nem valószínű. Sokkal inkább arról lehet szó, hogy amilyen erőbedobással a sportoló indul a versenyen, olyan erőösszpontosítással kell a lelki küzdelemben minden erőnket bevetnünk. Erre pedig fel is kell készülni!

Abban az időben, ha valaki részt akart venni a küzdelemben az olimpián, először jelentkeznie kellett a versenybíráknál és bizonyítania kellett, hogy legalább tíz hónapon át készült a versenyre. Ez a felkészülés sok lemondással, azaz önmegtartóztatással járt együtt. Ma már a sportolók számára tudományosan kialakított étrendet is előírnak. Mert igen lényeges, hogy a versenyző se túltáplált ne legyen, se le ne gyengüljön a nem kielégítő táplálkozás miatt. A harmadik dolog, amit a jó felkészülés megkövetel, az a szakadatlan gyakorlás. Amikor pedig már a küzdőtérre kerül a versenyző: minden erejét latba kell vetnie, összpontosítania kell a célra, feladatát célszerűen kell végeznie.

Pál apostol világosan meglátta az összefüggést a versenypálya és a lelki küzdőtér között. Ilyen küzdőtér az előttünk álló tanév is. Nektek is, akik arra vállalkoztatok, hogy odaszánjátok egész életeteket Isten szolgálatára, alapos felkészülésre van szükségetek. Ez pedig ma is sok lemondással és önmegtartóztatással jár együtt. Nem volt ez másként az Úr Jézus tanítványainál sem. Ezt bizonyítja a Péter ajkán felhangzó kérdés: *"Íme, mi elhagytunk mindent ..."* (Mt 19:27). Az Úr pedig tanítványait így figyelmezteti: *"Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát..."* (Mt 16:24). Pál apostol önmagára nézve a filippieknek írott levelében így vall: *"... ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltem a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őérte kárba veszni hagytam, és szemétnek ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem."* (Fil 3:7-8).

A lelki munkára való felkészülésben is fontos szerepe van a gyakorlásnak. A már megtanultak csak gyakorlás útján válhatnak igazán tudássá. Nem elég csak elméletileg megismerni a Szentírásból azokat az erényeket, amelyek igazi harcossá avatják Krisztus katonáját, hanem ki is kell fejleszteni azokat mindennapos gyakorlással. Melyek ezek az erények? Felsorol egy néhányat Pál az Ef levélben: ilyen az állhatatosság, mai sportnyelven úgy mondanánk: állóképesség, igazságszeretet, készség a békesség evangéliumának hirdetésére, a hit, az éberség... (Ef 6).

Aki a tanulás mezején jól megállja helyét, az kikerülhet az igazi küzdőtérre, ahol nekifoghat a munkának teljes erőbedobással. *"Én pedig úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél."* – mondja az apostol. Aki előtt a cél nem világos, az hamar letérhet a kijelölt pályáról. Azon a pályán, amelyen nekünk kell futnunk, két okból válhat bizonytalanná előttünk a cél: az első ok, hogy nincs kellő istenismeretünk. Ez pedig hiányos bibliaismeretre vezethető vissza. Ezen az állapoton csak a biblia behatóbb tanulmányozásával és imádsággal lehet segíteni. A másik ok az, hogy több célt is szeretnénk elérni. Ennek a bajnak az orvoslására pedig egyedül a páli recept a célravezető.

Elengedhetetlenül fontos, hogy világosan álljon előttünk a cél. És ezen a pályán ha valaki eltéveszti a célt, nem csak magát, de másokat is romlásba dönt. Ezért kell nagyon összpontosítani a célra.

Vajon mi juthat eszünkbe a levegőt céltalanul csapkodó bokszolóról, aki csak hadonászik, de pontot jelentő találatot nem ér el? Nyilván az olyan igehirdető, aki csak beszél a levegőbe, de igei tartalma annak, amit mond, nincs. Pál apostol nem ilyen igehirdető volt.

Még egy komoly figyelmeztetése van ennek az igének, mégpedig az, hogy ebben a szolgálatban, amelyben állunk, alkalmatlanná is lehet válni. Ennek a veszélynek maga Pál apostol is ki volt téve. Ezért mondja: *"...megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre."*

Nincs annál szomorúbb dolog, mint amikor egy lelkipásztor alkalmatlanná válik a szolgálatra. A felkészülésre szánt sok-sok munka és törődés mind elveszti értelmét. Tragédia ez nem csak a szolgának, hanem a gyülekezetnek is.

Bízva az Istennek néktek adott kegyelmében és a ti őszinte odaszánásotokban meglehet az a reménységünk, hogy tanulmányaitok elvégzése után Isten népének és igéjének jól felkészült szolgái lesztek, akik a küzdelemben nem hátrálnak meg és nem teszik le a fegyvert, hanem megharcolják ama nemes harcot. Csak így van lehetőség arra, hogy végezetül elnyerhessétek azt a bizonyos hervadhatatlan koszorút, az igazság koronáját, melyet nektek is meg fog adni ama napon az Úr, az igaz bíró.

A tanítás megkezdésének körülményeiről

Sajnos szertefoszlott az a titkos reményünk, hogy ezt a tanévet – ha kellemetlen körülmények között is – de már a Benczúr utcai épületünkben kezdhetjük meg. Mivel előre nem látható akadályok merültek fel a tetőtér helyreállításánál, az építési vállalkozó a két legfelső szint újjáépítését nem tudta befejezni a szeptember 30-ára jelzett határidőre.

A Tapolcsányi úti ingatlanunkból az IBLA az épület közeli jövőben várható eladása miatt kiköltözött. Mivel azonban az elsősorban számbajöhető vevővel a szerződéskötés meghiúsult, ebben az épületben kezdhetjük meg a tanévet. Teljes értékű munkát azonban a legnagyobb igyekezetünk mellett sem tudunk itt folytatni két okból is. Az Akadémia felszerelését, beleértve a teljes könyvtárat is, már átköltöztettük és ideiglenesen elraktároztuk a Benczúr utcában, csupán ágyak, székek, asztalok és konyhaedények maradtak a Tapolcsányi úton. A másik ok pedig az, hogy bármikor jelentkezhet fizetőképes vevő az ingatlanra. Ebben az esetben pedig napokon belül el kell hagynunk az épületet.

Valahogy úgy érezzük most magunkat, mint az izraeliták, akik az egyiptomi kivonulás előtt ezt a parancsot kapták: legyen a derekatok felövezve, sarutok a lábatokon, bototok a kezetekben.

Kapcsolatainkról

Kapcsolatunk az európai baptista teológiai intézetekkel:

1994. július 28-án részt vehettem Lillehammerban azon a megbeszélésen, melyet az Európai Baptista Szövetség rendezett a baptista teológai szemináriumok vezetői részére azzal a céllal, hogy a jövőben létrehozható legyen az európai baptista kollégiumok és szemináriumok az eddiginél sokkal szorosabban együttműködő hálózata. Ezen a tanácskozáson megállapodtunk abban, hogy valamennyien elküldjük teológiánk szabályzatát és tantervét a Prágába áttelepülő Rüschlikoni Nemzetközi Teológiai Szemináriumnak, ahol testvéreink egy előzetes egyeztetést próbálnak kialakítani. Ennek a törekvésnek hátterében Európában meglevő baptista teológiáink egymás közötti átjárhatóságának célkitűzése áll.

1994. július 31. – aug. 4-ig tartotta ülését a norvégiai Stabbekben az Európai Baptista Teológiai Tanárok Konferenciája. Ezen a megbeszélésen volt alkalmam beszámolni Teológiai Akadémiánk jelenlegi helyzetéről, és megismerkedni a testvér teológiák életével.

Kapcsolatunk a Hermeneutikai Kutatóintézettel

A budapesti református, evangélikus, katolikus és baptista teológia az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel közösen alapította meg a Hermeneutikai Kutatóintézetet, melynek igazgatójául ifj. Dr. Fabinyi Tibor professzor urat választottuk meg. Ez az intézet már megkezdte működését. Megjelentek az első kiadványai, és meghirdette erre a tanévre szóló egyetemi előadásait is, melyeket az alapító teológiák hallgatói – így a mi hallgatóink is – szaktanári engedéllyel felvehetnek indexükbe, és sikeres kollokvium esetén beleszámít kreditjükbe.

Terveinkről

Az új felsőoktatási törvény oktatási intézményeinket új helyzet elé állította. Ennek értelmében egy erre a célra külön felállított szakbizottság elkészítette az Akadémia szabályzatát, melynek a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint a Szövetségi Tanács részéről történő elfogadása esetén a BTA, a MF és az Egyházzenei Tanfolyam egy közös autonóm intézménnyé egyesül.

Reményeink szerint az 1995/96-os tanévet már az új rendszer szerint a Benczúr utcai újjáépített épületünkben fogjuk elkezdeni.

A tanári karról

Ebben a tanévben a tanári kar és a TB javaslatára két tanárral és két új óraadóval fog bővülni az oktatók létszáma. Ezek név szerint Dr. Almási Tibor és Kiss Emil testvérek, akik már intézetünkben bizonyítottak. Újvári Ferencné a gyakorlati teológiai tanszék munkájában fog kisegíteni, Dimény Ervinné pedig az angol nyelvet fogja az első félévben tanítani. Kinevezésükhöz a jóváhagyást a Szövetségi Tanács okt. 11-ei ülésétől várjuk. Ezek szerint intézetünkben a tanítás-nevelés munkáját hat tanszéken és a nyelvi lektorátuson összesen tizenöten végezzük az Úr segítségével.

A tanári kar jelenlegi névsora:

Almási Mihály dr.
Dimény Melissa
Lowery Kirk dr.
Almási Tibor dr.
Gerzsenyi László dr.
Mészáros Kálmán dr.
Beharka Pál
Győri Kornél
Nemeshegyi Zoltán
Bódi Emese
Hetényi Attila
Páth Géza dr.
Booth Steve dr.
Kiss Emil
Újvári Ferencné

A hallgatóságról

Az utóbbi időben ismételten előforduló tanbeli elhajlások és pályaelhagyások arra indították Akadémiánk vezetését, hogy minden baptista lelkipásztori, illetve gyülekezeti ajánlással rendelkező hozzánk felvételre jelentkezőtől írásbeli nyilatkozatot kérjünk arra vonatkozólag, hogy tanulmányaik, és későbbi szolgálatuk során baptista hitelveinket megtartják, hogy baptista identitásuk ne legyen megkérdőjelezhető. Szeretném idézni ennek a nyilatkozatnak egy részletét, amely így hangzik:

"Elkötelezem magam arra, hogy intézeti, gyülekezeti és bármely más területen való forgolódásom során a baptista közösség hitelveivel összhangban végzem szolgálataimat. Ha tanulmányi időmben bármely részletet illetően más meggyőződésre jutnék, akkor azt őszintén feltárom tanáraim előtt. Ha eltérő meglátásomban továbbra is megmaradnék, akkor az Akadémia kötelékéből önként eltávozom."

Ebben a tanévben hallgatóink létszáma 48 fő. Az első évfolyamra 10 hallgatót vettünk fel. A második

évfolyamon 7-en tanulnak. A harmadik évfolyam létszáma 11 fő. A negyedik 13 fő. Az ötödik 7 fő. A hallgatók közül kilencen erdélyiek és egy hallgatónk a Felvidékről, Szlovákiából jött hozzánk kiképzésre.

Arra kérjük szeretettel testvéreinket, hogy imádkozzanak a Teológiánkon tanuló és tanító testvéreinkért.

Végül hadd hangozzék személy szerint külön-külön az Akadémia minden hallgatója és tanára felé a páli bíztatás:

"Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívattál, amelyről vallást tettél szép hitvallással sok tanú előtt."

Evvel az igével a Baptista Teológiai Akadémia 1994/95-ös 88-ik tanévét megnyitom.

A Missziói Főiskola 3. tanévének évnyitóján

A Missziói Főiskola nappali tagozata bujdosásának harmadik esztendejébe lépett. Mivel a főiskola 3 éves, így ez évtől kezdve mindhárom évfolyama működik. Az első évfolyam nappali tagozatára 27 új tanulót vettünk fel. A II. évfolyamból egy tanuló a Teológiai Akadémiára ment át, 2 tanuló pedig a levelező tagozaton folytatja tanulmányait, így a II. évfolyam tanulóinak száma jelenleg 19. A III. évfolyamon – amely az úttörők csapata – változatlanul 28-an tanulnak. Így a nappali tagozatosok létszáma 73 fő.

A levelező tagozaton egy évvel később kezdtünk. Az elmúlt tanévre 37 tanulót vettünk fel. Kitűnt, hogy többüknél nagyobb volt a kezdeti lelkesedés, mint a kitartás. Így az első két szemesztert eddig 18 tanuló fejezte be. Többen jelezték, hogy nem képesek folytatni tanulmányaikat. Ketten is évhalasztást kértek. 9 olyan tanuló van köztük, akikről remélhető az, hogy október 15-i határidőig levizsgáznak, mert csak 1-2 vizsgájuk hiányzik.

A levelező tagozat említett és valószínű lemorzsolódását is figyelembe véve a Missziói Főiskola nappali és levelező tagozatán összesen jelenleg 140 tanuló kezdte el az 1994/95-ös tanévet. Megemlítem, hogy a Missziói Főiskola baptista, de tanulói felekezetköziek. A baptista tanulókon kívül 4 másik felekezetből vannak diákok.

A Missziói Főiskolán ebben a szemeszterben 18 tanár tanít. Többségük óraadó tanárként, 1-1 szaktárgyat tanít. 5 tanár misszionárius, akik magas képzettséggel missziós tevékenységként – mindenféle javadalmazás nélkül szolgálnak. Van két vendégprofesszorunk, Dr. Pálhegyi Ferenc és Veress Sándor, akik kitüntették intézetünket azzal, hogy bekapcsolódtak az oktatásba. Ebben a tanévben 5 új tanár kapcsolódott be a tanítás munkájába: Bagi István a pszichológiát, Tiba Imréné a gyermekevangélizálás tantárgyát és dr. Kovács György a gyülekezetplántálás tárgyat más tanártól vették át, Serafin József és Újvári Ferencné egy-egy új tantárgyat, a szociológiát és a pedagógiát tanítja.

A Missziói Főiskola elsőrendű feladatának tekinti, hogy tanulói alapos és gazdag bibliaismerethez és teológiai ismeretekhez jussanak. Emellett azonban nagyon fontosnak tartjuk, hogy gyakorlati misszióra, főként a lélekmentés szolgálatára képezzük ki a hallgatóinkat. Vágyunk és törekszünk, hogy a misszióiskolások gyülekezeteink lelki megelevenítésének, növekedésének egy folyamatos ébredésnek az eszközei legyenek. Azt szeretnénk, hogy a Missziói Főiskolán végzett testvéreink alkalmas és eredményes eszközök legyenek arra, hogy Krisztushoz vezessék a gyermekeket, a fiatalokat, a devianciákba tévedt embereket és elérjék az evangéliummal a körülöttünk élő hitetlen emberek tömegeit.

Izgalmas kérdés a Főiskolán végző diákok további sorsa. Többségük valamilyen polgári foglalkozás mellett áll be a missziómunkába. De készek arra is, hogy lelkipásztorként, ifjúsági pásztorként, vagy szociális munkásként teljes idővel szolgálatba álljanak, ha erre igény mutatkozik és ha ezek az igények az Ő elhivatásukkal és engedelmességükkel is találkoznak.

1995. február 1-től 28 végzős tanulónak öthónapos missziós gyakorlatot kell vállalnia. Erre az időszakra némi ösztöndíjat is kapnak. Várjuk a gyülekezeteknek és a missziós társaságoknak a hívását és ajánlatát az ő gyakorlati missziós foglalkoztatásukra. Ez az időszak még beletartozik tanulmányi idejükbe, amelynek a végére a szakdolgozatukat is el kell készíteniük.

Mint ismeretes, Intézetünk véglegesnek gondolt Benczúr utcai épülete az előzetes igéretek ellenére sem készült el annyira, hogy odaköltözhettünk volna. Lázas keresés után a Missziói Főiskola a Budafoki Baptista Gyülekezet Isten házának nevezett épületében talált ideiglenes otthonra. A budafoki testvérek nagy szeretettel fogadtak minket. Reméljük, hogy ez a szeretet csak tovább mélyül a következő hónapok során.

Bújdosásunknak ez a második ideiglenes helye. Reméljük, hogy a következő szemesztert már valóban a Benczúr utcai épületben kezdhetjük el.

Tanulóinknak nagy része – kollégiumi elhelyezés hiánya miatt – albérletben kénytelen lakni. Ez nagyon hátrányos helyzet. Többen nagyon messziről – több órás utazással járnak az előadásokra. A másik még nagyobb probléma az anyagi terhek nagy gondja. Az albérletek egyre drágábbak. A diákok jelentős része nem rendelkezik olyan szülői, vagy gyülekezeti háttérrel, amely pénzügyi támogatást tudna nekik nyújtani. Ezt a gondot csak növeli, hogy saját maguknak kell ellátni élelemmel is magukat. Az egyre dráguló jegyzeteket is saját pénzükön kell megvásárolniuk. Mindezekre messze nem elég a kézhezkapott havi 4000 forintos ösztöndíj és az átlagosan 3000 forintos szociális támogatás. Szponzorokra, illetve áldozatkész támogatókra volna szükség. Olyan magánosokra, gyülekezetekre és szervezetekre gondolok, akik felismerik, hogy a Missziói Főiskola és a misszióiskolások támogatása az Úr ügyét és Isten országa építését szolgálja. Az ilyenek részére szívesen küldünk olyan csekklapot, amelyen a főiskola folyószámlájára lehet adományt küldeni.

Felhívom még a budapesti és Budapest-környéki gyülekezetek figyelmét arra, hogy a 73 nappali tagozatos tanulónk kész bekapcsolódni egy-egy gyülekezet missziós munkájába, a gyermekmisszióba, az ifjúsági munkába, evangélizációs lélekmentő szolgálatba. Várjuk a gyülekezetek hívását. Egy-egy gyülekezetbe több főiskolást is lehet kérni, ill. hívni. Ha tanulóink egy-egy vasárnapi ebédet kapnak szeretetteljes vendéglátásként, elegendő jutalomnak tekintjük a szolgálatukért. Ha ennél többet adnak a gyülekezetek, Istentől bizonyosan jutalmát veszik.

Végezetül néhány igevers: *"Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával a Krisztus által. Mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte szeretetben. Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában."* Ef 1:3-6. Kovács Géza MF ig.

BIBLIATANULMÁNY

Krizmanicné Gerő Dóra

Megjegyzések a Prédikátor könyve (KOHELET) összhangjáról, szerkezetéről és a tanulság funkcióiról

(Préd 11:1-12:7)

Vázlat

Összefoglalás
BEVEZETÉS
A könyv célja
A korábbi magyarázatok összefoglalása
Saját módszer és magyarázat
I. Összhang
I.1 A könyv összhangja
I.2. A perikópa összhangja
I.2.1 Jelképek
I.2.1.1 Természet
I.2.1.2 Idő
I.2.1.3 Ember
I.2.1.4 Isten
I.2.2. Fókusz
I.2.2.1. Emberi ismeret
I.2.2.1.1 Potenciális lehetőségek
I.2.2.1.2 Korlátok
I.2.2.2 Isten és ember
I.2.2.2.1 A felszabadítási effektus
I.2.2.2.2 Korlátozó effektus
II. SZERKEZET
II.1. A könyv szerkezete
II.2.A perikópa szerkezete
II.2.1. A perikópa alapvonásai
II.2.2. Belső szerkezeti megoldások
II.2.2.1 Paralelizmus
II.2.2.2 Szerkezeti jellemzők, retorikai megoldások
III. A PERIKÓPA FUNKCIÓJA
III.1 Közvetlen funkció (mint független tanulság)
III.2 A le nem zárt ciklus befejezése
III.3 A Kohelet-esszé következtetései
KONKLÚZIÓ

Összegzés
Az 11:1-től 12:8-ig terjedő perikópáról, mint irodalmi egységről magyarázat készült a szöveg jelképei, célja és szerkezeti jellegzetességei alapján.

BEVEZETÉS

A bibliai szövegeket tanulmányozó iratok utolsó oldalai sokszor a legértékesebbek, mivel azok foglalják magukba a szerzői summázatot, amire az egész elemzés eredményét a publikáció alapította. A Kohelet is ilyen irat[1] , ezért a könyv és szerzője jobb megértése érdekében a végső tanulság során szeretnék megadni több részletet.

A könyv célja

Szeretném meghatározni a Kohelet végső következtetésének limitációit, és kutatni a különféle funkciókat, amelyek a könyv szűkebb és szélesebb határait közlik.

A korábbi magyarázatok rövid összefoglalása és értelmezése.

A könyv szerkesztésére tekintettel a konszenzus nyilvánvaló hiánya áll fenn, és ez korlátozza a könyv individuális összhangját. A döntés gyakran egyetlen tényezőn nyugszik, például a közös téma, az irodalmi zsáneren, a numerikus ekvivalencián, stb. Az alábbi diagram illusztrálja a nézetek választékát a Kohelet két utolsó része szerkezeti felépítéséről.

9:1_____11:8; 11:9_____12:7	Johnston[2]
9:1____(10:16)_____11:2; 11:3-6; 11:7_____12:8	Right[3]
9:1_____11:1;_____11:6; 11:7;___11:10; 12:1_12:8	Fox[4]
9:18_____11:6; 11:7__11:10; 12:1_12:8	Murphy[5]
10:2_____11:6; 11:7_____12:8	Gordis[6]
10:2_____11:6; 11:7__11:10; 12:1__12:8	Scott[7]
10:16_____11:2; 11:3-6; 11:7_____12:7	Crenshaw[8]
11:1;_____11:8; 11:9_____12:8	Gottwald[9]
11:1_____11:6; 11:7_____12:8	Loader[10]
	Ellermeier[11], Ogden[12]

Korábbi magyarázatok rövid értékelése: **SZERKEZET** és **FUNKCIÓ.**

Általában elfogadott feltételezés, hogy 12:7-8-cal zárul a Prédikátor könyve, miközben a maradék 12:9-14-et a legtöbb tudós egyszeres epilógusnak[13] vagy epilógus-triónak[14] tekinti. 12:8 nyolc verse refrén az alegységek jelzéseként és az irat külső paramétereiként.

12:2-7 irodalmi alegységnek látszik, bár nem feltétlenül homogén[15].

---

1. Lásd pl.: Kóh 1:13; 2:1., 12; 4:1, 7; 6:1; 7:15.23; 8:9.16; 9:1. 13.
2. R.K. Johnston: Confessions of a Workaholic CBQ (38.kötet,) 1976., 19. oldal.
3. A.G. Wright: Additional Numerical Patterns in Kohelet. CBQ 45; 1938. 34. oldal.
4. Michael V. Fox: Qohelet and his Contradictions. JSOTSS 71; Sheffield: Almond Press, 1989, 156. oldal.
5. R.E.Murphy: Ecclesiastes. The Jerome Bible Commentary. New Jersey: Prentince-Hall, 1968.,535. oldal.
6. Robert Gordis: Koheleth - The Man and his World. New York: Shocken Books, 1968, 109. és 111. oldal.
7. R.B.Y. Scott: The Way of Wisdom in the Old Testament. New York: Macmillan, 1971. 176. oldal.
8. J.L.Crenshaw: Ecclesiastes: A Commentary. OT Library; Philadelphia, Westminster, 1987. 145. oldal.
9. Norman K. Gottwald: The Hebrew Bible: A Socio-Literary Introduction. Philadelphia: Fortress, 1985. 579-580. oldal.
10. J.A.Loader: Polar Structures in the Book of Qohelet. BZAW 152. Berlin, 1979. 107. oldal.
11. Friedrich Ellermeiser: Qohelet, I.rész. I. szakasz. Herzberg: Verlag Erwin Jungfer, 1967. 63. oldal.
12. Gaham S. Ogden: Qoheleth. Sheffield, 1988. 193. oldal.
13. Lásd Gerhard von Rad, Wisdom in Israel. London, 1972. 237. oldal, vagy Gerald T. Sheppard: The epilogue to Qoheleth as theological commentary. CBQ 39: 1977.
14. B.W. Anderson, Ed., The Books of the Bible, I. kötet. New York: Scribner's Sons, 1989. 238. old. (12:9-10) utalás a Préd 12:11-12-re figyelmeztetés egy ismeretlen gyűjtemény ellen, ezen felül "bölcs mondások" 12:13-14, kifejezve egy nézőpontot, amely azonos Sirach bölcsességével, de nincs a Prédikátor könyvében. Az eredmény egy egyszerű teológiai fókuszba állítás a bölcsesség kánoni nézetével.
15. Ennek a résznek az elemzése nem tárgya tanulmányunknak.

12:1-et az "allegorikus rész (12:2-7) bevezetőjének tekintik, vagy mint sajátot (Murphy Scott) vagy együtt az utolsó néhány verssel a 11. részből. Johnston és Gottwald előnyben részesíti, hogy a 9-10. versek eme bevezetőjébe tartozik, míg az ikertémák megjelenése által befolyásolt többség (öröm és emlékeztetés) a 11:7-ben induló szakaszhoz tartozik.

Crenshaw és Wright a 11:3-6-ot alszakaszként kezeli, az utóbbi a témák és numerikus alak alapján. Wright is úgy látja 11:6-ot, mint azon versek végét, amelyeket a "könyv testének" szoktak hívni (2:1-től 11:6)[16].

Johnston, Murphy, Gordis, Scott és Wright azt a nézetet képviseli, hogy ez az utolsó eltérés és integrális rész, talán egy "példabeszéd gyűjtemény", ami úgy a 10-16-tal kezdődik, vagy esetleg előbb, 9:18-cal vagy 9:1-gyel és egészen a 11:6-ig tart.

Mások viszont azt mondják, hogy világosan látszik a törés a 11:1-ben és ezért tekintsük egy alegységnek vagy a 11:1-6 részt (Fox, Loader, Ellermeier, Ogden), vagy a 11:1-8 részt (Gottwald Zimmerli).

Láthatjuk az utóbbi rész célját: vagy a előbbi egység konklúzióját (Gordis, Castellino, wright, Ellermeier, Ogden); vagy mint egy téma-motívumot a záró summázathoz (Rankin, Barton). A 11:1-6-ot Londer független egységként veszi figyelembe.[17]

SAJÁT MÓDSZER ÉS MAGYARÁZAT

Állítom, hogy az irat alegységei ritkán állnak magukban elszigetelten. Egy ilyen komplex anyag esetében, mint amilyen az Ecclesiastes vagy Kohelet, ezt állítani aligha helyes. Az én magyarázatom a szöveg felosztása egységekre, alapegységekre, miközben vizsgáljuk a kölcsönösséget és alkalmazzuk a módszert a különböző szintek egyeztetéséhez. Tehát a csupán lineáris módszer az exkluzív gondolkodás helyett (a Misna magyarázata) vagy a szigorúan vett többréteges módszer (numerikus módszer, poláris módszer) illetve a bőséges asszociációk (ismétlődő témák) vonala mentén stb. helyett, az összes megoldásokat, beleértve a kiegyenlítést az egyes más magyarázatokkal, figyelembe kell venni. Eredményként egy már végtelenül komplex, de töméntelenül sok felvilágosító diagramot lehet felírni.

Nem az a célom, hogy készítsek ilyen diagramot (ez a cél merész és irreális), ajánlok viszont egy szimpla vázlatot, és néhány tájékoztatást adok, amelyek egy ilyen vállalkozásba illeszthetők.

I. ÖSSZHANG

I. 1. A könyv összhangja[18]

Valamennyire kideríthető a könyv összhangjára vonatkozó kétség, hogy nincs kellő magyarázat a két nézetről, általában a bölcsességanyag két aspektusáról.

a/ Az emberi tapasztalat bonyolultsága miatt a tudományos irodalom hajlamos az ellentmondásos mondásokban a helyzetből eredő tanácsolásra[19].

Aki bölcs, az több, mint a gazdag - Ger. (+97)
Jobb a szerencsésnek, mint a bölcsnek (+58)
Jobb a bölcsnek, mint a gazdagnak - Sp (+25)
Akinek pénze van, az okos, akinek nincs, az bolond - Turk (+40)

16 Addison G. Wright: Additional Numerical Patterns in Qoheleth. CBQ 45 (1938), 33. oldal.

17 J.A. Loader: Polar Structures in the book of Qohelet. BZAW 152. (1979) Berlin, 114 oldal.

18 Az I.2-12:8 összhangját a következő bizonyítékok alapján ajánljuk: Olcsó irodalmi stílus, visszaforgó témák, ismétlések, frázisok, koncepciók, amelyek a dolgokat összekapcsolják, stb. Strong védi: Ogden, Loader. Az utóbbi szerzők konklúziója az, hogy a könyv poláris szerkezetek mesterien rendezett sorozatát tartalmazza.

19 Az alábbi idézetek a Példabeszédekből, Maxims és a frázisok minden korból, egyeztetve Robert Christy által, New York és London: G.P- Putman és fia, 1888.

b/ Idézett anyag használata. - Fox és Whybray hosszan tárgyalta az ügyet, arra következtetve, hogy az állítólagos ellentmondásokat először is megvizsgálva láthatjuk, a Kohelet éppen egy másik nézetet idéz, és az akár egyezik, akár nem a már előbb idézett nézettel[20].

I. 2. Paraméterek és a perikópa összhangja

A 11:1-gyel kezdődő szakaszra vetett felületes pillantás is leleplez bizonyos irodalmi és retorikai jellemző vonásokat, amelyek új egységet sugallnak. Ezek a következők:

1. Jelképek változása
2. Fókuszok változása
3. Szerkezeti jelzők vagy szándékos modellek

A fenti jellemzőket kissé részletesebben vizsgáljuk, utalva néhányszor a szövegmagyarázati irodalomra. A dolgozat célja nem a szöveg kommentálása, hanem bizonyos különleges tulajdonságok hangsúlyozása a perikópában, amelyek esetleg a szentíró intenciói jobb megértéséhez vezetnek.

Vizsgálatunk azt mutatja, hogy 11:1-12:7 (8) hosszabb egységén belül három alegységet izolálhatunk: 11:1-6-ot, 7-8-at, és 11:9-től 12:7 (8)-ig a harmadikat. Ezekre esetenként így hivatkozunk [A (11:1-6), B (11:7-8), és C 11:9-től 12:7(8)-ig]. Ezenkívül magába foglalja nemcsak a Koheletesszé végső tanulságát, de benne vannak a még le nem zárt tematikus ciklus záró fázisai is. Ez a funkció egy nagyobb általános séma lehetőségét, vagy egy szándékos modellt a könyvben.

I. 2.1. Jelképek

2.1.1. Természet

Az előző szöveghez hasonlóan, nyilvánvaló változás van a 11. részben, tekintettel az alkalmazott jelképekre. Az urbánus társadalom jelképeit természeti jelképek váltják fel. Az egész szakaszban (11:1 - 12:7-ig) a természet ad illusztrációt a szentíró üzenetéhez. Bizonyos homogenitás a stílusban elérhető volt a közös szótár alapján.

A/ 11:1-6 Víz, felhők, eső, talaj, fa, szél (?)

B/ 11:7-8 Nap

C/ 11:9-12:7 Nap, (Hold, csillagok) felhők, eső, madarak, fa, sáska (szöcske), talaj, por, szél.

A természetes jelképek használatát az alkotóra való kétszeres hagyatkozás húzza alá (A_11:5 és C_12:1).

A jelképrendszer szorosan kapcsolódik a témához: Tapasztalati ismeret. Információ kapható a természet megfigyeléséből és a természet törvényeiből (A/ 11:3-4, B/ 11:8 és C/ 11:9). Mindkettő felszabadító és korlátozó tapasztalat, mivel mindkettő élettapasztalat, és a gyakorlati bölcsességhez vezethet, a bölcsesség maga gyakran támadható.

2.1.2 Idő

A perikópa egyik világosan észrevehető és megkülönböztethető tulajdonsága az idő, ami a szerző figyelmét elsősorban leköti. Ennek határozott sablonja most is tudatos, betervezett struktúra.

A___ sok nap
reggeltől "estig= egy nap"
B___ sok év (örömre)
sok év (a sötétség évei)
C___ az IFJÚSÁG napjai
gonosz napok
gonosz évek

A nap

Legtöbbször stilisztikai eszköz a sürgetés kifejezésére, tekintettel az író üzenetére, és didaktikus célt szolgál a konklúziója: Pl.: "Tedd most, mielőtt túl késő!" Ezt az imperativusok aláhúzzák.

20. Nem új magyarázat. 4. századi dokumentum a LXX-re alapított Metafrázis a Prédikátor könyvéből, Gregory Thaumaturgos tollából, hasonló módszerrel kísérli meg a probléma megoldását az összhangról.

1.3. Ember

A Kohelet vizsgálódásának középpontjában az ember áll: A viszonya Istenhez, és általában az élet. Ez a tradicionális bölcsességek tárgyát képezi általában[21]. A személyes hangján kívül egy "kívülálló" nézőpontjából van leírva ennek végső tanulsága. A két utolsó részben nincs első személy egyes számban, a szólások annyira túlnyomóak, mint a könyv korábbi részeiben. Az emberi életet és igyekezetet széles értékskálán képzeli el, mint a személyi-, még inkább földi életpálya részét.

1.4. Isten

Isten belép a vizsgálódás keretébe, egyszerű hivatkozással a teremtett emberhez és a természethez való kapcsolatára. Isten látszik mindkét forrásnak (teremtés és bíró). Tőle ered minden, és minden hozzá tér vissza. Isten limitálja a humán létet: jólét, csapás egyaránt tőle jön.

Isten léte nem kérdéses, természetéről nem szól semmilyen spekuláció. Isten rejtélyes, felette áll az emberi okoskodásnak. Láthatóan hiányoznak a pozitív jelzők, amelyek szokatlanok Izráel Istenével kapcsolatban. (A többi ószövetségi iratban, pl.: szánakozás, igazságosság, védelmezés, szeretet).

I.2.2. Fókusz

A szakasz összhangját a következők mutatják: Az idő perspektíva fókuszának, a humán ismeretnek és viselkedésnek; Isten és ember viszonyának változása. A társadalomban és az individuális életben tapasztalható változás a bölcsességtől a dőreségig, a kívánt humán viselkedésig; végül az emberi szándék változása a kozmikus dimenziókig.

A Szentírás szóban forgó részletének első észrevehető jellemzője az, hogy az előre látható jövő fényében látszik, nem úgy, mint az előző részekben, ahol a jelent a múlt tapasztalatainak a perspektívája alapján látjuk.

A tapasztalat és az ismeret hat rendesen a humán viselkedésre. A jelenlegi viselkedés a múlt és a vezetés eredménye. Egy intelligens teremtmény nem mentesülhet tapasztalatai kategorizálásától, és bizonyos szabályok fölismerésétől, okokra és okozatokra nézve. Ez azonban csak az első lépés. További elemzés nyilvánvalóvá teszi, hogy az emberi ismeretnek korlátai vannak, és ezért kérdéses az is, hogy képes-e saját kezébe venni a sorsát. A tradicionális bölcsesség támogatni akarja az embert: "Tégy jót és áldott leszel!" Bár ez igaz, mégpedig igen sokszor, a gyakori kivétel mégsem mellőzhető. A tradicionális ismeret célja teljesen igaz, a Kohelet idejét és kérdését tükrözi a könyv. Az ember viszont, mint intelligens teremtmény a kutatásnál nem tudja visszafogni, hogy meg ne találja az élet bizonyos eseteire a saját józan esze szerinti igazságot. Tehát a fókusz a következőképpen változik: Ha nem ad a múlt teljes választ, akkor lennie kell valaminek a jövőben, ami elősegíti az élet rejtélyeinek megoldását. Ha az ember a társadalomban képtelen képességeit kibontakozni, akkor kell lennie egy magasabbrendű erőnek (vagy erőknek), amely leküzdi a humán eseteket és cselekményeket. Isten most lép előtérbe, és a Prédikátor könyve (Kohelet) Isten és az ember kapcsolatának mind a felszabadító, mind a korlátozó hatását bemutatja. Tehát a Kohelet teljes körben mozog, a teremtéstől (a dolgok és a létezők kiáradásától) a kulminációig ("amikor mind visszatér" a Kibocsátóhoz).

2.1. Emberi ismeret

A megelőző részekben a végső tanulság a bölcsességről és a dőreségről szólt, mint a fő téma anyaga. Az ikertémák teljesen az irányvonalak különbözőségéből voltak levezetve. Így a bölcsesség előnye, korlátai a dőreség ellenében. Néhány korábbi konklúzió visszaidézésével nyert figyelembevételt a bölcsesség érdekében, mely az élet élvezete, némi mérséklettel.

---

21. Isaac B. Gottlieb a "Pirque Abot and Biblical Wisdom"-jában a VT XL, 2(1990) 152-194, ezekből felsorol néhányat: 1. Tapogatózás az élet titkai után 2. A rend kutatása. 3. A helyes idő szóra, tettre. 4. Elfogultság a nőkkel szemben. 5. Szociális felelősség az igazság iránt. 6. Helyes bizonyságtétel. 7. A tökéletes életről szóló magától értődő intézkedések. 8. Meggyőződés, hogy a nép biztosítja saját jólétét. 9. Az erény önmagában hordja jutalmát.

A 11:1 egysége nem nyilvánul meg közvetlenül a következő kulcsszavakról (bölcsesség, dőreség). A fókusz az emberi ismeret problémájához mozdul el. Mint a korábbi témával, itt ismét figyelembe vehető az előny és a korlátozottság, bizonyos konklúziók levonása mellett.

2.2.1.1. Potenciális lehetőségek

A perikópa első része a megfigyelés témájával foglalkozik. Megfigyelés alapján bizonyos dolgokat meg lehet tanulni (11:4). A tapasztalat alapján bizonyos eseteket a jövőben ki lehet kerülni. A megfigyelések azonban információikkal cselekvésképtelenséghez vezethetnek (11:4). Viszont maga az ismeret hiánya nem okoz cselekvésképtelenséget (11:6). Röviden: A megfigyelés ideális eredménye tájékozott cselekvés, vagy tájékozott tartózkodás a cselekvéstől.

2.2.1.2. Korlátok

Néhány limitáló faktor: A jövővel kapcsolatos határozott ismeret hiánya (legszerencsésebb esetben az ember általánosíthat és elkerülhet). Gyarló érzékelés (a hanyatló test). A tapasztalatszerzés időbeli korlátai (halandóság). A revelációs ismeret hiánya (sem közvetlenül, sem közvetve nem kommunikálhat az ember Istennel).

Ha szembesülünk a csírájában lévő emberi lehetőségekkel és limitációkkal, akkor felvetődik a kérdés: Hogyan cselekedhetünk bölcsen?

A kohelet megoldása úgy jut a felelethez, hogy bizonyos szabályokat lát:

A/ részlet (11:1-6)

Mindennapi munka

Vess!	+	"adj"	+	"nem ismered..."
Megnyered!	+	(cselekvés)		az eredmény

Természet

Figyeld meg!	+	pozitív	+	az eredmény kiszámítható
Vedd figyelembe!	+	tétlenség		a tapasztalat alapján

Az élet titka

Örvendezz!	+	óvatosság	+	A sors
Emlékezzél!	+	Cselekvés		ismeretlen.

A bizonytalan jövővel szemben az olvasót sürgeti a cselekvésre óvatosan, de pozitív módon. (pozitív tétlenség és óvatos tétlenség), például akkor, ha gazdálkodó nem kezdi a munkát, amikor vihart vár.

B/ részlet (11:7-8)

A B részlet (11:7-8) ismételgeti a pozitív konklúziót, és a kört zárja a reménység ajánlásával mérsékelt biztonság mellett:

Az élet tartalma	---------->	bizonytalanok
az élet élvezete		
A sötétség napjai	---------->	bizonyosak
A tanács:	Örvendj és emlékezzél!	

C/ részlet (11:9-től 12:7-ig

A C részlet (11:9-től 12:7-ig) a korábbi két részlet kiterjesztett gondolati párhuzama. Az A-ból származik a jelképrendszer és a szókészlet, a B-ből az ikertéma: Örvendezz és emlékezz! A szinonim paralelizmus alkalmazása által az idő és a természet ikertémája tárul elénk kombinálva.

Reggel		Este
Világosság	<-------	Sötétség
Nappal		Éj
Az ifjúság napjai		A sötétség napjai (öreg kor)
A Nap		(következtetés: A halál)

A C részlet folytatása, hogy vizsgáljuk meg a kettős témát: Cselekvés vagy tétlenség:

Örvendezz!	+	cselekvés
Vidulj föl!	+	<---- pozitív tétlenség
Menj!	+	cselekvés
Tudd meg!		
Távolítsd el a bánatot!	+	
	}	cselekmények
Tedd félre a rosszat	+	
Fogadd el az elkerülhetetlen jövőt	+	pozitív tétlenség

2.2.2. Isten és ember

A Prédikátor könyve egészén át érvényesül az a törekvés, hogy a Teremtő és a teremtmény közötti kapcsolatot jobban megértsük. Ez a vizsgálat szorosan kötődik a Kohelet kutatásához, hogy megtalálja a rendet és a bölcsességet. A 10. rész kivételével, ami az életelvek és közmondások gyűjteménye, a könyv minden része foglalkozik ezzel a témával (1:13; 2:24; 3:10; 3:13,17, stb.). A könyv Istent teremtőként mutatja be, Ő ad életet és minden jó dolgot. Másrészt Isten bíró, hatalmában van bizonyos dolgokat félretenni; ilyenek a jólét, a tekintély és legvégül az élet. Tőle ered minden, és minden hozzá tér vissza. Isten személyes hatalom, és az ember viszonya mélyrehatóan befolyásolja az emberi viselkedést. Kétszeresen látható ez a viszony és annak hatása.

2.2.2.1. Felszabadítási effektus: Isten a teremtés kezese; tehát a cél bizonyos fajtája, mégha az ember nem is képes ezt felfogni. E korlátozó határok között az ember biztonságosan mozoghat, ha a bölcsesség vezérli. Ebben az értelemben a bölcsesség egyenlő a felfogással + előrelátással + "bátorsággal", hogy megtegye vagy megismételje cselekményeit. Ennélfogva a bölcsesség legmagasabb formája tudni saját limitációinkról, aszerint élni, tartózkodás mindenféle túlzástól.

2.2.2.2. Korlátozó effektus: Isten a bíró

A Kohelet gondolatsora a következő: Gondolom, hogy Isten meg fogja ítélni a gonoszt (3:16-18) *«Isten nem hoz ítéletet közvetlenül, ennélfogva az emberek feltételezik, hogy ítélet nem lesz.»* (8:9-15), *«de a bölcs tudja, és előre látja az ítéletet»* (11:9), ennélfogva az ismerete korlátozza őt, e földi aktivitásában. Nincs közvetlen utalás vagy ígéret a jövő boldogságra, még kevésbé a síron túli életre. A kétértelműséget azonban elég jól jelzi, hogy megengedi a spekulációt az olvasónak, a halál utáni büntetés lehetőségéről. A gondolat ez: A gonosz elpusztul, a jó pedig visszatér Istenhez; ami nem lenne vigasztalás a halál utáni individuális lét bizonyosfajta feltételezése nélkül. Azon ígéret hiánya, ami az embereket serkentés nélkül hagyta, korlátozott döntésekre törekvésre, a tényekkel szembeni bölcs cselekvésre; hogy a bolondok gyakran jobb helyzetben vannak, mint azok, akik szeretik a bölcsességet. Nekem úgy tűnik, hogy a Kohelet - miközben ezt nem állítom mindenről - elfogadja a halál utáni lét lehetőségét. A végső tanulság emberi szinten így következtet: Éljünk a jó lehetőségekkel, legyünk mindnyájan pozitívak és készek a jó cselekvésére; mert senki sem tudja, hogy kedvező lesz-e az eredmény. Kozmikus szinten - úgy tűnik nekem - ez az üzenet: Örvendezz, élvezd az életet, de légy óvatos, fogadd pozitívan az életet, mivel soha nem tudod, miként ítélkezik majd Isten.

II. SZERKEZET

II.1. A könyv szerkezete

Az összhang és a szerkezet kérdése kölcsönesen összefügg. A struktúra magába foglalja a szép rendet és az összhangot. A különböző nézetek egész skálája létezik a Kohelet szerkezetére és összhangjára nézve. Egyesek úgy vélik, semmi jele sincs általános szerkezetnek: Galling, Bickell, Hertzberg, Zimmerli, Fohrer, és mások ajánlják, hogy a gondolkodásban ismerjünk fel haladást, mint pédául: állítás, konklúzió. - A. Bea kardinális, Genung, H. Ginsberg, Vogel, Wright, Castellino, E. Glasser és F. Rousseau. Legtöbben tematikus alapon: Téma, magyarázat.

Loader nem talál logikai haladást az egész könyvön át, de figyelembe veszi, hogy a könyv több, mint szétszórt közmondások gyűjteménye. Szerinte a könyv poláris állítások sorozatait foglalja magába. Ogden megoldása a felismerés, hogy a könyv esszé, kérdés az emberiség korai grammatikájáról (Question about humanities), Yitron (3:1). Saját kutatásaim és a folyamatosan megjelenő bizonyítékok alapján, egyetértve sok tudóssal, arról vagyok meggyőződve, hogy a látszólag találomra összegyűjtött szöveg mögött bonyolult és finoman árnyalt szerkezet van. A Koheletben bizonyos téma-ciklusokat látok. Ezen ciklusokon belül határozott gondolat-folyamat van.

Bármi legyen a vélemény a könyv egységéről, a Kohelet végső formájában azt sejteti, hogy az eredeti munkát megőrizték, és kommentálva adták át egy következő bölcsesség-tanítónak. Ezek a szerzői magyarázatok garantálták a könyv széles körű elterjedését a hívő közösségekben, és helyet biztosítottak számára a kánonban.

II. 2 A perikópa szerkezete

2.1. A perikópa alapvonásai

Perikópánk látóterén belül három alosztály létezik:

A 11:1-----11:6
B 11:7--11:8
C 11:9----12:7 (8)

2.2. Belsô szerkezeti megoldások

2.2.1. Paralelizmus

A részlet közvetlen szerkezete a kohézió-nélküliség, ami használat következtében nyílvánvaló, és a páros mondatok alapján van szerkesztve. Az itt található paralelizmus fajtái: belső vagy félegyenes[22], szimpla, emelkedő vagy kettős.

Túl azon a tényen, hogy a héber költészetben a paralelizmus szokásos megoldás, itt a kulcsszavak összekötésére és gondolatfejlesztés előmozdítására használják. A paralelizmusnak e háromszoros használatára a következő példák mutatnak:

Stilisztikai paralelizmus

A/ 11:1-4 páros mondatok sorozatából áll
11:1 szállítás, visszanyerés
11:2 elosztás, nem tudás
11:3 megtelnek a felhők, esik
11:3/b ledől a fa, ott marad
11:4 a gazda figyel, nem vet

22 W.G.E.Watson "Internal os half-line parallelism in Classical Hebrew again" in VT 29., 1 (1989) felsorolja a fenti példákat a körülbelül 20 példa közül, ami a Koheletben előfordul.

11:4/b aki csak les, nem arat

B/ 11:7 édes a világosság, jó látni a napot

C/ 12:1 eljönnek a rossz napok és el nem érkeznek azok az évek (félegyenes paralelizmus)
12:5 Félnek az emelkedőtől, félnek az úttól (félegyenes paralelizmus)

Fogalomtársítással elôsegített paralelizmus

A/ 11:6 Reggel fogj a magvetéshez, és ne pihentesd a kezed este sem.

Kettős értelmet asszociál a világossággal a szöveg környezetéből[23]. Az első felületes jelentésen túl, a természeti szókép és a szókincs (11:3,4) sugalmazására, "a szorgalmas földműves" több, szövevényes értelmű jelentést hordoz. Egy bölcs ember nem tartózkodik a gyarapítástól, az emberiség bizonytalan jövője ellenére sem, és beéri ennyivel. Másodlagos jelentés is van a vonatkozó szókincsben (11:5,9)

B/ 11:8 ha sok évet élhet az ember... gondoljon arra, hogy sok sötét napja is lesz.

A "sok sötét nap" ellentétes kapcsolatban áll a "sok évvel", mely egy költői szinoním kifejezés a "hanyatló évekkel".

C/ szakasz legtöbbje ilyen költői szinonímák sorozata (12:2-6)

Gondolatébresztô paralelizmus

11:5 emelkedő paralelizmus: A gondolat előre hatol a gyengébbtől az erősebb hatás felé:

A/ 11:5 nem tudod a szél útját
az embrió növekedését
az Isten munkáját

Hasonlóképpen a 11:9-ben gondolati előhaladás van (a fiatal kor állapotától vagy körülménytől a viselkedésig):

B/ 11:9 örvendezz! ifjúságodban
ahogy jónak látod ...

A következő példában azt találjuk, hogy a paralelizmus kiszélesíti az egyik kulcsszó (a rossz) egyik magyarázatának szféráját, jelezve, hogy a szomorúság szinoním.

C/ 11:10 tartsd távol a bosszúságot (szomorúságot)
távolítsd el "a rosszat"

Az utolsó vers (12:7) a végső tanulságban segít egy finom tónusú, de szintén kulcsfogalom, a héber RUAH interpretációjának magyarázatára.

12:7 A por visszatér a földbe
RUAH (életerő? lélek) Istenhez

Kettôs paralelizmus

Az asszociáció és gondolatébresztés egyik láncszeme a fő szakaszokban: A<B<C, amit kettős paralelizmussal ér el a szentíró.

A	reggel	---- este (természeti jelképek)
B	fény, Nap	---- sötétség (kettős: természeti és figuratív)
C	Nap, Hold, csillagok	---- éjszaka (figuratív)

2.2.2. Szerkezeti jellemzôk, retorikai megoldások

A végső tanulság retorikai megoldásokkal kapcsolódik össze, úgymint kulcsszavakkal, refrénekkel és más grammatikai megoldásokkal. Ezek közül többet szerkezeti jelzőként is használnak a szövegben, más stilisztikai jellemzők között.

Példák:

1. A refrének a könyvben visszatérő állítások. A legfontosabb visszatérő refrén a "hebel"+

23 Yitzhak I. Broch: Koheleth. A prédikátor könyve héberül és angolul talmudi és midrási kommentárokkal. Jeruzsálem és New York: Feldheim. 244-247. oldal.

+ A HEBEL (lat.: vanitas, -atis), irodalmunkba is bevonult.

négyszer fordul elő a perikópában:
11:8 - Hivatkozással a jövőre. Minden, ami jön "hebel"
11:10 - Gyermekkor és fiatalság "hebel"++
12:8 - Igen nagy hiábavalóság ("hebel")
12:8 - Minden hiábavalóság!

2. Egy másik, refrénszeű állítás a "Lo jádá" (=nem tudom, nem ismerem!). Crenshaw[24] megjegyzi, hogy az Ószövetségben - a Koheletben található négy eseten kívül a "Mi jádá" kifejezés tízszer fordul elő. A Kohelet tehát ismétli a kérdést (Ki tudja?) negatív állításként. Számára ez "zárt ajtó" az élet titkaival kapcsolatban. A kérdés vagy a negatív állítás kifejezése feltételez egy refrénszerű funkciót az egész könyvön át. A végső tanulságban olvasható (11:2-ben, a 11:5-ben kétszer és a 11:6-ban).

2.2.2.2. Témák és kulcsszavak

Sok kulcsszó mutatja meg a Kohelet-kérdések fókuszának jellemzőit. Ezek a visszatérő szavak a Kohelet-témák folyamatosságát adják fejtegetésünkhöz. A témák, mint tarka fonalak, áthúzódnak a könyvön, miközben a Kohelet egészében sajátos formákat hoznak létre. Ezeknek a főbb témáknak jó része valójában ikertéma, ilyenek: Isten / ember; jó / rossz; ismeret / az ismeret hiánya; bölcsesség / dőreség; eredet / sors. Viszonyító kulcsszavak: Megfigyelés, látás, kutatás, megtalálás, tudás, nem tudás, hely, Nap, fény, sötétség, szív, ítélet és rész...

Perikópánkban fontos ikertéma az öröm/emlékezés. Ezt a témát a Kohelet a B alegységben tárgyalja. C szakasz költői feldolgozás ezekről az ikertémákról.

Más kulcsszavak, ilyen kifejezések, amelyek szerkezeti megoldások, mint az ifjúság (vagy gyermekkor). Az emelkedő gondolatébresztő szavak a csillagok, a természetes értelmükön kívül humán szinten folytatódva, és kiterjesztve a paralelizmus alkalmazásával, többrétegű magyarázatot alapozva meg a költői állításokhoz.

reggel	este
az örvendezés évei	a sötétség évei
az ifjúság évei	a nyugalom évei (öregedés)
Nap, Hold, csillagok	felhők és sötétség
A Nap	a visszatérés napja (halál)

A héber "KI" kötőszó is nagyon gyakori. Az Ószövetségben a KI a leggyakrabban használt particípium[25]. Sokféle alkalmazása van a KI-nek és többféle értelme[26], miközben a Kohelet végső tanulságában 8-szor jelenik meg, valamennyiszer kauzálisan. Ismét érvelhetünk, hogy a szövegben ez egységes.

III. A PERIKÓPA FUNKCIÓJA

A perikópának hármas funkciója van. Saját anyagként álló független tanulság, kohéziós szerkezettel és gondolatébresztéssel.

A perikópa is visszhangzik néhány korábbi témától, és kiegészíti a már elkezdett, le nem zárt téma-ciklusokat.

++ Így az angol szöveget hűebben tükröző régebbi fordításunk.

24 James Crenshaw: The expression Mi Yodea in the Hebrew Bible. VT. XXXVI. 3 (86).

25 Diethelm Michel: Untersuchungen zus Eigenart des Buches Kóhelet, BZAW 183. DeGruyter, Berlin, New York, 1989. 200-212.

26 R.J. Williams: Hebrew Syntax, An Outline. Toronto, University of Toronto Press, 1976. 2.kiadás., 72-73. Felsorolja a KI kauzális, temporális, kondicionális, ellentétes, megengedő, bizonyító, rezultatív, névleges és recitatív alkalmazását.

Mint végső tanulság, a perikópa is szolgál konklúziókkal a Kohelet könyvéhez, vagy esszéhez az emberi kérdések - így az élethez, mint legnehezebben megfogható kérdéshez - tanácsokkal, és bemutatja a szerző bölcsesség-összefoglalását az említett tárgyról.

III. 1. Közvetlen funkció (mint független tanulság)

Mint független egység, a perikópa (11:1-től 12:8-ig) sok témával foglalkozik, amelyhez alapvetően hozzátartozik a bölcsesség témák kategóriája. A Kohelet az emberre fordítja figyelmét, képességeire, korlátaira, kapcsolatára a Teremtőhöz, és az emberi sorsra, ami az élet legnagyobb kérdése. A könyv végére, mint oppozíció, egy hagyományos bölcsesség kerül, a Kohelet ajánlja olvasóinak a nézetet, amely a (felfoghatatlan) jövő fényébe van állítva. A ZRK kifejezés (Emlékezz!) egyértelműen nem vonatkozhat múltbeli események újragyűjtésére. Legalábbis nem szokásos értelemben. Inkább bizonyos "Jegyezd meg!" gondolatra vonatkozik, amelyről már megtanultuk korábban, hogy az emberi sorsra vonatkozik. A vihar elmúlt, a fa eldőlt (napvilágnál?), és a földön fekszik holtan. Idővel a föld része lesz. Az ember se várjon más sorsot. "Visszatér a felhő", és csak jönnek a bajok. A végén az ember is elesik, mint egy fa, és a fátum éppolyan visszafordíthatatlan, mint a fa sorsa. Az Alkotó félretette, most az Úrhoz tér vissza minden dolog, amit alkotott, ami keletkezett, Isten teljességgel csodálatos!

Ábrázolás:

Mondás:	11:2		
ABC	11:1-3	Személyes tanács	(Kulcsszó: Lo jádá)
Mondás	11:4		
A'B'C'	11:4-6	Személyes tanács	(Kulcsszó: 3x)
Mondás	11:7		
A"B"C"	11:7-8	Általánosítás	(Kulcsszavak: SMH; ZKR)
Kidolgozás az SMH-ról	11:9-10		
Kidolgozás a ZKR-ről	12:1-6		
Összegző konklúzió	12:7 (8)		

III. 2. Le nem zárt ciklusok befejezése

A perikópa 2. funkciója a könyv eddig le nem zárt témájú ciklusainak kiegészítése. A Kohelet feldolgozása a tárgyi anyagainak szükséges alkalmazása a tematikus körökre vagy ciklusokra. Más szavakkal: A Kohelet egy új téma bevezetése után azt "körülkeríti", miközben feltárja azt minden lehetséges szögből. A vizsgálat során gyakran hoz létre több altémát, olykor egynél több főtémát is, amelyeket egymás után, párhuzamosan futtat. A Kohelet a vizsgálat körét egy véleménnyel vagy intelemmel zárja.

Néhány ezek közül a ciklusok közül a végső tanulság szakaszában fejeződik be, pl.: Kohelet vizsgálódása az ikertémában: Jó és rossz. Kohelet éppen föl akarja tárni, hogy mi jó ("előnyös") egy odaillő kulcsszó szerint), és mi rossz (LO YITRON)+. A szent író úgy találja, hogy különbség van a két dolog között, mi jó Isten szerint, és mit gondolnak jónak az emberek. Ezt 6:7 összegzi a lejobban, mint a Kohelet kérdését: *"Ki tudja, mi jó az embernek ebben az életben?"* Kohelet megnevez néhány "jó" dolgot: "Egy név", a "bölcsesség örökséggel"; de tapasztalatai szeint: "Minden dolog olyan, mint a többi". Ugyanaz történhetik "az igazzal és a bűnössel, a jóval, a tisztával és a tisztátalannal; azzal, aki áldozik és azzal, aki nem áldozik; úgy járhat a jó, mint a vétkes..."(9:2). A végső vélemény a jóság meghatározása, ahogy a hagyományos bölcsesség leírta, éppen a bizonytalanság

+ LO YITRON = Mondhatjuk "nem előnyös", "nem nyereséges", "nem hoz profitot".

miatt: "Édes a világosság" (11:7)++; "Tartsd távol magadtól a rosszat! (11:10)++. Isten jóságát sem jelenti ki, de soha meg sem kérdezi, a "jóság" szó több, mint a rossz, és végső "győzelmét" is feltételezik a tartalomban.

A Koheletben a rossz soha nem látszik személyes létezőnek, inkább szerencsétlen körülménynek (2:21; 5:16; 9:3,12; 11:2; 12:1), a bölcsesség hiányának (5:1., 13.,14; 8:3,5; 10:5-6), vagy Isten félelmes hiányának (8:11-13; 12:14). A jóság (vagy az "előny") a rossz ellentétje, ennélfogva minden előbbinek is az ellentétje. Jó a szerencse, a bölcsesség és Isten félelme (2:3,24,26; 3:12-13; 4:8-9; 5:11,18; 6:3,6,12; 7:1,11,18,20; 9:2,18; 11:6; 12:9-14). A végső tanulság - nevezzük bárminek, jónak, vagy rossznak, előnynek vagy hátránynak; - ***Isten a végsô bíró minden ügy felett*** (11:9/b). Ez a konkluzió látszik a könyv szerzője utolsó szavaiból, fő ÜZENETnek, ez a mindenkor értékes Ige, amit a könyv végén (12:14) szóról szóra megismétel.

A Kohelet másik bizonyossága a tudással függ össze. A szerző kitartóan kutatgatja a tudás csírájában lévő lehetőségeket és limitációkat. Szinte minden részben (1.,3.,6.,7.,8.,9.,10.,11.,12.) foglalkoztatja a tudás utáni bizonytalan vágyakozása. A Kohelet ki akarja találni valamiként, amennyire csak a szerző képes, az emberi kondíciókat. Az erre vonatkozó terminusai a következők: Megfigyel (11:8; 12:1), "de tudja meg" (11:9).

A megfigyelés vezet a tudáshoz. A könyv szerzője az olvasóit egyrészt sürgeti, hogy használják ki a természetadta képességeiket a legteljesebb mértékben; másrészt rosszalja, ha döntéseiket csak az empíriára alapozzák. A tudás csírájában vannak lehetőségek, de limitációi is vannak (12:1-6); az ember természeti képességei elhalványulnak, és idővel megszűnnek működni (12:1-6).

A Kohelet legelső részében megtalálható a könyv nézete az élet nagy körforgásáról, amikor a visszatérő eseményekről és a nemzedékek forgásáról beszél. A földet látja csupán időtlennek és változatlannak az útján. A könyv végén, a végső tanulságok között, a prédikátori bölcsesség egyet előre lép, és ott, ahoz képest, ahonnan indult, haladás látható. A "nem emlékezéstől" (1:11) egy felhíváshoz jut: "Emlékezz"+ a 11:8., a 12:1 szerint; az élet "szenvedélyes", bár ellenőrzött szemléletéig, az élet felismerten rejtélyes és törékeny volta ellenére.

Egy másik záró ciklus az ember végső sorsának kérdésével foglalkozik. Kohelet kétségtelenül elfogadja a Tóra magyarázatát az univerzum és az emberiség eredetéről: Isten teremtett mindent (3:11,14; 7:13; 8:17; 9:5; 12:1); de van egy természeti kuriózitás, ez az ember, és végső sorsa. A Préd 3:19-20-ban van egy elképzelés, ami egyenlővé teszi az emberi sorsot más teremtmény sorsával. "Mindegyik egy helyre "kerül" és "ki tudja" melyik megy "le" vagy "föl"? Ez a bizonytalanság a könyv végére elillan: ha nem, az bolondság, de legalább a bölcsnek marad reménysége egy jobb sorsra, mint amely a körülötte lévő teremtmények sorsánál jobb. A bolond sorsa az, ami a gondolkodni képtelen állatoké (10:11), a vége azokéhoz hasonló. A bolond csak a jelenre koncentrál. A bölcs látja a múltat, és következtetéseket von le abból, amelyek hasznosak a jövőre nézve. Ez a titka az ő jelenlegi viselkedésének. Igaz, hogy mindenki por, és ismét visszatér a porba (3:20), de a bölcs egy lépéssel közelebb kerül Istenhez. Az istenfélelemnek meg kell kapnia a jutalmát, a Kohelet elismeri, hogy a jövőben még sok a félreérthetőség, de arról meg van győződve, - ami ismét csak megegyezik a Tóra tanításával -, hogy van az emberben isteni szikra. A bolondok ezt az isteni szikrát eljátszák, és elveszítik, de a bölcsek az istenfélelem birtokában maradnak, ami a RUAH ("Az élet lehellete", Gen 2:7) jelenlétének a jele.

III.3. A Kohelet-esszé következtetései

(Az irat lezárása)

A végső tanulság harmadik funkciója, hogy az élet legérdekesebb rejtélyeiről vonjon le következtetéseket az ember, a Kohelet-esszé segítségével. A szentíró összegzi a leginkább kiugró témákat, kísérletet téve néhány általános konklúzió megfogalmazására, és az egész vizsgálódás alatt felvetődő kérdések megoldására. A Kohelet fő célja - ennek megfelelően - választ keresni arra, hogy

++ A mai magyar fordításunk szerint (a ford.).

az élet rejtélyével és bizonytalanságaival szemben, miként kell bölcsen viselkednünk? - Az újszerű nem a feleletében, hanem a felfogásában van. A Kohelet nem szégyenül meg kételyeivel és szkepticizmusával, de nem is kételkedő és nem is szkeptikus. Inkább célszerűen felhasználja tudományos vizsgálódásában a látszólagos kételyt és a szkepszist. Megtörténik, hogy a szerző nem tud minden tapasztalttal egyezni, de mégis a leginkább tradícionális bölcsesség konklúziójával egyezik, de ez nem a törekvés hiánya miatt van! Arra kell következtetnie, hogy nincs jobb az élet mérsékelt élvezeténél, és ebben az esetben "az élet Isten ajándéka". A Kohelet bizonyítja, hogy az emberi potenciál (1:13-11:10-ig) és az emberi limitációk (11:5-6, 12:1-7) a földi élet próbájának elvégzése. Miközben vizsgálódik, látjuk nála a fokozatos változást vagy eltolódást a Kohelet kulcsfogalmainak fokozatos jelentésében, úgymint: SMH, ZKR, HBL.

Röviden SMH a második részben, a gyönyörök élvezetére vonatkozik; ahol nincs ZKR (1:11), és senkinek sem befolyásolja a viselkedését semmiféle emlékezés. Ennélfogva HBL-nek "nihilisztikus" felhangja van: "Minden hiábavalóság", ha nincsen célja. - A könyv végén az SMH és a ZKR együtt kezdi szolgálni, mint két vezérelv az ember viselkedését. Ezen új fejlemény fényében a HBL jelentése is eltolódik. Maga az élet (a saját kedvére) értelmetlen lehet, de attól még törékeny és múló. A jó[27] és a rossz fogalmát nem filozófikusan, inkább gyakorlatilag határozza meg. A Kohelet megpróbál foglalkozni a jogtalansággal és ártalmas hatásával (8:10-15), de arra jön rá, hogy a büntetés késedelme a bűnös ember számára tulajdonképpen bátorítás, hogy folytassa az életmódját[28]. Ez bátorítja a Kohelet szerzőjét, hogy a jelen kihasználását ajánlja: A Kóheletben a "MI JODEÁ" fogalom erős visszautasítást szolgál, nemcsak az uralkodók akcióival kapcsolatban, hanem még Isten tagadásával szemben is. Azonfelül az általános létezésnek is megvan az a saját ismeretlenségi része, amiért az igazi bölcsesség nem célozhatja meg az ismeret teljességét. Vannak dolgok, amiket csak Isten tud. A Kohelet Istene távoli, transzcendens Isten. A Kohelet ellene áll a kísértésnek, hogy a revelációhoz hozzáférve oldja meg a problémákat. Tehát az alapjaiban rejlő szkepszis ellenére az üzenete ortodoxabb, mint más szerzők bölcsessége.

KONKLUZIÓ

Az összhangról, a szerkezetről és a perikópa (11:1-12:7) fókuszáról írott fentebbi tanulmány fölveti, hogy a Kohelet-esszé végső tanulsága az élet rejtélyéről szól valóban. Ezenkívül sajátossága, hogy mint független alegység a perikópa a laza végződések között kapcsolatot teremt, és lezárja a befejezetlen ciklusokat, miközben a Kohelet-esszét összegző konklúziókhoz járul hozzá. Ez a hármas feladat társul egy olyan mestermunkában, amely módszert ad az olvasó kezébe, beszámolva állhatatosan, elragadóan és izgalmasan könyvünk általa a mai tudománynak.)

Fordította: Szebeni Olivér

27 Gerson Brin: The Significance of the form MAH-TOB in VT XXXVIII, 4 (1988) 462-465, kiemeli a tényt, hogy a "mi jó" kérdés hétszer fordul elő a Bibliában, leginkább a bölcsesség irodalmában. Szuperlatívusz jellegénél túl előnybe részesíthető viszonylagosan vagy praktikusan. A Kóhelet használata az utóbbi csoporthoz tartozik.

28 L.James.L.Crenchaw "Mi Jodea" a héber Bibliában VT XXXVI., 3.(1986), 274-288.

STÍLUSgyakorlat

avagy Így interpretáltok Ti

- Ajánlom a mai és a leendő igehirdetők figyelmébe -

Textus:

Köpenyemet, melyet Tróászban Karposznál hagytam, hozd el, amikor jössz, hozd el a könyveket is, de főként a pergameneket.
2Tim 4:13

Kritikusan I.:

Későbbi betoldás; nem Páltól származik. A F735-ben nem található. A köpenyt jelölő görög szó (τον φαιλονην) ebben az időben még nem terjedt el. Valószínűleg a hitelesség látszatának keltése céljából szerepel egyes későbbi kéziratokban.

Kritikusan II.:

A szófaji arányok elemzésével kimutatható, hogy ez a levél egyetlen hitelesen Páltól származó részlete. Valójában a köpeny miatt üzent Tróászba; ehhez az üzenethez toldottak hozzá egy Pálnak tulajdonított - de valójában nem tőle származó - levelet.

Lelkesen:

- Isten nem akarja, hogy gyermekei szükséget szenvedjenek!! Isten nem akarja, hogy gyermekei megfázzanak!! Törődik velünk!! Úgy van?!
- Úgy van, úgy van!
- Hallelujah! Fázik valaki közöttetek?... Övé legyen a dicsőség!! Ámenámen.

Szigorúan:

Testvér! Hát te hol hagytad a lelki esőköpenyedet?! Van-e, ami megvédjen a tévtanítások záporában, hogy össze ne sározd hófehér ruhádat?!

Tanítólag:

Ahogyan Pál különbséget tett a pergamenek és az egyéb könyvek között, úgy kell nekünk is tudnunk, hogy bár a lelki könyvek hasznosak lehetnek, mégsem egyenértékűek A "pergamennel".

Beszélgetőleg:

Hozzám az szólt hogy amikor jössz Mi sokszor türelmetlenek vagyunk de Pál tényleg nem És olyan jó volna ha most tényleg igazán valóban elgondolkoznánk ezen és és ... megbeszélnénk hogy kinek mit mondott még de tényleg...

Elvontan:

A köpenyen belül-létel[1] misztériumából való kivettetés[2] - miként paradicsomból[3] - állapotában osztozva Pállal - élhetjük át a status humanie-t[4], vándorlétünk torokszorító bizonytalanságát. (Lásd: tremendum.)

Malaszteljesen:

Oh, boldog önfeledés, melyet a szeretet és irgalmasság benső lángja ollyannyira hevít, hogy - megfeledkezvén a külső hidegről - erőnek erejével kell önemlékezetébe idézni azt, amiről a lélek nyugalma hallgat.

Tanulmányozólag:

1. Vizsgáljátok meg a körülményeket.
   a) Hol van ekkor Pál? Hol van Tróász? Használjatok térképet!
   b) Milyen lehetett az időjárás?
   c) Mit tudunk meg Pál ruházatáról?
2. Mit tudunk Pálról a fenti igéből? Mi játszott nagyobb szerepet a történtekben:
   a korábbi jó idő, a jelenlegi rossz, vagy Pál szórakozottsága?

- És az alkalmazás?? ... Alkalmazás nélkül nincs bibliatanulmányozás!

AJÁNLÓLAG:

Hogyan birkózhatunk meg hívő életünkben a feledékenység rémével? - teszi föl a kérdést a szerző - számos nagysikerű könyv írója. Egész életünket végigkísérő fátum kell, hogy legyen, vagy van rá megoldás?
A szerző Pál apostol példáján keresztül mutatja meg, hogy a hívő testvérek (Timóteusok) hathatós beavatkozása hogyan segíthet bajunkban.

Vasárnapiiskolásan:

Pál apostol köpönyegét
Tróászban felejté,
Üzenetét Timóteus
ezenképpen vevé.

Fogadj hát szót szüleidnek
nehogy te is így járj,
Ha az eső gyakran esik,
köpönyegbe' sétálj!

L&L
MEKDSZ-ALAP - 1994. szept.

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr. Boross Géza

A PRÉDIKÁCIÓ DINAMIKÁJA

című theológiai doktori disszertációjának ismertetése

Amikor hozzám került a vaskos sokszorosítvány, még nem tudtam, hogy mitérő. A címe – megvallom – először fanyalgásra késztetett. Aztán mégis beleolvastam, s akkor úgy megfogott, hogy nem tudtam letenni a kezemből egészen addig, míg a végére nem jutottam.

Mi a titka ennek a hatásnak? Az, hogy úgy éreztem, ezt a könyvet egyenesen nekem írták. Az én kérdéseimre küldött benne feleletet az Úr. Hisz évek óta egyre inkább megérlelődött bennem, hogy az igehirdetésen áll vagy bukik – szolgálatom. Minden más látható ténykedésemnek csak járulékos feladata van. A jó igehirdetés lett hát vágyaim netovábbja. Igaz, hogy kezdetben a "jó" helyett a "szép" állt előtérben. Látnom kellett azonban, hogy a formai szépség önmagában mitsem ér, sőt az öncélú gyönyörködtetés még súlyos kárt is okoz, mert elandalítja hallgatóimat, ahelyett, hogy fölrázná, cselekvésre késztetné őket. Nem szépen, hanem jól beszélni – ez lett, s ez most is a célom.

Az a célkitűzés is két szakaszban nyerte el jelenlegi formáját. Mindmáig úgy vélem, hogy a lelki ajándékokról szóló fölsorolásban az én helyem elsősorban a "pásztor és tanító" rovatában van. Azzal is tisztában vagyok, hogy gyülekezetépítés nem lehetséges – a jó értelemben vett – evangélizáció nélkül. Ezért éveken át kutattam a szemhatárt, hogy fölismerjem azokat, akikre illik a Szentírás szava: "némelyeket rendelt... evangélistákul". Bizonyos személyek meghatározott körét kívántam volna látni, akiket időről-időre ébresztő szolgálatra igénybe vehetek a rámbízott munkaterületen. Mire jutottam végül is? Egy föloldhatatlannak tűnő ellentmondáshoz: a hitébresztés nélkülözhetetlen, de úgy tűnik, hiányzanak hozzá a szükséges eszközök. Én is, a másik is, és a harmadik is "pásztor és tanító". Eltűnődtem: lehetetlen, hogy Isten elfeledkezett volna a hitébresztő munkaterület ellátásáról. Ha ez igaz, akkor nem hiányzó, hanem csak lappangó ajándékról van szó. Ez esetben pedig az önkényesen szűkre szabott kört kitágítva, a bennünk lévő kegyelmi ajándékot fölgerjesztve szinte mindannyian eljuthatunk arra a fokra, hogy a "pásztor és tanító" mellett az "evangélista" jelleg is nyilvánvalóvá legyen szolgálatunkban. Ez mindannyiunkra érvényes. A magam részét vállalva ebből úgy ítéltem: el kell érnem, hogy ne csak tanítója, hanem állandó hitébresztője is legyek körzetemnek.

A jó prédikáció iránti vágy tehát, mely először a hatékony tanítás elérésére tört, e fölismerés nyomán a hitébresztés elérését is magába foglalta már.

El kell érni! De hogyan? Ez volt az a kérdés, amelyre hatalmas válaszként érkezett dr. Boross Géza disszertációja. Éppen ezért – látásom szerint – ezt a disszertációt el kellene olvasni mindegyikünknek. Igen ám, de a stencilezett kiadvány néhány száz példánya már elfogyott, ezért gyakorlatilag hozzáférhetetlen. Ezért szántam rá magam arra, hogy bő kivonatban megismertessem veletek e gondolatébresztő munkát.

A könyvismertetési hagyományokkal szakítva, sem a mű szerkezetével, sem egyéb formai kérdésekkel nem vesződöm. Még az itt-ott lehetséges ellenvetések fölsorakoztatását is mellőzöm. A számunkra gyakorlati szempontból hasznosra irányítsuk most figyelmünket!

Hogy az ismertetés nehézkességét elkerüljem, nem hivatkozom minduntalan a szerzőre, hanem úgy adom elő az ő mondanivalóját, mint a saját gondolataimat.

I. Az igehirdetés válsága

Jézus Krisztus, az apostolok és az egyháztörténelem jeles igehirdetői nem úgy prédikáltak, mint az írástudók, hanem mint akiknek hatalmuk van. A prédikáció az ő szolgálatukban a Szentlélek közlésének csodálatos eszköze volt. Az ilyen megnyilatkozásokat rendszerint a régi dicsőség elmúlt emlékei közé szoktuk besorolni. A prédikáció ugyanis világszerte válságba jutott, és a második világháború óta ez már oly méreteket öltött, hogy a lét s a nem lét kérdésévé lett a keresztyénség számára.

Az igehirdetés átmeneti időre már a korábbi évszázadokban is élt át válságokat. Ezeket azonban a mai helyzettől lényegesen megkülönbözteti az, hogy még az elfajzott prédikációknak is volt elegendő hallgatósága. A mi nemzedékünk viszont már oda sem hallgat a prédikációra.

Mi ennek az oka? Az, hogy a legtöbb mai ember így vélekedik a prédikációról: "Amit az ember ott fenn a szószéken mond, lehet, hogy mind helyes, csak sajnos, nem érint engem, egyáltalán nem fordul elő abból semmi az én élet-

emben. Nem segít nekem kibírni a világot, az életemben, úgy ahogyan van, úrrá lenni."

Ez a vélemény már sejteti, hogy tulajdonképpen a prédikációval magával van baj. Sokan mégis a külső tényezőkre hárítják a felelősséget: "...hogy csak néhányat említsünk, nem győzik kimutatni, hogyan gyöngíti az egyház igehirdetését a megváltozott világkép, emberkép, a megváltozott emberi öntudat... A modern természettudományok előretörése, a tudományos marxista-atheista világnézet térhódítása nehézzé teszi a modern ember számára az egyház mondanivalójának megértését. Egyes nyugati országokban a nihilista-egzisztencialista filozófiának, különösen az ifjúság némely rétegére gyakorolt hatása gyengíti az igehirdetés iránti érdeklődést."

Mindez igaz. Valóban sokat változott a környező világ. A nagy igehirdetők azonban annak idején a maguk közönyös kortársait is föl tudták rázni. /Baptista adalék: Spurgeon átvesz egy halódó gyülekezetet és mivé lesz a keze alatt! A parasztpróféták is mire voltak képesek Magyarországon!/

A prédikáció erején, dünamisz-án múlik minden. "A prédikáció sikerének titka nem a hallgatók füle, külső helyzete, avagy belső állapota, hanem a prédikációban megszólalandó Ige, amelyik éppen a hirdetés aktusában válik Igévé, azaz fejti ki életformáló dinamikáját."

II. A prédikáció dinamikája a Szentírásban

Ha a Bibliát kutatjuk, hogy miben is áll ez az erő, akkor azt látjuk, hogy:

1. A dünamisz a bibliai igehirdetésben először úgy jelentkezik, mint *ananke*, azaz felülről való isteni kényszer az igehirdetés szolgálatára. Ez a kényszerítettség a próféták élményvilágában éppen olyan ismerős, mint az apostolokéban. /Jerémiás, Péter és János/

2. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint különleges isteni meghatalmazás és teljhatalom, röviden: *exuszia*, az ige hirdetésének szolgálatára. Ez az *exuszia* jelentkezik a prófétáknál, akik nem statikus tóramagyarázatot végeznek, hanem Isten itt és most érvényes akaratát hirdetik. Különösen jelentkezik az Úr Jézusban, aki az Írást magyarázza, de nem úgy, mint az írástudók, hanem mint akinek "teljhatalma" van. Jelentkezik az apostoloknál is, akikkel a Szentlélek közli ezt a hatalmat.

3. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint *parrészia*, azaz az Isten igazságának bátor kimondása. Jellemző a próféták igehirdetésére, az Úr Jézus és az apostolok bizonyságtételére. /Péter, István stb./

4. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint *apodeixisz pneumatosz kai dünameósz*, ami a Jézus Krisztus keresztjének felmutatását jelenti, azután a keresztről szóló evangéliumból áradó erők közvetítését a hallgatókhoz.

5. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint *prografé*, azaz a Krisztus igazságát elevenen, drámaian, szemléletesen leíró beszéd.

6. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint *katanüxisz*, azaz az emberi *pszihé* minden területére kiható egzisztenciális megrendülés.

7. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint a hallgatókat hívővé tevő erő, mint a *pisztisz* kiváltója. Ezt igénylik a próféták, ezt a hatást váltja ki Jézus, Pál apostol is ezt a hatást éri el pl. Korinthusban.

8. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint *ekklészia* – teremtő erő. /Első pünkösd/

9. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint az egyházat *koinónia*-vá formáló erő. /"...mindenük közös volt"/

10. A *dünamisz* a bibliai igehirdetésben úgy jelentkezik, mint az *ekklészia*-t *diakónia*-i közösséggé formáló erő. / *"...szűkölködő sem volt közöttük..."* / A makedón hívők áldozatvállalása a jeruzsálemi testvérekért.

III. Az erőtől áthatott prédikáció félreértése

Bár a Szentírás világosan tanít a *dünamisz*-ról, az isteni erő-hatalomról, föltárja előttünk, hogy nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené, mégis akadtak jócskán, még a tekintélyesek között is, akik az emberi fölfokozásával próbáltak az erő – és ami ezzel jár – a hatás birtokába jutni. Ezen a területen többféle eltévelyedést ismerünk.

1. A retorikus félreértés lényege:

a) A prédikáció retorikus szemléletében a Szentlélek helyét a szónok személye foglalja el /képzettsége, képességei, gyakorlottsága/.
b) A prédikáció retorikus szemlélete Isten élő szava helyett tárgyat keres. /Miről is beszéljek? Hol is találok egy jó igehelyet ehhez?/

c) A prédikáció retorikus szemlélete a gyülekezet újjászületése helyett megelégszik a *"docere, delectare, felctere"* hatásával.

d) A prédikáció retorikus szemlélete túlértékeli a formális szabályokat, a beszéd fölosztásának kérdéseit.

e) A prédikáció retorikus szemlélete a prédikációt nem kegyelmi ajándéknak, hanem műalkotásnak tekinti, amelyet sokszor aprólékos gonddal, szinte soronként szül meg a szónok.

2. A kultuszi félreértés lényege:

Elindítója Schleiermacher

a) A prédikáció kultuszi felfogása a prédikáció válságának elmélyítése azért, mert a kultuszi prédikációelmélet semmit sem tud a prédikáció missziói vetületéről, céljáról.

b) A prédikáció kultuszi felfogása a prédikáció válságának elmélyítése azért, mert a prédikáció alanyának a gyülekezetet tekinti.

c) A prédikáció kultuszi felfogása a prédikáció válságának elmélyítése azért, mert Isten élő szava helyett a gyülekezet vallásos öntudatát fejezi ki a prédikációban.

d) A prédikáció kultuszi felfogása a prédikáció válságának elmélyítése azért is, mert ez a felfogás esztétikai szabályokkal kötözi meg a prédikációt. A beszéd legyen gyönyörködtető.

e) A kultuszi prédikáció szemlélet a prédikáció válságának elmélyítése azért, mert csak vallásos hangulatok előidézésében látja a prédikáció célját.

3. A pszichagógiai félreértés lényege:

Legjelentősebb képviselője Niebergell

a) A prédikáció pszichagógiai szemlélete a prédikáció dinamikájának a félreértése, mert azt hiszi, hogy a Szentlélek mellőzésével a pszichológiai ismeretek segítségével is Krisztushoz vezetheti az embert.

b) A prédikáció pszichagógiai szemlélete a prédikáció dinamikájának félreértése, mert a prédikáció tárgyának nem a megfeszített és feltámadott Krisztusról szóló evangéliumot tekinti, hanem a vallás igazságait, mert a prédikáció forrásának nemcsak az Igét, hanem a világot is tekinti.

c) A prédikáció pszichagógiai szemlélete formai szempontból is a prédikáció dinamikája félreértésének tekintendő, mert gyakorlati topikájával megkötözi a textust, gátolja annak szabad kibontakozását. A forma a tartalom rovására megy.

d) A prédikáció pszichagógiai felfogása a prédikáció dinamikája félreértésének tekintendő a prédikáció hatása szempontjából is, mert bár életformáló hatásokra tör, de emberi eszközökkel kívánja elérni azokat.

4. Az egzisztencialista félreértés lényege:

Elindítója Bultmann

a) Bultmann prédikációelmélete a prédikáció dinamikájának a félreértése, mert a pneumatikus tájékozódást filozófiai tájékozódás helyettesíti benne.

b) Bultmann prédikációelmélete a prédikáció dinamikája szempontjából félreértés, mert hamis Újszövetséget hirdet, nem azt az Újszövetséget, mely a Jézus Krisztus valóságos halálát és feltámadását hirdeti.

c) Bultmann írásmagyarázata a prédikáció dinamikája szempontjából félreértés, mert egy hamis "előzetes megértéssel" közeledik az Irás mondanivalójához, ahelyett, hogy magát az Irást engedné megszólalni.

d) Bultmann prédikációelmélete a prédikáció dinamikája szempontjából végzetes félreértés, mert a tények mellőzésével és a pro me túlhangsúlyozásával akar hatni a modern emberre a Szentlélek ereje helyett.

5. A lingvisztikai félreértés lényege:

Elindítói Müller és Voigt

a) A lingvisztika a prédikáció dinamikájának félreértése azért, mert az igehirdetés fogalmát nem az Ige fogalmából, hanem a nyelv fogalmából vezeti le.

b) A lingvisztika a prédikáció dinamikájának félreértése, mert az első tanuk bizonyságtétele helyett a mai tanuk bizonyságtételére teszi a hangsúlyt.

c) A lingvisztika a prédikáció dinamikájának félreértése, mert egy ún. modern emberrel kíván szolidáris lenni a homiletikai bibliafordításban, s ezért nem tud az egész gyülekezettel szolidáris lenni.

d) A lingvisztika a prédikáció dinamikájának félreértése, mert összhatás helyett végsőképpen csak intellektuális hatásokra törekszik.

IV. Az erőtől áthatott prédikáció értelmének helyreállítása

1. A Szentlélek dinamikája a prédikátor életében:

Látnunk kell, hogy "...a Szentlélek mint Krisztus evangéliumának a prédikátora, a maga igehirdetői szolgálatában egyáltalán nem mellőzi az emberi tényezőt. A testté lett Ige evangéliumának hirdetésére hús-vér embereket választ el eszközül, s ad erőt nekik, hogy Krisztus tanúivá legyenek a föld végső határáig... A Szentlélek , a pneumatikus igehirdető bizonyságtételével szokott egyidejűvé lenni... A Szentlélek ... nem függetleníti magát emberi eszközeitől. Úgy hirdeti a Krisztus evangéliumát, hogy a maga erejét, dünamisz-át elsőrenden magának az igehirdetőnek az életében és személyiségében kívánja érvényesíteni. Ezzel eleve gátját veszi annak a kényelmes gondolatnak: úgy sem rajtunk fordul meg a prédikáció sorsa, hanem a Lélek munkáján... Igenis felelősséggel tartozunk azért, hogy elismerjük-e, igényeljük-e magunk részéről, biztosítjuk-e a Lélek primátusát, röviden: a Szentlélek uralma alatt élünk-e mint igehirdetők. Ez a kérdés egyik oldala, a teológiai. A másik a lélektani oldal. A Szentlélek ugyanis nemcsak elvileg veszi uralma alá az ő szolgáit, hanem gyakorlatilag is: a prédikátor személyiségének pneumatikus személyiséggé formálása által... A prédikáció válságának több oka is magában a prédikátorban keresendő. Ez négy területen figyelhető meg:

1. az igehirdető viszonya sorsához,
2. az igehirdető karaktere,
3. az igehirdető hitélete,
4. az igehirdető teológiája.

Ha ezeken a pontokon nincsen rend, akkor alakul ki a kép: "Az egész ember nem olyan meggyőződésteli, jóllehet teljesen odaadja magát és áldozatkész is lehet, és mégis ebben van a szituáció tulajdonképpeni tragikuma. Ez visszahat az igehirdetésére. Az emberek figyelnek rá komolysága miatt, követelményeivel szemben azonban érzéketlenek, mert megérzik az inkongruenciát a személyiség és az igehirdető között." A prédikátor személyében csak a Szentlélek uralma szünteti meg az inkongruenciát." /Össze nem illőség./

A pneumatikus igehirdető jellemzői:

a) Határozott hivatástudata van. /Isten és az igehirdető viszonylata/
b) Határozott küldetéstudata van. /Feljogosítva érzi magát arra, hogy bizonyságot tegyen./
c) Mások által is észlelhető kegyelmi ajándékai /karizmái/ vannak.
d) Krisztus tanúja /elsősorban Isten igéjének alapvető ta-

núságtétele nyomán, a saját hittapasztalatai csak szemléltető jelleggel érvényesülhetnek az igehirdetésben/. *"A vőlegény barátja"*
e) Lélektani értelemben önálló egyéniség /nem utánoz, másol senkit/.
f) Bátor prédikátor, nevén nevezi a bűnt.
g) Teológiai szomjúsága van. /Olvas, tanul, gyűjtöget/.
h) Alázatos, minden eredményét a Szentléleknek tulajdonítja.
i) Örvendező ember.
j) Rendszeres imaélete van.

2. A Szentlélek dinamikája a prédikáció tartalmában

a) A dinamikus prédikáció írásmagyarázat

A Szentírás megbecsülésére sarkall:

– A Szentírás igehirdetőinek gyakorlata /az Úr Jézus és az apostolok hivatkozása a "törvényre és a prófétákra"/;
– A történelmi tapasztalás /az Ige prédikátorainak eredményei/,
– Legfőképpen a nem – írásmagyarázó prédikáció /apologetikus – ideológiai prédikáció, morálprédikáció, tanprédikáció, és létértelmező prédikáció/ csődje.

Hogyan érhető el, hogy a prédikáció írásmagyarázat legyen?

1. A textus hasogatásával, egzegézisével. Az igehirdető tegye fel a következő kérdéseket: csakugyan azt mondja ez a textus, amit én láttam meg benne? Ezt a kérdést követi a másik: csakugyan azt mondja ez a textus, amit kétezer év alatt az atyák láttak meg benne? Nincs-e másról szó? Nem valami többről van-e szó? Mi ennek a textusnak az az üzenete, amely sehol máshol az Irásban így nincsen benne, ahogyan itt? A textus ilyen megértése a textus igazi megértése. A textus ilyen megértése viszont mindig a textus nemértésével kezdődik. Az ún. "előzetes megértés" könnyen lehet a textus igazi megértésének akadálya.

2. A másik eszköz a textus megértésére a meditáció – a tusakodás az Igével, párbeszéd a textussal. Mit akar ez a textus mondani nekem, az igehirdetőnek most, mi az evangélium ebben a textusban, milyen motiváló, ösztökélő gondolatok vannak ebben a textusban, mi a kulcsszava ennek a textusnak, mi lehet benne, amit nem vett eddig észre benne senki? /Ez utóbbi azonban nem a legfontosabb kérdés/.

b) A dinamikus prédikáció – evangélizáció

A lehetséges félreértések elkerülése végett először is magának az evangélizáció szónak az értelmét kell tisztáznunk. E tisztázás nélkül ugyanis könnyen úgy tűnhetik fel, hogy "evangélizáción" mi is a XIX. század belmissziós erőfeszítései által kitermelt sajátságos ún. ébresztő igehirdetéstipust értjük. Pedig mi itt "evangélizáción" a Krisztus evangéliumának a gyülekezeti prédikáció formájában hangzó hirdetését értjük. A gyülekezeti istentisztelet rendjébe illeszkedő prédikációtól követeljük meg, hogy tartalmi szempontból legyen – evangéliumhirdetés, ha dinamikus prédikáció és nem statikus "szentbeszéd" akar lenni. Keller vagy Spurgeon igehirdetése szemlélteti, milyen erőt ad a prédikációnak az, ha elsőrenden csak Krisztusról, mégpedig mint Megfeszítettről és Feltámadottról kíván tudni a gyülekezetben.

Nincs szükség arra, hogy éles különbséget tegyünk az ún. missziói prédikáció és az istentiszteleti prédikáció között. Azzal, hogy a templom ajtajai istentisztelet alatt nyitva vannak, hogy istentiszteleteink, úrvacsoraosztásaink, kazuális alkalmaink nyitottak – istentiszteleteink a misszió minősített alkalmaivá váltak. Ezeken az alkalmakon valamiféle "közös keresztyén kincset" kifejezni egyenlő a délibábkergetéssel. Éppen ezért kifejezés helyett itt sokkal inkább arra van szükség, hogy "gondolatokat ejtsünk foglyul", hogy úgy írjuk le a Jézus Krisztust, mintha a gyülekezet szeme-láttára feszíttetett volna meg, hogy bontakozzék ki a gyülekezet előtt Isten üdvözítő szeretetének a terve, az a kozmikus méretű vállalkozás, amelyet a Ján 3:16. summáz, s amelyről mint az apostoli prédikációban megjelenő evangéliumról az Írás azt mondja, hogy az "Isten hatalma minden hívő üdvösségére."

Ennek alapján az evangélizáló igehirdetés során nyilvánvalóvá kell lennie annak, hogy:

1. A Biblia megbízható könyv /számomra is!/
2. Az Isten nem halott, mert az Irásból az élő Isten képe bontakozik ki.
3. Be kell mutatni Jézus Krisztus halálának és föltámadásának tényét.
4. Lehetséges az ember számára új élet már itt e földön.
5. Minden körülmények között van értelme az emberi életnek, mert az élet értelme: Isten szolgálata.
6. A jövendő világ reménységét, és valóságát hirdeti az egyén és a gyülekezet számára.

c) A dinamikus prédikáció – parrészia

Ez az evangélium bátor hirdetését jelenti, kedvezőtlen fogadtatás esetén is. Ez közelebbről azt jelenti:

1. Szembesíti az evangéliumot az emberek erkölcsi állapotával, még közelebbről, a bűnnel.
2. Szembesíti az evangéliumot a gyülekezet megmerevedett hittudatával.
3. Szembesíti az evangéliumot a tévtanításokkal.
4. Mer értékelést adni az Ige világánál az élet, a történelem eseményeiről.
5. Számol a gyülekezet intellektuális kételyeivel és azokra teológiai magyarázatokat keres /az őstörténet magyarázata, az Úr Jézus csodáinak értelmezése, stb./

3. A Szentlélek dinamikája a prédikáció alakjában:

a) A dinamikus prédikáció – érthető beszéd

Az igehirdetés két pólust köt össze. A szentírási fogalmakat a mindennapi élet fogalmaival kell közös nevezőre hoznia. Ezt úgy éri el, hogy megfelelő szókincset /bibliai és mindennapi nyelv/ és szemléletes – az életből és főleg a gyülekezet környezetéből vett – példákat alkalmaz. /Afrika négerei, amerika indiánjai helyett/.

b) A dinamikus prédikáció – értelmes beszéd

Az előzőben az érthető megjelöléssel a prédikáció felfoghatóságára utaltunk, az értelmes beszéd viszont a prédikáció áttekinthetőségére céloz, azaz: áttekinthető, tagolt, logikus beszéd.
Ez megnyilatkozik a textus gondolatmenetéhez alázatosan ragaszkodó prédikáció felosztásban. Megmutatkozik a megfelelő bevezetésben, amely az emberből indul ki: az

ember szükségéből, nyomorúságaiból, bűnéből, alkotásaiból, álmaiból. Ez rendszerint egy, a textus mondanivalójával kapcsolatos életből vett eset alkalmazásával érhető el. Ez érvényesül a befejezésben is, amely kézzelfoghatóan gyakorlati útmutatást ad a tennivalókra, elsősorban a megtérésre nézve.

c) A dinamikus prédikáció – lendületes beszéd

A dinamikus prédikáció lendülete, a Szentlélek lendülete a prédikációban, amely első pillantásra sok hasonlóságot mutat az ún. szónoki lendülettel. Ami a pneumatikus lendületet megkülönbözteti, az a következő:

– A prédikátor lendületével komolyság is társul, amelynek gyökere az a tudat, hogy a prédikáció életformálás, sőt életmentés.

– A pneumatikus lendület táplálója a textus gondolatanyaga. Tehát nem a saját gondolataitól részegedik meg, és lendül bele a szónoklásba.

– A lendület egyik biztosítéka a prédikáció kötetlensége. Azaz papirlap nélküli, szabad előadás /ez természetesen nem jogosít fel a gondos készülődés, a textus hasogatás, az elmélkedés és az imádság elhanyagolására/. Ennek a kötetlenségnek, nyitottságnak köszönhetők azok az új látások, amelyek magát az igehirdetőt is váratlanul érik beszéd közben. A fogalmazvány és a tényleges beszéd között a különbség az, hogy a beszéd cselekményében a Szentlélek még közvetlenebbül vesz részt, mint a prédikáció ihletésében.

– A lendület velejárója, hogy a prédikátor beszéd közben mozgást is végez. Nem színészkedik, hanem a Szentlélek érintése következtében természetesen viselkedik a szószéken. Az ujját azért emeli fel, mert ha nem a szószéken állana, hanem az asztal mellett ülve beszélgetne, ott is felemelné. Olykor egy-egy mozdulata egyenesen sutának tűnik fel, mégis előre viszi a prédikációt. Éppen azért, mert nem célzatos, hanem természetes.

– A lendület táplálója az a törekvés is, amelyet a Szentlélek plántál az igehirdető szívébe, hogy feltétlen és sürgős döntésre bírja rá hallgatóit. /A modern szabvány-statikus prédikáció nem kíván döntést, a Szentlélek azonban igen!/

4. A dinamikus prédikáció gyümölcse:

– A metanoia – találkozás Istennel, hazatérés az atyai házhoz.
– A koinonia – találkozás a testvérrel, a közösség.
– A diakónia – találkozás a világgal a szolgálatban.

Befejezés

Az elmondottakra sokféleképpen felelhetünk. Ha azt mondjuk: "tudtunk mi prédikálni, nincs szükségünk arra, hogy bárki is tanítson, hát még egy nem közülünk való" – magunkat csaljuk meg.
A pneumatikus igehirdető egyik fontos jellemzője – mint hallottuk – a teológiai szomjúság. Kész többre taníttatni. Vizsgáljátok meg azért a mondottakat, s ami jó, ami személy szerint kívánatosnak mutatkozott előttetek, annak megvalósításáért fáradozzatok és imádkozzatok, hogy legeltethessétek Isten nyáját, amint arra el is hivattatok.

/Az ismertetést készítette: Győri Kornél/

A Szentírás-értelmezés három eseménye

A szövegek értelmezésének tudománya a hermeneutika. Főként bölcseleti, irodalmi és teológiai ágait különböztetjük meg. Utóbbi a Szentírás elveivel és módszereivel foglalkozik. Eredete majdnem egyidős a Bibliával és az egész egyháztörténelmet végigkíséri.

Tavaly Hermeneutikai Kutatóközpont alakult Fabiny Tibor, evangélikus levelező teológiát végzett irodalomtudós vezetésével. A kutatóközpont a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészkarán kapott helyet. Az intézményt a református, evangélikus, baptista teológiák és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának irodalmi tanszékei közösen alapították, kifejezve ezzel, hogy az irodalmi és bibliai hermeneutika kölcsönösen segítheti egymást. A fentiekkel kapcsolatban három eseményről számolhatunk be.

Először arról, hogy a Hermeneutikai Kutatóközpont most három igényes füzet kiadásával lepte meg a tudományág iránt érdeklődőket. Ezek: *1. Paradigmaváltások a Biblia értelmezésében; 2. Értelmezéstörténet mint egyháztörténet; 3. Szóra bírni az Írást.* A vaskos füzetek első két kötete külföldi tudósok műveinek magyar nyelvű fordításai, a harmadik kötet az intézet vezetőjének és a sorozat szerkesztőjének műve. Alapgondolatuk, hogy a fundamentalizmus és liberalizmus egyoldalú nézetein és a történetkritikai módszer egyeduralmán túllépve a mai hermeneutikának a nyelv-, és társadalomtörténet új módszereit felhasználva úgy kell tekintenie a Szentírást, mint összefüggő egészet, és mint az emberi lehetőségeknél magasabb üzeneteket és erőket felmutató könyvet, melynek hatástörténetéről sem szabad megfeledkeznünk. (A füzetek a Károli Egyetem Bölcsészettudományi Karán: Budapest, Reviczky u. 4/c alatt kaphatók.)

A másik esemény, hogy az említett egyetem Hittudományi Kara és a Hermeneutikai Kutatóközpont közös rendezésében a teológiai évnyitón – szeptember 26-án – a Kar tiszteletbeli doktorává avatott Gánóczy Sándor, a Würzburgi Egyetem Római Katolikus Teológiai Karának dogmatika professzora tartott előadást Kálvin hermeneutikájáról. Őt ma a világ egyik első Kálvin-szakértőjének tartják, akinek az a véleménye, hogy Kálvin egyháztanából, hermeneutikájából és sákramentumtanából más egyházaknak is van tanulnivalójuk. A nagy sikerű előadás igazi tudományos és ökumenikus pillanat volt.

A harmadik esemény, hogy a Hermeneutikai Kutatóközpont előadás-sorozatot hirdetett teológusok, irodalmárok és más érdeklődők részére. Ennek során ismertetés hangzik el pl. a Holt-tengeri tekercsekről, a mindennapi bibliaolvasás hermeneutikájáról, e tudomány történetéről és problémáiról. Az előadások csütörtök délutánonként lesznek a Károli Egyetem Budapest, Reviczky u. 4/c-ben található épülete II. emeletén, neves szakemberek (Fröhlich Ida és Fabiny Tibor egyetemi docensek, Bogárdi Szabó István lelkipásztor) közreműködésével.

Bolyki János

Újváriné Szabó Anikó

A csoportos biblia-tanulmányozás

Kapcsolódási pontok Nemeshegyi Zoltán testvér előadásához (lásd előző szám 21. oldal):

1. "Jövő: a sejtjeiben élő egyház, ahol a sejtek önállóak, de összetartoznak"
2. A teljes vasárnapi iskolai rendszer: minden korosztályra kiterjed. Erre a hagyományra épült ki az USA-ban.
3. a/ A Biblia sokkal mélyebb tartalommal rendelkezik, mintsem azt gyermeki értelemmel fel lehetne dolgozni.
   b/ A gyülekezeti tagok "szemmel tartása"
   c/ A hívők lelki közösségének szüksége.

Napjainkban többfelé tapasztalhattuk, hogy gyülekezeteinkben felmerült az igény arra, hogy az azonosan gondolkodó, azonos érdeklődési körrel rendelkező tagok, barátkozók a gyülekezeti alkalmakon kívül más időpontokban és más helyen is összejöjjenek. Ezek a többnyire kapcsolattartásra, bibliázgatásra összejövő csoportok spontán módon vették sorra kérdéseiket, vezető is szinte "véletlenszerűen" választódott ki közülük.
Szabadságunk által megnyílt a lehetőség, hogy sokkal kötetlenebb módon, nyitottabban működhetnek gyülekezeteink, ismét felveti a már 1940-ben felmerült kérdést, érdemes-e gyülekezeteinkben bibliatanulmányozó kis csoportokat kialakítanunk. Ha igen, miért; ha nem, miért ne tegyük ezt?

Mint a főelőadásban elhangzott, az Egyesült Államokban ez a rendszer alakult ki a kezdetektől, s napjainkig így gyakorolják ottani testvéreink. A partnermisszió fogalma teljesen ismertté vált mindegyikünk számára a virginiai testvéreken keresztül.
Többen vendégül láthattuk gyülekezeteinkben szolgáló csoportjaikat, s Tahi táborunk területén is láthatjuk kezük munkáját.

Az ő segítségükkel tölthettünk egy tanévet közöttük. S az én célom és feladatom éppen az volt, hogy a gyülekezeteikben működő vasárnapi iskolai rendszert tanulmányozzam. Nem múlt el vasárnap anélkül, hogy valamelyik korosztály bibliatanulmányozó csoportjában ne lettünk volna.

Korosztályok beosztása

Minden gyülekezetben a következőképpen vannak beosztva a különböző korosztályok:

– bölcsődés korú gyerekek	
– pici csecsemők	0-1 év
	2- 3 év
	4- 5 év
– gyermek csoportok:	6- 7 év
	8- 9 év
	10-11 év
– ifjúsági csoport:	12- 13 év
	14- 15 év
	16- 17 év
	18- 24 év
– felnőttek csoportjai:	25 éves kortól értelemszerűen.

Néhány fontos tudnivaló a csoportok felosztásával kapcsolatban

Köztudott dolog, hogy a gyermek születésétől belekerül a tanulási folyamatba. Baptista felfogásunk alapján gyermekeinket olyan hamar amennyire csak lehetséges elkezdjük Isten dolgaira tanítani. Ezért egészen fiatal csecsemőkkel kelnek útra családjaink, s együtt mennek az Úr házába.

Sok gyülekezetünkben már kialakították testvéreink a picik szobáját, gyermekmegőrző névvel. Már csak egy lépés kellene, hogy még tovább fejlesszük ezt, s erre a feladatra felkészített vezetőre,tanítóra bízzuk apróságainkat, így a szülők is teljes ambícióval vehetnek részt a gyülekezeti alkalmakon, s a kicsinyeknek sem nyűg a vasárnap.

Ezek az évek a gyermek életében nagyon fontosak a karakter formálásában, a személyiség kialakulásában. A szükségleteiken keresztül észlelt világból tovább haladva ebben a korban tanulnak meg járni, beszélni, élvezik az önálló cselekvést, próbálkozást. Rövid időszak alatt hatalmas változáson mennek keresztül, nincs még egy olyan időszaka az életünknek, amelyben ilyen gyorsan és ilyen sokat tanulnánk. Miért ne használnánk ki ezt az intellektuálisan gyümölcsöző időszakot arra, hogy megtanítsunk nekik néhány dolog összefüggését Istennel?

A hit alapjainak letevésekor tisztában kell lennünk az ilyen korú gyermekek szükségleteivel, hogyan tanulnak, miként fejlődnek.

Miként is taníthatók ők ebben az életszakaszban, mikor sem írni, sem olvasni nem tudnak?
Nagyon kellemes tapasztalatok által. Emberi kapcsolatok során, hiszen a születéstől kezdve erre van szükségük. Bizonyos személyek szerepe nagyon nagy ebben az életkorban, mintázzák az értékeket, magatartási formákat.
Hogy mit kell a kis gyermekekkel foglalkozó vasárnapi iskolai tanítónak biztosítani a kicsik számára, ezekből csak néhány fontos dolgot említek meg:

– Szeretet: ez által adjuk tudtára, hogy fontos, enélkül nincs biztonságérzete. A szeretet állandó és folyamatos, nem valami olyan, ami a jó magaviseletért jár. Istentől kapjuk, s a szülőkön keresztül tanulja meg a gyermek. Érzi, ha szeretetet kap, akkor kapcsolatban van azzal, aki a szeretetet nyújtja.

– Megbízhatóság: a szülőknek és a tanítóknak segíteniük kell a gyermeket, hogy bízzon bennük. Amikor a gyerekben növekszik a bizalom érzése azok felé, akik körülveszik, megalapozódik, hogy a későbbiekben bízni tudjon Istenben, mint Szabadítóban.

– Biztonságérzet nyújtása: ez az érzés indukálja őt arra, hogy hogy lassan kibontakozzon a függetlensége, az önállósága.
Ahogyan nő benne a biztonságérzet, úgy erősödik a másokba vetett bizalom érzése is.

– Irányítás: a gyerekeknek meg kell tanulniuk, hogy bizonyos határokat tiszteletben kell tartania.

– Elfogadás: segít a kicsiknek, hogy kialakuljon bennük a helyes önértékelés, önbecsülés.

– A függetlenség és függőség ügyes kezelése: Luk.10:27 alapján, ha valaki helyesen tudja szeretni és megbecsülni önmagát, az képes lesz szeretetét és respektálását mások felé is kifejezni.

Egy gyermeknek olyan mértékű szabadságra van szüksége, amelyet a fejlettségi szintjén kezelni tud. Erre egy alkalmas módszer a választási lehetőségek biztosítása. De azt is éreznie kell folyamatosan, hogy a tanítója vagy a szülő a közelében van bármikor elérheti, ha szüksége van rá.

Érkezéskor mindegyik kisgyermek külön-külön kell, hogy érezze: itt fontos, hogy jelen vagyok, odafigyelnek rám, szeretnek engem.
Nagyon fontos a számukra kialakított, életkori sajátosságaikat figyelembe vevő helyiség. A természetes anyagok alkalmazása, játékok, kedves dallamok. Minden területen a pozitív kisugárzás szerepe óriási.

Az ismert tevékenységek során közvetíti a tanító a bibliai ismereteket a kisgyermek felé, játék, beszélgetés közben idézve igeverseket, igei igazságokat. Így nem elkülönítve hallja a gyermek az igei igazságokat, hanem a cselekedeteivel, tevékenységeivel összefüggésben. Valamint olyan emberektől hallja mindezt, akik fontosak a számára.

Ezek az élmények készítik fel őket, hogy növekedve nyitottak legyenek a gyülekezet felé, s ami még fontosabb Istent lássák meg az életük folyamán.

A 6-11 évesek korosztálya.

(Ebben igen járatosak vagyunk, ez szinte minden gyülekezetünkben így megtalálható.)

Ezekben az években a legnyitottabbak gyermekeink a befogadásra, tanulásra, testi-lelki növekedésre.

Három fontos célunk van ebben az életkorban:

1. A megtérés Biblia alapjainak letétele, megértése. Ez akkor történik, amikor a tanító segít a gyerekeknek, hogy megértsék a bibliai tények és történések viszonyulását az ő életükhöz, megpróbálják azt a mindennapokra átültetni, a bibliai történetekből tanulva, gyűjtögetve.
2. A bibliatanulmányozás másik célja, segítse a gyerekeket Krisztushoz hasonlóvá válni, megértve azt, hogy mi ennek a jelentése. A keresztyén élet hatással kell, hogy legyen a viselkedésünkre, a másokhoz való viszonyulásunkra, az emberek iránt tanúsított magatartásunkra.
3. A bibliatanulmányozás harmadik célja pedig segíteni a gyerekeket abban, hogy szolgáló életre nőjenek fel. Megértve, hogy az élet bármely területén is vannak, akkor is szolgálnak mások felé, s megoszthatják az evangéliumot a környezetükben lévőkkel. A szolgálat nemcsak a felavatottak feladata.

Mivel a gyerekek a tevékenységek során tanulnak a leghatásosabban, a tanítóknak ezt a formát kell választaniuk. Cselekedtetésre, aktivizálásra, tapasztalatszerzésre alapozott tanulási, tanítási folyamat. Nem a lefojtó "NEM-NE" centrikus nevelés, hanem az IGEN-lő, elfogadó hozzáállást kell alkalmaznunk.

A leghatásosabb tehát a tevékeny bibliatanulmányozás. Mégpedig úgy megkomponálva, hogy az sikerélményhez jutassa a gyerekeket, életkori sajátosságaikat figyelembe véve.

A tanító szerepe az, hogy a keresztyén életformát megélve mintát adjon a gyerekeknek. S ami nagyon fontos, hogy a gyerekeknek idő kell. A tanulási folyamatot nem lehet siettetni, főként, ha viselkedési formát akarunk elsajátíttatni. Újra és újra átvehetünk egy egy szakaszt, megkeresve, elhelyezve azt a Bibliában.

Az is nagyon jó, ha a vasárnapi iskolai tanító időnként meglátogatja otthonában is a gyermeket, kapcsolatot tart a szülőkkel, hiszen a tanítás több, mint csak jelen lenni a bibliaórán.

Mi történik egy bibliaórán?

Az érkezőket kedvesen fogadja a tanító, mindenkire odafigyelve, egy két kedves szóval. Majd felsorol néhány választási lehetőséget, különböző tevékenységek választhatók a foglalkozás elején. A cél, hogy ezek a játékos, érdekes tevékenységek előkészítsék az aznapi témát.
Bizonyos idő után összegyűlnek a gyerekek, körbeülnek akár a padlóra is leülhetnek, így kicsit közvetlenebb. Ezekben a közösségi percekben tanulják az igeverseket, énekelnek, meghallgatják a bibliai történetet, megbeszélik az üzenetét, imádkoznak, átgondolják, hogy a tanultak mit jelentenek a hétköznapjaikra lefordítva.
Majd ismét valamilyen tevékenység következik, ami a tanultak elmélyítését segíti.

Óriási lehetőség ez a tanító számára, olyan fejezet a gyermekek életében, ami későbbi életük alakulásában nagyon fontos szerepet játszik, tanítani a 6-11éveseket Isten dolgaira.

12-24 éves korosztály.

Az ifjak. Ők igazán fogékonyak egy olyan vezető tanítására, aki jó szerepmodell számukra, s nemcsak vasárnapi kapcsolatban van velük. Erős, stabil bibliatanulmányozás, különböző tevékenységek, missziós feladatok nyerik meg ezt a korosztályt.

Ez az életkor minden területen nagy kihívás a tanító számára, de fantasztikus élményekben lehet része annak, aki ezt vállalja. A nagy változások kora: fizikális, mentális, szociális, pszichés változások.
Fizikális változások, megnyúlt kezek, lábak, változások a testfelépítésben, pattanások... mindez azt az érzést kelti a fiatalban, hogy valami rendellenes, ő esetlen, ügyetlen, abnormális. A tanítója segíthet neki abban, hogy ezeket a változásokat tudomásul véve, normálisnak látva tudja a fiatal önmagát elfogadni.

Mentális változások: A gondolkodásuk is rengeteget változik. Már többre képesek, mintsem csak konkrét terminusokban gondolkodni, képesek az absztrakt gondolkodásra. Így a vasárnapi iskolai tanítójuknak ez óriási lehetőség, hogy a hit lelki összefüggéseit feltárja nekik. A kegyelem, megbocsátás, áldozat, bűn mind mélyebb tartalmat rejtenek már a számukra. Ez az az életkor, amikor a fiatal igazából meg tudja érteni mit jelent Krisztus értünk hozott áldozata, s képes már önálló állásfoglalásra Krisztus bűnt eltörlő áldozatával kapcsolatban.

Szociális változások: A fiúk lányok egymáshoz viszonyulásának kérdése ebben az időszakban tisztul le az elutasító, majd érdeklődést mutató, végül elfogadó viselkedésig. Szintén a tanító szerepe nő meg abban, hogy ezeket a fázisokat úgy kezelje, hogy a fiatalok ettől függetlenül aktívan részt vegyenek a bibliatanulmányozásban.

Pszichésen is nagy változásokat élnek át a fiatalok. Fejlődik az önértékelésük, identitás-tudatuk, önállóságuk. Már úgy viselkednek, mint a felnőttek, de igénylik a pozitív segítséget, hogy tudják kezelni a hullámvölgyeket és hullámhegyeket akár a családi kapcsolataikban, akár az elképzeléseikben, álmaikban.

Meg kell különböztetnünk a fiatalabb (12-15 év) és idősebb (16-24 év) ifjak szükségleteit, ez természetesen kihat a vasárnapi iskolai csoportjukra is. Hiszen a tanítási tanulási folyamatot az életkori sajátosságaikhoz kell igazítanunk.

Nagyon fontos azt megértenünk, hogy a tanítónak úgy kell a Bibliát a fiatalok felé közvetítenie, mint egy eszközt abban, hogy választ találjanak az életük kérdéseire. Nem biztos, hogy minden vitatémában képes a tanító választ adni a fiataloknak, de az Ige igen. A Bibliát kell a fiataloknak tanítanunk!

Nagyon fontos, hogy megtanuljuk, ne adjunk választ azokra a kérdésekre, amelyekre ők maguk felfedezhetik, megtalálhatják a választ.

Miközben tanítjuk őket, azt is tudnunk kell, nem mindegyik fiatal tanul ugyanazon a módon. A tervezésünknél figyelembe kell azt is vennünk, ki az aki auditív, ki az aki vizuális úton tanul, s ki tanul kognitív (megismerő, érzékelés által) módon.

Néhány alapötlet, mit kell figyelembe vennünk a bibliaórák tervezésénél.

1. Motiválás.Olyan tevékenységgel indítsunk, ami felkelti a fiatalok érdeklődését.
2. A téma tanulmányozása. Fontos, hogy lássák a kapcsolatot az Ige és a téma között. A bibliatanulmányozás során segítjük őket, hogy rászokjanak, miként kell a Bibliából megtalálni a választ a kérdéseikre.
3. Az applikálás, alkalmazás, hogyan lesz valósággá a mindennapjainkban mindaz, ami a Bibliában található,ez a legfontosabb aspektusa bármelyik bibliai szakasznak.

Metodikai szempontból nagyon fontos, hogy változatosan használjuk a különféle megközelítési lehetőségeket, hiszen a fiataloknak unalmassá válik a mindig egyforma séma.

Néhány példa: művészetek (pl. rajzok, térképek, poszterek, illusztrációk); dramatizálás, zene (nagyon fontos, hogy amikor érzelmileg kinyílnak a zene hatására, mit adunk nekik); papír ceruza használata, kreatív írás,újságcikkek stb.; szituációs játékok, esettanulmányok; vizuálisan pedig pl. kiállítások, videofilmek.

Mi nem nagyon szoktunk a felnőttek szükségeiről beszélni, pedig igencsak jelen vannak ezek a kérdések a felnőtt emberek életében. Az ember folyamatosan változik, sohasem kész, egész személyiség. S ezért nem szégyen arról beszélnünk, hogy "életfogytiglani tanulásra vagyunk ítélve".

Hány félék is vagyunk, mi, felnőttek?

Egyedülállók, fiatal házasok, elváltak, középkorúak, klimaxszal küszködők... stb.

Bibliatanulmányozás adott élethelyzetünkre alkalmazva leginkább kisebb csoportokban hatékony. Élettapasztalataink behatárolják, mire vagyunk fogékonyak, mit akarunk megtanulni, milyen ismeretre van szükségünk. Itt lép be tehát a kis csoportok szerepe a bibliatanulmányozásban.

Ennek a gyülekezeti felépítésnek a célját négy pontban fogalmazták meg virginiai testvéreink.

1. A misszió
2. A tanítás
3. Megnyerés
4. Növekedés

1. A kis csoportok munkája hatékony az emberek elérésében a feléjük végzett szolgálatok által, (ha kell anyagi, fizikai, szellemi, lelki területen).
2. Fontos az Ige hatékony és lelkes tanítása. (A tanító személyisége, felkészültsége szinte az egyik kulcsa az ilyen irányú bibliatanulmányozásnak.)
3. Tudatosan kell azon dolgoznunk, hogy megnyerjük a felnőtteket, hogy megismerjék, megértsék, s magukévá tegyék Jézus Krisztus váltságát,megmentő kegyelmét, megismerve példáját. Fölismerve ennek valóság-ízét az életükben.
4. El kell fogadnunk a Bibliát, mint gyakorlati útmutatót a mindennapi életünkre, mint ami hozzájárul lelki, szellemi növekedésünkhöz életünk minden napján.

Természetesen az egyik érdekes kérdés, mikor válik valaki felnőtté? Kronológiailag szinte lehetetlen behatárolni. Egy biztos ismérve mégis van, amikor valaki képes úgy viselkedni, mint egy felnőtt, tehát önálló döntéseket hozni anélkül, hogy bárki is kényszerítené, befolyásolná:

Akkor fognak a felnőttek bibliatanulmányozó csoportokba bekapcsolódni, ha azok jótékony hatását érzik az életükre.

Amikor hisznek abban, hogy a közös tanulmány eredménye felfedi előttük a megoldást, a választ mindennapi döntéseikre. A tanító számára roppant fontos, hogy lássa az összefüggést a felnőttek tanulása és életük kérdései között, akkor értik meg, hogy a bibliatanulmányozás több, mintsem csak ismeretszerzés. Tisztában kell lennie azzal, hogy minden egyes csoporttag EGYEDI és más és más szükségei vannak. Ezek a kis csoportok kiváló lehetőséget biztosítanak arra, hogy a keresztyén nevelést és gondozást biztosítsuk a hívő emberek számára.

Úgy kezelhetjük hát a minden korosztályra kiterjedő kis csoportos bibliatanulmányozást, jól szervezve és jól funkcionálva, mint egy effektív (hatékony) hangszert, ami által sok embert megérinthetünk, figyelembe véve egyéni szükségleteiket. S így a kis csoportok által mindenki részt vesz a szolgálatokban. Amíg ezek a csoportok elég kicsik, addig sokkal hatékonyabb az egyéni foglalkozás és az egyének bevonása. Ezáltal a kapcsolat által sokkal erősebb a gyülekezethez kötődés, a közösség élményének, a koinonia megélése; egyre inkább lehetővé válik a felelősségteljes hívővé érés, valamint a tanúskodó hívő élet beérése. Nagyszerű lehetőséget nyújtanak ezek a kis csoportok az életek megérintésében, a hitre nevelésben, megerősödésben.

A bibliatanulmányozás akkor érdekfeszítő, ha olyan környezetet biztosít, amelyben hangsúlyt nyer a közösség érzése (testvériség) valamint az evangélium hirdetése, tolmácsolása.

Hadd zárjam beszámolómat Pátkai Béla testvérünk gondolataival, amelyeket a múlt szombati áhítatban fogalmazott meg:

"Eredményesen csak az taníthat, aki maga is hajlandó tanulni... A megtért embernek, korra való tekintet nélkül, szüksége van arra, hogy tanuljon. Tanuljon az Úrtól és az Ő eszközeitől, talán korábban megtért testvérektől is.
Légy kész alázatot tanulni, s adj hálát azokért, akiken keresztül az Úr tanítani akar téged!"

Elhangzott: OLTT, Tahi,1994. aug. 17.

H. Vadász János

A felnőttek vasárnapi iskolai osztálya

„Elvész az én népem,
mivelhogy tudomány nélkül való."
Hóseás 4:6

Gyermek- és ifjúkorom nagy részét 25 éves koromig az újpesti és a rákospalotai gyülekezetben töltöttem. Rákospalotán merítkeztem be 1947-ben. Mindkét gyülekezetben volt vasárnapi iskola a gyermekek, az ifjúság és a felnőttek számára, és ez nem szünetelt a második világháború és 1956 között sem.

1990-ig, amíg vissza nem jöttem Magyarországra, azt hittem, minden gyülekezetben van vasárnapi iskola az általános iskola 8. osztálya után is, az ifjúság és a felnőttek számára. Megdöbbenve vettem tudomásul, hogy ez nem így van.

Igyekezni kell, hogy 11 órára minden befejeződjön délelőtt, mert délután zeneóra, énekóra van, tehát időben vissza kell érni délutáni programok kezdésére. De ezek a délutáni programok megvoltak 1956 előtt Újpesten és Rákospalotán is. Nem ismerem az Egyházügyi Hivatalnak a vasárnapi iskoláról a múltban alkotott felfogását. Nem tudom, milyen körülmények okozták azt, ami volt. Erről azoknak ítéletet, véleményt mondani, akik nem itt éltek a II. világháború után, bölcstelen, értelmetlen dolog volna.

Ma azonban, amikor teljes vallásszabadság van, nemcsak papíron, hanem gyakorlatban is, bölcstelen, értelmetlen dolog nem élni azzal a lehetőséggel, amit a vasárnapi iskola nyújthat minden korosztály számára bölcsőtől a koporsóig. Az, hogy most átszervezzük a gyülekezet megszokott időbeosztását, programját, nem könnyű feladat, de a jövőnk érdekében, a lélekmentés szolgálata szempontjából elengedhetetlenül fontos a változás. Időt, helyet kell biztosítani arra, hogy a gyülekezet minden tagja és a barátkozók is vasárnapi iskolába járhassanak.

Annak ellenére, hogy az USA-ból jöttem vissza, nem vagyok híve az amerikai, angliai vagy németországi gyakorlat szolgai lemásolásának, utánozásának. De ha az orvostudományban, a műszaki tudományokban, a bankrendszerben, a gazdasági gyakorlati életben már bevált módszereket átvesszük, meg vagyok győződve, hogy tanulhatunk azoktól, akiknek közel 100-150 éves tapasztalatuk van ezen a téren.

A különböző külföldi missziós szervezetek megcélozták a gyermekek vasárnapi iskolai képzését, amely – ahogy a körülmények megengedték – mindig működött. Evangélizáltak a gyermekeink között, úgy, hogy a 12 éven aluliakat is több esetben arra hívták fel, hogy döntsenek az Úr Jézus Krisztus mellett és merítkezzenek be. Számomra ez nem meglepő. A nehéz kérdés az volt, amikor ezek a fiatalok bemerítkezésre, tagfelvételre jelentkeztek, a gyülekezet várakozást javasolt nekik.

Az ifjúság és a felnőttek részére tartandó vasárnapi iskola kérdésének nincs megfelelő hangsúly adva. A válasz erre az, hogy különböző bibliaórák, tanfolyamok vannak hétközben, és erre járnak az ifjak és az idősebbek. Az is jó és szükséges, de hányan vannak a gyülekezetben szerdán és hányan egy-egy vasárnap délelőtt. A közlekedési költségek állandóan emelkednek, és vasárnap, amikor többségében úgy is ott vagyunk a gyülekezetben, miért ne tartsunk mindenkinek vasárnapi iskolát?

Miben lehet meghatározni a vasárnapi iskola célját, feladatát?

1. A teljes Szentírás rendszeres tanítása .
2. A vasárnapi iskolában tanuljuk meg, miként érhetünk el minden érdeklődőt, akik később az Úr Jézus követői és a gyülekezet tagjai lesznek.
3. A vasárnapi iskola megtanít a helyes istentiszteletre, bizonyságtételre és a krisztusi élet mindennapi kisebb nagyobb szolgálataira.
4. A vasárnapi iskola neveli ki a gyülekezeti munkák vezetőit, a presbitereket, a diakónusokat és érzékennyé tesz a misszionáriusi és a teljes idejű szolgálatokra való elhívás elfogadására.
5. A vasárnapi iskolában tanuljuk meg az anyagi javainkkal való helyes gazdálkodást, a sáfárkodást, a misszió rendszeres fenntartására szolgáló pénzbeli áldozathozatalt.
6. A vasárnapi iskolában kapunk rendszeresen tanítást, ismertetést a helyi gyülekezet környezetéről, a település, a kerület, a Szövetség munkájáról, célkitűzéseiről, misszió időszerű kérdéseiről.

Nem mondanám, hogy ez a teljes kép, és még ne lehetne több dolgot is említeni.

Az általános meghatározások után továbbra is előttünk áll a nyitott kérdés:

Hogyan szervezzük meg a felnőttek tanítását, kik és mikor tanítsanak?

A lelkipásztor, különösen ha több gyülekezetből álló körzete van, képtelen ellátni a vasárnapi iskola megszervezésének és a tanításnak a feladatát, úgy amint azt talán szeretné. Minden félreértés elkerülése és megelőzése érdekében mégis szükséges, hogy a gyülekezetben mindenféle munka megszervezése, beindítása a lelkipásztorral történő előzetes megbeszélés és egyeztetés által valósuljon meg.

Szükség van olyan személyekre, akik ezt a munkát országos szinten kezelik, mégha nem is teljesen függetlenítettek. Erre a célra úgy tudom, már vannak jelöltek a hazaiak és az itt lévő déli baptista misszionáriusok közül is. Úgy tudom, hogy vannak, akik e cél megvalósításáért jöttek és készek segíteni. Kitaposott utak vannak már előttünk, ezeket figyelembe kell venni. A munkát elméleti és gyakorlati síkon egyszerre szükséges elkezdeni és folytatni. Hogy elinduljon, először a lelkipásztorokat szükséges megnyerni ennek az ügynek, és a diakónusok segítségét kell kérni, hogy ilyen módon ők is bekapcsolódjanak.

A Misszióiskola hallgatói közül kellene kikerülni azoknak, akik ezt a munkát megszervezik, és tanítókat képeznek ki országos-, kerületi-, körzeti-, gyülekezeti szinten.

Az első feladat: a gyülekezeteket fel kell készíteni a felnőttek közötti vasárnapi iskolára. Idő és hely biztosítása elengedhetetlen. Ezzel egyidőben pedig kiképezni a

vasárnapi iskola munkatársait a felnőtt és az ifjúsági osztályok tanítóit.

A tanulmányi anyag, a program előkészítése

Nem emlékszem, hogy az én ifjúkori időmben a felnőttek részére, vagy az ifjúság részére lett volna speciális, erre a célra kiadott, vasárnapról-vasárnapra szóló tananyag. Alaptankönyv: minden esetben a Biblia. Alaptéma: a vasárnap délelőtti igehirdetés. Ez azonnal rendelkezésre áll minden anyagi megterhelés nélkül. Később majd az igényeknek megfelelően egy egységes segédanyag kidolgozásáról lehet szó /mi és határainkon túl élő magyarok számára/.

Egy körzetben, amely rendelkezik egy ún. anyagyülekezettel és 3-4 misszióállomással, itt szükséges a mintát, a metódust kidolgozni, munkásokat erre a célra kinevelni. Amikor itt tapasztalatokat szereztünk, az itt kiképzett tanítókkal és munkásokkal lehet majd a kerületi szervezést kezdeni. Először egy kerületben, utána kerületenként. Nem ajánlatos mindenütt egyszerre kezdeni a szervezést. Kevesebb magyarázó és több végrehajtó hozhat eredményt

A gyülekezet-plántálás és a falumisszió szempontjából is fontos tényező a vasárnapi iskola. Az USA-ban sok helyen előbb szervezik a vasárnapi iskolát, mint a gyülekezetet.

Bárhol, ahol új munkát kezdünk, új imaházat építünk, le szabad ülni megtervezni, számot vetni a tényekkel, úgy mint aki tornyot épít. /Ma már lehet bérelni középületeket is!/ A gyülekezet-plántálás eredménye kétséges, ha előtte nem lehetséges egy aktív vasárnapi iskola megszervezése.

Mi tehát a teendő?

Legyen az ügynek egy általános felelőse, mozgatója.

1. Megnyerni a helyi lelkipásztort, diakónusokat, presbitereket a felnőtt, a 8 általános iskolai korosztály feletti vasárnapi iskola bevezetésére komoly feladat.
2. Segítséget adni a lelkipásztornak /többek között a misszióiskolások által/ a munkában.
3. Egy tipikus körzetben megszervezni a tanítók, vasárnapi iskolai munkások kiképzését.
4. A vasárnapi iskolára időt és helyet találni, lehetőleg vasárnap délelőtt a gyülekezetben.
5. A teológiai oktatásban, a gyakorlati teológiai tanszéken egy kis helyet adni a vasárnapi iskola ügyének is.
6. Cikksorozatot indítani a Békehírnökben, Szolgatársban a felnőtt vasárnapi iskola szervezéséről, a tanításról, stb.
7. Az elmélet és a gyakorlat összhangját meg kell teremteni. A gyakorlatban előbb ki kell próbálni a terveket, és az így szerzett tapasztalatok után lehet publikálni egy vezérfonalat a felnőttek vasárnapi iskoláiá részére.

Valamit sürgősen tenni kell, amíg nem késő, hogy el ne vesszen "Az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való".

Elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való. Mivelhogy te megvetetted a tudományt, én is megvetlek téged, hogy papom ne légy. Hóseás 4:6.

Ezért fogságba megy népem, mivelhogy tudomány nélkül való... Ézsaiás 5:13.

Bizony bolond az én népem: engem nem ismernek. Jeremiás 4:22.

Elhangzott: OLTT, Tahi, 1994. aug. 17.

A bölcsesség szavai

latinul és magyarul

Non est consilium, quod fit in ore trium.
Amit hárman tudnak, ritkán marad titokban.

Non est, crede mihi sapientia dicere „vivam". Sera nimis vita est crastina: vive hodie. (Martialis)
Higyj nekem: nem bölcs dolog így gondolkodni: Majd másképpen fogok élni. A másnap mindig már késő, — élj ma!

Non est enim aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat. (Mk 4:22)
Semmi sincs elrejtve, ha nem azért, hogy nyilvánosságra jusson; semmi sem történik titokban, ha nem azért, hogy kitudódjék.

Non est impossibile apud Deum, omne verbum. (Lk 1:37)
Istennél semmi sem lehetetlen.

Non est in medico, quod moriatur homo.
Nem az orvos az oka, ha meghal a beteg. (...hacsak aktív eutanáziát nem alkalmaz...)

Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus. (Mt 9:9)
Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek.

Non est potestas nisi a Deo: quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt. (Róm 13:1)
Nincs hatalom, csak Istentől — ami van, azt Isten rendelte.

Non est servus maior domino suo. (Jn 15:20)
Nem nagyobb a szolga uránál...

Non est sine culpa, qui rei quae ad se non pertinet, se immiscet.
Hibázik az, aki olyasmibe avatkozik bele, amihez nincs köze.

Non est vir fortis et strenuus qui laborem fugit. (Seneca)
Nem erős és becsületes az, aki fut a munka elől.

Non laudes virum in specie sua, neque spernas hominem in visu suo. (Sir 11:2)
Senki fiát ne dicsérd a szépsége miatt, s a külseje miatt ne vess meg senkit.

Non licet actori, quod reo licitum non existit.
Nincs megengedve az a felperesnek, ami az alperesnek tilos

Non mensae cultum, sed dantis respice vultum.
Ne a terített asztalra, hanem a vendéglátó arcára tekints.

Bánk J.: 3500 latin bölcsesség –Szent Gellért K.

Francis A. Schaeffer

Normák és szabadság a gyülekezetben

(Francis A. Schaeffer ezt a könyvét a huszadik század végén élő gyülekezetnek címezi. Az előző évtizedek gyökeres változásokat hoztak a társadalomban, a kultúrában, a család és az egyén életében. Az egyház – a század végéhez közeledve – egy, még az eddiginél is gyorsabban változó világban kell hogy küldetését betöltse. Az első fejezetben a keresztyén közösségről, mint harcostársak közösségéről ír. A második rész témája az igazság hirdetése és gyakorlása. A harmadik részben a keresztyén gyülekezetek közötti kapcsolat jellegét tárgyalja. Ez a cikk a negyedik fejezet fordítása, teljes terjedelmében. – A fordító.)

A következőkben a norma és szabadság kérdésében kell megvizsgálnunk a gyülekezetet. Mi határozza meg, hogy egy közösség gyülekezet legyen biblikus értelemben? Milyen vezetési feltételeket állít az Újszövetség a gyülekezet elé?

Megjegyezzük, hogy itt nem az általános értelemben vett keresztyéni küldetésről beszélünk, hanem a gyülekezetről, mint egy szervezett testületről. Milyen jövője van a gyülekezetnek mint szervezeti egységnek?

Jézus Krisztus gyülekezete mindenekelőtt a Láthatatlan Gyülekezet. Ez a hívők közössége, akiket Krisztusba vetett hitük köt egybe, függetlenül attól, hogy milyen külsőleges közösség tagjai. Ebbe beletartozik a gyülekezet, amely a jelenben végzi küldetését, és a tegnap gyülekezete, amelynek tagjai már eltávoztak. A kettő együtt az Egyetemes Gyülekezet. Jézus erről beszélt, amikor azt mondta, hogy "*...én ezen a kősziklán építem fel egyházamat*"/Mt 16:18/.

A zsidókhoz írt levél írója is a hívők egyetemes, időtől és helytől független közösségéről ír /Zsid 12:22-23/.

A látható gyülekezet

Jézusnak egy másik mondása viszont a gyülekezet láthatóságára vet fényt. Máté 18:17-ben olvassuk: *"Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt".*

A gyülekezetről két értelemben beszélhetünk: mint láthatóról és mint láthatatlanról. Értelmetlen lenne a láthatatlan gyülekezet elé vinni az engedetlen testvért. Egy sajátságos szervezetre találunk utalást itt, aminek mindkét félnek alá kellett vetnie magát. Vannak, akik tagjai, és vannak akik kívül állnak ezen a szervezeten.

Az Apostolok Cselekedeteiben újra és újra találkozunk ezzel a nézettel. A 13. fejezet első verseiben egy Antiókhiában élő keresztyén közösségről olvasunk. Antiókhia már csak azért is nagy jelentőséggel bír, mivel – a történészek és igemagyarázók szerint – az ottani gyülekezet volt az első, melynek tagjai keresztyénné lett zsidók és hitre jutott pogányok voltak. /Kornéliusztól eltekintünk itt; a "kegyes és istenfélő" itáliai nem tekinthető prozelitának, és így, egyik csoportba sem osztható be./

Az igeszakasz így kezdődik: *"Antiókhiában, az ottani gyülekezetben volt néhány..."* Egy helyi közösségről ír Lukács, amit "gyülekezet"-nek nevez. Ettől a ponttól – az Újszövetség beszámolója szerint – mindenütt, ahol valakik keresztyénné lettek, gyülekezetekbe tömörültek.

A megváltás személyes, de mindig túlmutat az egyén életén. Keresztyénné egyenként születünk, de mint megváltottak, egy sajátságos közösség tagjaiként élünk. Isten népe közösségi életre hivatott. Ezért van az, hogy az antiókhiai keresztyének sem egyénenként, hanem egységesen végezték a szolgálatukat.

Az antiókhiai gyülekezet tagjai /hitre jutott zsidók és pogányok/ azon munkálkodtak, hogy az örömüzenet ismertté váljon az őket körülvevő pogány környezetben is. Manaén-t, Heródes fogadott testvérét külön is említi az Ige, mint az arisztokrácia egy tagját az antiókhiai gyülekezet tagjai között.

A társadalom szinte minden rétege képviselve volt a gyülekezetben. Ez kultúrák keveredését hozta magával. Egyszerű emberek és Heródes testvére; zsidók és pogányok. Megalakulása napjától ideálisnak tekinthetjük ezt a közösséget. Heródes fogadott testvére és egy rabszolga nem találkozhatott volna ily módon sehol máshol.

A másik figyelmet érdemlő dolog az, hogy bár a többség nem volt "hivatásos gyülekezeti-munkás" vagy "misszionárius", mégis mind prédikátoroknak érezték magukat. Ezek a keresztyének belső indíttatást éreztek arra, hogy a saját kultúrájukban missziós munkát végezzenek. Munkájuk nyomán sokan keresztyénekké lettek az antiókhiai pogányok közül. Ezen felül még arra is indítva voltak, hogy Pált és Barnabást külmisszióba küldjék.

Egy teljes képet látunk itt arról, amilyennek a gyülekezetnek lennie kellene. Akik hitre jutottak, rögtön bekapcsolódtak a közösség életébe. A társadalom minden rétege képviselve volt a gyülekezetben. A tagok mind bizonyságtevők voltak, nem csupán abban a tartományban ahol éltek, hanem azon túl is. Amikor a Szentlélek Barnabást és Sault az első missziói útra kijelölte, a tagok egységesen, közös akarattal cselekedtek.

Gyakran hallom a kérdést: "Most, a huszadik század végéhez közeledve nem kellene-e feladnunk a gyülekezetet mint intézményt?" A válaszom egy nagyon határozott "Nem".

A Gyülekezet egy olyan újszövetségi intézmény, ami fenn fog állni Krisztus visszajöveteléig. Az viszont egy teljesen más kérdés, hogy milyen változásokon kell átmennie, hogy hathatós maradjon. Fontos szem előtt tartani az Újszövetség előírásait és a területeket, ahol szabadságot kaptunk e kérdéssel kapcsolatban.

Nézzük csak meg, hogy mik a határvonalak, amiket az Újszövetség elénk tár a gyülekezetet mint szervezetet illetően; vagyis, hogy mi a biblikusan megkövetelt forma. Az előző fejezetekben már beszéltünk az ortodox tanítást, életet és közösséget illető biblikus normákról. A következőkben a gyülekezeti rendtartással kapcsolatos elvárásokat fogjuk megvizsgálni. Ezek közül az első: a helyi gyülekezetek létjogosultsága, és a követelmény, hogy e gyülekezetek tagjai újjászületett egyének legyenek.

A helyi gyülekezetek megalakulása

Az Apostolok Cselekedeteiben /16:4-5/ olvasunk a missziós útról, amire Pált és Barnabást küldte az antiókhiai gyülekezet. *"Amikor végigjárták a városokat, átadták nekik azokat a határozatokat, amelyeket a jeruzsálemi apostolok és vének hoztak, hogy tartsák meg. A gyülekezetek pedig hitben erősödtek, és számban gyarapodtak naponként."* Útjukon előre haladva, újabb egyének jutottak hitre, akik azonnal bekapcsolódtak a helyi gyülekezet életébe. *Pál missziós munkájában nagy hangsúlyt fektetett új gyülekezetek alapítására.*

Róm 16:16-ban írja Pál: *"Köszöntsétek egymást szent csókkal. Köszönt titeket Krisztus minden gyülekezete."* Gyülekezetekre utal, nem csak egy gyülekezetre. 2Kor 11:28-ban az "*összes gyülekezet*" gondját említi. A Róm 16:3-4 fontos információt tartalmaz az első gyülekezetek megalakulásával

kapcsolatban. *"Köszöntsétek Priszkát és Akvilát."* /Priszcilla kedveskedő formája a görög Πρισκαν, melyet Pál használ./ "Köszöntsétek Priszkát és Akvilát, akik munkatársaim a Krisztus Jézusban, s akik életemért saját fejüket kockáztatták, akiknek nemcsak én vagyok hálás, hanem a pogányok valamennyi gyülekezete is." Itt nem az egyetemes értelemben vett Gyülekezetre utal, hanem a gomba módra szaporodó helyi, látható közösségekre.

"Köszöntsétek a házukban levő gyülekezetet is" – folytatja Pál. Akvila és Priszcilla Rómában voltak ezidőben. Még Ázsiában tartózkodásuk idejéből olvassuk, hogy ott is volt egy gyülekezet az otthonukban /1Kor 16:19/. Úgy tűnik, hogy amerre ez a pár járt, egyének üdvre jutottak és gyülekezetek alakultak.

Érdekes, hogy a gyülekezet a házuknál volt. Lightfoot szerint a harmadik századtól vannak a templomokra vonatkozó legrégibb adataink. Lightfoot megállapítása óta azonban egy rendkívül érdekes leletre találtak az archeológusok Rómában.

A római otthonok – a palotáktól eltekintve – a mi szemünkben szűkösnek tűnnének. Az említett lelet két egymás mellé épített, egyébként jó állapotban lévő ház volt, melyeknek a belső falai ki voltak ütve. A belső átalakítás folytán egy a többinél jóval nagyobb helyiséghez jutottak. Az ott talált tárgyakból a régészek arra a következtetésre jutottak, hogy az épületet a római keresztyének gyülekezési célokra használták. A leleteket a második század végére keltezték. Hogy elfogadjuk-e Lightfoot érveit a harmadik századra, vagy ezt a második századi épületet is templomnak tekintjük, nem változtat a lényegen. A Bibliában nem találunk utasítást a gyülekezési hely tekintetében. Amit azonban fontos megjegyeznünk az az, hogy a korai értelemben véve, gyülekezet és gyülekezési hely /mint épület/ között nem volt összefüggés. A gyülekezet valami mást jelentett. Egy csoport keresztyént értettek alatta, akiket a Szentlélek gyűjtött egybe, hogy egy bizonyos formához igazodva dolgozzanak. Az Újszövetség idevonatkozó szakaszaiból ezt a formát fogjuk megvizsgálni.

1Kor 4:7 és 7:17 ugyancsak segítenek megérteni, hogy gyülekezet alatt ne egy elvont fogalmat, hanem egy helyi közösséget értsünk. Miután egyének keresztyénné lettek, gyülekezetek alakultak, és ezek sajátságos, és jól meghatározható közösségek voltak.

Egy szomorú, de a számunkra mégis bátorító esetről olvasunk 1Kor 11:18-ban. *"Mert először is azt hallom, hogy amikor összejöttök a gyülekezetben, meghasonlás van közöttetek, és ezt részben hiszem is."* Sajnálatos és mégis bátorító számunkra, hogy már a gyülekezet legkorábbi napjaiból is ilyen problémákról olvashatunk. Ne felejtsük, hogy a gyülekezet nem egy épület, hanem a hívők közössége. Ez a közösség nem volt hibátlan, mert semmi sem lehet tökéletes ebben az elbukott világban. Keresztyének sem lesznek tökéletesek soha, a Krisztus eljöveteléig. A gyülekezeti fegyelem nem egy minden elképzelést és tapasztalatot felülmúló, ideális állapotot volt hivatva szolgálni. Nem egy hibátlan közösség képét tárja elénk az Ige, hanem egy közösséget, amely keresztyénekből épült fel.

Kr.u. 100 táján /ha azidőtájra keltezzük a Jelenések könyvét/, János, a Szentlélektől ihletve egyéni gyülekezeteknek írt. Az újszövetségi iratok nagy része is, ilyen – különböző okoknál fogva – jelentős helyi közösségeknek volt címezve. A kép egyértelmű. Azok, akik Pál, Akvila és Priszcilla, majd más keresztyének munkája nyomán a Római Birodalom területén megtértek, helyi gyülekezetekbe tömörültek. És ez mintául szolgál Krisztus eljöveteléig.

Az első biblikus elvárás tehát az, hogy keresztyének közössége legyen a gyülekezet. A Biblia utasításának ellentmond, ha nem ez, hanem az épület határozza meg a gyülekezetet.

A második elvárás az, hogy a gyülekezet a hét első napján találkozzon. Bár az idevonatkozó utalások száma nem nagy, a tanítás egyértelmű. Hadd hívjam fel a figyelmet 1Kor 16:2 és ApCsel 20:7-re! Minden, a hét első napján való egybejövetel már magában egy hitvallás volt. *"Ő feltámadott, valóban feltámadott!"*

Figyeljük meg, hogy a találkozás idejére vonatkozólag csak a nap van megadva. A napszak tekintetében nem találunk követendő utasítást.

A helyi gyülekezet vezetése

Pál leveleiből és az Apostolok Cselekedeteiből kitűnik, hogy szervezeti felépítésükben a gyülekezetek egy bizonyos formát követtek. Tisztségekre találunk utalást a gyülekezeten belül. *"Miután pedig gyülekezetenként véneket választottak nekik, böjtölve és imádkozva az Úrnak ajánlották őket, akikben hittek"* /ApCsel 14:23/. Kutatók vitatkoznak, hogy vajon mi módon lettek ezek a vének megválasztva. Én szerintem nincs elég adat a birtokunkban ebben a kérdésben. Az azonban kétségtelen, hogy véneket állítottak a gyülekezetek élére. A gyülekezetet, mint a hívők közösségét, egy sajátos szervezeti forma is jellemezte.

A harmadik elvárás tehát az, hogy legyenek a gyülekezetnek tisztségviselői /vének/, akik felelősséggel tartoznak a helyi közösségért. A missziós munka eredménye a hitre jutott egyéneken túl, a felelős vezetőkkel ellátott gyülekezetek voltak.

Vének és diakónusok

Az Újszövetséget tovább olvasva egyre részletesebb és összetettebb kép tárul elénk a gyülekezetekről és azok belső életéről. Hadd utaljak a jól ismert történetre, amikor Pál búcsút vesz az efézusi gyülekezettől. Ez a gyülekezet különösen is közel állt a szívéhez. Jelentős időt töltött köztük /ApCsel 20:17-37/. A városba nem akart bemenni, mert attól tartott, hogy akkor marasztalnák; így Milétoszba /ami 50-60 km-re volt Efézustól/, a kikötőhöz kérette a gyülekezet vezetőit, hogy találkozhasson velük.

Pál ott intézte hozzájuk a felhívást, amit a 28. versben olvasunk: *"Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett".* Fontos megfigyelni, hogy a felhívás két részből állt. Felelősséggel lettek megbízva, ahogy a kívülről jövő támadásoktól megvédjék a rájuk bizottakat. Ez a tanítás tisztaságára vonatkozott. Felelősek voltak, hogy résen legyenek azokkal szemben, akik hamis tanítást hoznának be a gyülekezetbe. A szolgálatuk azonban többől állt, minthogy leleplezzék a hamisan tanítókat. A feladat második része a gyülekezet lelki fejlődésének az elősegítése volt /*"... legeltessétek az Isten egyházát"*/. A vezetők nem feledkezhetnek meg egyikről sem. Mindent meg kell tenniük azért, hogy Isten Igéje hirdettessék, hogy hamis tanítás és a hamisan tanítók kint rekedjenek /vagy lelepleződjenek, ha belülről jönnek/. Ezen túl is, a gyülekezet egészséges fejlődésén vannak hivatva munkálkodni. Isten Igéje a táplálék, ami ezt biztosítja. Hatáskörükbe tartozik a gyülekezet tanítása és életformájának alakítása. A tisztségviselők felelősek a gyülekezet ezen életfeltételeit biztosítani.

1Tim 5:17-ben az apostol a presbitereket két csoportba osztja: *"A vezetésben bevált presbitereket kettős megbecsülésben kell részesíteni; elsősorban azokat, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak."* Ez arra utal, ahogy a korai gyülekezetben a presbiterek közül néhány, az Ige hirdetésének és tanításának feladatát látta el. Vannak tehát presbiterek, akiknek elsődleges kötelessége az Ige kutatása és tanítása.

A vének mellé diakónusokat választottak. Az ApCsel 6:1-6 verseiből kitűnik, hogy az ő feladatuk a gyülekezet anyagi jellegű szükségeinek ellátása volt. A negyedik norma tehát az, hogy legyenek diakónusok, akik a közösség anyagi ügyeivel foglalkoznak. Ha komolyabban vennénk a közösségi életet mint olyant, ez nem lenne egy könnyű munka. Mint az első diakónusok, ők is a Lélektől vezetett egyének kellene hogy legyenek. Milyen nagy jelentősége lehet a munkájuknak! A szegények segítése, az özvegyek és betegek felkarolása; a szeretet sugarait küldik egy önző és szívtelen világba.

Fegyelem

A következő elvárás az, hogy a közösség vegye nagyon komolyan a gyülekezeti fegyelem kérdését. 1Kor 5:1-5 mutatja, hogy milyen fontos szerep jut a gyülekezeti fegyelemtartásnak a *"látható gyülekezet"* tisztasága érdekében. A

világ és a gyülekezet különbözősége látható kell hogy legyen. Ezért helyez az Újszövetség ilyen nagy hangsúlyt a gyülekezet tisztaságára.

Ennek a különbözőségnek egyértelműnek kell lennie. E kettő nem szabad, hogy összetéveszthető legyen. A gyülekezet más, mint a világ. Azoknak, akik a gyülekezeten belül vannak, másoknak kell lenniük, mint akik kívül állnak.

"Mindenfelé az a hír járja, hogy paráznaság van közöttetek, mégpedig olyan, amilyen még a pogányok között sem fordul elő; hogy tudniillik valaki atyjának feleségével él. Ti pedig felfuvalkodtatok ahelyett, hogy inkább megszomorodtatok volna, és eltávolíttátok volna közületek azt, aki ilyen dolgot cselekedett. Mert én, aki testben távol vagyok, de lélekben jelen, mint jelenlévő már ítéltem afelett, aki így cselekedett. Úgy ítéltem, hogy miután az Úr nevében összegyűltünk, ti és az én lelkem, a mi Urunk Jézus hatalmával, átadjuk az ilyet a sátánnak..." –írja Pál.

A gyülekezeti fegyelem fenntartása az evangélium hathatós hirdetésének az előfeltétele. Az közösség, amelyik nem gyakorol fegyelmet a tanítás és az élet dolgaiban, nem felel meg az Újszövetség elvárásainak, és nem tekinthető újszövetségi gyülekezetnek.

Ki alkalmas a tisztség betöltésére?

A hatodik norma az, hogy a vének és diakónusok bizonyos elvárásoknak megfeleljenek. A Biblia nemcsak a tisztségviselők feladatait ismerteti, hanem arról is tanít, hogy milyen tulajdonságokkal kell ezeknek a munkásoknak rendelkezniük. Két helyen /1Tim 3:1-13 és Tit 1:5-9/ olvasunk a presbiteri vagy diakónusi szolgálatra jelölttel szembeni követelményekről. Egy vénnek vagy diakónusnak ilyennek kell lennie. A gyülekezetnek nincs jogában, hogy ebből engedjen, mint ahogy az sem, hogy más elvárásokat ezekkel egy szintre emeljen – mintha azok is Istentől volnának. Az elvárások egyértelműek és abszolútak.

"Azért hagytalak Krétában, hogy rendbe hozd az elintézetlenül maradt ügyeket, és presbitereket állíts szolgálatba a városokban, ahogyan meghagytam neked"– írja Pál Titusznak /Tit 1:5/. A gyülekezetek megalakultak, de a munka még nem volt befejezve. Hátra volt még a presbiterek szolgálatba állítása. Titusznak ott kellett folytatni, ahol a munka abbamaradt. Intézkedéseket kellett hoznia, hogy a gyülekezet megfeleljen az Újszövetség elvárásainak.

Az első apostoli gyűlés

Az előírt követelmények túlmutatnak a helyi gyülekezeten. Az ApCsel 15. fejezetéből nyilvánvaló, hogy a gyülekezetek nem voltak függetlenek egymástól. A különböző közösségek képviselői Jeruzsálemben találkoztak, hogy egy fontos kérdést megvitassanak. A vita középpontjában az a kérdés állt: "Miként juthat valaki üdvösségre?" /ApCsel 15:1/. Ez egy nagyon fontos kérdés volt. Azon zsidók látása tette szükségessé e kérdés tisztázását, akik azt tanították, hogy a Krisztusba vetett hit magában nem elégséges az üdvösséghez. A zsidó szertartási törvények felvételét is elvárták a nem-zsidó háttérből megtért testvérektől. "Ha nem metélkedtek körül a mózesi szokás szerint, nem üdvözülhettek" – tanították.

A gyűlés egy vitával kezdődött /7-12.v./. Kérdések hangzottak el és véleményeket ütköztettek. *"Amikor nagy vita támadt, Péter felállt, és így beszélt hozzájuk: Atyámfiai, férfiak, ti tudjátok, hogy régtől fogva engem választott ki az Isten közületek..."* /7.v./ Péternek a témához kapcsolódó bizonyságtétele után *"... elcsendesedett az egész gyűlés, és meghallgatták Pált és Barnabást, amint elbeszélték, milyen sok jelt és csodát tett általuk az Isten a pogányok között"*/12.v./.

Az üdvösségrejutás témájáról folytatott vitát Péter, majd Pál és Barnabás bizonyságtétele követte. A tizenharmadik vers okot ad azt gondolni, hogy a vitának volt egy vezetője is: *"Amikor elhallgattak, megszólalt Jakab, és ezt mondta: Atyámfiai, férfiak, hallgassatok meg!"* Nincs elég adatunk a gyűlés pontos lefolyásáról, de amit tudunk az egyértelmű. Jakab – Krisztus féltestvére – felállt, hogy az elhangzott véleményeket összegezze és a Szentírás fényében megvizsgálja /15-17.v./, mert a gyülekezet arra épít. A megoldásra nem ők maguk jöttek rá, hanem az Ószövetségből vették – Ámósz próféta könyvéből. A szakasz, amit Jakab idézett, ez volt:

"Ezután visszatérek, és felépítem Dávid leomlott sátorát, romjait is felépítem, és helyreállítom, hogy keresse az emberek maradéka az Urat, és mindazok a pogányok, akiket magamhoz hívok. Így szól az Úr, aki ezt véghezviszi, és aki ezt öröktől fogva tudja."

E fontos gyűlés lefolyásáról, a Szentírásra való hivatkozásról és az abból fakadó döntésről olvasunk az ApCsel 15. fejezetében. Úgy látom ebből, hogy a hetedik kitétel, a helyi gyülekezetek javát szolgáló kapcsolat a tágabb értelemben vett testvériség között.

Egy nyolcadik feltételt hadd adjak a listához, ami a két szentség, a bemerítés és az úrvacsora gyakorlása.

Normák és szabadság

Két dolgot kell megjegyeznünk. Először is, hogy a fenti újszövetségi elvárásokat Isten rendelte így. Ezek a normák nem tetszőlegesek, hanem Isten elvárása a szervezett, organikus gyülekezettel szemben. Ezeknek meg kell hogy feleljünk, a huszadik század végén is. Másodszorra: vannak területek, amik nem kerültek megemlítésre. A normák mellett szabadságra is van hely a gyülekezetben.

Mondhatja valaki, hogy több elvárás is van, mint amit én megemlítettem. Mások talán ezeket is megkérdőjelezik. Nem ez a fontos. Az én célom az volt, hogy bizonyítsam, hogy a szervezett gyülekezet – mint olyan – létjogosultsággal bír a huszadik század végén is; és hogy bizonyos – Isten által rendelt – elvárásoknak mindig meg kell hogy feleljen. Azokon a területeken viszont, ahol szabadságunk van, késznek kell lennünk, hogy reagáljunk az idők hozta változásokra. Az én meglátásom az, hogy a Szentírás elvárásain túl nincs jogunkban más normák alá vetni a ránk bízottakat. Egyes területeken a jó tanács adásával be kell érnünk. Hasonlóképpen, minden, a gyülekezet életével kapcsolatos kérdésben, amire vonatkozólag az Újszövetség nem ad utasítást, a Szentlé-[1]
lek vezetésére kell hagyatkoznunk, az adott helyen és időben.

Nem azt mondom, hogy ne adjunk ehhez a listához ha a Szentlélek úgy vezetne, de az fontos, hogy ne kanonizáljunk semmi mást, mert azzal a Szentlélek munkáját korlátoznánk a jövőben. Ha örökségként maradtak ránk normák, csak akkor ragaszkodjunk hozzájuk, ha a történelmi szituáció azok fenntartását ma is szükségessé teszi. Bűn olyan kérdésekben törvényeskedni, ahol Isten szabadságot adott. Ragaszkodni a múlt normáihoz a Szentlélek vezetése ellenére is, felettébb sajnálatos.

Abszolútként kezelni ami nem az, az egyház elszigetelődéséhez vezet. Ebben a rohanó, kétségekkel és problémákkal teljes világban, az evangélium megváltoztathatatlan és enyhülést adó üzenetét a Gyülekezet képviseli. Ezért fontos, hogy életünket és szolgálatunkat a Szentíráshoz igazítsuk – a huszadik század végéhez közeledve is.

Ford.: Novák József
Közös utak – Bild International

---

1. Ennek az ellenkezője viszont nem igaz; nevezetesen, hogy csak az előírt volna megengedve. Ha így volna, akkor a templomok, harangok, szószékek, énekeskönyvek, liturgia stb. használata is bűn volna.

GYÖNGYSZEMEK A BAPTISTA MISSZIÓ TÖRTÉNETÉBŐL

BOROS MIHÁLY

1884-1972

Az egykori Magyarország területén született, a bihari Gyantán, 1884. október 5-én, saját kézírása szerint, amit a háború után készített. Egy soltvadkerti anyakönyvi feljegyzés viszont 9-ikére teszi születésnapját. Kornya Mihály (1844-1917) – annak a vidéknek hírneves misszió-munkása – baptizálta Boros Mihály testvért Nagyváradon, 1904. július 10-én, tehát 20 éves korában. Hivatást érezve a szent szolgálatra, 1908-tól 1912-ig szemináriumban tanult. Ez volt a teológiánk második évfolyama, 1906-ban, az alapítása után, mivel csak két évenként vettek föl akkor újakat. Előbb négyen voltak, később vettek föl újabb kettőt közéjük. Igy alakult évfolyamtársainak a következő sora: Bán Gábor, Hartó Dávid, Kenyő István, Keveresán Karácsony és Táska Rezső. A nála idősebb csoporthoz tartozott Somogyi Sándor (1887-1924), akinek szülőföldjére, első szolgálati helyére került, Soltvadkertre. E kortársai és szolgatársai közül már senki nincs a földi életben. Viszont több leánya és a fia, meg az unokája Boros Péter, aki Győrben gyülekezeti elöljáró, életben vannak.

Boros Mihály testvér 1920-ban kapott meghívást a neszmélyi körzetbe. Nem volt még ott olyan gyönyörű szép imaház, mint most, hanem csak egy-két orosz hadifogságban megtért szegény hívő. Ők hívták meg Boros testvért, aki aztán 27 évig dolgozott közöttük, valóságosan úttörő munkát végzett. Időközben 10 gyermekük született, de egy kiskorában meghalt. Amikor a második világháború után nehezen ment mindenkinek a sora, cipész iparágban dolgozva tartotta el a családját, miközben rendületlenül járta a körzetét. A nagyobb gyermekek lassan saját szárnyukra lettek bocsátva, néhány a pesterzsébeti diakonissza otthonba került, dolgozóként.

Boros Mihály szolgálati ideje Dunántúl északi részében nagyon nehéz volt. A római katolikus papság fellegvárának számított Esztergom és környéke. Ott idegen vallást az emberek nem tűrtek. A "hitehagyás" a legsúlyosabb bűn volt, legszívesebben megölték volna azt, aki megkeresztelkedett a hívőknél. Brutális és gyalázatos, kegyeletsértő tettekre vetemedtek; és ezt szinte a mai napig is folytatják, ezen a vakbuzgó vidéken. Igy aztán nem lehet csodálkozni, hogy a nagycsaládos hívő prédikátornak sanyarú volt a sorsa. Azt hiszem Boros Mihály volt minden idők legrosszabb anyagi ellátottságú baptista prédikátora.

Visszatérve még a soltvadkerti évekre, megtalálható Boros Mihály első híre a Békehírnökben. A szemináriumból, ebbe a gyülekezetbe kerülve, 1913. március 24-én felvett gyülekezeti tanácskozás jegyzőkönyve szerint felavatását húsvét másnapjára tűzték ki. Ezt a Békehírnök 1913. év, 105. oldalán örökítették meg. Nem sokkal ezután házasodott össze Antal Teréz testvérünkkel, 1913. június 24-ikén.

Ez az időszak már a világháborús készülődés ideje, és Boros Mihályt is behívták katonának, igaz csak 28 napra. A világháború éveit Soltvadkerten töltötte, szolgálatai áldásosak voltak a gyülekezet nézőpontjából. Foglalkozott zenével, énekkel, az igehirdetésen kívül, de ez utóbbit tartotta fontosabbnak. Csak szükségből állt a kórus elé, vagy a zenészek közé. Gyakran került sor bemerítésre, s a soltvadkerti anyakönyvek tanúsítják, hogy például 1919-ben április 18-án és május 21-én is volt bemerítés. 1913-ban 16 fehérruhás volt közöttük /Béhi, 1913. 360 old./

Szabadi F. Gusztáv (1871-1966) nyilvántartásba vette Boros testvért a korai misszió-munkások között, jegyzete 206-ik lapján, felavatásának évszámával.

Sz.O.

„...az Urat, a Krisztust tartsátok szentnek szívetekben, és legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet."

1Pt 3:15

Boros Mihály észak-dunántúli missziói munkájának története

1920-1947

Boros Mihály 1958. július 20-án kelt kéziratának másolata

Feljegyzések a dunántúli, dunamenti baptista misszió életéből, 1920-1947-ig

1920-ban a nevezett körzet központja Neszmély volt. Néhai Kántor Ferenc, korábban bibliaárus, majd felavatott vén volt a körzet vezetője. Komáromban lakott. Az országhatárok rendezésével a Duna lett a természetes határ, ezzel ő is elszakadt az országtól és körzetétől. A magára maradt körzet a Központhoz fordult segítségért. Akik azután engem szólítottak fel látogatástételre a neszmélyi körzetbe.

Vadkerten nyolc évi munka után rajtam kívül álló okok kényszerítettek a lemondásra. A neszmélyi látogatásomat meghívás követte, amit elfogadtam és 1920 augusztus havában elfoglaltam új munkahelyemet. /Nagy gyülekezet után kis gyülekezetbe kerültem./ Egészen új és ismeretlen körülmények közé jutottam. Megnyugtatott azonban az a tudat, hogy itt is az Úr munkájában vagyunk. Új lakásunk az imaházzal egy fedél alatt húzódott meg. Nedves és földes volt. Igyekeztünk rendbetenni, lepadlózni, így hamarosan otthon éreztük benne magunkat. Az Úrért mindent vállalni kell – gondoltuk –, és megnyugodtunk.

A meghívó levélben ez állt: "Ha a testvér felveszi a mi lelki gondozásunkat, mi meg vállaljuk a kedves testvér anyagi gondjait." Állták volna a szavukat becsülettel, csak ne lettek volna oly kevesen és olyan nagyon szegények.

Neszmély volt a legnépesebb gyülekezet 32 taggal. Három állomása volt: Ács 18 taggal, Komárom 4 és Ószőny 3 taggal. Hamar megismerkedtem valamennyiőjükkel személyesen. Hozzáfogtam a munkához. Tevékenykedtem a vasárnapi iskolában az ének és a zenetanításban egyaránt. Úgy látszott, hogy fáradozásaim nem lesznek hiábavalók. Ez aztán vigasztalt, bátorított és erőt adott.

Közben családunk is népesedett. Odaköltözésünk után egy hónappal született meg a negyedik gyermekünk. /Egy meghalt./ Két év telt el, de még akkor sem rendeződött a havi díjazásom. Árulgattam tehát Bibliát, vallásos iratokat és naptárakat, házaknál, de még vásárokban is. Jövedelmünk az ebből származó százalék volt. Két év letelte után Beharka testvér eljött és megkérdezte a gyülekezetet: Mit fizetnek a testvérek Boros testvérnek? Erről nem volt feljegyzés. Ősszel adtak valamennyi terményt. Erre a kérdésre aztán rendeződött a fizetésem. – Többször emlékeztünk Jerémiás siralmaira: "Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk"... De arról meggyőződtem, hogy ott a helyem.

Amikor az albertirsai gyülekezet megtudta, hogy én Soltvadkertről Dunántúlra mentem, az ottani gyülekezet vénje, Farkas testvér tudatta velem, hogy oda is meghívtak. Ez próba volt reám. De úgy határoztam, hogy nem fogadom el, mert a lelkiismeretem nem bírja el azoknak a csalódását, akik jó reménységgel néznek a jövőbe.

Neszmélyi lakos voltam még akkor, – 1923 karácsony másnapján Komáromban a vasutasok körhelyiségében, néhány törekvő közreműködésével evangélizálást tartottunk. Szétküldtünk 200 névre szóló meghívót, aminek a nyomán volt is érdeklődés. Áldott eredménye lett szolgálatunknak, hogy két értékes tagot nyertünk. 1924-ben volt az első bemerítés. Eddig magánházban tartottunk összejöveteleket, ezután bérelt helyiségünk lett. Azonban végleges és saját imaházat szerettünk volna. Az egyik testvér /az első megtért hívő Komáromban/ úgy vélekedett, hogy én mondjak le addig a komáromi fizetésrészemről. En azonban úgy gondoltam, legjobb lesz mindjárt megkezdeni az imaházra a gyűjtést. Le is tettem egy kis összeget és azt mondtam: Tegyen mindenki úgy, ahogy érez, adjon misszióra és adjon imaházra is. Az eredmény meglepő lett. Misszióra több jött össze mind eddig, de az imaházra még több, mint a misszióra. Egy év múlva vettünk egy telket 1000 koronáért. /Ez akkoriban nagy összeg volt./

1922-ben Esztergomból kaptam levelet. Két testvér, egykori oroszországi hadifoglyok, akik ottidőzésük alatt tértek meg, névszerint *Rumpli János* és *Jobbágy István,* arra kértek, hogy látogassam meg őket. – De hol jöhetnénk össze? – Kérdeztük. – Egy ismerősük, egy asszony, felajánlotta lakását. Nála tartottuk első összejövetelünket. Boldogan tapasztaltuk, hogy ő a szívében is hajlandó helyet adni az Úrnak. Egyik fiával együtt, aki 19 éves volt, alámerítkezett. Ezután már bérelt helyiségben gyülekeztünk. Távollétemben egyszer megjelent két detektív és a megjelentek neveit felírták. Mikor újra megjelentem Esztergomban, találkoztam a detektív-felügyelővel és megkérdeztem: Tudja-e hogy a baptista felekezet törvényesen elismert vallás? Az összejövetelünk helye pedig be van jelentve az illetékes rendőrhatóságnál. Aztán bemutatkoztam és közöltem velük, hogy én vagyok a felelős az ott történtekért. A felügyelő megnyugtatott és kötelességteljesítésére hivatkozott. Mi pedig – úgy mond – csak végezzük tovább a munkánkat. Erre én is nekibátorodtam és egy nyilvános evangélizálást rendeztem. Kibéreltünk erre a célra egy mozihelyiséget. Amikor bejelentettem az összejövetelt, meghívtam a rendőrhatóságot is. Az együttlét nagyszerűen sikerült. A rendőrség vezetője a főtanácsos odaküldte hozzám a bűnügyi osztály vezetőjét, aki elismerését a következő különös módon fejezte ki: X Y hirhedt verekedő volt. Most megtért és egy szép költe-

ményt mondott itt el. Nem volt eddig olyan hét, hogy ezt az embert elő ne vezették volna. *Amit a rendőrség meg nem tehetett, azt önök megtették!* Egyben arra kért, bármikor megyek Esztergomba, keressem fel a hivatalába. Ez meg is történt. – Amikor meglátogattam, félbehagyta a kihallgatást és egész órahosszat elbibliázott velem. Kért is tőlem egy újtestamentumot, amit neki adtam ajándékba. A tanácsos pedig megkedvelte az énekeket, a leánya jól zongorázott, vittem tehát neki egy karénekeskönyvet ajándékba. – Nagyon szívesen vette és elbeszélgetett velem. Megígérte mindenkori pártfogását. Ezt abban váltotta valóra, hogy amikor Esztergomban bemerítést tartottunk, rendőröket adott, akik biztonságunkat szavatolták. – Ekkor újra akartunk egy nagyobbszabású evangélizációt tartani, s ezért kibéreltünk egy nagyobb helyiséget. Megkaptuk az engedélyt, de a kitűzött nap előtt táviratilag visszavonta a rendőrség az engedélyt. Személyesen megtudakoltam az okát a dolognak, mi okozta a változatást? Azt mondták, nem az ő akaratukból történt. Vegyük figyelembe, hogy Esztergom határszélen fekszik és ott székel a hercegprímás. Végezzék ezt a szép munkát továbbra is – mondta, minden feltűnés nélkül, csendben. Biztosított további jóakaratáról.

A bűnügyi osztály vezetője, Palkovics István, akkorra már jó barátom, arra kényszerült, hogy hamarosan több hívő testvért vezettessen elő. A papok uszítására meg kellett ezt tenniük, mert "tiltott összejövetelek pártolásával" volt a rendőrség megvádolva. – Ilyen körülmények között indult az esztergomi misszió.

Amikor látta a sátán, hogy sokra nem megy a külső támadással, hiszen a hívőket mind a polgári személyek, mindpedig a rendőrség nagyrabecsülte, megpróbált tehát belső ellentétet szítni. A két első, értelem nélkül buzgólkodó testvér között elsőbbségi vita kezdődött. Ez a harc csak akkor szűnt meg, amikor az egyik elköltözött Esztergomból. – Ebben az időben gyakoriak voltak az ilyen esetek, másfelé is rombolt így a sátán, aminek az egész misszióra nézve súlyos következményei voltak.

Esztergomból néhány testvér Tokodra járt bányamunkára. A fúrásnál az egyik fúrómester érdeklődni kezdett az Úr útja után. Nála tartottuk meg az első tokodi összejövetelt. Először csak a rokonsága, de később mások is kezdtek érdeklődni. Közülük öten merítkeztek be az első alkalommal Tokodon. A huszas évek első felében ott is megalakult a gyülekezet.

Tokodtól nem messze fekszik Nagysáp község. Odakerült egy testvérnő. A házuknál rendszeres összejöveteleket kezdtünk tartani, és ezzel ott is megkezdtük a munkát. Hamarosan nyolcra szaporodott a gyülekezet taglétszáma. Hozzájuk az út esős időben nagyon kellemetlen volt a nagy sár miatt, de télen, hófúvásban már veszélyes volt. Az utak mélyen bent a völgyekben húzódtak, s néha 3-4 méteres hó lepte be őket. A hóvihar egyszer engem is úton ért. – Csak az Úr őrzött meg attól, hogy az úton nem maradtam.

Más alkalommal egyedül haladtam ezen a zord téli úton. Jobboldalon az út erdős hegyoldalát bozót szegélyezte. Egyik kanyarulatban észrevettem, hogy a bozót mögül füst gomolyog. Lónyerítést is hallottam. A bozót védelmében cigánykaraván tanyázott. – Mit csináljak? – Forduljak vissza? – Felsóhajtottam és hamar elhatároztam magam: Meglátogatom a cigányokat! A ponyvasátoron kis nyílás volt, messziről odaköszöntem nekik. – Fogadták a köszönésemet. Valami húsz körül lehettek. A rajkók a maguk módján hamarosan körülfogtak, fillérkét kértek tőlem. A sátorban is mozgolódás kezdődött. Az öreg vajda, a karaván feje parancsolta, hogy üljenek le. – Erre aztán csend lett. – Megtörtem a csendet és megkérdeztem, hogy vannak? – Szokta-e néha magukat meglátogatni valaki? – A vajda felelt a kérdésekre.

Ezután megkérdeztem tőlük, tudják-e, hogy van, aki őket nagyon szereti? Hallottak-e már az Úr Jézus Krisztusról? Azt felelték, hogy ők katolikusok. – Az Úr Jézus Krisztus előtt a cigány is ugyanolyan ember, mint más. Megkérdeztem, hogy olvasni tudnak-e? – Elővettem egy kis evangéliumot és valami vallásos iratot. Két legény is felugrott, hogy ők tudnak olvasni, adjam nekik! – Ezután a rajkóknak egy pár fillért adtam, jókat kívánva elköszöntem. A vajda ráparancsolt a gyerekekre, hogy utánam ne jöjjenek! Így aztán csodálatos örömmel folytattam az utamat Nagysápra, és hálát adtam az Úrnak.

Így nőtt a körzet, egyre több állomással bővült ezekben a huszas években. Esztergom környékén Tokodon, Annavölgybányán, Bajóton és Nagysápon létesültek gyülekezetek, de ezenkívül Győrön túl is: Győrújfaluban, Téten, Gecsén.

Győrújfaluban szintén egy megtért orosz fogoly által, Német Gyula testvér által kezdtek érdeklődni egyesek. Német tv. hallott rólam valakitől és írt nekem, hogy látogassam meg. Mikor először megjelentem: húsz, harminc körül is megjelentek, akik közül vagy 10-en megtértek. Az első bemerítés Győrben volt. Erre az alkalomra Somogyi Imre, Kristóf Domokos, Pannonhalmi Béla testvérek is eljöttek. A bemerítés nyomán Győrben érdeklődés kezdődött. – A missziómunkának, új szervezési kérdéssel kellett szembenéznie: Hova tartozzon Győrújfalu és Győr? A munkát, az első bemerítésig én végeztem, de ezután a József-utcai gyülekezet állomása lett Győr. Majd Felsőgallához, később pedig Komáromhoz csatolták. Akkorra azonban a nevelés hiánya megbénította a missziómunkát.

Egy volt fiatalkori ismerősöm, névszerint Pécsi István Pesterzsébetről Tétre került, miután az ottani gyülekezettel meghasonlott. Tizenkét év után megtért a feleségével együtt. Ekkor az Úrról kezdett bizonyságot tenni. Szavait többen érdeklődéssel fogadták. Mikor megtudta, hogy Dunántúlra kerültem, levélben nagyon kért, hogy látogassam meg. Hívásának örömmel tettem eleget. Megállapodtunk abban, hogy egyik szobáját összejöveteli célra engedi át. Ő be is rendezte padokkal, nekem pedig meg kellett ígérnem, hogy rendszeresen meglátogatom őket. Megígértem, hogy mindent megteszek, amit csak megtehetek.

Megállapodásunk szerint meg is kezdték az összejövetelek tartását olyankor is, amikor nem voltam ott. Akkor azonban én még nem jelentettem be a rendőrségen az összejövetelt. Megtudta az összejövetelt a katolikus lelkész és bejelentett minket a főszolgabírónál. Az pedig csendőröket küldött ki. Aki a harminc-negyven főnyi hallgatóság nevét felírta, a bibliákat és az énekeskönyveket lefoglalta és elvitte, az összejöveteli helyiséget pedig bezáratta. Minderről Pécsi testvér táviratilag értesített. – Én pedig már másnap személyesen jelentkeztem a főszolgabírónál. Jelentettem, hogy a Budapesti Baptista Hitközség képviseletében mentem oda. Hivatkoztam elismerési évünkre, rendeletszámra, s mondtam, hogy törvényes vallásfelekezet vagyunk. Hogyan lehetett, hogy a csendőrség

elkobozta a könyveinket és lezáratta az összejöveteli helyiségünket? Azt felelte: Nem volt az összejövetel bejelentve. – Most már ő kérdett: Miért nem jelentettem be az összejöveteleket? – Azt feleltem, azért, mert meggyőződést akartam nyerni arról, hogy állandó jellegű lesz-e a kezdeményezés. Most már látom, hogy igen, ezért személyesen bejelentem most az összejövetelek állandó tartását, valamint az én felelősségemet, amit ezekért bármikor vállalok. Ezután szépen megindult a munka. – A sátán, szokása szerint Téten is megkezdte romboló munkáját a misszió fellendülésével együtt. Mindjárt az első bemerítés után sajátos módon zavart okozott. – Ennek ellenére Téten is állandó jellegű összejöveteleket tartottunk.

Missziónknak ez a fellendülése 1920 és 30 közötti időkre esik. Az országos konferencián kértem ekkor a testvériséget, vegyék komolyan a dunántúli missziót. A konferenciának megvolt a jó szándéka, de lényeges segítséget nem kaptam. Még egy megfelelő munkást kellett volna beállítani és anyagi támogatásra lett volna szükség. A körzet három megyére terjedt ki: Komárom, Esztergom, Győr. Az állomások száma 10-re szaporodott. Ugyancsak a családom is népesedett. A lakásunk kicsi lett Neszmélyen. A komáromi testvérek azon voltak, hogy Komáromban megfelelő imaházat és prédikátorlakást építsenek minél hamarabb. 1928-ban eladtuk a pár évvel előbb vett telkünket s az újólag gyűjtött pénzünk ezzel együtt meghaladta a 4000 pengőt. Ezért a pénzért vettük meg a jelenlegi, épülőfélben lévő házat, melynek hossza: 21 méter és a szélessége 27 méter volt. Egyetlen szoba volt benne lakható. Csak a főfalak álltak, amik a tetőt tartották. Hátra volt még a padlásgerendák – lepadlatolás –, közfalak megépítése, ablakok és ajtók elhelyezése. Ezt a munkát a testvériség szorgalmasan elvégezte. Magam is hetekig együtt dolgoztam velük. Egy évi részletfizetésre sikerült a szükséges faanyagot megvennünk. 1929. augusztus havában áthelyezhettem lakásomat Neszmélyről Komáromba, s az imaházat Udvarnoki András testvér áldásos közreműködésével átadtuk rendeltetésének. Igy lett a Dunamelléki Körzet központja Komárom.

A komáromi misszió megélénkült. Fő törekvésünk volt, hogy minél több helyen kezdjünk új missziót. Ezt magam végeztem személyesen bibliaterjesztés és iratterjesztés módjával. Ez a munka azonban nagyon lefoglalta az időmet. Segítséget kaptam két fiatal törekvő személyében. Buzgók voltak és mivel munkát nem kaptak, lakásért és a járandó százalékért elvállalták az iratmisszió és a bibliaterjesztés munkáját. A komáromi nőtestvérek ugyanis berendeztek egy szobát és a gyakorta átutazó testvéreknek és vándoroknak éjjeli szállást adtak. Méltó és méltatlan vendég egyaránt menedéket kapott, egy ideig tehát említett testvéreink nyertek itt szállást. Sajnos nem sokáig, mert más városban állást vállaltak és így félbemaradt az iratmisszió.

Ekkoriban tért be éjjeli szállásra egy fiatal, buzgó katolikus fiú, aki az Üdvhadsereg kötelékébe tartozott. Bátran és határozottan tett az Úr Jézusról bizonyságot. Hallottuk, hogy bármerre fordult meg az állomásainkon, mindenütt jó hatással volt a bizonyságtétele, adtunk neki lakás és ellátást. Azután megbíztuk iratterjesztéssel. Az idegen falvakban feljegyezte azoknak a neveit, akik komolyabban érdeklődtek és mi igyekeztünk ezekkel kapcsolatot létrehozni. A komáromi gyülekezet kész volt bármely áldozatot vállalni az evangélium terjesztéséért. Az említett ifjú, névszerint *Szügyi Lajos* bemerítkezett és a komáromi gyülekezet tagja lett. A nőegylet vett neki egy új misszió-kerékpárt. Ezzel aztán ellátogatott távolabbra is. – Székesfehérváron jobb kilátásai nyíltak, így elköltözött ő is Komáromból.

Amíg egyesek sok áldozatot hoztak az Úr ügyéért, mások sérelmezték azt, hogy miért lett Komárom a körzet központja. Ezért Neszmély Felsőgallához csatlakozott. Két jelentősebb család ráadásul Komáromból is elköltözött. Ezt különösen megéreztük én és családom... Hiszen 9 gyermekem közül ekkor már 5 járt iskolába, s még csak könyvet sem kaptak kedvezményesen.

Segíteni kellett magunkon. Atyai örökségemet egyik testvéremnek adtam el Romániában, s annak az ára átsegített a bajokon. Lassan kezdtünk helyreállni. Két év múlva Neszmély is visszatért. A gyermekeim dolgozni kezdtek, egyre többet segítettek a család gondjain. Mivel engedelmesek és szófogadóak voltak, a gyülekezeti munkában is segítettek. Belőlük egész énekkar adódott ki. Szerettek imaházba járni, szolgálni, énekelni, zenélni.

1937-ben a körzet számára csendes napot tartottunk. Alapigénk ApCsel 13:1-4 volt. "Böjtöljetek és imádkozzatok!" – Az igemagyarázat után ennek szellemében azt tanácsoltam, tartsunk mi is egy ilyen könyörgést. Meghatároztunk Komáromban egy napot, amikor bárki önkéntesen böjtöljön és kérjük az Urat az Ő kegyelméért. Aki pedig nem bírja ki étel nélkül, az vonuljon félre és egyék.

Elérkezett a várva várt nap. Eljött vendégül Bretz Vilmos testvér. A böjtölés és imádkozás mellett különösen azt hangsúlyoztuk, hogy az Úr ismertesse meg velünk, mi bennünk a rossz és kivetni való. Megfelelő igékkel foglalkoztunk, ami önvizsgálatra és önismeretre serkentett. Rávilágítottunk az Úr Jézus önzetlen szeretetére és áldozatára. Felszólítottuk azokat, akik szerették volna, hogy imádkozzunk értük. Egyik testvérnő felállt és bűnvallást tett: Sok bánatot okoztam másnak és kevés örömet, – mondta. – Kérte a testvériséget, hogy imádkozzék érte. Erre csaknem mindenki bűnvallást tett és a gyülekezet mindenkiért külön imádkozott. – Ezt félórás szünet követte délben, s délután hasonlóképpen folytattuk. Az igei elmélyülés során tanulmányoztuk az Úr Jézus életét, áldozatvállalását értünk. Ezután megkérdeztük: Van-e valaki, aki elfogadja most az Úr Jézust? Csend volt a válasz, de többek arcán látszott, hogyan küzdenek. Egy 18 éves leány volt az első, aki előre jött. Az emelvényre lépett és elfogódott hangon, könnyek között, de határozottan kijelentette, hogy mostantól fogva az Úr Jézust akarja követni. Utána előállt egy másik is, majd egy harmadik. Igy tettek bizonyságot tízen. A legidősebb 21 éves volt, a legfiatalabb 12 éves. /Az én legifjabb fiam./ Néhány hónap múlva valamennyien bemerítkeztek. Közöttük hárman voltak a saját gyermekeim. – Hasonló napot nem éltem át, mint az volt. A nap hálaadással és boldog örömmel fejeződött be.

A katolikus apát-plébános a templomban gyakran szóvá tette, hogy a nép óvakodjon az eretnekektől. Aki egyszer is elmegy közéjük, soha nem tud tőlük megszabadulni! – Tettek is óvintézkedéseket.

A 12 éves fiam, aki ekkortájt lett bemerítve, a polgári iskolában a tanulótársai között hívő iratokat terjesztett és imaházba hívta őket. Mivel szerették őt a tanulótársai, vettek is tőle Újtestamentumot és érdeklődni kezdtek. Ezt megtudta a nagyon buzgó katolikus igazgató és

kijelentette, ha mégegyszer vallásos iratokat visz az iskolába és ilyesmivel foglalkozik, kizárják az iskolából.

A buzgó katolikus káplán az összejövetelek idején az imaház felé sétált. Megszólítgatta a járó-kelőket, hogy hova mennek? Két határozott, törekvő nő megmondta, hogy az imaházba megy. Megpróbálta megmagyarázni nekik, hagyjanak ezzel fel. Az imaházig ment velük, de célt nem ért mégsem. Volt egy komoly törekvő, aki tíz évig küzdött, mert a férje, aki közismert hentes volt, azzal fenyegette, ha bemerítkezik: el fogja hagyni. Ő azonban kitartott törekvésében és erősödött a hitében. A férje erre a katolikus plébánost kérte fel segítésre. Ettől kezdve a káplán hetenként rendszeresen meglátogatta az asszonyt, különösen olyankor, amikor az az imaházba szokott menni. Egyszer aztán eljött hozzám az asszony és arra kért, tegyek valamit, szabadítsam meg valamiképpen a káplán látogatásaitól. Hiszen az mindig megakadályozza az imaházba jutását. A káplánnak ott vezetett el az útja az imaházunk előtt az asszonyhoz, megfigyelhettem tehát, hogy mikor megy. Egyik alkalommal felöltöztem és utána mentem. Mire odaértem volna, a káplán már visszafelé jött, köszöntem neki és mikor az utcaajtóban voltam, visszanéztem és láttam, hogy ő sem folytatja útját, megállt.

Odabent elmondta barátnőnk, hogy a káplán az 1Kor 11. részéből, az úrvacsoráról beszélt neki. Azt mondta: azt nem jól értelmezik a baptisták. Alig kezdtük meg a beszélgetést, már kopogott is az ajtón a káplán. Barátságosan fogadtam és mondtam neki, hogy nagyon jó dologgal foglalkozott, beszélgessünk még erről. Elővettem a Bibliámat és felolvastam. Elmondtam neki ezután, hogy az Úr Jézus mit rendelt el, emlékeztetni akarja a benne hívőket az ő vérének áldozatára. Ezzel új szövetséget szerzett a benne hívőknek. Erre izgalom szállta meg és menni akart. Sietnem kell, – mondta, mert már vár a plébános úr! – A barátnőnk zaklatásának ezzel vége szakadt, gyülekezetünket ezentúl nyugodtan látogathatja a mai napig.

Ez új lendületet adott a missziónak. – Sajnos ez sem tarthatott sokáig, újabb vészfelhők jöttek a közösség egére. A Pengő értéke csökkeni kezdett. A tokodi testvérek pedig már 10.000 pengőt gyűjtöttek össze imaházépítésre. A telket már megvették. Azt tanácsoltam, fektessék be a pénzüket épületanyagba. Akkor még lehetett szabadon épületanyagot venni. Ők azonban nem követték tanácsomat, míg nem a 10.000 pengő teljesen elveszett. Sajnos Esztergom Tokoddal egyetértve megvonta a körzet anyagi támogatását, majd kiváltak a körzetből. Tét, Győr és Győrújfalu állomásokat pedig Jakab Péter testvér minden szükséges forma mellőzésével Cseteényhez csatolta. Én ezt egyszerűen tudomásul vettem és nem látogattam ezután az állomásokat. Munkám csak a megkisebbedett körzetre szorítkozott. – Bajaimat növelte, hogy 4 gyermeket járványkórházba szállítottuk.

A német világot felváltotta az új. A pénz értéke most már rohamosan csökkent. Az Úr azonban csodálatosan átsegített minden kísértésen és bajon. A negyvenes évvel jövő változások már nagyon zavarták a rendes missziómunkát. A misszióterület a Budapestet Béccsel összekötő műút mentén fekszik, nagy katonai felvonulások zajlottak le rajta. Úgy vonaton, mint kerékpáron utazásomkor akadályba ütközött az állomások látogatása. Komáromban nagy német katonai erő rendezkedett be hosszabb időre. Amire a hadműveletek során 5 hónapig tartó rettenetes bombázás volt a válasz. A légitámadások során az imaház és különösen a lakás rongálódott meg súlyosan.

1944 novemberétől már lehetetlen volt látogatásokat tenni az állomásokon. 1945 márciusában pedig Felvidékre menekültünk. Amit az egylovas kocsira fel nem rakhattunk, azt mind odahagytuk és elmenekültünk.

Mikor a Dunán átjutottunk, megkezdődött a döntő támadás. Az utolsó órában adott az Úr menekülést a veszedelemből. Felrobbantották a dunai összekötő hidat is. Felvidéken, Komáromszentpéteren a testvériség nagy szeretettel fogadott. Hat leányommal ott húzódtam meg. Április hónapban aztán végeszakadt ottlételünknek, mert egy rendelet jelent meg, ami szerint azok, akik 1938 után kerültek Felvidékre, április 15-ig hagyják el Szlovákia területét.

Komáromba való visszaköltözésünk felejthetetlen és leírhatatlan. A Dunán már csak csónakon lehetett közlekedni, de ahhoz is a katonai parancsnokság hozzájárulása kellett. A mi átköltözésünkhöz két csónakot kaptunk. A katonák átvizsgálták a berakott holmikat és amire szükségük volt, azt mind elvették. Végül nagy izgalmak között Neszmélyen kikötöttünk. Ott kölcsönkaptunk egy kocsit és másnap a 18 kilóméternyire lévő Komáromba a magunkvonszolta kocsival szerencsésen megérkeztünk.

Lakásunk kifosztva és lakhatatlanná téve. Idegen családnál húzódtunk meg. Mindent újra kezdhettünk. Semmihez sem kezdhettünk, mert vagy fél évig ki sem mozdulhattunk. Akit útban találtak, munkára vitték. A testvériség is többnyire hajléktalanná lett.

Az Úr hazavezette két fiamat és elővettem negyven éve abbahagyott cipész mesterségemet. Munka bőven akadt. Egyik fiam felsőrészkészítő volt, így együtt dolgozhattunk. Az Úr ezáltal minden szükségest kirendelt. Bár abban az időben szinte mindenki szükséget látott, nekem annyim volt, hogy másokon is segíthettem.

Lassan megindult a forgalom. Csak hat hónap múlva indulhattam a körzetbe. De megélhetésemről a továbbiakban is magamnak kellett gondoskodni. Egy évig dolgozhattam is nyugodtan, de ezután megszervezték a hatóságokat és iparengedély nélkül már nem volt szabad dolgozni. Feljelentettek és megbüntettek. Fel kellett hagynom a munkával. Missziómunkát végeztem tehát, amennyire lehetséges volt. Elkészültem a cipész iparból mestervizsgára, hogy ipart kapjak. A vizsgára vonatkozó kérvényemet a győri Iparkamara visszaküldte azzal a megokolással, hogy ezután már nem kell iparengedély, mert mindenki abban a szakmában dolgozhat, amihez ért. Most már újra nehéz napok következtek reánk.

Komáromban a gazdasági helyzet nagyon megromlott. A piac megszűnt, nem volt áru. A misszió fenntartása adott nagyon sok gondot. A számbelileg is megcsappant körzet már nem tudott fenntartani. Ezt közöltem is az illetékes testvérekkel. A körzetet is tájékoztattam, hogy csak úgy tarthatjuk fent a missziómunkát, ha két körzet egyesül és az egyesült körzetet most már egy fiatal munkás veszi át helyettem. Ez meg is történt 1947 nyarán. Az egyesített körzet vezetését Sáhó Miklós testvér vette át. Igy fejeződött be 27 évi Dunántúli misszió szolgálatom.

Boros Mihály
s.k.

Szebeni Olivér:

„Krisztus követői" hadbíróság előtt

A hírhedt Bach Sándor (1813-1893) osztrák belügyminiszter fokozatos háttérbe kerülése után, J. F. Kempen altábornagy vezetésével új rendőri főhatóság foglalkozott – szinte hivatalba lépésétől – Pesten 23 hívő ember ügyével. Letartóztatásuk oka: "Részvétel és tevékenykedés a Krisztus követőinek nevezett vallásos szekta tiltott összejövetelein". A három csoport tárgyalásán eltérő a vádlottak száma, beleértve egyesek ismételt vád alá helyezését. Az első csoport a legnépesebb, 16 fő ellen folyt per 1852. április 20-tól 24-ig. 1853. szeptember 23-ikán állt a második csoport hadbíróság elé. 7 vádlott közül 2 "visszaeső". A harmadik csoportban, 1854. március 15-ikén 2 dunántúli nő kapott 14 napi fogházbüntetést, mert csatlakozni mert "Krisztus követőihez".

Korábbi kutatók és publikációk

Az ügyek régóta foglalkoztatták a protestáns kutatókat. Elsőként jöhet szóba a kortárs budavári evangélikus lelkész, *Bauhofer János György* (1806-1864) feljegyzése. [1] A soproni születésű, azelőtt somorjai evangélikus papot választották meg Budán, de elsősorban József nádor özvegye, Mária Dorottya támogatásával került Budára 1844 októberében 8 gyermekes családjával. Egy év múlva megnyílt a budavári evangélikus templom. [2]

Bauhofer lelkész könyvet adott ki Berlinben, 1854-ben, a magyarországi és erdélyi német evangélikusokról[3], majd szinte haláláig jegyzetelte a tudomására jutó eseményeket. A korai pesti bibliaterjesztők ismertetése kapcsán írt a *"baptista Koburáról"*, aki már "régebb idő óta Pesten titkos imaórákat tartott." Ezért elkobozták a Bibliáit, amelyeket "vakmerően terjesztett", sőt társaival a római katolikus és az evangélikus egyházakról sértően nyilatkozott." Őt magát négy heti fogházra büntették, mert nem akarta bevallani, hogy kitől kapta a Bibliákat". [4]

Révész Imre református egyháztörténész a Bach-korszakról írt könyvében említi a "népi szektákat", közülük is elsősorban "a nazarénizmus terjedését". [5]

Szimonidesz Lajos (1884-1965), evangélikus tábori püspök a Hadtörténeti Levéltárban végzett kutatásairól beszámolt a Baptista Teológiai Szemináriumban. Beszédét gyorsírással lejegyezték és szűkebb szakmai körben később is foglalkoztak vele. Szimonidesz püspök e tárgyban azonban nem tett közzé átfogó tanulmányt, bár előadásával felkeltette a baptisták figyelmét.

A hadbírósági iratanyag általános ismertetése

A Hadtörténeti Levéltár /HIL/ vonatkozó iratanyaga eredeti periratokból áll, fondszinten rendezett, korabeli kéziratos jelzetekkel, 3 csomóban. Amikor 1968-ban újra kezdődött a kutatómunka, dr. Böhm referens említette, hogy az iratokból még katalogizálásuk előtt elvesztek perrendtartási naplók és más mellékletek, amiket nem lehet többé megszerezni. A Magyarországi Baptista Egyház 1846 óta Pesten tartózkodó első tagja, *Rottmayer János* (1819-1901) kihallgatási anyaga is valószínűleg ezekkel az iratokkal tűnt el. Más forrásokból tudjuk, hogy ő is részese volt a zaklatásoknak. [6] Nevét azonban nem találjuk a HIL katalógusában.

Újabb részletek felbukkanása reményében, 1968 májusában folytatta a munkát egy kutató, és eredményeiről a jelen tanulmányban számol be. A kutatási programot az akkori Állami Egyházügyi Hivatal igazolása és a Magyarországi Szabadegyházak Tanácsa indítványa alapján lehetett elkezdeni. Május 2-től 19-ig tartott. Részletes munkanapló készült. A Magyarországi Szabadegyházak Ügyvezető igazgatója, Palotay Sándor (1928-1979), beszámolót kapott 1968 decemberében, a mostani címmel, amint erre hivatkozott Szigeti Jenő is a nazarénusokról írt könyvében. [7] Talán a kellemetlen asszociációt keltő cím volt az oka annak, hogy az 1968-ban lezárt kutatási eredmény a mai napig sehol nem kapott publikációs lehetőséget.

Egyházak, felekezetek, önkényuralom

Római katolikus egyház. A Habsburg-ház a történelmi és többségi egyházat tüntette ki bizalmával. A németesítő és központosító célokkal a klérus egyetértett. Másrészt a hatalmas, soknemzetiségű közép-európai birodalom népei között a római katolikus egyház volt a legáltalánosabb. Mai bibliai érdeklődésük hiányában a nemzeti nyelven írt Szentírás gyanús volt. 1851. július 6-án lepecsételték a pesti biblialerakatot, és *Millard Ede* (1822-1906) igazgatót 18.750 bibliájával kiutasították. A külföldi utasok csomagjából elkobozták a protestáns szellemű könyveket és a bibliákat.

A "jozefinizmus", a XVIII. századi németesítés és centralizálás réme a magyarság szemében, a Habsburg önkényuralom idején ismét fenyegetett és sajátos egyházpolitikai polarizációja is mutatkozott. Arról a hibás szemléletről szólok, ami az 5 katonai körzetre osztott országban kezdett "katolikus németeket" és "református magyarokat" megkülönböztetni. Kossuth Lajos debreceni szereplése, a kormány ottani támogatása vezető, egyúttal szenvedő protestáns egyházzá tette a "Második Helvét Hitvallás" követőit. Csakhogy a római katolikusság is éppen elég sok nemzeti hőst adott a szabadságharc során. A felekezetek közötti polarizáció túlzó általánosítás volt. A már említett soknemzetiségű birodalom kötőeleme éppen a katolikus egyház. Latin miséjével, inkább liturgikus és kevésbé igehirdető jellegével oldotta, nem fokozta a nemzetiségek közötti feszültségeket. A miséken egyidejűleg részt vehetett a kivégzettet gyászoló özvegy és a "barikád túloldalán" harcoló "győztes". Azok is magyarok voltak, és megértették az elhunytak, a bujdosók, a meghurcoltak

családtagjainak fájdalmát. J.J. Haynau (1786-1853) leszármazottai Magyarországra jöttek gazdálkodni. Különböző oldalon kardoskodó grófjaink lelkiismerete kölcsönösen vágyott a békesség után. A miséken kezdődött el a kiegyezés. A római katolicizmus "népi" ága a megbékélést kereste, a főpapok az uralkodó rendet támogatták. (Egyébként, mi egyebet tehettek volna?)

Keresztény-katolikus egyház (Christkatolische Kirche). Az Evangélikus egyházi lexikon szerint utrechti, a 18. századból eredő egyházi szervezet, és éppen a Bach-korszakban terjed. A tübingeni kiadású Vallás a történelemben és a jelenben[8] (német után rövidítése RGG) állítja, hogy azonos a hollandiai Ó-Katolikus Egyházzal, Svájcban nevezik őket így: keresztény-katolikusok. Hasonlóan svájci kezdeményezés, a nazarénus felekezet (1830). Talán ez motiválta Révész Imrét, hogy a "népi szekták" között elsőként a nazarénusokat említse meg.

Úgy látszik, hogy a keresztény-katolikus felekezetet a katonai bíróság nem tekintette "titkos vagy tiltott szektának", mivel a bírósági eljárás alá vont személyeket részvételre kötelezte a keresztény-katolikus lelkész hitoktatásain. Ám ez az intézkedés nem formálta át őket. Szorgalmas megjelenésük ellenére nem hagytak fel tévelygésükkel, sőt szüntelen vitáztak a pappal, ez lett a kényszer-hitoktatás következménye. Amikor a pap arról kérdezte őket, hogy hol tettek szert ennyi dogmatikai és bibliai ismeretre, egyszerűen azt válaszolták, a "Szentlélek belsőleg világosította föl őket". [9]

Krisztus követői a tulajdonképpeni tiltott szekta. Az 1851. december 16-ikán kiadott belügyminiszteri rendelettel kaptak utasítást a körzeti parancsnokságok vallási jellegű összejövetelek felkutatására, és ellenük eljárás kezdeményezésére. Ennek alapján állították elő a felekezet tagjait. Minden kihallgatást és tárgyalást Frantz (?) Belohláwik főhadnagy vezetésével tartottak.

A pesti baptista gyülekezet vezetője Rottmayer János, a rá jellemző nyitottsággal írt a Missionsblatt szerkesztőjének, "Kruse testvérnek". Sajnálja, hogy "nem köthetünk... egyezséget a fröhlichiánusokkal". Sok tekintetben "egy a nézetük", és körülbelül ezren lehetnek az országban.[10] A felekezet neve *Fröhlich Sámuel Henrik* (1803-1859), volt református lelkészre utal, aki a nazarénusok gyülekezeteit alapította. Követői akkoriban váltak ismertekké hazánk déli megyéiben. A kihallgatási jegyzőkönyvekben azonban a baptista vagy nazarénus felekezet sehol nincs megnevezve. Mégsem vethető el, hogy van valami alapja e két felekezet emlegetésének, mivel a nazarénusok és a baptisták kétségtelenül megjelentek köztünk a szabadságharcot megelőző években.

A HIL iratainak átolvasásához újabb részletek megtalálásának a reményében kezdett hozzá a kutató. Bauhofer lelkész kéziratából ismert "baptista *Kobura*" nevére hamar rátalált. Az nem okozott gondot, hogy e név egyik magánhangzója más. A HIL iratait kézzel és gót betűkkel írták, és ebben az írásmódban az 𝔲 (u) és az 𝔫 (e) betűk könnyen összetéveszthetők. A kortárs, vagyis hadbírósági, perrendtartási napló szerinti változatot tekintjük hitelesnek. *Kobera Emmánuel* lakatossegéd a nemrég megnyitott Bécs-Pozsony-Pest-Buda vasúti társaságnál (szószerint, a "helyi vasúti társaságnál").[11] Bauhofer adatai és a perirat nem egyeznek. Az evangélikus lelkész 4 heti elzárásról tud, a HIL pedig 4 hónapról. A "Bűncselekmény" nem a bibliaterjesztés, hanem "tiltott vallási összejövetelen részvétel és közreműködés". A korábbi vallás római katolikus, de az előállítás idején "keresztény-katolikus", tehát nem baptista, sem nazarénus. Kobera neve nem szerepel a baptista egyházi iratokban sehol sem, kizárólag Bauhofer lelkész tartja őt baptistának.

Az elítéltek első csoportja

A Pesti Hadbíróságon (Kriegsgericht zu Pesth) 1852. április 20-án kezdődött a tárgyalás 16 személy ellen, a már idézett rendelet alapján, mivel "e hó 15-én, este fél 9-kor, a Krisztus követői betiltott szekta tagjaiként egy meg nem engedett vallásos összejövetelen imádkoztak". A nyomozást 1851. december 30-án kezdték meg ellenük.

10 férfi és 6 nő állt a bíróság előtt. A férfiak közül hárman – *Frenzel Ferenc* 39 éves lakatos, 3 havi; *Kobera Emmánuel* 30 éves lakatos, 4 havi; *Schmidt Péter* 37 éves asztalos üzemvezető, 2 havi; – fogházbüntetésre lett elítélve. Valamennyien a "helyi vasútnál" dolgoznak. Mindnyájan cseh- vagy morvaországi születésűek, korábban római katolikus, "jelenleg" keresztény-katolikus vallásúak. (Nevüket németül adja meg a bíróság.) Schmidt Péter neve a második tárgyalás vádlottai között is szerepel.

További hat férfi – *Diman Mihály*, sátoraljaújhelyi születésű, 40 éves (munkaköréről nincs szó), római katolikus, 1 havi; *Hausknecht Antal*, székesfehérvári születésű, 51 éves napszámos, régebben római katolikus, jelenleg keresztény-katolikus 4 havi; *Kunzmann József* csehországi születésű, 32 éves mészáros-segéd, korábban römai katolikus, jelenleg keresztény-katolikus 4 havi; *Minkosievics Domokos* galíciai születésű 27 éves lakatos, korábban római katolikus, jelenleg keresztény-katolikus 4 havi; *Schmerda János* morvaországi születésű, 27 éves ácssegéd, korábban római katolikus, jelenleg keresztény-katolikus 4 havi; *Weber János* pécsi születésű 42 éves kőműves 14 napi – fogházbüntetésre lett ítélve. A két római katolikus vallású vádlott ítélete könnyebb. Aki már elhagyta a felekezetét és csatlakozott a keresztény-katolikusokhoz, annak a büntetése súlyosabb. *Beska József* pesti születésű 37 éves szivargyári felügyelő, római katolikus személyt nem zárták be, mivel róla és két másik nőről megállapították, hogy "új látogatók az áhítatokon". Weber Jánosné és Blehsing Jozefin tehát nem lett elzárva. [12]

Az elítélt nők lehet, hogy családtagok. *Blehsingné (Anna)* pesti születésű 39 éves, korábban römai katolikus, a vádemeléskor keresztény-katolikus, házas, 1 gyermek anyja, gyárimunkásnőt 1 havi fogházbüntetésre ítélték. *Blehsing Jozefin* 17 éves hajadon, gyári munkásnő, mint az áhítatokon egyik új látogató szigorú dorgálásban részesült, áhítatos könyveit elkobozták és megsemmisítették. *Káplánné (Éva)* magyar, 35 éves asszony, szabósegéd felesége, gyermektelen, háztartásbeli 1 havi; *Schmidt Péterné (Éva)* 21 éves, római katolikus, jelenleg keresztény-katolikus munkásnő, 14 napi; *Thomanné (Teréz)* 56 éves, csehországi születésű, jelenleg keresztény-katolikus, házas, 5 gyermek anyja, "helyi asztalossegéd felesége" 14 napi – fogházbüntetést kapott. *Weber Jánosné (Terézia)* pesti születésű 43 éves, római katolikus, házas, gyermektelen, mint az áhítatokon új látogató szigorú dorgálásban részesült, áhítatos könyveit elkobozták és megsemmisítették. [12]

A leírtakból egyértelműen igazolódik Révész Imre állítása: Az új felekezet "a városi ipari munkásság és plebe-

jus elemek körében" keletkezik. [5] Az ugyanígy nyilatkozó Bauhofer lelkész szerint: "...a magas kormány előtt azért keltettek méltán gyanút, mert nemcsak... éjjel tartottak titkos imaórákat, hanem majd mind az iparos osztályhoz tartoztak." [4]

A második csoport

1853. szeptember 23-án hét férfit hallgatott ki a pesti hadbíróság, és erről az előbbihez képest hosszabb vádirat készült, 8 oldal terjedelemben. A nyomozás 1853. szeptember 12-én kezdődött. A vádlottak többsége június 6-tól szeptember 27-ig volt előzetes letartóztatásban. Egyiküket egészségi állapotára tekintettel előbb engedték el, és szabadlábon védekezhetett. [13]

Hausknecht Antal és Schmidt Péter ellen már volt eljárás. Általában fel lehet tételeznünk erről a perről, hogy a hatóság változtatott alapállásán. Most nem személyek megbüntetése a céljuk, hanem inkább "Krisztus követőinek" megismerésére irányul az érdeklődésük. A vádlottaikról fel sem veszik a vallásfelekezeti adatokat. Nőket nem állítanak bíróság elé. Viszont felderítik a felekezet nemzetközi kapcsolatait, a hitnézetük felől érdeklődnek, sőt a politikai felfogásuk sem kerüli ki érdeklődésüket. A hadbíróság végül "valamennyi eretnek lelki átformálására" a keresztény-katolikus lelkész külön hitoktatásának látogatását teszi kötelezővé, [13] de ennek eredménytelenségéről már olvashattunk.

A személyi adatokból felismerhető, hogy az eljárás miatt Schmidt Péter nem veszítette el az állását a vasúton, tovább is dolgozik a "modell-asztalos műhelyben". Az akkor már 53 éves Hausknecht Antal szintén vasúti napszámos. Az előbbi eljárás adatfelvételénél nincs említve a munkahelye. Lehetséges, hogy az időközben eltelt idő alatt vették föl a vasúthoz Hausknecht Antalt (2. oldal)?

Mivel Hausknecht Antal a legidősebb vádlott, és mivel a lakásán tartják az összejöveteleket, elképzelhető, hogy a nazarénus gyülekezeti szokás szerint őt választották vezetővé (vénné) (2. oldal).

A pápai születésű *Hill János* 34 éves vádlott, szintén a vasút dolgozója, mesterségére nézve kovács. A következő vádlottak magániparosoknál dolgoznak: *Notter János* pesti születésű 29 éves ács, helyi vállalkozó, Anna Fötzel mesternőnél dolgozik. A katovicei, a perirat szerint csehországi születésű *Wanicsek András* 31 éves cipészsegéd, a József-városban, Jakab Weihandl cipészmesternél dolgozik. Hoszdovits József a Sáros megyei Ortolomban született, 32 éves, kovács-segéd az "itteni Oszwald mester" munkása. Notter Ferenc, pesti születésű, 25 éves szabósegédet is június 6-án "hozták be", mivel a Császári-Királyi Katonai és Polgári Kormány április 12-én kelt 2573/1853 sz. legfelsőbb rendelete és megbízása birtokában a Rendőri Igazgatóság fel kívánta deríteni "Krisztus követői szekciójának előre kitervelt összejövetelét", annak résztvevőit, hogy ellenük a törvényes eljárást foganatosíthassa; amennyiben Hausknecht Antal /"itteni Fabriksgasse No 19" alatti/ lakásán továbbra is összejönnek, és az áhítatokat nem hagyták abba (2. old.).

Felderítették a Krisztus követői felekezet nemzetközi kapcsolatait. "Ausztria császárságában", Svájcban és Franciaországban több gyülekezetük van, azokkal levelezési kapcsolatban állnak (3. old.).

Hitüket valódinak tartják. Csak az helyes, ami a Szentírás eredeti szövegével egyezik. Céljuk Isten dicsőítése a Szentírás szerint. Ezért istentiszteleteiket soha nem magánosan, hanem összejöveteleken gyakorolják. Egymást "Krisztusban testvérnek" és "nővérnek" nevezik "a nevük mellett". Csak "megigazult hívőket keresztelnek" vízbemerítéssel, miután kifejezték ezt a szándékukat. "Mivel csak Jézus Krisztus tanítását elfogadó igazhitűeket lehet megkeresztelni, ezért a születés utáni keresztséget" nem tekintik érvényesnek. "Aki nem közéjük tartozik, az mind bűnös". "Egybehangzóan állítják, hogy senkinek semmilyen erőltetésére nem hajlandók engedni hitelvi dolgokban" (4. old.).

"*Politikai irányban*, adóztatás ügyében" nincs külön véleményük. Nem tétováznak engedelmeskedni a "világi felsőbbségnek". Azt is említik, hogy a monarchia "formailag" megfelel, megtartják a törvényeit, de kijelentik, "csak akkor, ha azok megegyeznek a Szentírással". A nyomozók többször felszólították őket összejöveteleik beszüntetésére. Hausknecht Antalt és Schmidt Pétert már az előző évben elítélte a helyi bíróság 1852. április 24-i végzése szerint egyenként kéthavi (?) elzárásra. A császári fenség őket kötelező hitoktatásra és a nem pesti illetőségűek hazatoloncolására utasította (5. és 6. oldal).

A vádirat megemlíti, nincs arra semmi kilátás, hogy akár szabadon bocsátásuk, akár büntetésük megváltoztassa nézeteiket. A szenvedés inkább megerősíti őket hitükben, és örömükre van a mártüria (6. old.).

A rendőrség megtalált leveleiket "veszélyes tendenciának kell, hogy tekintse a nyilvános rend ellen", miután a "hit harcáról írnak", a viszonyok mielőbbi megváltoztatására buzdítanak; bár azt is figyelembe kell vegye, ahogy leveleik jelképes értelműek, és bibliai idézetekkel bőven támogatottak. Kapcsolataikat havonta ápolják. Mindez valószínűvé teszi, hogy ezzel csupán felekezeti szempontjaikat szolgálják (7. old.).

Miután az adófizetés megtagadása nem bizonyított, és tulajdonképpen felsőbbség által tiltott gyülekezés megszegése marad csupán tényállás, "annak büntető hatásköre viszont az itteni kompetenciát meghaladja", ezért a bíróság lényegében nem tud állást foglalni abban, hogy hitük lényeges megváltoztatása be fog-e következni (8.old.).

"Tapasztaltuk, hogy az elviselt korábbi szabadságvesztés büntetése ezeket a fanatikusokat nem riasztja vissza összejöveteleik megtartásától, csak a kényszerű hitoktatás és visszatoloncolás a születési hely szerinti településre, mint lehetséges intézkedés marad fenn" (8. old.). Ezeknek a figyelembe vételével a bíróság a következő ítéletet hozza:

"*Schmidt Péter, Hausknecht Antal, Hill János, Notter János, Wanicsek András, Hosdovits József* vádlottak, valamennyien június 6-ikától a mai napig letartóztatásban, a már letöltött 16 heti vizsgálati fogságuk idejét, továbbá az ugyanakkor letartóztatott, de betegsége miatt július 1-éig vizsgálati fogságban lévő *Notter Ferenc*, akit pesti tartózkodásra utasítva, szabadlábon hallgatott ki a bíróság, mint legkevésbé bűnöst, mivel tiltott vallási összejövetelen tartózkodott, a legfelsőbb katonai parancsnokság rendelete alapján, a bíróság a büntetésüket letöltöttnek tekinti. Pest, 1853. szept. 27." (8. old.). Ezt az ítéletet az előzőhöz képest sokkal többen írták alá, de a vizsgálatot most is Belohláwik főhadnagy vezette. [13]

A harmadik csoport

1854. március 15-én két dunántúli nő felett ítélkezett a pesti hadbíróság. Perrendtartási napló vagy vádirat hiányában csak hadbírósági ítéletet találhatunk az iratok között.[14]

Hill Katalin pápai születésű (Veszprém megye) 36 éves, egyedülálló, sárladányi (Fejér megye) lakos. Az előző csoportban kihallgatott Hill Jánossal valószínűleg rokon, mivel mindketten Pápán születtek, de a családi kapcsolat foka nem állapítható meg. *Hutwanger Teréz* sárladányi születésű, 23 éves egyedülálló, aki a szülői háznál ugyanott lakik. Az ellenük felhozott vádat, – t.i. beléptek "Krisztus követői" közé, mint tagok – mindketten elismerik. Egy évvel előbb a székesfehérvári polgári hatóság figyelmeztette őket, de ennek ellenére, úgynevezett hittestvéreikkel kölcsönösen leveleztek, látogatták egymást és hosszabb ideig náluk is tartózkodtak.[14]

Az itt leírt vád és a székesfehérvári polgári hatóság intézkedése nyomán elképzelhető, hogy Krisztus követői gyülekezet akár Fejér megyében, akár Pesten működik.

A két nő ellen felhozott vád: Részvétel és tevékenykedés a "Krisztus követőinek" nevezett vallásos szekta tiltott összejövetelein. A Császári-Királyi Katonai és Polgári Kormány által szóban előadott vádak, majd a hozzájuk intézett kérdések szerint a vádlottak elmarasztalhatók. A kihallgatást a bíróság elég kurtán-furcsán intézi el, a peranyag szerint most már megközelítően sem vizsgálják az ügyet olyan részletesen, mint a második bírósági esemény kapcsán. Ismét hivatkoznak a 3-ik Hadseregparancsnokság 1851. november 16-iki határozata 3. pontjára, ami ezért a "bűncselekményért" 14 napi börtönbüntetés kiszabását helyezi kilátásba.

Nazarénusok és baptisták korai kapcsolatai

Ez a peranyag nem hoz jelentősebben értékelhető egyháztörténelmi bizonyítékot a baptistáknak, mivel a legnyitottabb kérdésre nem válaszol: Volt-e egyáltalán baptista hívő az elítéltek között? Annak a talánynak a megfejtése is nagy probléma, hogy kik tekinthetők "Krisztus követői" utódjának? A keresztény-katolikus és az Ó-Katolikus Egyház azonosságának megállapítása erre nem ad semmiféle feleletet.

A kortárs protestáns egyháztörténelmi források lépten-nyomon összekapcsolják a nazarénus és baptista felekezeteket. Ilyen írások *Szeberényi Lajos Zsigmond* békéscsabai evangélikus lelkész könyve,[15] a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap (*PEIL*) cikkanyaga 1880-1883 között,[16] az 1895-ös vallásügyi törvény parlamenti vitáiban évenként interpelláló *Irányi Dániel* (1822-1892) képviselő, aki mindkét felekezet javára jobb és liberálisabb vallásügyi törvényt követelt, kétségbe vonva az Osztrák-Magyar Monarchia vallásszabadságát.[17] A képviselővel Meyer Henrik (1842-1919), a baptista felekezet első budapesti prédikátora személyes ismeretségben volt. *Meyer Henrik* 1875-től az akkori Magyarország német lakossága körében több gyülekezetet alapított. Igy jutott személyes barátságba az újvidéki bibliaterjesztővel, *Hempt Adolf* (1845- ?) korábban nazarénus munkatársával. 1873-ban Meyer és Hempt a Brit és Külföldi Bibliatársulat könyvterjesztői voltak. A kiegyezés utáni Magyarországon munkájuk meghatározta a baptista felekezet hazai elterjedését. 1875-ben, Meyer újvidéki megjelenéséig Hempt Adolf és felesége, *Devely Mária* (1846 – ?) nazarénusnak számítottak. Meyer Henrik a férjet a periratokban leírt feltételek szerint keresztelte meg 1875. november 16-ikán és ezt anyakönyvezte.[18] A feleségét azonban nem, mivel őt 1865. február 11-ikén, Budapesten *Schmidt Péter* megkeresztelte. Az asszonyt Meyer Henrik egyszerűen fölvette a baptista gyülekezet tagjai sorába.[19]

Schmidt Péter tehát közvetít a két felekezet között. A kapcsolatot más bizonyító erejű részlet is feltárhatja. A korai időszakban például Meyer Henrik más nazarénus személlyel is barátkozott, amit naplója bizonyít. "*Herbieh* testvérnél", a pesti nazarénusok között áldásos bibliaórát tartott.[20] A baptista felekezet első magyar gyülekezeti énekeskönyve sok nazarénus dallamot és szöveget vett át, még a címük is nagyon hasonló, a baptistáké *Sion énekei*, a nazarénusoké *Uj Sion Hárfa*.[21]

Meyer Henrikre, az első budapesti baptista prédikátorra jellemző a nazarénus baptizma tolerálása. 1880-ban *Csány* /esetleg *Csányi Márton* "pacséri nazarénus vén" által előzőleg Dunavecsén megkeresztelt 24 éves kiskunlacházai földbirtokost, *Huszár Sándort*, "bizonyságtétele alapján" vette föl a gyülekezetbe, a tagok egyhangú szavazatával.[22] Ez említésre méltó körülmény, hiszen manapság – például az adventisták és Jehova tanúi – újra keresztelik az áttérő baptistákat, ami azt tanúsítja, hogy nem ismerik el sem megtértnek, sem hitrejutottnak őket, a keresztséget az "Atya, Fiú és Szentlélek nevében" nem tartják érvényesnek.

A nazarénus és a baptista felekezet között a kezdeti jó kapcsolat hamarosan elromlott. 1879 novemberétől számított 3 éven belül 5 nagyszalontai nő és egy berettyóújfalui férfi áttért a nazarénusokhoz. A nők életkora 30-60 közötti.[23] A férfi 35 éves gazdálkodó.[24] Az áttérések szórványosak, nem döntő körülmény, elhanyagolható jelenség, mivel ellenkezőjére is vannak adatok, az áttért 6 fő és a baptisták ezres tömege közötti arány elég csekély.

A Krisztus követői felekezet azonosíthatatlansága ellenére mégis a baptisták előnyére szolgált. 1945-ig a számukra szinte "fehér foltot" képező Dunántúl egyes helységeiben voltak megtérőik, talán az őket megelőző Krisztus követői nyomán. A periratokból ismert két megye, Fejér és Veszprém területén, szórványosan ugyan, de találunk baptistákra a múlt század nyolcvanas éveiben; és milyen különös, újra iparosokat találunk közöttük, elsősorban.

Ma már sem a keresztény-katolikusok, sem Krisztus követői nem találhatók hazánk vallási palettáján. Teljesen megszűnt a nazarénusok és baptisták kapcsolata is.

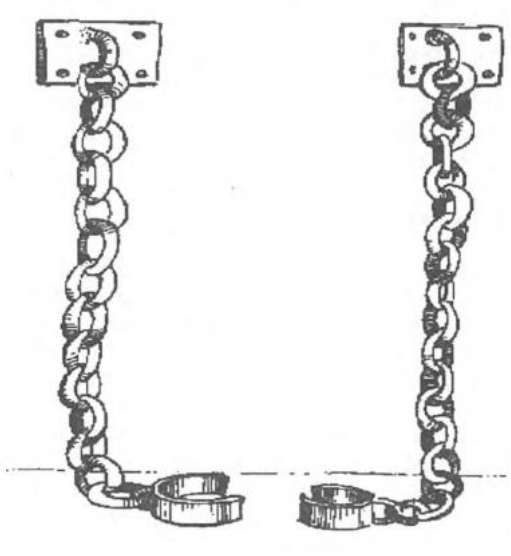
A két felekezet között áthidalhatatlan ellentét: a fegyverfogás megtagadása. Míg a baptisták vállalták a fegyveres katonai szolgálatot, a nazarénusok megtagadták, volt amikor halálos ítélet, volt amikor súlyos börtönbüntetés kockázatával. A magyar állam a nazarénusokkal folytatott hosszas tárgyalások után megegyezett, és 1977-ben elismerte őket.

VÁDLOTTAK A PESTI HADBÍRÓSÁG ELŐTT

A Hadtörténeti Levéltár 1852-5/31 (59.csomó), 1853-9/70 (72. csomó) és 1854-3/37 (73. csomó) vádlottainak névsora. A három bírósági eljárást római számokkal jelöljük

1. Beske József	I.
Blehsingné /Anna/	I.
Blehsing Jozefin	I.
Diman Mihály	I.
5. Frenzel Ferenc	I.
Hausknecht Antal	I-II.
Hill János	II.
Hill Katalin	III.
Hoszdovits József	II.
10. Hutwanger Teréz	III.
Káplánné /Éva/	I.
Kobera Emmánuel	I.
Kunzmann József	I.
Mindkosievics Domokos	I.
15. Notter Ferenc	II.
Notter József	II.
Schmerda János	I.
Schmidt Péter	I-II.
Schmidt Péterné /Éva/	I.
20. Thomanné /Teréz/	I.
Wanicsek András	II.
Weber János	I.
23. Weber Jánosné /Terézia/	I.

1. Bauhofer János György: Az említett kéziratokat Szabadi F. Gusztáv fordította magyarra, idézett rész az 1. fejezet 26-ik oldaláról. Ez a fordítás 1962 óta van a szerző birtokában. – Az eredetileg német iratról később Karner Károly készített másolatokat, amelyeket az evangélikus teológián, a felekezet könyvtárában őriznek.
2. Fabinyi Tibor teol. tanár szóbeli közlése Mária Dorottyáról
3. Bauhofer J. György: Geschichte der evangelische Kirche in Ungarn bis 1850... Berlin.
4. U.ott, mint 1.
5. Révész Imre: Fejezetek a Bach-korszak egyházpolitikájából. Budapest, 1957. Akadémiai Kiadó. Főv. Szabó E. Közp. Könyv. Száma: 8 29724. A hivatkozás a 138. oldalra vonatkozik.
6. Rottmayer János levele (1849. jún. 24.) a hamburgi Missionsblatt szerkesztőjének. A lap 1856. jún. sz., 112. oldalán került közlésre. – C. A. Flügge: Aus der Geschichte des neuen Taufertums c. írását Solymár Imre ford. Rottmayer a hatóság elé került, de kimentette egy evangélikus lelkész, még a bibliáit is visszakapta. Megj.: Tauferbote, Bukarest, 1938. 2-5. sz., Solymár ford. jegyzete, 4. old. – A szabadságharc utáni idők vallási türelmetlenségére panaszkodik a Glasgowba kitelepült Vojka János körlevele (A voice from Hungary). Az 1846-1894 közötti magyarországi baptista történelemről ír. Több leveléről tudunk, pécsi és budapesti levéltári adatok alapján. Ezek egy részét Mészáros Kálmán bapt. teol. tanár ismertette Szebeni O. fordításai nyomán.
7. Szigeti Jenő: Ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Krisztusban Hívő Nazarénus Gyülekezet Magyarországon. Budapest, 1978.
8. Evangelisches Kirchenlexikon. Vandenhoeck, stb., 1956., 1961. Az utrechti új felekezet terjedéséről a 742. oldalról. – Az R.G.G. adata a svájci szóhasználatról a 276. oldalon olvasható.
9. HIL, 1853.-9/70 (72. csomó)
10. Szegedi Ferenc hamburgi jegyzetei a Missionsblatt 1865. júliusi száma 112. oldalán.
11. HIL 1852.-5/31 (59-es csomó). A vasútvonal elnevezése, megnyitásának időpontja (1850. dec. 15.) Benczédi László és tsa.i: Magyar történelmi kronológia (1970-ig), Tankönyvkiadó, Budapest, 1979.
12. HIL 1852.-5/31 (59. csomó). Tagebuch.
13. HIL 1853.-9/70, (72. csomó). Napló és vádirat. A vádirat 8 oldalára a szövegben, sorszám szerint hivatkozom.
14. HIL 1854.-3/37, (73. csomó). Hadbírósági ítélet.
15. Szeberényi Lajos Zsigmond: Nazarénizmus. Nagybecskerek, 1888. – MBE Történelmi Emlékgyűjtemény, K.sz. 545.
16. PEIL 1880-1883. évf.: Ballagi Mór, Kornya Mihály, Meyer Henrik, Tisza Kálmán, Nazarénusok, Rákoskeresztúr és Rottmayer János. Ráday Könyvtár, Budapest.
17. Zeller Árpád: A magyar egyházpolitika. Budapest, 1894. Boruth Nyomda, két kötet. A parlamenti beszédek idézeteit a szóban lévő ügyben megtalálhatjuk: OSZK 55 547 alatt.
18. Szabadi F. G.: Missziómunkások nyilvántartója. Kézirat. Az MBE Tört. Emlékgyűjteményében. Kézirattár.
19. Hempt Adolfné Meyer I. anyakönyve 22. tétele alattiak.
20. Meyer H. I. sz. naplója, 1875. aug. 17-iki bejegyzés /csütörtöki nap/: Die Bibelstunde recht gesegnet war bei den nazarener Herbieh.
21. Bányai Jenő: Egy régi énekeskönyv jubileumára. Békehírnök, 1966. Az Új Sion Hárfa nazarénus kiadásban 1866. Sion énekei, baptista kiadásban 1897.
22. Meyer H. I. akve, 230. tétel.
23. U.ott: 52, 54, 78, 105, 124. tétel.
24. U.ott: 143, 253., 355. tétel.

„Jézus Krisztus... feltámadt a halottak közül. Erről szól az én evangéliumom, amelyért még bilincseket is viselek, mint egy gonosztevő. Az Isten igéje viszont nincs bilincsbe verve." 2Tim 2:8-9

Száz éve született dr. Somogyi Imre

Életrajzi adatok

Somogyi Imre Simontornyán született 1894. október 18-án. Középiskolai tanulmányait Gyulán, Sárospatakon és Budapesten végezte. Ezután katolikus szerzetesi papneveldébe került, melyet 1913-ban elhagyott. Gyulán a Tanfelügyelőségnél helyezkedett el, majd adótiszt lett. Az 1914-18-as világháborúban több hadikitüntetésben részesült. 1918-ban Gyula város rendőrkapitányává nevezték ki.

1922. január 6-án Udvarnoki András Békéscsabán bemerítette. Felvételét Kovács Mihály, a békéscsabai gyülekezet prédikátora vezette.

A gyulai gyülekezet 1922. szeptember 15-én prédikátorává választotta, felavatása 1922. november 12-én történt. Három év telt el evangéliumi szolgálatban. Dr. Gill többszöri felszólítására közösségünk tanulmányútra az Egyesült Államokba küldte (1926-27). Itt tiszteletbeli doktorátust szerzett.

Az Egyesült Államokban kapta meg a budapesti, Nap utcai gyülekezet meghívását, amit elfogadott, és hazajött. A Nap utcában 1927. október 9-én tartotta székfoglalóját. Haláláig, tehát 24 éven át volt a Nap utcai gyülekezet lelkipásztora. Hosszú betegségében több műtéten esett át, míg 1951. szeptember 14-én, - közel az 57-ik évéhez - meghalt.

Sokrétű irodalmi munkássága közül csak a verseskönyveket említjük: Hárfahangok, Kis lant, Oltártűz, Örök mécs.

Szerkesztői munkássága: 30 évig belső munkatárs, ebből 10 évig főszerkesztője, 20 évig felelős szerkesztője a Békehírnöknek. 20 évig felelős szerkesztője az általa alapított ifjúság lapjának "A Kürt"-nek. 5 évig felelős szerkesztője a "Lelki Élet"-nek, 3 évig szerkesztője az "Olvasd"-nak. Több évig szerkesztette a naptárainkat, a Sion Őrét és az Emléklapokat.

A körülmények

Néhány cikkéért, verséért, beszédéért perbe fogták és elítélték. Először vizsgálati fogolyként a gyulai börtönben volt fogva tartva, mint politikai fogoly. Itt volt ugyancsak fogoly néhány hónapig Kóródi Dániel csorvási baptista lelkipásztor is. Kóródi testvér hallott Somogyi Imréről, tudta, hogy papnak készült. Meg akarta ismerni, találkozni szeretett volna vele, azonban erre csak a reggeli séták alkalmával, fegyveres őrök jelenlétében volt lehetőség. Később bent a fogházban is találkozhattak. Kóródi tv-től kapta 1920-ban az első Újszövetséget, majd a teljes Bibliát. Kóródi testvérrel való találkozása átformálta életét. Erről Somogyi testvér így vall: "Nem tudom a napját, nem tudom az óráját, sőt azt sem tudom megmondani, milyen kísérő jelenségek között, de azt tudom, hogy egyszer csak Jézusénak éreztem, Jézusénak vallottam magam." Tavasz volt, 1921. tavasza.

"Egy öregedő, kedves falusi igehirdetőre gondolok, akinek alázatos halk beszédét sohasem fogom elfelejteni. Ez az igehirdető engem egyben Krisztushoz vezető testvérem, Kóródi Dániel csorvási prédikátor. Áldja meg őt az Úr mind a két kezével."

Ellenségei úgy vélték, hogy a gyulai börtön nem elég kemény részére. Sok volt az ismerős, az őrök szerették, tisztelték. Ítélethirdetés után a szegedi Csillag börtönbe került. Itt jegyezte fel cellája falára Garibaldi epigrammáját:

"Fogollyá nem tesz vas-lakat
Rabbá nem kőfalak,
A börtön, hogyha tiszta vagy
Csöndes remete-lak."

A szegedi Csillag börtönben ha lehet, még kedvezőbb körülmények közé került. Az egyébként szigorú börtönparancsnok maga mellé rendelte dolgozni a börtön-irodába. Új kegyelem, új lehetőségek. Itt került többek között a kezébe – mint csomagolópapír – a Budapesti Közlöny 1905. évi egyik példányszáma, melyben teljes egészében minden megtalálható volt a baptisták elismerésével kapcsolatban. Innen került ki az első vers: "Üzent az Úr" címmel, mely a Békehírnökben megjelent. Itt született Emericus, a költő.

A gyulai gyülekezet eközben nem volt tétlen. Tudott Somogyi testvér lelki harcáról, újjászületéséről. A gyülekezet szüntelen imádkozott érte. Kapcsolatot teremtettek családjával, s azokat rendszeres gyülekezet-látogatóvá tették. Feleségével külön is foglalkozott Ócsai testvérnő.

Somogyi testvér 1921. végén szabadult fogságából. Szabadulása után a gyulai gyülekezet tagjai sorába fogadta. A gyulai gyülekezetben nem volt bemerítő medence. Ebben az időben készült el az új békéscsabai imaház bemerítő medencével együtt. Somogyi testvér rendőri felügyelet alatt állt, s nem hagyhatta el a várost, de engedélyt kapott mégis azzal a feltétellel, hogy este 11 órára otthon kell lennie. Ócsai testvér vitte át őt és feleségét Csabára szánkón. Csodálatos szánút volt ez. A szán simán siklott, a lovak csengői mint angyali zene hangzott. Hófehér volt minden. Kívül a táj, és bent a szív...

És ott állt fehérben Somogyi testvér és felesége a bemerítő medence előtt. Felhangzott az énekkar kérdő-felelő éneke: "Kik ezek itt fehérben?"

Este csodálatos ünnepség, de Somogyi testvért kötötte a parancs, sietni kellett. Ott kellett hagyni az ünneplő gyülekezetet. Az újjászületett Somogyi testvéréket vitte, röpítette a fehér téli tájon hazafelé a szán. Az előírt időre hazaértek. Jelkép is lehetne az eseményt kísérő sietési kényszer. Somogyi testvérnek mindig sietnie kellett. Ő maga életének erről a vonatkozásáról így ír:

"Sietnem kellett. Korán kezdtem élni. 15 éves koromban verseskönyvem jelent meg. 20 éves koromban mint katona a Kárpátokban harcoltam. 25 éves koromban egy megyeszékhely városának rendőrkapitánya voltam. 28 éves koromban prédikátorrá avattak. 36 éves koromban a baptista szövetség alelnökévé választottak. 38 évesen a baptista szövetség elnöke lettem, közben állandóan írtam, szerkesztettem."

Térjünk vissza az életúthoz

Somogyi testvér első missziói megbízatása: A vallásos iratokat terjesztő társulat ügyvezetése, az Olvasd szerkesztése, majd a gyulai gyülekezet prédikátori tisztsége három éven át. Két hivatal, két hivatás, állandó utazás Budapest és Gyula között. Közben a katolikus egyházból is kilépett és a rendőri felügyeletet is megszüntették.

Prédikátorrá avatása egy késő őszi napon történt. Mikor az avató szobából az imaterem felé tartott az őt kísérő vendég-igehirdetőkkel, egy táviratot kézbesítettek részére, az akkor már Budapesten lakó édesapjáról.

"Édesapánk meghalt, azonnal jöjj a temetésre. Öcséd."

Somogyi testvér nagyon szerette édesapját. Most nem is volt más kívánsága, mint félrevonulni és sírni, sírni... De látta a zsúfolásig telt imaházat, a sok szomjas lelket. Látta az Igét – miközben ilyen hangot hallott: Te pedig elmennél? Hirdesd Isten országát! – És felment a szószékre...

Az idő múlásával jöttek a próbák, az alkalmak, lehetőségek, biztatások, bosszút állni az elszenvedett sok testi-lelki gyötrelemért. Bosszút állni azokon, akik börtönbe küldték ártatlanul. De Somogyi testvér ekkor már hívő ember volt. Nem nyúlt retorzióhoz. Hallotta az Úr szavát: "Enyém a bosszúállás". Ő erről így Ír:

–Láttam Márdokeus akasztófáját, melyre Hámánt akasztották fel, aki az akasztófát ácsoltatta /Eszter 7:10/.

– Láttam a vermeket, melybe azok este bele, akik azt ásták. Tudtam: megáll Isten Igéje! Igen, megállt 25 év alatt. Mindazok eltűntek az élők sorából, akik – mint ők írták – egyetlen törekvésük volt, hogy minden eszközzel és módon megsemmisítsenek!

1924-ben merült fel az amerikai út gondolata először. Somogyi testvér Istenre bízta magát. Mikor a vezető testvérek úgy döntöttek, hogy irodalmi munkássága nem nélkülözhető, és nem utazhat, megnyugodott. De a következő évben elhárultak az akadályok, elsimultak az aggodalmak, a gyulai gyülekezet és a család is beleegyezett. Miután a gyulai rendőrkapitány által megtagadott kiutazási engedélyt a vármegyei alispán megadta, – vonatra, hajóra szállhatott, hogy Amerikában 2 évig tanuljon. A visszautazás is hasonló körülmények között zajlott le, a letelt tanulmányút után.

Több amerikai gyülekezet meghívta lelkipásztorának. Benne égett még fájó sebként a magyar haza mostoha bánásmódja. Látta a kint élő magyar baptista gyülekezetek sorsát, ragaszkodó szeretetét. Megcsillant előtte a kecsegtető anyagi jólét lehetősége, és mégsem maradhatott. A honvágynak és egy belső, szent erőnek engedve, haza kellett jönnie.

Végezetül tanuljuk meg mi is, amit Somogyi testvér megtanult:

A keresztyén ember élete három dologból áll: hitből, szeretetből és szenvedésből. És azt, hogy aki célhoz akar jutni, annak tűrni, várni és bízni kell!

Összeállította: Tőke Jenő
Elhangzott Szegeden, 1978. június 11-én

SOMOGYI IMRÉRE EMLÉKEZVE

Elköltözött már a derék testvér,
és most vonaglik sebzetten a szívünk.
A veszteség, mely elhúnytával ért,
erős próbára teszi a hitünk.

Hordta keresztjét, mely neki jutott,
csodálatosan tűrte szenvedését.
Panasz, kísértés tőle elfutott,
mert látta, mi érte is folyt: a Vért.

Amíg járta az élet útjait,
sűrűn tevékenykedve sokfelé,
helyét megtalálta mingig, mindenütt -
akármi munka, kérdés állt elé.

Jó könyvet írt, lapot is szerkesztett,
ihlette őt az alkalom s idő.
Kezében a toll éles fegyver lett,
eszmét, igazságot tovább vivő.

Bár ékesítette sok szép erény
és munkája bő termést hozott,
Üdvözítője volt példaképe
s alázata soha el nem fogyott.

Erős hangja sokszor, ha prédikált,
kemény-tüzesen föl-fölharsogott;
majd megenyhülve lágy-szelídre vált
és szeme, szíve bárkit megfogott.

A sok, szép vonás, mi sajátja volt:
türelme, mély hite, buzgó heve
hasson ezután is, bár teste holt, -
éljen közöttünk tovább szelleme.

1951 Dr. Földes D. Dezső

A néhai szerző, mint ügyvéd a két világháború között lelkiismeretes védője volt a vallási meggyőződés miatt zaklatott és bevádolt keresztyéneknek. Ő volt Barabás János baptista lelkipásztor védője is, akit sikerült kihozni az internáló táborból. Dr. Földes testvér a metodista közösséghez tartozott, számos baptista konferencia meghívottja volt. Jólismert tanúságtétele a "Krisztus-hívő zsidóság" című könyve /1934/.

FODOR ISTVÁN

(1871-1944)

A misszió-mezőinken dolgozó munkások egyike, Fodor István testvér fél évszázada költözött el véglegesen. Ő a miskolci körzet úttörője. A községek száma, ahol járt, pontosan nem ismeretes napjainkban. Egykori körzetében, két ország területén, ma hat lelkipásztor látja el a szolgálatot.

Fodor testvér ezen a területen előbb evangélista, majd felavatása /1908/ után, 38 éven át lelkipásztor. Missziós eredményeit rendkívül nagyra értékeljük.

Először Csopják Attila /1853-1934/ írt róla életrajzot. Fodor István 1900-ban súlyos betegségbe esett. Lemondtak róla az orvosok. Amikor megtudta, eszébe jutott, miként áll Isten színe elé megtérés nélkül? Kérdéseire egy bibliai igéből kapott választ; *"Ne félj, csak higgy!"* /Lk 8:50/. "Siralmas bűnbánattal, de hittel" [1] mondott imádsága meghallgattatást nyert, és felgyógyulása után feleségével /szül.: Nyitrai Zsuzsanna, 1877-1963/ a keskeny útra lépett. Az eseményt különös szavakkal írta családi Bibliájukba: "1903. augusztus 16-ikán felvettük a nagykeresztséget".[2] Varga Sándor /1856-1944/, későbbi közvetlen szolgatársa volt a bemerítőjük.[1] A "nagykeresztség" kifejezés a német protestáns irodalomban, de méginkább a köznyelvben él, és ellentétes a csecsemőkeresztséggel. Arról azt mondják: "Kiskeresztség". Fodor István, az ízig-vérig magyar baptista hívő /németül aligha tudott/, ezt a kifejezést használja; nem pragmatista, nem ragaszkodik a mai kizárólagos "be-" és "alámerítés" szavakhoz.

A diósgyőri anyagyülekezet állította 1906. június 1-jén "az evangélista munkába"[2]. Varga Sándor volt a pásztoruk. Fodor Istvánt 1908. május 17-ikén felavatták /ordinálták/. "A misszió terén felmerülő mindennemű ügyek intézésével" 1910. november 1-jével bízták meg.[3]

Mindez természetesen fontos, mert egyrészt rámutat a hívő gyülekezetek szóhasználatára, másrészt a szolgálatba állás rendjére. A nagy körültekintéssel gyakorolt kézrátétel körülményeire. Varga Sándor mellett, mint segítő munkás alkalmasságáról a gyülekezet meggyőződhetett. Csopják Attila 1928-ban írt könyvében találjuk a mai, szokásos kifejezésünket arról, hogy Fodor testvér "lelkipásztor".[1] A gondolatsor tehát nem hierarchikus kérdéssé degradálja a gyülekezeti szent munkát, hanem választékos, bibliai szavakkal élve, a Szentlélek kiválasztásának enged teret, miközben a gyülekezet gyakorolhatja a szükséges ellenőrzést, illetve felügyeletet.

Fodor testvérnek jó állása volt, amivel akkor rendkívül kedvező állami nyugdíj járt. Saját egyéni és családi anyagi bázisának megalapozása közben döntenie kellett; és Jézus Krisztus szavaira hallgatott: *"Jobban szeretsz-e engem ezeknél?"* /Jn 21:15/.[4] Állását fölcserélte a "tanítványok bizonytalan kenyerével".

1917-ben hadbavonult. Minden lelki és gyülekezeti munka ismét Varga Sándor testvérre maradt. Fodor Zoltán gyűjteményében van egy kép, két világháborús katonáról. Nagyapja egycsillagos, a társa három csillagos a képen.[5]

1921-ben újabb fordulat következett a miskolci körzet történelmében. Varga Sándor visszament szülőföldjére Derecskére. Fodor István pedig átvette a diósgyőri gyülekezetet, ahol rövid ideig Tresánszky Vilmos /1901-1955/, Sáhó Miklós /1911-1988/, Cserfalvi István /1894-1985/, Juhász Tivadar /1903- / dolgozott.[6] A misszió ezen a vidéken, a két világháború közötti időszakban sokat fejlődött. Új gyülekezetek alakultak, imaházak épültek. Felcsendült az ige szava a környező falvakban és városokban, pl.: Varbón, Lénárddarócon, a későbbi Kazincbarcikán, Dédestapolcsányban. A diósgyőriek önállósulása /1924/ után Miskolcon 10 állomás maradt,[7] de egy 1939-es statisztika szerint Fodor testvér 38 helységet kezelt.[8] Közben Diósgyőr missziója is nagyon fellendült. A második világháború éveiben 40 községbe jártak az evangélistái.[9] Azok a helyek, ahol ma önálló gyülekezetek működnek a sűrűn lakott Borsodban: Boldva, Égerszög, Felsőzsolca, a szlovákiai Jablonca, Kazincbarcika, Lénárddaróc, Sajószentpéter, Szikszó, Szirma, Tard, Tiszalúc, Varbó.

Arra a kérdésre, hogy miért volt a missziómunka abban az időben ennyire hatékony, lendületes, egyszerű a felelet. Mindenki bizonyságtevő volt. Jézus Krisztusról, az áldott igéről szóltak úton-útfélen.[1] Barátnak, vagy ellenségnek, rokonoknak és idegeneknek. Egyszerűen nem ismertek más témát a Szentírás üzenetén kívül. Nem prédikátoraiktól várták, hogy a gyülekezet fellendüljön. Minden hívő, még az is, aki olyan frissen tért meg, hogy nem is baptizálhatták, elmondta mindenkinek gazdag lelki tapasztalatait. Panasz, kiábrándultság, fáradság teljesen ismeretlen volt közöttük. Annál inkább túltengett bennük a bizonyságtétel készsége. Embertársaik iránti szeretetük késztette erre őket, nem a tagtoborzás vágya.

Isten iránti hálaadással kívánt emlékezni a miskolci gyülekezet 1936. június 1-jén lelkipásztora szolgálat-

1. Csopják Attila: Képek a magyarországi baptista misszió történetéből. — Budapest, 1928. Terjedelme 134 oldal. Fodor Istvánról a 73-77. oldalon.
2. Jegyzék Fodor István relikviáiról. Felvéve unokája, Fodor Zoltán lakásán. Fodor István és neje családi Bibliája. A jegyzék 4. tétele.
3. Kiss Bálint beszámolója a miskolci "kerületi gyűlésről", 1910. nov. 1. Megjelent: Békehírnök, 1910-ben, egybehangzóan a családi bibliával /v.ö: 2./.
4. Gerzsenyi László: Fodor István 1871-1944. Fodor István postai alkalmazott volt, a nyugdíjas állás elhagyására vonatkozó döntésén évekig vívódott /v.ö.: Csopják i.m., 1. tétel./ Megj.: Békehírnök, 1969. dec. szám, 186. oldal.
5. Jegyzék /v.ö. 2./ 6. oldal, 15. tétele. A családi kör szerint Fodor István olasz fronton szolgált.
6. Cserfalvi István és Juhász Tivadar egy-egy diósgyőri monográfiát írt.
7. Cserfalvi István jegyzeteinek fondjegyzéke.
8. Baptista Hitközség statisztikai kiadványa 1939-ből. M.B.E. Történelmi Emlékgyűjtemény, Budapest, VIII. Nap u. K.sz.: 349. Fodor István közölt címe: Miskolc, Salétrom u. 18.
9. Juhász Tivadar diósgyőri monográfiája 1948-ból.

ba állásának 30-ik évfordulójára. Ezért jubileumi ünnepséget rendeztek. Egy diszkötésű áhítatos könyvet ajándékoztak Fodor testvérnek, amibe többen emléksorokat írtak "szeretetük és a nagyrabecsülésük jeléül".[10] A legtöbb bejegyzés miskolciaktól származik, de voltak képviselők a boldvai, égerszögi, külsőbőcsi, sajószentpéteri, szikszói, szirmai és tiszalúci testvériség részéről is.

A gyülekezetbe mindig sok érdeklődőt vonzanak a fehérruhások. A régi, kisebb imaház nem fogadhatta be őket. Ezért az udvarban készítettek bemerítő medencét, amelynek kifalazott partján láthatjuk az érdeklődők egyik csoportját.

A próbák és küzdelmek sorozatához veszteségek is tartoznak. A hatósági zaklatások, meghurcoltatások Fodor testvért sújtották elsősorban. A gyülekezetnek szembe kellett néznie új tanítások térhódításával, amelyekben ugyanolyan lendületes volt a fejlődés, mint a kezdeti baptista gyülekezetekben. Tiszaszederkény vált ki először "más evangélium" miatt. A huszas évek második felében lépett föl "az első karizmatikus hullám" és megritkította a gyülekezeti tagok sorait. A második világháború kritikus éveiben újabb karizmatikus irányzat lépett föl. Miskolcon megtalálhatók ma is ezeknek az utódai, és a később létesülő újabb csoportok. Az egykor oly fájdalmas körülmények között elszakadtak közül többen visszatértek. Az állhatatosak és hűségesek viszont kitartottak a megismert igazság és az eredeti gyülekezetük mellett.

Az ÚR hűséges szolgája a második világháború Miskolc számára utolsó előtti napján – 1944. november 29-ikén, reggel, 8 órakor –, 73 éves korában halálos sebet kapott, és az örök hazába távozott. Példás életének emlékét hálaadással őrizzük.

– Szó –

10. Mindennapi kenyerünk. Szabadi Gusztáv kiadása, Budapest, Czeglédy Sándor előszavával, néhol képekkel. Bejegyzések 1936. jún. 1-jén. Jegyzék /v.ö.: 2./ 2-3. oldal, 5. tétel. Az igeválaszték az "ünnepelt" lelkiállapotára jellemző.

Munkatársat köszöntünk

Horváth Márton kilencven éves

A Diakónus Bizottság tiszteletbeli örökös tagja

Kisújszálláson, 1904. december 10-ikén született. Édesapja Horváth Márton, édesanyja leánykori neve Sárkány Zsuzsanna. Az országos Diakónus Bizottság tagja, majd tiszteletbeli örökös tagja.

Élete során igen sokat volt úton postai távbeszélő építésvezetőként. Katonaként pedig a hadműveleti területeken kábeleket épített a második világháború végéig, de fő tevékenységének helyszíne három gyülekezet volt: Megtérése idején Kiskőrösön, ifjúsága és családalapítása éveiben Pestszenterzsébeten, idős napjaiban pedig a kispesti gyülekezetben. Változatos életútja sokszor vezette újabb tájakra, így aztán, szinte az egész ország gyülekezeteibe eljutott, és sokszor helyettesítette az éppen távollévő prédikátort. Pestszenterzsébeten, 1959-ben avatták gyülekezeti vénné,

Bár a nagyszülei már megtért hívők voltak, és nagyapja a kiskőrösi szeretetház első gondnoka, gyermekkorában Márton evangélikus hittanra járt. Természetesen a vasárnapi iskolát is szorgalmasan látogatta. Ezáltal bibliai ismeretre tett szert. A pap vele mondatta el a történeteket, példának állítva a többi gyerek elé, akik nem haragudtak meg rá ezért. Tudták, hogy őt az édesanyja igen korán megtanította a Szentírás történeteire. Már csak azért is, mert szerette volna, ha prédikátor válik belőle. Ezt különben Duna-Tisza közi úttörő prédikátoruk, Seres Sámuel /1859-1923/ is őszintén kívánta, akit gyakran meglátogatott. Édesapja korai halála miatt nem mehetett szemináriumba, bár gyakran járt ott egy-egy szeretetcsomaggal, özvegy édesanyjától. Isten igéje azonban bevésődött emlékezetébe.

A gyülekezet más területén is otthonossá vált. Már 13 évesen buzgón énekelt az énekkarban. Élete gondját, baját, gyászait, keserűségeit oldja föl és teszi terheit elhordozhatókká a patinás gyülekezeti énekekkel. Kis szobája ma is hangos a harmónium szavától és éneklésétől.

Kovács István kiskőrösi prédikátor baptizálta 1920. május 21-ikén, a helyi gyülekezetben.

A kisújszállási magyar fiú megtanult szlovákul az iskolatársaitól. Ma is emlékezik néhány közmondásra: "Ki mit csinál, önmagának teszi" /Kto co rohbi, sebe robi/. Tucatnyi más, olykor humoros, máskor a kiszolgáltatottak keserű sorsát tükröző szállóigék mind benne élnek. Ezekből természetesen a hívő testvér sorsával érzett közösség soha nem hiányozhat.

A pestszenterzsébeti gyülekezet elé gyakran állt katonaruhában. Zengő, bátor szavával képes volt társítani az aktualitásokat a Bibliával. Abban talált megoldást, jó tanácsot. Mostanában gyakran idézi föl katonai élményeit. A "jó katona" magyar baptista változatát így szemlélteti: "A felvidéki-, erdélyi- és dél-vidéki bevonulásoktól az orosz frontig ugyanazon oldalfegyverrel szolgáltam, annyi lőszert adtam át a végleges leszereléskor, mint amennyit fölvettem. Kerékpáron jártam be a telefonvonalakat. Utam sokszor vezetett át partizánok által veszélyeztetett területeken. Láttam őket, sőt beszéltem is velük. Megállapodtunk, én végzem a magam dolgát, ők pedig a magukét. Nem bántottuk egymást. Kímélték még az én embereimet is."

Áldozatos életű ember, és ezt valamennyi prédikátora elismeréssel tanúsítja. Isten megáldotta őt javakkal, és ő is sokak számára közvetített áldást. Jelen volt "a nehéz időkben" sokszor éjfélig elhúzódó üléseken, kritikus ügyekben adott bölcs és jó tanácsokat mind a gyülekezetekben, mind az országos központban. Három elnök munkatársa volt, erősítve őket olyan dolgokban, amelyek megoldhatatlannak látszottak. Marosi Nagy Lajos testvér írta egyik levelében, hogy Horváth Márton a második világháború utáni négy évtized jelentős szerepet vállaló lelki munkása.

Valamennyi prédikátor nevében, aki ismerte, akinek segített, akár életben van, akár a királyi Trón előtt áll, Istentől áldott boldog születésnapot kívánunk!

– Szó –

"SZOLGATÁRS-NÉ"

AKIK TÁRSAINK A SZOLGÁLATBAN

C.H. Spurgeon

Egy jó szó az asszonyok érdekében

— Archaikus szóhasználatban, ma is időszerű üzenettel

Bámulni kell azon, hogy az asszonyok ellen milyen sok régi közmondás van. Egy tucatnyi más ellenében tizenkilenc mindig nekik van szánva. Az előbbi időkben a férfiak mindig nyers hangot használtak, ha nejeikről beszéltek. Az ilyen szóbeszédek közül némelyek borzalmasan visszataszítóak, mint például ez a gonosz beszéd: *"Minden fériúnak két jó napja van felesége mellett, mégpedig a menyegzői és az ő elhalálozási napja".* Hasonlóan a második: *"Aki elveszíti nejét és egy fillérjét, az nagyon sokat veszített a fillérrel".*

Emlékszem egy régi dalra, melyet egy verklis énekelt arról, hogy jobb az akasztófára menni, mint megnősülni. Ez azt bizonyítja, hogy némelyek milyen durván meggyalázták a házaséletet...

De hát az ilyen rossz szerzemény nem azt tanúsítja, hogy az asszonyok rosszak, hanem csak azt, hogy azoknak férjeik semmit sem érnek, mert különben nem hoznának fel ilyen utálatos szidalmakat házastársaik ellen. A korhadt ág törik le legelőször; eszerint úgy tűnik fel, hogy a ház férfi oldalának kell rosszabbnak lenni a kettő közül, mert hiszen kétségtelenül ez gyártotta a legharapósabb közmondásokat. Bizonyára volt egynéhány szörnyen rossz asszony a világon, akik ilyenek kimondására ingerelték a férfiakat: *"Hogyha az asszonyok testi nagysága olyan volna, mint az ő jóságuk, akkor egy borsóhüvely elegendő volna arra, hogy abból ruhát és kalapot csináljanak maguknak."* Ennek ellenében azonban hány ezernyi igaz segítőtárs volt, akiket nem lehetett volna semmiféle más értékkel összehasonlítani! A Szentírásban csak egy Jóbné és egy Jézabel van említve, de a Sárák és Rebekák száma meg sem számlálható. Az én véleményem megegyezik Salamonéval, hogy általános szabály szerint az, aki feleséget talál, jó dolgot talál. Ha a kereskedő kiad egy rossz pénzdarabot, akkor valamennyi szomszéd hallani fog róla, de a jó pénz százairól mitsem szól a történet. Egy jó asszony nem csinál zajt, s felette sem csinálnak lármát, de a hét sárkányt az egész község ismeri. Mindezt összefoglalva elmondhatjuk, hogy ők igazán angyali teremtések, és a férfiak összességének felérésze sem érdemli meg őket.

A férjes nők értékének jó bizonyítékául szolgál az a körülmény, hogy olyan kevés régi közmondás van a férfiak ellen, miszerint ezen esetben helyén való volna ezt mondani: *"Ami jó a libának, jó az a gúnárnak is."*... Sok kímélettel és türelemmel kellett rendelkezniük, mert különben a férfiak minden egyes "verjed"-jére "üssed"-del feleltek volna. Persze, hogy a nőknek kissé gyors a nyelvük, de ha ők szépségükkel és hangjukkal a harangokhoz hasonlítanak, akkor nem is kell csodálkozni, ha nekik is, mint azoknak, nyelvük van, amelyek ide-oda könnyen mozognak. Mindezek mellett nem lehetnek olyan rosszak az asszonyok, mert különben már rég megbosszulták volna magukat ama sok keserűségért, amellyel ellenük a férfiak beszédben vétettek. Ha pedig egy kissé kormányra vágyók, akkor mégsem kell férjüknek valami nagyon nehéz rabságban sínylődniük, mert bizonyára volna annyi okosságuk, hogy erről hallgatnának. A férfiak általában véve nem szeretik azt közhírré tenni, ha alaposan a papucskormány alatt vannak; s én meglehetősen biztos vagyok afelől, hogy a régi közmondások szélnél nem egyebek.

Az igaz asszony férjének jobbik fele, az ő gyönyörűsége, virága, őrangyala és szívének kincse...

Az ő társaságában megtalálja a földi mennyországot; az ő házának fénye, lelkének vigasza, és ebben a világban lelkének egyetlen megvidámítója. Bármilyen sorsot rendeljen is számár az Úr, amíg él, gazdag ő. Az ő oldalbordája legjobb része testének.

Ha jó a férfi, akkor jó a felesége is. Némely férfi nem tud meglenni sem asszonyok nélkül, sem asszonyokkal; nyomorultnak érzi magát a dicsőített nőtlenségi állapotban, és szerencsétlenné teszi házát, ha megnősül. Hasonló Tomkin kutyájához, amely nem bírt bőrében megmaradni, ha szabad volt, és ordított, ha megkötözték. Amely ember boldog volt mint ifjú, többnyire boldog lesz mint férj; egy boldog férj pedig a legboldogabb ember a nap alatt. Két boldogan összeházasított emberi lény, vidám életet folytat egymással, s olyanok, mint azok a kémek, akik Eskolnak szőlőfürjét vitték a rúdon maguk között. Ők egy pár paradicsomi madár. Az ő megosztott örömük kettős öröm, és az ő megosztott fájdalmuk, félfájdalom. Ez az a gyönyörű számtan, amelynek alapján számolnak. A gondok kocsija könnyen gördül, mert együttesen húzzák, ha pedig egyszer nehezen megy, s ide-oda ütközik, akkor pedig még inkább szeretik egymást, és ez megkönnyíti terhüket.

Ha a házaséletben civakodás van, úgy a hiba többnyire mind a két felet terheli; rendesen pedig az egyik oldalon egy font van, a másikon 30 lat (vagyis egyforma súly — 1 font=30 lat. — A Szerk.). Ha a ház boldogtalan,

akkor a férfi éppen olyan mértékben oka annak, mint az asszony. Éppen olyan dorgálásra méltó Károly, mint Janka, s talán még inkább. Ha a férfi nem akar cukrot tartani a szekrényben, akkor nem csoda, ha keserű lesz az asszony. A kenyérben való hiány, a szeretet hiányát idézi elő; az éhes kutyák marják egymást. A szegénység rendszerint a férfiú hátán nyargal be a házba, mert nem gyakori eset az, hogy az asszony tiszte volna kimenni és munkabérért dolgozni. A mi vidékünkön egy férfiú gyűrűt ajándékozott nejének ezzel a felirattal: "Ha nem dolgozol, ne is egyél"! Ez a férfiú embertelen volt. Nem az asszony dolga az eleséget megszerezni, neki csak arra kell igyekezni, hogy azt jól felhasználja, és el ne pocsékolja. Azt mondom tehát, hogy a szűk napi eledel nem az ő hibája. Az ő kötelessége nem az, hogy a kenyeret megkeresse, hanem, hogy elkészítse. Többet érdemel ő odahaza annál a munkabérnél, amit házon kívül megkereshetne.

Nem az asszony az, aki keresetét a "Fekete medvé"-ben vagy a "Víg cimborák"-ban eljátsza és elissza. Néha-néha látni ugyan egy-egy részeg asszonyt, – s ez rémítő látvány, – de száz eset közül kilencvenkilenc esetben a férfiú az, aki pityókásan jön haza és üti a gyermekeket; ezt ritkán teszi a nő.

Az asszonyokat megróják, hogy olyan gyakran állanak a tükör előtt és magukat nézegetik benne, de hát ez még korántsem oly gonosz üveg, mint amaz, amelyben a férfiak az ő eszüket fullasztják bele. Az asszonyok nem ülnek a korcsmában a kályha melletti padon, hogy eligyák a pénzüket. Ezek a szegények otthon ülnek gyermekük mellett és fáznak; ránéznek az órára, ha van olyan, és csodálkoznak, hogy vajon mikor jön haza férj-uruk és parancsolójuk, s keserű könnyeket sírnak, mialatt várakozniuk kell. Csodálkozom, hogy nem sztrájkolnak. Némelyik közülük olyan keserves helyzetben van, mint a tűre szúrt cserebogár vagy mint az egér a macska szájában. Ápolniuk kell beteg fiukat, leányukat és folyton mosdatni a piszkos gyerekeket, ezen felül állandóan hallgathatják a gyermekek kiabálásait és zajongásaikat, mialatt pedig "a teremtettség ura" felteszi fejére kalapját, meggyújtja pipáját és megy mulatni; vagy pedig ha úgy tetszik neki, hazajön és ócsárolja szegény élete-párját, hogy nem gondoskodott számára jobb vacsoráról. Hogyan várhatja el, hogy etessék őt, mint egy vívókakast, ha szombaton este olyan kevés pénzt hoz haza, ellenben oly sok áldozatot tesz le italért az "árpalé" polcára? Azt mondom és tudom, hogy sok ház van, amelyben nem volna dorgálásra való asszony, ha nem volna abban a házban egy morgó férfi-medve és egy korhely férfi. Azok a fickók, kik még arra sem alkalmasak, hogy törlőrongyokat csináljanak belőlük, csak isznak és isznak, míg egészen mámorosak lesznek, s azután ütlegekkel nekimennek szegény igát húzó asszonyaiknak, ha már azok nem tudnak nekik több elinni való pénzt adni. Senki se mondjon nekem ellent ezekben, mert amit én állítok, azt be is bizonyítom, azt t.i. hogy az asszony kénytelen haragudni, ha minden foltozása és takarékoskodása mellett sem tudja vinni háztartását, ha ebben férje ilyen módon is akadályozza őt. Mindnyájan kedvetlenek volnánk, ha téglákat kellene csinálnunk szalma nélkül, a fazekat forrásban kellene tartanunk tűz nélkül és a dudást kellene kifizetni üres bugyellárisból. Mit húzzon ki a nő a kemencéből, ha sem lisztje, sem tésztája nincsen?...

Azt mondják, hogy *"egy szalmából való férfiú annyit ér, mint egy aranyból való asszony"*, de én nem hagyom magamat elámítani. Egy szalmából való férfiúnak nincs több értéke, mint egy szalmából való asszonynak, – hazudjanak a régi közmondások, ahogyan akarnak. János többnyire nem jobb, mint Margit. Ahol a férfiú tulajdonrésze a bölcsesség, ott az asszony tulajdonrésze többnyire a szelídség és akkor náluk ez a régi lakodalmi kívánság teljesedik be: *"az első évben öröm, a másodikban kellemesség, s valamennyi többiben megelégedettség."– "Ahol a szívek egyesülnek, ott megjelenik az öröm."...* Azt mondák, hogy a házasság nem mindig fennkölt állapot, hanem többnyire kínos állapot. Nos hát, ha ez az utóbbi eset áll be, akkor ezt a kabát és mellény éppen úgy okozta, mint a szoknya és a kötény. A mézesheteknek éppenséggel nem kell elmúlnia, ha pedig mégis megtörtént ez, akkor ennek gyakran a férfiú az oka, mert megette mind a mézet... Ha valaki a "Macska lábához" címzett vendéglőben lakik, ott, ahol sebhelyes arcok vannak, akkor vagy a feleségének nincs férje, vagy pedig a férfi olyan, mint aki meg sem nősült... /A folytonos veszekedések miatt bekövetkezett elhidegülésre utal Spurgeon. – a Szerk./ Én többnyire nem sajnálom azokat a szegény férfiakat, akiknek oly sokat kell szenvedniük a visszautasítások miatt. Megtakarítom részvétemet az asszonyok számára...

Minden miértnek megvan az azértja, de a miértet a házi perpatvarban nem kell mindig a háziasszonynál keresni! Tudom, hogy némely nőnek hosszú nyelve van, de az a leginkább sajnálatraméltó, hogy gyakran éppen férjük hozza azt mozgásba. Ami pedig a sok beszédet illeti, hát e tekintetben éppenséggel csak egy italmérésbe kell bepillantanunk, amikor a férfiak állkapcsai a szesszel jól be vannak olajozva. Vajon hol van a nap alatt olyan asszony, aki gyorsabban és meggondolatlanabbul tud fecsegni, mint ezek?!

Aki feleségét Istentől imádságban könyörögte ki, és őt jelleméért, nem csupán az ő szép, nőies alakjáért vette el, az elvárhatja, hogy választását Isten áldása fogja megpecsételni. Mindazoknak, akiknek házastársi szeretete Istenben egyesül, akik Hozzá szeretetért esengenek, és nem mulasztják el Őt imádságban naponta kérni, nem kell azon aggódniuk, hogy a szeretet és öröm valamikor eltávozik tőlük.

/"Az eke mögött" című műből/

A szépség minden bájáttelveszti, ha a hiúság kirakatba teszi.

Judit de Sansa Freire
Rider's Digest, 1994. június

Lukács Tamásné

Lelkipásztor feleségének lenni: hívatás

Helyzetkép a mai lelkipásztor-feleségek elkötelezettségéről

Az elmúlt évben lelkipásztor-feleségek körében közreadtunk egy kérdőívet a lelkipásztornék szolgálatával kapcsolatban. A kérdőív első kérdése ez volt: Fontose, szükséges-e a lelkipásztornéi szolgálathoz a hivatástudat? Kérdőívünkre tizenöten válaszoltak, közülük tizennégyen ítélték meg úgy, hogy szükséges.

Lehetőségem volt több lelkipásztor-feleség véleményét más úton is megismerni. Munkámban e tapasztalataimat összegezem.

A hivatástudatból eredő fontossági sorrend alapján három csoportba sorolom a gyakorló és rendelkezési állományba tartozó lelkipásztorok feleségeit. Az első csoportba azok tartoznak, akik számára elhívás-szerűen jelentkezett a lelkipásztornéi szolgálat. Nagyon kevesen vannak. Létszámukat a teljes lelkipásztor létszámhoz viszonyítva 7-8 %-ra becsülöm.

Ezeknek lánykori álmaikban a "fehérlovon ülő" lelkipásztor volt.

Ők úgy érezték, számukra megtiszteltetés lenne az Úrtól, ha lelkipásztort kapnának házastárként. Örömmel és sokszor hihetetlen áldozatvállalással végzik a szolgálatot. Közülük sokan jól jövedelmező állást tesznek félre, nehéz lakáskörülmények között, segítő rokonságot, barátokat nélkülözve végzik odaadóan a sokszor csak kevés eredményt mutató, nem ritkán testet-lelket, megpróbáló szolgálatot. Szívet szorongatóak azok a megállapításaik, melyekből az derül ki, hogy külső körülményeik sanyarúságát nem számítva, saját magukat hibáztatják, mert úgy érzik, sokkal alaposabb felkészültséggel kellene rendelkezniük ahhoz, hogy a gyülekezetben és világi környezetükben jelentkező személyes és globális problémákat biztos kézzel tudják kezelni. Ők a gyülekezet életét objektíven szemlélik, elfogultság nélkül ítélik meg a jelentkező személyes jellegű problémákat is. Azonnal készek valamilyen jó megoldásra, nem vesznek el a részletekben, legfontosabb harci eszközük az imádság.

A második csoportba azokat a szolgatársnéimat sorolom, akik az első csoporttól csupán abban különböznek, hogy bennük nem volt meg a vágy erre a szerepkörre. Lányként a legkülönbözőbben látták a lelkipásztor-sorsot. Ők nem kérték, de önként vállalták ezt az életformát. Megértették, hogy férjük elhívása nekik is szól. Egy testté csak így tudnak válni. Ha be akarják tölteni Istennek azt a Pál által küldött parancsát, hogy "Ti asszonyok, a ti saját férjeteknek engedelmeskedjetek..." vállalniuk kellett férjük életformáját.

Az első csoportbeli feleségekhez hasonlóan, ők is teljes felelősséggel végzik szolgálatukat minden gyülekezeti tag felé. Vállalják azokat a feladatokat, amelyeket nem szívesen lát el senki, illetve a tagok szemszögéből nem látszanak fontosnak. Szolgálatukat inkább erős kötelességtudat jellemzi, mint önfeláldozás. Sokuk szemléletére jellemző, hogy – úgy vélik, pénzügyi téren – kicsit be kell segíteniük a gyülekezetnek a családjuk jobb életkörülményei biztosításához. Ezért polgári munkát vállalnak, vállalva az ezzel együttjáró zsúfolt időbeosztást, hétvégi hajszát, mert a vasárnapi szolgálatokra való felkészülés, a vendégváró ebéd előkészítése, a család ünnepi ruhatárának rendbetétele nem maradhat el. Azok közül, akiket ebbe a csoportba tartozónak látok, csak azok nem vállalnak polgári állást, akiknek vagy nincs a közelben munkalehetőség, vagy gyermek, esetleg idős szülő miatt otthon kell maradniuk. Azt tapasztalom, hogy ebben a csoportban többen vannak, mint az elsőben azok, akik a sikertelenség láttán elkeseredtek, önmagukat, vagy a körülményeiket hibáztatják. Szívből jövően üzenem nekik és mindenkinek, hogy az önvád csak akkor jogos, ha valóban Istennel szembeni engedetlenség történt, azonban az önhibán kívüli kudarc elsősorban nem az ő kudarcuk. Isten ott van a háttérben. Ő pedig tudja, mi miért van.

Ebben a csoportban vannak olyan lelkipásztor-feleségek is, akik nem hívő családban, nem gyülekezetben nőttek fel. Nekik férjük életformáját felvenni nagyon nehéz feladat. Halmozottan jelentkeznek az elvárások a férjük részéről is, a gyülekezet részéről is. Ők nagyon igénylik, hogy mellettük álljon a segítő férj és egy megértő gyülekezet. Külső szemlélő számára megejtő, amint vergődve igyekeznek megismerni a számukra eddig teljesen idegen életformát, a jellegzetes szokásokban meggyökeresedett közösség életét, mely közösség nőtestvérei kimondottan a vezetőjüket keresik bennük, és bizony nem mindig megfelelően türelmesek a hiányosságokkal, az elkövetett hibákkal szemben.

Helyzetüket bonyolíthatja az a tény is, hogy látniuk kell, férjüknek is szüksége lenne az ő segítségükre, azonban azt kell tapasztalniuk, hogy útjában vannak a férjüknek esetleges ügyetlenkedéseikkel, bizonytalankodásaikkal, dilemmáikkal, a szűkös anyagiak és a lakáskörülmények miatti aggódásaikkal, melyek legszerényebb álmaikat is alulmúlták. Az ilyen helyzetben lévő lelkipásztornak és a feleségének feltétlenül szüksége van tapasztaltabb, idősebb, de legalábbis hasonló sorsban megedződött szolgatárs-házaspár barátságára, akik szakmai jótanácsokkal, megértő hallgatásukkal sokat tudnak segíteni a problémák áthidalásában.

A harmadik csoportba sorolom azokat a lelkipásztor-feleség társaimat, akik úgy gondolják, nekik nem kötelességük vállalni férjük életformáját és a szolgálat felelősségét. Az ő hozzáállásukat nem személyes elmondásaik alapján – ők nagyon szűkszavúak és kategorikusak e dologban –, hanem gyülekezetük tagjainak, hozzátartozóiknak szavai alapján tudom csak bemutatni. Úgy gondolják, hogy férjük hívatását elfogadni, időbeosztásához alkalmazkodni számukra éppen elég súlyos feladat a saját szakmájuk, hívatásuk gyakorlása mellett, miközben anyagi nehézségek, szűkös lakáskörülmények között kell élniük. Emellett sokszor még a férjük sem tud besegíteni a háztartási munkába, gyermeknevelésbe.

Több esetben hallunk női találkozók alkalmával csalódott, nemegyszer kiábrándult nőtestvéreket, akik elmondják, hogy az ő lelkipásztornéjuk még a szomszédból sem megy át a délelőtti istentiszteletre, csak vasárnap délután látják. Mi lesz ezzel a gyülekezettel, ha ilyen példát látnak a fiatalasszonyok?

Fájdalommal kell megállapítanom, hogy az ilyen szemlélet a halmozottan jelentkező engedetlenség jeleit viseli. Engedetlenség ez az alábbi óvó-védő isteni utasításokkal szemben:

– 2Kor 6:3 *"Senkinek semmiféle megütközést ne okozzunk, hogy ne szidalmazzák szolgálatunkat."* Akit Isten népe élére állított, az nem botránkoztathat. A lelkipásztor felesége – férjével és családjával együtt – bizony Isten népe élén áll, ha akarja, ha nem.

– Ef 5:22 *"Az asszonyok engedelmeskedjenek férjüknek, mint az Úrnak."* Minden lelkipásztor abban érdekelt, hogy gyülekezete előtt példa legyen a családja, elsősorban az engedelmességben.

– 1Tim 3:12 -ben olvashatunk arról, hogy mit vár el Isten Igéje a diakónusoktól: *"Legyenek egy feleségű férfiak, akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik."* Mennyivel inkább érvényes ez a lelkipásztorra. Az Isten népét botránkoztató lelkipásztor-feleség mellett a férj ezt a parancsot nem töltheti be. Az engedetlen feleség a férjét is engedetlenségben tartja.

E harmadik csoport létszáma becslésem szerint nem több, mint a teljes lelkipásztor-létszám 8-9 %-a. Ők nemhogy hivatásnak nem tekintik a lelkipásztornéi szolgálatot, de még annyit sem tesznek a gyülekezetért, mint egy gyülekezeti tag. Az ő gyülekezetükben a testvérnők hiába várják tőlük, hogy ők vezetők legyenek. Ezért azok inkább titkolni szeretnék minden kívülálló előtt, hogy ilyen a lelkipásztoruk felesége.

A problémát nagyon súlyosnak látom, mert nagy leépülés veszélye fenyegeti azt a közösséget, melynek papjai közül ilyen nagy látszámban hasonlítanak azokhoz a pásztorokhoz, – talán épp a feleségük miatt –, akikről Ezékiel könyvében olvashatunk: *"Jaj Izráel pásztorainak, akik magukat legeltették... A gyengét nem erősítették, a beteget nem gyógyították, a sérültet nem kötözték be, az eltévedtet nem terelték vissza, és az elveszettet nem keresték meg, hanem erőszakosan és kegyetlenül uralkodtak rajtuk."*

Isten kiveszi a nyáját az ilyen pásztorok kezéből. Némely, talán merészebben fogalmazó testvérünk véleménye szerint folyamatosan teljesedik be rajtunk az Ezékiel 34:11-31 igeszakasz mondanivalója. Amikor ilyet hallok, elfog az isteni haragtól való félelem és a konkrét problémával kapcsolatban felvetődik bennem néhány gondolat:

Az a lelkipásztor-jelölt, akinek felesége, menyasszonya, vagy választottja nem vállalja vele együtt a szolgálatot, annak minden örömével, bánatával, sikereivel, kudarcaival együtt, vállalhatja-e a lelkipásztori szolgálatot? Az Úr szőlőskertjében számtalan munkaterület van, amely nem követel a feleségtől erejét, képességeit ilyen mértékben igénybevevő áldozatot.

Néhányan, gyakorló lelkipásztornék tettünk már egy-két lépést affelé, hogy fórumot nyissunk leendő lelkipásztor-feleségek számára a szolgálatra való felkészüléshez. Meghívóinkra 1-2 főnél többen nem reagáltak. Sikertelen próbálkozásainkból azt a megállapítást kellett leszűrnünk, hogy a lelkipásztor-jelöltek sem ismerik pontosan azokat az életkörülményeket és feltételeket, melyekbe akaratlanul is belekényszerítik feleségüket. E harmadik csoportba tartozó feleség vajon tudta-e, mi vár rá, ha esetleg városi lányként egy borsodi-, szabolcsi-, vagy viharsaroki falucskában kell kezdenie élete legszebb, legreményteljesebb szakaszát?

Meggyőződésünk, hogy a mi segíteni akarásunk mindaddig meddő lesz, amíg a lelkipásztor-jelöltek az első két lépést elhanyagolják.

– Az első lépésben meg kell győződniük arról, hogy választottjuk szívében biblikusan rendezett-e a sorrend: jobban szereti-e az Urat, mint őt. Ha cselekedetei, gondolkodásmódja, beszéde bizonyítja az Úr elsőségét, nem lesz gond vállalni a szolgálatot, mert meg fogja érteni, hogy örömöt, bánatot, sikert, kudarcot, mindent hármasban fognak átélni: Isten és ők ketten.

– A második lépés egyik eshetőségében nagyon kemény feltételt támaszt: szakítás vagy a lelkipásztori szolgálattal, vagy a választottal. Az Isten Igéje az, amely ilyen kemény a pásztori szolgálatra készülőkkel szemben! Másodszor: előre meg kell ismernie a választott társnak is azokat a körülményeket, elvárásokat, amelyek a jövőben a szolgálat végzése közben várnak rájuk. Ezeket akkor is ismerniük kell, ha lelkiismeretükben nem tudják összeegyeztetni az Igéből tanultakkal. Ezen ismeretek megszerzésében feltétlenül segíteniük kell azoknak a gyakorló lelkipásztoroknak és feleségüknek, akiknek a gyülekezetébe járnak vasárnaponként a lelkipásztor-jelöltek, vagy legációs beosztás alapján kerülnek oda.

Gyakorlati felkészítésre hívatott a házasság előtt álló teológiai hallgatók lelkigondozói szolgálata, amely célzottan a pár lelkipásztori életformára való alkalmasságát hívatott megállapítani, és a lehetőségek határain belül, a felkészítést szeretné elvégezni. Újragondolandó az a visszás helyzet, mely szerint a lelkigondozónál a lelkipásztor-jelölt és választottja az eljegyzés előtt néhány héttel jelenik meg. Ekkor már kapcsolatuknak abban a szakaszában vannak, amikor többnyire hiába minden jó tanács. Ebben a szakaszban mindannyian úgy éreztük, hogy senki ember fia szét nem választhat minket. A párkapcsolatnak ez az időszaka többnyire már késői ahhoz, hogy megérthessék ifjaink, mit kell tenniük, hogyan kell eljárniuk, ha együtt nem tudják vállalni a lelkipásztori szolgálat különleges életformáját.

Fontosnak tartom, hogy már a szerelem jelentkezése előtt kapjanak a lelkipásztor jelöltek alapos felvilágosítást arról, hogy milyen körülményekkel kell feleségnek és gyermekeknek számolniuk a lelkipásztori szolgálat során. Szemléletükbe be kellene épülnie e ténynek is.

A Gyakorlati Teológiai Tanszék valamelyik tantárgya keretében, talán szemináriumi jelleggel, érdemes lenne e témmakörrel még behatóbban foglalkozni. Mindenkinek érdeke, hogy gyülekezet és lelkipásztor kapcsolata kiegyensúlyozott legyen.

Aki jó feleséget talált, kincset talált, és elnyerte az Úr jóakaratát.

Péld 18:22

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE

Gyűjtötte, válogatta: dr. Gerzsenyi László

Tagore indiai költő mondta el, hogy egy napon szolgája nem érkezett meg időben a munkára. Már egy óra is eltelt, és Tagore egyre dühösebb lett. Szörnyű büntetéseket tervezett a késlekedő szolga fegyelmezésére. Három óra múlva Tagore már nem büntetésre gondolt, hanem eldöntötte, hogy véglegesen elbocsátja a férfit. Végül megérkezett a szolga. Már dél volt. A szolga szó nélkül munkához látott, mintha mi sem történt volna. Összeszedte a ruhákat, elkészítette az ebédet, és kitakarította a házat. Tagore mindezt növekvő haraggal szemlélte, és végül kitört: "Tegyél le mindent, és takarodj! Elbocsátottalak!" A szolga tovább munkálkodott, és néhány pillanat múlva nyugodt méltósággal odafordult Tagoréhoz és ezt mondta: "Kislányom tegnap este meghalt." Együttérzés

•

Amikor már tizenhét nyílvessző van a testedben, a tizennyolcadik nem nagyon fáj. (Sebestyén mártír)
Szenvedés

•

Damien belga misszionárius Honoluluba ment szolgálni. Ugyanis tudomást szerzett arról, hogy a Molokai szigeten 600 lelkigondozás nélküli leprás lakik, ezért engedélyt kért rá, hogy hadd mehessen közéjük és hadd legyen lelki atyjuk. Végtelenül magányosnak érezte magát a szigeten. Egyedül ő volt egészséges a leprás szigetlakók között. Egy reggel azonban valami különös történt. Forró vizet töltött egy lábasba, amikor a víz kilöttyent meztelen lábára, és nem érzett semmi fájdalmat. Egy pillanatig meglepetéssel nézett a lábára. A forró víz nem okozott neki fájdalmat, mint régen. Ekkor jutott eszébe, hogy a helyi leprásság jeleinek egyike a fájdalommal szembeni érzéketlenség. Rájött, hogy ő maga is leprás lett. Különös öröm árasztotta el a szívét. Meghúzta a harangot, templomba hívta nyáját, föllépett a szószékre, és karját kitárva ujjongva mondta: "Leprás Testvéreim! Sorstársak lettünk!"
Együttérzés

•

Marc Conelly a Jó pásztor című művében arról ír, hogy Isten álruhában meglátogatja a földet, mert látni akarja, mit csinál teremtménye, az ember. Isten szomorkodik az ember bűne miatt, és elhatározza, hogy elpusztítja teremtményét. Mindenütt dúl a háború, és népe, a zsidóság is egyre mélyebbre süllyed. Egy-egy katona őrködik a jeruzsálemi templomnál, nehogy avatatlan személy menjen be oda. Párbeszéd alakul ki Isten és a katona között. Isten megkérdezi: "Miért őrködsz itt?" Az Urat nem ismeri föl a katona. Ezt válaszolja: "Uram, bent van a Tóra, Isten törvénye, és tudjuk, hogy Isten el fog jönni, és megsegít minket, akik megtartjuk törvényét." Isten így folytatja: "De úgy tudom, Isten megbánta, hogy megteremtette az embert." "Nem, ez nem így van, uram – felelt a katona – mert mi Hóseás Istenében hiszünk, és Hóseás próféta Istennek egy másik tulajdonságát mutatja be." Isten kíváncsian kérdezi: "Hóseás milyen tulajdonságot talált Istenben?" "Irgalmat, uram, irgalmat és együttérzést." "És hogyan talált rá erre?" "Úgy, hogy Isten megengedte, hogy a próféta egy hűtlen feleség miatt szenvedjen, akit mégis szeretnie kellett, meg kellett neki bocsátania, és vissza kellett fogadnia a házába. Hóseás irgalmas volt, mert megtanulta, hogyan kell szenvednie." Szenvedés

•

Egy gyülekezet-plántáló prédikátor nagyon el volt foglalva egy bemerítő medence ásásával. Megkérdezték tőle: "Ez mire lesz jó?" A prédikátor így válaszolt: "Hogy bemerítsem az embereket." "De itt nincsenek baptisták!" "Nincsenek, de azoknak a baptistáknak készítem a medencét, akik majd itt térnek meg és bemerítkeznek."
Bemerítés

•

Egy bennszülött ezzel az indoklással állt ellen a bemerítkezésnek: "Várok, amíg meglátom, hogy ez mit jelent a bemerítkezettek életében." Hosszú heteken át tartó figyelés után a bennszülött kijelentette: "Én is be akarok merítkezni. Megfigyeltem a bemerítkezetteket, és egészen megváltozott az életük. Azt akarom, hogy Jézus bennem is végezze el, amit bennük véghezvitt." Bemerítés

•

Amikor Olive Schreiner még kisleány volt, egy Újszövetséget kapott és olvasni kezdte. Mielőtt Máté evangéliumának első fejezeteitől továbbment volna, berohant édesanyja szobájába, és így szólt: "Anyu, figyeld, mit találtam. Nem csodálatos? Most már mindnyájan így élhetünk!" Biblia

•

"Mit gondolnál, ha azt mondanám neked, hogy tíz percen belül olyan érveket tudok előhozni, amelyek végérvényesen megsemmisítik a Bibliát?" – kérdezte hivő barátjától egy ateista. A hivő ember így válaszolt: "Körülbelül ugyanazt gondolnám, mintha látnék egy nagy szúnyogot mászni fölfelé a Himalája oldalán, és azzal fenyegetné a hegyet, hogy súlyával összeroppantja." Biblia

•

Van egy ősi zsidó legenda arról a helyről, ahová a templomot építették. A történet két testvérről szól, akik egymás mellett művelték földjeiket. Az egyik már megházasodott, a másik még agglegény volt. Földjeik egyforma nagyságúak voltak, és aratáskor az egyiken éppen olyan bő volt a termés, mint a másikon. Learatták a búzát, és már keresztekben álltak a kévék a földeken. A családos férfi otthon elgondolkodott agglegény testvéréről: "magányos ember. Nincs felesége, nincsenek gyermekei, nincs öröme az életben, csak az, amit megszerez magának. Azt hiszem,

néhány kévét átviszek éjszaka a földjére." Úgy történt, hogy az agglegény eközben családos testvérére és gyermekeire gondolva ezt mondta magában: "Testvéremnek sok szájat kell etetnie, nekem nincs szükségem mindarra, ami termett. Éjszaka átviszek néhány kévét a földjére." Titokban igyekeztek végrehajtani tervüket, és a sötét éjszakában összetalálkoztak földjeik határán. A legenda szerint éppen azon a helyen építették fel a templomot, ahol a két testvér találkozott, mert ott volt a legközelebb az ég a földhöz. Áldozatkészség

•

Amikor Napóleon látta, hogy katonái lezavartak az útról egy terhet cipelő parasztasszonyt, hogy tovább tudjanak menni, így dorgálta őket: "Tiszteljétek a terhet!" Teherhordozás

•

Az ősi időben egy nagy királynak volt egy fékezhetetlen fia, akit hiába próbáltak nevelni a tútorok. Egy napon az egyik tútor a királyi bíbor egy szalagját erősítette a fiú kabátjához. A fiú megkérdezte: "Ez mit jelent?" A tútor így válaszolt: "Ez a ti királyi családotok emblémája." Attól kezdve, amikor a fiú rosszul viselkedett, csak rápillantott az emblémára, és azonnal herceg módján kezdett viselkedni. Gyermeknevelés

•

Szokratész egyszer így szólt: "Ha föl tudnék mászni Athén legmagasabb pontjára, nagy hangon meghirdetném: »Polgártársaim, miért forgattok föl és gyűjtötök össze minden követ, hogy vagyonra tegyetek szert, és közben olyan kevés gondot fordítotok gyermekeitekre, akiknek egy napon mindezt hátrahagyjátok?«" Gyermeknevelés

•

Krisztus gyöngéd és együttérző; de félelmetes és meg nem alkuvó is. A gyermek otthon érzi magát a térdén; de hatalmas ellenségei meghunyászkodnak előtte. Azt mondta, hogy megítéli majd az embereket; de szelíd és alázatos szívű volt. A legszörnyűbb dolognak tekintette a bűnt; de a legkedvesebb szavakkal fordult a bűnösökhöz; mindenemet kéri tőlem, de végül önmagát adja nekem. Ő áll a legközelebb az emberekhez, de titkát senki sem tudja teljesen megfejteni. Hatalmát bizonyítja minden pillanatban, de visszavonul a tapsoló sokaságtól. A vigadozókkal való társasága botrányosnak tűnik, és mégis a fájdalmak férfiának nevezik. Feltámadt a halálból, de szándékosan választotta a halált. Olyan hatalma van, amilyen még senkinek sem volt sem azelőtt, sem azóta, mégis kopogtat, vár és hallgat, mielőtt belépne az emberi életbe, mert a szív igazi szeretetére, az akarat teljes hűségére vágyakozik. Kétezer évvel ezelőtt meghalt, de milliónak nagyobb valóság, mint legközelebbi barátjuk. Nélküle nem lenne örömük az életben, hanem üresek és holtak volnának. Krisztus

•

Egy kisfiú elhatározta, hogy megrajzolja Jézus arcát, de végül föladta erőfeszítését. Tanítója megkérdezte: "Miért nem rajzoltad meg Jézust?" "Mert nem tudtam elég széppé tenni" – mondta a kisgyermek. Krisztus

•

Egy japán diák mondta: "Az a furcsa Jézussal kapcsolatban, hogy sohasem tudsz tőle megszabadulni." Krisztus

Edgar DeWitt Jones a következőképpen határozta meg a jó keresztyént: "A keresztyénnek a vallást úgy kell felfognia, mint egy metodistának; úgy kell megélnie, mint egy baptistának; olyan bizonyosnak kell lennie benne, mint egy testvérgyülekezeti tagnak; úgy kell ragaszkodnia hozzá, mint egy lutheránusnak; úgy kell imádkoznia érte, mint egy presbiteriánusnak; úgy kell értékelnie, mint egy kongregacionalistának; úgy kell dicsérnie, mint egy zsidónak; olyan büszkének kell rá lennie, mint egy episzkopálisnak; úgy kell gyakorolnia, mint a Keresztyén Tudomány hívének; úgy kell terjesztenie, mint egy római katolikusnak; úgy kell érte fáradoznia, mint egy üdvhadseregesnek; úgy kell élveznie, mint egy négernek." Keresztyénség

•

Egy újonnan megtért mondta: "Most, hogy keresztyén vagyok, sokkal jobban érzem magam akkor, amikor rosszul érzem magam, mint ahogy ezelőtt éreztem magam akkor, amikor jól éreztem magam." Keresztyénség

•

Egy nagy keresztyén kilenc okot sorolt föl arra, hogy miért jár gyülekezetbe: (1) E világban a templom nélküli emberi közösségben, ahol elhagyják és csúfolják a vallást, rohamos a süllyedés. (2) A gyülekezeti munka és az istentiszteleti részvétel azt jelenti, hogy olyan szokásokat alakítunk ki, amelyek által felelősséget érzünk másokért. (3) Elég ünnepnap van egy évben. A vasárnapok különböznek egyéb ünnepektől abban a tényben, hogy minden évben 52 van belőlük. Ezért vasárnap gyülekezetbe megyek. (4) Igen, ismerem az összes kifogást. Tudom, hogy az ember imádhatja a Teremtőt a fák ligetében, vagy egy csobogó pataknál, vagy a saját házában éppen úgy, mint az imaházban. De azt is rideg tényként ismerem, hogy az átlagember így nem imádja Istent. (5) Talán nem hallunk valami jó prédikációt a gyülekezetben. De prédikációt hallunk egy jó embertől, aki becsüli a feleségét és családját, és egész héten át azon fáradozik, hogy az élet nehézségeit megkönnyebbítse. (6) Hallgatjuk a Biblia gyönyörű fejezeteit. Ha valaki nem ismeri a Bibliát, akkor nagyon sokat veszít. (7) Részt veszünk a szép énekek éneklésében. (8) Találkozunk és beszélgetünk jó szomszédainkkal. (9) Aki gyülekezethez tartozik, az cselekedeteivel mutatja be a hitét. Gyülekezet

•

A világon a leggyorsabban növekvő vallásos szekta tagjai a Hetednapos Távolmaradókhoz tartoznak. Gyülekezet

•

Egy ismeretlen író szerint a lelkiismeret nem törvénykönyv a bírósági teremben, hanem maga a bíró, és nem törvényhozó, hanem a törvény végrehajtója. Lelkiismeret

•

Egy éles értelmű kínai vezető összehasonlította Jézus befolyását Konfucius, Buddha és Lao-ce befolyásával, és ezt mondta: "Úgy tűnik, Jézusnak van hatalma arra, hogy sokkal érzékenyebbé tegye a lelkiismeretet." Lelkiismeret

•

Bunyan János írta megtérésének napján: "Annyira elárasztott Isten szeretete és irgalma, hogy nem tudtam uralkodni magamon, míg haza nem értem. Úgy gondoltam, hogy ezt a szeretetet még azoknak a varjaknak is el

tudtam volna mondani, amelyek az előttem levő szántásra telepedtek." Megtérés

•

E. Stanley Jones megtéréséről beszélve a következőket mondta: "Mihelyt legördült rólam a teher, és tudatára jutottam, hogy Jézus az én személyes Megváltóm, hirtelen ösztönzést és vágyat éreztem rá, hogy átöleljem az egész világot és közöljem mindenkivel az élményemet. Néhány perccel előbb még nem volt ilyen óhajom, mert nem volt mit elmondanom." Megtérés

•

Tolsztoj így írta le megtérését: "Öt évvel ezelőtt hithez jutottam: elfogadtam Jézus tanításait, és egész életem hirtelen megváltozott. Többé nem kívántam, ami azelőtt kívánatos volt, és másrészt kezdtem vágyakozni az után, amit sohasem óhajtottam addig. Ami addig jónak tűnt, most gonosszá lett a szemem előtt, és ami addig gonosznak tűnt, jónak látszott azután." Tolsztoj a megtérése előtt hírnévre és vagyonra tett szert nagy művei alapján. De nem volt elégedett: "Párbajoztam, szerencsejátékot játszottam, elpocsékoltam a parasztok verejtéke árán szerzett javaimat, ledér nőkkel kacérkodtam és becsaptam az embereket. Hazugság, rablás, mindenféle erkölcstelenség, iszákosság, gyilkosság volt az életem. Ennek ellenére kortársaim viszonylag erkölcsös embernek tartottak." Megtérése, ami drámai módon történt, új célt és értelmet adott az életének, és maradandó beteljesedéshez segítette. Megtérés

•

Inkább szenvedjek vereséget egy olyan ügyben, ami végül diadalmaskodik, mint győzzek olyan ügyben, ami végül vereséget szenved. Szenvedés

•

Egy kapitány meghirdette csapata előtt, hogy katonákra van szükség egy különösen veszélyes feladatra. "Kérem, hogy az önként vállalkozók lépjenek előre" – mondta végül. Az egész csapat katona előre lépett. Amikor a kapitány föltekintett iratai közül, ezt kérdezte: "Senki sem vállalkozott a feladatra?" Az egyik közkatona így szólt: "Mindnyájan előre léptünk!" Bátorság

•

London egyik külvárosában állt egy fehér kereszt. Az egyik napon a belvárosban a rendőr egy kisfiú sírására lett figyelmes. A gyermekhez érkezve, megkérdezte: "Mi baj van, kisfiam? Segíthetek valamiben?" A gyermek így válaszolt: "Eltévedtem." A rendőr biztatta a gyermeket: "Ne sírj. Megoldjuk a kérdést. Hol laksz?" A fiú ezt felelte: "Ha elviszel egy dombra, ahol van egy fehér kereszt, akkor megtalálom a hazavezető utat." Kereszt

•

Az orosz kereszten van egy X betű. Ennek oka a következő. Egy pap mondta híveinek: "Nem engedelmeskedtek a keresztnek; nem éltek helyesen; ezért leveszem a keresztet a templomról." Meg is tette. Olyan nagy volt azonban a sírás-rívás, hogy visszatette a keresztet a helyére, de keresztül húzva. Ezt mondta: "Visszahozom nektek a keresztet, de csak keresztülhúzva, mert ti magatok húztátok keresztül." Kereszt

•

Husz Jánost, a XIV. századi bohémiai vallásos reformert a konstanzi zsinat elé idézték. A pápa és a császár jelenlétében azt ajánlották neki, hogy lépjen vissza tanaitól. Az egyik bíboros így szólt hozzá: "Ha megteszed, akkor a legjobb lépést teszed biztonságod és életben maradásod érdekében." Husz nem vont vissza semmit az általa fölismert igazságból. Később a börtönből ezeket írta: "Börtönből és láncok között írom ezt, várva, hogy holnap végrehajtsák halálos ítéletemet. Tele vagyok Istenbe vetett reménységgel, hogy nem fogok eltántorodni az igazságtól, és nem vállalom az ellenem hazug tanúk által felhozott vádakat... Azért az igazságért, amelyet Jézus Krisztus evangéliuma szerint hirdettem, örömmel halok meg." Halál

•

Röviddel halála előtt Augustinus arra kérte egyik tanítványát, hogy a vele szemben levő falra fesse föl a harminckettedik zsoltár eme szavait: *"Boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott, vétke eltöröltetett. Boldog az az ember, akinek az Úr nem rója fel bűnét."* Ezeket a szavakat szemlélve halt meg. Halál

•

Van egy legenda egy lusta, kényelemszerető emberről, aki meghalt és a másvilágon olyan helyre vitték, ahol minden kívánságát teljesítették. Semmi erőfeszítésre, semmi küzdelemre nem volt szüksége, Nagyon elunta magát és így szólt: "Nem bírom tovább ezt az örökös áldást. Érezni akarom, hogy valamit nem tudok megszerezni. El akarok menni a pokolba." A szolgálatot tevő szellem ezt válaszolta: "És uram, mit gondol, most hol van?" Pokol

•

Amikor Thomas Edison fölfedezte a fonográfot, a mély hangok tompák és a magasak élesek voltak. Ezért alkalmazott egy embert, hogy javítson a helyzeten. Két éves eredménytelen kísérletezés után az ember teljesen elkeseredve odament a nagy felfedezőhöz, és így szólt: "Edison úr, az ön pénzéből ezer és ezer dollárt elköltöttem, és az életemből két évet elpocsékoltam, és semmire nem jutottam. Ha lenne valami megoldás erre a problémára, már rátaláltam volna. Vissza akarok vonulni." Edison élesen a szemébe nézett és ezt válaszolta: "George, azt hiszem, hogy az Istentől kapott minden problémánkra van megoldás. Talán nem mi jövünk rá, de egy napon valaki föltalálja. Menj vissza, és próbáld egy kicsit tovább!" Kitartás

•

Tertullianus, az egyik nagy egyházatya mondta, hogy ő és a legtöbb, pogányságból megtért ember nem úgy fogadta el Krisztust, hogy könyveket olvasott vagy prédikációkat hallgatott, hanem figyelte, hogy a keresztyének hogyan élnek és hogyan halnak meg. Példa

•

Miközben egy misszionárius prédikált a hinduk között, egy asszony fölkelt, majd eltávozott. Rövid távollét után visszatért, és még élesebben figyelt, mint azelőtt. A beszéd végén a misszionárius megkérdezte, hogy talán azért ment el, mert nem érdekelte a tanítás. A hindu nő ezt válaszolta: "Annyira érdekeltek azok a csodálatos dolgok, amiket hirdettél, hogy kimentem és megkérdeztem a kocsisodtól, vajon tényleg igazat beszélsz-e, és hogy otthon is éled-e, amit mondasz. Azt felelte, hogy igen, ezért visszajöttem, hogy ismét meghallgassalak." Példa

•

Kanadában van egy város, aminek neve indiánul Wetaskawin, vagyis "A béke hegyei". Nevét onnét kapta, hogy amikor az első két misszionárius abba a tartományba érkezett, kegyetlenül szembeszállt velük Maskepetoon, aki

véres háborút folytatott Blackfeet törzse ellen. Végül Maskepetoon keresztyén lett. Nemsokára az egyik Blackfeet harcos megölte az édesapját. Maskepetoon az ellenség táborába utazott, és követelte, hogy a gyilkost állítsák elébe. Amikor megtették, ezt mondta: "Megölted apámat. Most neked kell apámmá lenned. Te fogod hajtani a legjobb lovamat, te viseled a legszebb ruhámat." Erre az idős ember fölkiáltott: "Fiam, megöltél engem!"

Megbocsátás

Vidám esetek

Gyűjtötte: G. L.

Az egyik edző nagyon óhajtotta volna, hogy kedvenc játékosát vegyék fel a főiskolára. Elment vele a szóbeli felvételi vizsgára, ahol ezt kérdezték a futballistától: "Mennyi hat meg hat?" A játékos kis gondolkodás után rávágta: "Tizenhárom." Nagy csend következett, majd az edző így próbált mentegetőzni: "Föl lehetne venni, hiszen csak kettőt tévedett."

Egy kislány megtanulta az egész szorzótáblát, és úgy gondolta, hogy már kimerítette a matematikát. Nagyapja megkérdezte tőle: "Mennyi tizenháromszor tizenhárom?" Unokája rosszallóan nézett rá, miközben így korholta nagyapját: "Nagypapa, ne légy ostoba! Ilyen szám nem létezik."

"Öreg tanárom sohasem felejtette el diákjait. Ha találkozott velünk vagy levelet írt, mindig az iskolai eredmény százalékaránya szerint szólított meg minket, mint például Százas Jakab, Nyolcvanas Róbert. Tegnap kaptam tőle egy levelet, amelyet ezzel kezdett: »Kedves Zérókám!«"

A háziasszony így szól a takarítónőhöz: "Sára, nézd ezt az asztalt. A porra tudom írni a nevemet."

Sára: "Igen, asszonyom. Nincs jobb a tanultságnál."

"Mi a különbség az egyetem és az elmegyógyintézet között?"

"Az elmegyógyintézetben javulást kell mutatnod ahhoz, hogy onnét kikerülj."

Titkárnő: "Professzor úr, ez ugyanolyan vizsgalap, mint amit tavaly tetszett kiosztani."

Professzor: "Igen, de megváltoztattam a válaszokat."

A tanuló így fenyegeti tanítóját: "Nem akarom megrémíteni a tanító bácsit, de apu azt mondta, hogy ha rossz jegyeket viszek haza, valaki ki fog kapni!"

Egy apa x-et írt a félévi bizonyítvány aláírása helyett. Nem akarta tudatni, hogy egy ilyen szörnyű bizonyítvány tulajdonosának írástudó apja van.

A síró kisfiútól ezt kérdezi az anyukája: "Mi baj van kicsikém?" A kisfiú szipogva válaszol: "Apu ráütött a kalapáccsal az ujjára." "Emiatt nem kell sírnod, hanem inkább nevessél!" "Éppen ez a baj... Nevettem!"

Egy reggel az iskolába indulás előtt egy kisiskolás megkérdezi az apjától, hogy a háborúk hogyan szoktak elkezdődni. Az apa azonnal válaszol: "Tegyük fel, hogy Amerika vitatkozni kezd Angliával, és..." Az anya közbeszól: "De Amerika sohasem vitatkozik Angliával... " Az apa így folytatja: "Tudom, de most egy képzeletbeli esetet akarok elmondani." Az anya tovább tiltakozik: "Te félrevezeted a gyereket." "Nem vezetem félre!" – ordítja az apa. Erre a kisgyerek így nyugtatja édesapját: "Nem baj, apu. Úgy gondolom, már tudom, hogyan kezdődnek a háborúk."

Vacsora közben a gyermek megszólítja apját: "Apuka!"

Az apa rászól: "Evés közben nem szabad beszélni."

Néhány pillanat múlva a gyermek megint szólni akar: "Apuka!"

Az apa megint leinti, hogy ne beszéljen.

Vacsora után aztán magához hívja gyermekét és így szól: "Fiam, most már beszélhetsz."

A gyermek így válaszol: "Már túl késő. Egy hernyó volt a salátádon és te megetted."

Egy gyermekpszichológus a házasságkötése előtt állandóan ezt mondogatta: "Négy jó ötletem van arra, hogy miként kell gyermekeket nevelni, de nincsenek gyermekeim." Néhány évvel később megállapította: "Van négy gyermekem, de semmi ötletem sincs a gyermeknevelésre."

Az iskolában a tanulóknak a szülőkről kellett dolgozatot írni. Egy gyermek dolgozatának végén ez a mondat állt: "Amikor a szüleinket kapjuk, akkor már olyan idősek, hogy nehezen lehet rajtuk alakítani."

A kis Zsuzsit megkérdezték, hogy ha felnő, mi akar lenni. "Édesanya" – válaszolta.

"Kisfiúk vagy kislányok édesanyja akarsz lenni?"

"Én gyermektelen édesanya akarok lenni."

Egy gyermek a vita hevében éppen most harapta meg testvérének az orrát. Anyja így dorgálta: "Az ördög akarta, hogy ennyire felmérgesedj." A gyermek azonban ezt válaszolta. "Egyáltalán nem. Eddig mindig az ördög mérgesített fel, de most az, hogy a testvérem orrát megharaptam, teljesen az én ötletem volt."

Egy kisfiúnak azt mondta az édesanyja, hogy nem mehet úszni. A fiú megígérte, hogy nem megy úszni, de valahogy az édesanyja meglátta, hogy magával viszi a fürdőruháját. Megkérdezte tőle: "Miért viszed magaddal a fürdőruhát, ha nem úszni mégy?" "Csak azért viszem, hogy kéznél legyen, ha a kísértésnek nem tudok ellenállni."

Esti imádság: "Úr Jézus, bocsásd meg mindazt a rosszaságot, amit ma elkövettem, és azokat is, amelyeket elterveztem, de nem sikerült elkövetnem!"

Egy házsártos és gonosz férfi temetésén a prédikátor nagyon virágos leírást adott az elhunytról, és hosszasan ecsetelte, hogy milyen jó férj és apa volt. Közben az özvegy odahajolt kisfiához, és ezt súgta a fülébe: "Kisfiam, menj oda a koporsóhoz, és nézd meg, hogy apukád fekszik-e benne!"

SAJTÓFIGYELŐ

AZ EURÓPAI BAPTISTA SAJTÓSZOLGÁLAT HÍREI

Az orosz pátriarcha által összehívott konferencia „előrelépést" jelent a vallásszabadság felé

MOSZKVA, OROSZORSZÁG – Az oroszországi keresztyén felekezetek vezetői elégedettek lehetnek a Nemzetközi Felekezetközi Konferencia eredményével, amelyet 1994. június 21-23-án tartottak Moszkvában a "Keresztyén hit és emberi ellenségeskedés" témakörben. Alexij, orosz ortodox pátriarcha 180 meghívottja között nemcsak az evangéliumi és protestáns egyházak, de a Római Katolikus egyház képviselői is helyet kaptak.

A konferencia egyik nagy eredménye volt az a megállapodás, miszerint folytatódnak a megbeszélések. Mégis, a résztvevők, akik a FÁK számos területéről, sőt más országokból is jöttek, ennél sokkal többet elértek. A gyűléseket az orosz ortodox egyház Szt. Dániel Kolostorában tartották.

A program nyolc kerekasztal-beszélgetésből állt, amelyeknek témái kapcsolódtak az átfogó témához. Ezeken a szekcióüléseken a jelenlévő felekezetek számos képviselője elnökölt, köztük néhány oroszországi baptista vezető is.

A plenáris üléseken nagyobb előadások hangzottak el. Pjotr Konovalcsik, az Orosz Baptista Szövetség elnöke beszédet tartott "A keresztyén megértés és attitűd a nemzeti öntudat kifejeződési formáival szemben" címmel. Az első plenáris ülésen Konovalcsik beszámolt az Előkészítő Bizottság (lsd. később) munkájáról, amelyben társelnöki minőségben vett részt.

A gyűlés egy nyilatkozat elfogadásával ért véget, amelynek egy példányát az alábbiakban közöljük. Az ülésen Kirill, Szmolenszk és Kalinyingrád ortodox metropolitája elnökölt.
A Nyilatkozat megszövegezése jelzi a konferencia fontosságát. Új történelmi helyzetről beszél, amelyben a FÁK (Független Államok Közössége) népe most tanul élni. A megállapítás beismerni látszik a törvényalkalmazásban elkövetett mértéktelenségeket, amik az evangéliumi keresztyéneknek komoly korlátozásokat okoztak, sőt bizonyos területen nyílt üldöztetést a kommunizmus bukása óta eltelt időszakban.

"Ez a tanulás nem mindig hibáktól mentes, mivel a múlt súlyos öröksége, valamint az, hogy a jelen nemzedék nem rendelkezik olyan tapasztalatokkal, ami az élet békés, szabad, felelősségteljes megújítását segítené, a különféle nemzetiségek, kultúrák és világnézetek közötti ellenségeskedéshez vezetett. Mindenfelé országainkban társadalmi és politikai feszültségek keletkeztek, és véres konfliktusok robbantak ki."

A Nyilatkozat így folytatja: "Így határozottan arra hívjuk fel országaink államhatóságait és népeit, hogy egyebek között ésszerű engedményekkel és kompromisszumokkal állítsák meg a FÁK területén a testvérgyilkos viszályt. ...Teljes tudatában annak a fontos szerepnek, amelyet a tömegtájékoztatás a mai világban betölt, felszólítjuk, hogy tegyen meg mindent a megbékélés előmozdítására a gyűlölködéssel szemben."

Az egyházi vezetők egyértelműen kinyilvánították a vallásszabadság iránti elkötelezettségüket.
"Osztjuk az emberi jogok tiszteletben tartásának általánosan elfogadott alapelveit, beleértve a lelkiismereti szabadság jogát, valamint a különféle nemzetiségek, vallásos és más meggyőződések törvény előtti egyenlőségét. Mélyen megrendít bennünket az emberi jogok ellen napjainkban elkövetett erőszak."

Végül a Nyilatkozat felhívja a keresztyén egyházakat és vallásos szervezeteket, hogy "tegyenek meg minden lehetségest, amivel segíthetik azok megbékélését, akik most ellenségeskedésben élnek, hogy békét és összhangot teremtsünk országainkban."

"Ugyanakkor" – szögezi le a nyilatkozat – "meg vagyunk róla győződve, hogy ma csakis együtt léphetünk fel a megbékélés érdekében, és felismerve ezt, egyetértünk a rendszeres egyeztetés szükségességében, hogy koordináljuk vallásos és társadalmi tevékenységünket, valamint hogy fenntartsuk a párbeszédet a keresztyének között és a környező világban felmerülő problémák leküzdése érdekében."

Karl Heinz Walter, az Európai Baptista Szövetség főtitkára, aki szintén részt vett a gyűlésen, úgy nyilatkozott, hogy a kongresszus valódi előrelépést jelentett a vallásszabadság kivívása felé a Független Államok Közösségén belül.

Mégis, Walter hangot adott annak az aggodalomnak, amely a kiscsoportos megbeszéléseken szóba került az egyes para-egyházi szervezetek agresszív taktikáját látva.

"Erős szembenállás mutatkozott meg a para-egyházi csoportokkal szemben, amelyek keresztyén egyházak kontextusában munkálkodnak, de elutasítják a létező egyházakkal való együttműködést" – jelentette ki Walter.

Alexij, orosz pátriarcha meghívta a FÁK történelmi egyházainak vezetőit, hogy vegyenek részt egy előkészítő bizottságban, amely a kongresszust készítette elő. Baptisták is voltak a meghívottak között.

Az előkészítő Bizottság felkérést kapott a megbeszélések során felszínre került témák további kidolgozására.

Nyilatkozat

Amint a FÁK és a Baltikum népei államiságukat építik, új történelmi feltételek között tanulnak élni. Ez a tanulás nem mindig hibáktól mentes, mivel a múlt súlyos öröksége, valamint az hogy a jelen nemzedék nem rendelkezik olyan tapasztalatokkal, ami az élet békés, szabad, felelősségteljes megújítását segítené, a különféle nemzetiségek, kultúrák és világnézetek közötti ellenségeskedéshez vezetett. Mindenfelé országainkban társadalmi és politikai feszültségek keletkeztek, és véres konfliktusok robbantak ki.

Isten és emberek előtti felelősségünk tudatában, mi, ortodox, katolikus és protestáns hívők, Istent szolgálva a FÁK-ban és a Baltikumban, egyetértettünk egy új, közös munka kezdetének szükségességében, hogy véget vessünk az Isten-ellenes erőszaknak, hogy a béke, igazság és harmónia szülessen földünkön.

"Ne győzettessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg" (Róm 12:21) – Ezek a szavak legyenek most mottónk a megbékélés felé vezető utunkon. Azoknak, akik ma Krisztust követik, feladatuk a háborúskodással, erőszakkal és ellenségeskedéssel való szembenállás, a szeretet és a békesség munkálásán keresztül.

Így határozottan arra hívjuk fel országaink államhatóságait és népeit, hogy egyebek között ésszerű engedményekkel és kompromisszumokkal állítsák meg a FÁK területén a testvérgyilkos viszályt. Felhívjuk mindazokat, akik konfliktusokba és nézeteltérésekbe keveredtek, hogy kizárólag a párbeszéd eszközét használják a megoldás érdekében, figyelembe véve a konfliktus megoldására törekvő minden fél óhaját. Hisszük, hogy az etnikai, kulturális, társadalmi és polgári feszültségek visszaszorítása érdekében a társadalom minden tagja kötelességének kell hogy tekintse más nemzetiségek, társadalmi csoportok, kultúrák, vallások, politikai meggyőződések tiszteletben, szeretetben tartását; hogy segítse azokat nem kevésbé, mint az azonos háttérből, hitvallásból és meggyőződésből valókat; hogy ne engedjék a szegény és a beteg kitaszítását; hogy segítsenek egy igazságos gazdasági rendszer kialakításában, valamint hogy cselekvőleg lépjenek fel a gyűlölet és ellenségeskedés minden megnyilvánulásával szemben, amely megosztja a népeket. Teljes tudatában annak a fontos szerepnek, amelyet a tömegtájékoztatás a mai világban betölt, felszólítjuk, hogy tegyen meg mindent a megbékélés előmozdítására a gyűlölködéssel szemben.

Osztjuk az emberi jogok tiszteletben tartásának általánosan elfogadott alapelveit, beleértve a lelkiismereti szabadság jogát, valamint a különféle nemzetiségek, vallásos és más meggyőződések törvény előtti egyenlőségét. Mélyen megrendít bennünket az emberi jogok ellen napjainkban elkövetett erőszak.

Anélkül, hogy átvéve az államok felvállalt törekvéseit politikai harcokba keverednénk, a keresztyén egyházak és vallásos szervezetek tegyenek meg minden lehetségest, amivel segíthetik azok megbékélését, akik most ellenségeskedésben élnek, hogy békét és összhangot teremtsünk országainkban. Ugyanakkor meg vagyunk róla győződve, hogy ma csakis együtt léphetünk fel a megbékélés érdekében, és felismerve ezt, egyetértünk a rendszeres egyeztetés szükségességében, hogy koordináljuk vallásos és társadalmi tevékenységünket, valamint hogy fenntartsuk a párbeszédet a keresztyének között és a környező világban felmerülő problémák leküzdése érdekében. A társadalom felé végzett szolgálatunkban nyitottak vagyunk a más vallások követőivel való együttműködésre.

Imádkozunk a mi Egy Urunkhoz, Krisztushoz, az emberiség Megváltójához, hogy adjon országaink népeinek és államférfiainak bölcsességet, és eredményt minden jó vállalkozásban. Ó, Urunk, hallgasd meg imánkat!

A Baptista Világszövetség felhívást intéz Ruanda támogatására

NAIROBI, KENYA – A Baptista Világszövetség új felhívást adott ki, amelyben támogatókat keres a ruandai háború pusztítása elől elmenekültek és hontalanok megsegítésére. Knud Wümpelmann, a BVSZ elnöke és Paul Montacute, a BWAid (Baptista Világsegély) igazgatója a közelmúltban találkozott Eleasar Ziherambere-vel. Ziherambere a ruandai baptisták vezetője és egyben az Összafrikai Baptista Közösség (All-Africa Baptist Fellowship – AABF) főtitkára. Ziherambere feleségével és öt gyermekével együtt Kenyába menekült a konfliktus elől.

A Kenyában való találkozások eredményeképpen egy AABF központot hoztak létre Nairobiban, Kenya fővárosában. A BVSZ és az AABF támogatókat keres egy ingatlan megvásárlásához az AABF részére, amely egyben hajlékot nyújthatna az otthonát elvesztett Ziherambere családnak.

Miközben a Misszionáriusi Légi Közlekedési Társaság (angolul MAF) egyik gépén repültek át Tanzánia felett a közelmúltban, Wümpelmann és Montacute meggyőződött a válság szörnyűségéről. A világ legnagyobb menekülttáborát állították fel Ngaroban, amely több mint 250.000 embert fogadott be.

"A levegőből úgy nézett ki, mint bármelyik nagyváros" – magyarázta Montacute.

Sürgős pénzalapra lenne szükség az orvosi ellátás ($23.000) és a legszükségesebb élelmiszerek biztosításához, valamint a kenyai AABF központ felállításához.

Az Egyesült Nemzetek Menekültekkel foglalkozó Főbizottsága felkérte a Ruandai Baptista Szövetséget, hogy segédkezzen az élelmiszer segélyprogramban. A dán baptisták anyagi alapot biztosítottak az egyik területre.

Az adományokat a következő címre lehet elküldeni: BWA, 6733 Curran Street, McLean, VA 22101, USA.

A Szerbiai Baptista Szövetség új nevet vesz fel

BELGRÁD, JUGOSZLÁVIA – A volt Jugoszláviában a politikai helyzet továbbra is zavaros és megosztott, és a létrejött országokban a baptisták között sem sokkal jobb a helyzet. A politikai megosztottság még azt az egykor ugyan kicsiny, de aktív és egységes baptista szövetséget is lerombolta. A helyzet zavaros, és gyakran ők maguk sem egészen értik.

A háború kitörése előtt a baptista gyülekezetekben a tagság Jugoszlávia minden népét magábafoglalta: szerbeket, horvátokat, montenegroiakat, stb. A szövetség a jugoszláv népek sokféleségének ésszerű egyesítése volt, és a baptista gyülekezetek bekapcsolódtak az evangélizálásba, a sajtó és könyvkiadásba, a teológiai képzésbe és nyári táborokba.

A háború szanaszét szórta a tagokat a volt Jugoszlávia minden részébe. Imaházakat bombáztak le, erőszakkal bezárattak imaház-épületeket és következetesen darabjaira szedték azt, ami egykor a Jugoszláviai Baptista Szövetség volt. Az új helyzet valósága arra késztette a megmaradt baptistákat, hogy igyekezzenek megtalálni az utat, hogy valóban az Egyház legyenek ebben a háborútól vérző országban. Szükségessé vált a gyülekezetek kisebb szerveződése, csoportosulása is. Így létrejött a Horvátországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége, a Szerbiai Baptista Szövetség (beleértve a Vajdaság északi régiót, ahol a baptista szeminárium is található Újvidéken), és legalább egy másik szövetség, amelyik szeretne belépni az Európai Baptista Szövetségbe.

Az EBPS (Európai Baptista Sajtószolgálat angol röv.) az Olaszországban, Santa Severa-ban megrendezett legutóbbi Evangélizációs Műhelyen szólt a Belgrádból való Dane Vidovic helyzetéről:

"Amikor Jugoszlávia szétszakadt, és létrejött a Horvátországi Baptista Szövetség, mi, akik az ország más részein éltünk, elhatároztuk, hogy a Szerbiai Baptista Szövetség nevet vesszük fel. Akkoriban még nem tudtuk, mi lesz Jugoszláviából. Szerbia önálló állam lesz? Montenegro elkülönül a többiektől? Rengeteg kérdésünk volt."

Vidovic elmondta, hogy a Szerb Szövetség az, amely a legkésőbb jött létre, csak mintegy két éve. A szövetség legutóbbi gyűlésén, 1994. márciusában "a gyülekezetek elhatározták, hogy megváltoztatják nevüket Jugoszláviai Baptista Szövetségre (BUY)". A szövetségbe a belgrádi, a újvidéki és a montenegroi gyülekezetek tartoznak, bár ez utóbbiban nincsenek még gyülekezetek, csak elszórtan élnek hívők. A szövetség elnöke Simo Ralevic.
Jelenleg négy pásztor működik a szövetségben. A kétmilliós fővárosban, Belgrádban két gyülekezet tagja a szövetségnek de az egyiknek nincs imaháza. Vidovic elmondta, hogy a belgrádi gyülekezet 2000 menekültről gondoskodik.

"Azzal élelmezzük őket, amit a humanitárius segély-szervezetektől kapunk, mint pl. a Foreign Mission Board [Külmissziós Társaság – a ford.] (Déli Baptista Szövetség, USA), és más egyéb szervezetek részéről. Szövetségünknek csak négy pásztora van (három főállásban)."

Dane Vidovic szereti népét, és szeretne látni egy lelki megújulást.

"Amikor a szerbiai szerbekre gondolok, százalékarányt tekintve elmondhatjuk, hogy kevésbé vagyunk megevangélizálva mint Albánia." Véleménye szerint mintegy 3.000 evangéliumi keresztyén él Szerbiában.
Sokan emigrálnak. Néhány belgrádi család most van távozóban. Egy másik házaspár, egy férfi a feleségével és fiával – összesen tízen egy családból – hamarosan elindulnak. "...Híveink legjobbjai közé tartoztak..." – mondta Dane.

Válogatás az EBPS közelmúltbeli híradásaiból

Baptista gyülekezetek alakultak Albániában

TIRANA -- A volt kommunista albán elnök, Hodzsa azt mondta, ez soha nem fog megtörténni! Az ő nevével bővül azoknak a fontos történelmi személyiségeknek hosszú névsora, akik megpróbálták eltörölni az Istenben való hitet.
1994. június 5-én Hodzsa saját fővárosában keresztyén hívők egy csoportja találkozott a Tiranai Baptista Központban egy rendkívül különleges gyűlésen. Az a nap történelmi nap volt.
"Azért gyűltünk össze, hogy elkötelezzük magunkat Isten és egymás felé, hogy Krisztus gyülekezete legyünk Albániában" – mondta Mairi Burnett, aki férjével Chris-szel együtt elsőként érkezett Tiranába alig két éve, és ők kezdték meg a baptista bizonyságtevés munkáját.

Egymás után jöttek előre a hívők, legtöbben albánok, hogy aláírják a különleges "Szövetségi Nyilatkozatot" Történt mindez annak ellenére, hogy időben egybeesett a futball világbajnoksággal és a nyári szabadságolásokkal.

Az olasz baptisták először választottak laikus személyt szövetségi elnökké

RÓMA -- Az Olaszországi Keresztyén Evangéliumi Baptista Gyülekezetek Szövetsége (UCEBI) 33. Közgyűlésén a 150 küldött laikus (nem lelkészi – a ford.) személyt választott a szövetségi elnöki tisztségbe, aki Franco Scaramuccia-t fogja követni hivatalában. Dr. Renato Maiocchi, 51 éves, bár nem túl ismert az európai baptisták között, annál inkább Olaszországban, úgy is, mint evangéliumi vezető, úgy is, mint a baptisták jeles képviselője.

A Közgyűlés tisztelettel köszöntötte Saverio Guarna lelkipásztort, kifejezve ezzel megbecsülését az Albániában végzett hűséges szolgálatáért. Májusban tért vissza Olaszországba, miután egy évig szolgált Albániában és segített a baptista misszió elindításában. Jelenleg legalább két gyülekezet működik az országban, ami nagyrészt Guarna munkásságának köszönhető.

A küldöttek felvettek az UCEBI soraiba négy új gyülekezetet: Livorno, Torino, Mondovi és Peschici, majd új Végrehajtó Bizottságot neveztek ki.

Az Európai Baptista Szövetségi Tanács Szeptemberben tart ülést.

HAMBURG, NÉMETORSZÁG – Az Európai Baptista Szövetség Tanácsának ülésére kerül sor 1994. szeptember 21-25 között Dorfweilben, a Németországi Baptista Konferenciai Központban. A gyűlést összehívó körlevelet Karl Heinz Walter, az EBSZ főtitkára július 1-én küldte el.
Az elmúlt EBSZ kongresszusi években (1984, 1989, stb.) a Tanács mindig a kongresszus ideje alatt tartotta éves ülését. Ez a gyakorlat azonban igen

zsúfolttá tette a kongresszus napirendjét, így került sor erre a megállapodásra, hogy az idén, ebben a szokatlan időpontban gyűlnek össze, az szeptember utolsó teljes hetében.
Minden egyes baptista szövetség el kell hogy küldje az EBSZ Tanácsba a következő öt évre delegált személyek nevét. Néhány szövetség már eleget tett ennek a felkérésnek.

Bemerítési istentisztelet Albániában énekléssel és tánccal

TIRANA – A bemerítési istentiszteleteket ritkán kíséri a tánc, legalábbis ami Európát illeti. A Youth With Mission (YWAM) egyik csoportja, akik a "The King's Kids" nevet viselik, az énekeket és a táncot is felhasználták az Evangélium interpretálására egy közelmúltban megtartott bemerítésen, amely már a második volt egy hónapon belül.
37 bemerített albán hívő áll jelenleg kapcsolatban a Tiranai Baptista Központtal. Három nemzetközi baptista missziós társaság foglalkozik jelenleg ezzel a misszionáriusi vállalkozással: a Baptista Misszionáriusi Társaság /Nagy-Brittannia/, a Külmissziós Társaság /USA/, valamint a Kooperatív Baptista Szövetség /USA/.

Guarnas és néhány más személy kinevezése Albániába missziómunkára

TIRANA – A Baptista Missziós Társaság (angol röv.: BMS) új missziómunkásokat küld Albániába. A BMS Igazgatósága jóvá hagyta a Jelölő Bizottság ajánlatát Saverio Guarna és felesége, Alice Elizabeth személyére nézve, akiket gyülekezet-plántáló munkára küldenek ki Albániába.
Velük együtt már három baptista missziós szervezet megbízásából 25 misszionárius dolgozik egymással együttműködve az EBSZ albániai missziójában. Ennek a munkának a kooperatív jellege talán egyedülálló a világon.

Egy portugál gyülekezet a külföldieket is igyekszik elérni

PORTIMAO, PORTUGÁLIA – Három évvel ezelőtt a Portimaoi Baptista Gyülekezet felfigyelt arra, hogy milyen sok külföldi veszi körül őket. Sokan látogatták az istentiszteleteket, de nem beszéltek és nem is értettek portugálul.
A gyülekezetben megvan az a nyitottság, hogy tekintettel legyenek a sokféleségre. Miután elhangzott egy felhívás Krisztus követésére a bibliai bemerítkezés által, Jim, egy skót családapa jelezte vágyát, hogy szeretné ezt megtenni. Felesége, Pam, és két gyermekük, Vicki és Jaime, szintén jelentkeztek egy barátkozók részére tartott foglalkozás-sorozatra. Az utolsó beszélgetések alkalmával ők is jelezték, hogy szeretnének bemerítkezni.

Az EBC 34. nyári találkozója Interlakenben

INTERLAKEN, SVÁJC – Turisták ezrei számára, akik ellátogattak ebbe a kedves kisvárosba, Interlakenbe, amely két tó között helyezkedik el, és minden oldalról az Alpok hegyei veszik körül, ez a hely a természet szépségét, a kikapcsolódást, hegymászást és a családi vakációt jelenti. Angolajkú baptisták ezrei ezzel egyetértenek, de ehhez a listához hozzátennék a lelki dimenziókat is. Interlaken számukra az a hely, ahol sokan közülük megújultak odaszántságukat illetően.
"Az EBC (Angolul beszélő Baptisták Közössége – angol röv. – a ford.) 60 gyülekezete 19 országban található Európában" – kezdte megnyitójában Merritt. "Képzeljük magunk elé az észak-amerikai kontinenst. Képzeletben próbáljunk meg mint szövetség működni egy ilyenfajta elszigeteltségben: a mi EBC gyülekezetünk Stavangerben (Norvégia), Winnipegben, Kanadában helyezkedne el; a Moszkvai Nemzetközi Baptista Gyülekezet Új-Fundlandban, az Azori-szigetek EBC gyülekezete Hawaiiban, míg az athéni gyülekezet Miamiban, Floridában lenne; a spanyolországi Rota-ban lévő gyülekezetünk ezen a képzeletbeli térképen San Diegoban, Kaliforniában, a Római Baptista Gyülekezet pedig Houstonban, Texasban helyezkedne el."

SVÉDORSZÁGI VÁLTOZÁS

A svéd állampolgárok a jövőben nem tartoznak születésüktől fogva automatikusan az evangélikus-lutheránus államegyházhoz. Az egyháztanács augusztus 25-én határozott a kérdésről Stockholmban. 1996. január elsejével lépne életbe a döntés, amelyet még a parlamentnek is meg kell erősítenie. Ennek értelmében a szülőknek be kell jelenteniük gyermekeiket az egyházba. Az 1593-ban alapított svéd egyházhoz jelenleg a népesség 95 százaléka tartozik – névleg.

Egy filozófus halálára

"A filozófia történetét úgy kell előadni, hogy a hallgatók felfogják a különféle gondolkodási rendszerek alapelveit, megértsék, ami azokban igaznak bizonyul, képesek legyenek fölfedni a tévedések gyökereit, és megcáfolni a tévedéseket..."

Hetvennégy éves korában elhunyt Nyíri Tamás teológus, filozófus, a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia nyugalmazott tanszékvezető tanára, aki "A filozófiai gondolkodás fejlődése" című tanulmánykötetének előszavában fogalmazta föntebb olvasható ars poeticáját.

1920-1994. Ennyi adatott életművének kialakításához annak a nemzetközileg is igen nagyra értékelt tudósnak, aki szenvedélyesen hitt a különböző világnézetek közti dialógusban, és oly sokat tett a modern keresztény szemlélet kialakításáért. 1990-1993 között a Magyar Filozófiai Társaság elnöke, számos magyar és nemzetközi folyóirat szerkesztőségének tagja volt. Utolsó könyve Nietzschéről szólt. 1990-ben Széchenyi-díjjal, később Apáczai Csere János-díjjal tüntették ki.

A tudományos világ ugyanúgy gyászolja, mint volt tanítványai, hallgatói. Mércéje mindig, minden művében, tanulmányában, előadásában igen magas volt; generációk emlékeznek majd örök érvényű, tárgyilagos értékítéletére, képességeire.

– ágoston –

Hírhozó 1994. aug. 4.

AZ ORTODOX TEOLÓGIAI KÉPZÉS REFORMJA

Az ortodox egyházban azoknak a világiaknak is lehetőséget kell kapniuk a teológiai tanulmányok folytatására, akik sem papok, sem teológia-professzorok nem akarnak lenni. Ez az egyik javaslata az ortodox teológiai főiskolák számára rendezett V. nemzetközi konzultációnak.

Tizenöt ország 30 főiskolájának kereken 70 vezető ortodox teológusa és a papképzésben tevékenykedő tanára vett részt a Chalki szigetén megtartott összejövetelen, ahol a teológiai képzés reformjáról tárgyaltak. Szükséges, hogy megkeressék a teológiai képzés új formáit, amelyek az új követelményeknek megfelelnek. Nyitottnak kell lenni a diákok egyéb körei felé is, és nem szabad kizárólag a papjelöltek képzésére korlátozódni – hangsúlyozták a tanácskozás résztvevői KIPA/KNA/MK

EGYHÁZAK VILÁGTANÁCSA

A világ egyházaiban, sőt más világvallások körében is heves viták folynak az Egyesült Nemzetek népesedési világpolitikája és a születésszabályozás előírásai körül. Az ENSZ szeptemberben, Kairóban tartja a népesedési világkonferenciát, melyen a világ államainak az emberiség rohamos növekedése szabályozásáról kell majd határozatot hoznia.

A Vatikán már jóelőre határozottan szembefordult minden olyan tervvel, amely a kötelező, törvényben előírt, mesterséges születésszabályozás elrendelését követeli. A Német Protestáns Egyház (EKD) júniusi tanulmányi dokumentuma szerint "az adminisztratív – technokrata előírások helyett" a világ népességének rohamos növekedése csak úgy szabályozható, ha ezt felvilágosítás, nevelés, az egészségügy fejlesztése és igazságosabb társadalmi és világrend útján kívánjuk elérni. A német egyházi dokumentum szerint tarthatatlan az a helyzet, amelyben a világ lakosságának 15 százaléka fogyasztja el a világ anyagi termékeinek és erőforrásainak mintegy 80 százalékát.

epd-ev inf

VATIKÁN

A pápa május végén közzétett "apostoli levele" a világ püspökeihez, melyben a nők pappá szentelésének elutasítását "végleges döntésnek" jelenti ki, ellentmondást váltott ki más egyházak részéről, sőt még egyes római katolikus szervezetekben is.

A Lutheránus Világszövetség részéről Gunnar Stalsett főtitkár nemcsak a levél tartalmát, hanem annak hangját is kritizálta. Az Egyházak Világtanácsa nevében Konrad Raiser főtitkár sajnálkozását fejezte ki az üzenet "kategorikus hangja" miatt, amely még nehezebbé teszi a dialógust más egyházak részéről a római katolikus egyházzal. Kritikus hangon nyilatkoztak a pápa leveléről egyes német katolikus, laikus és női szervezetek vezetői is. George Carey érsek, az anglikán világszövetség feje azzal utasította el a pápa érvelését, hogy a pap "nem Jézus férfivoltát, hanem Jézus embervoltát" jeleníti meg az istentiszteletben. A pápai levél – jelentette ki – megkérdőjelezi a két egyház közötti további dialógus lehetőségét ebben a kérdésben.

lwi-epd-ev inf.

EURÓPAI EGYHÁZAK KONFERENCIÁJA

Az EEK új Központi Bizottsága május 24-31. között, a Genf melletti Bosseyben tartotta évi ülését. John Arnold anglikán dékán, az EEK elnöke, elsősorban a II. Európai Egyházi Nagygyűlés terveiről számolt be, amelyen az európai római katolikus püspöki konferenciák (CCEE) legfőbb képviselői is részt vennének. Jean Fischer főtitkár kifejezte az európai egyházak örömét a két súlyos nemzetközi probléma: (Dél-Afrika és a Közel-Kelet, reményteljes enyhülése fölött.

Egynapos külön tanácskozást tartottak nagyszámú meghívott vendéggel a genfi ökumenikus centrumban. Ezen az "Európa-napon" neves előadók szóltak, valamint munkacsoportok vitatták meg a három legsúlyosabb problémát az egységes Európa felé vezető úton: az erkölcsi értékek krízisét, a nacionalizmus veszélyeit és a tömeges munkanélkülivé válás gondjait Európa országaiban.

A vezetőségi ülés megvitatta emellett Európa ökumenikus szervezetének súlyos anyagi gondjait, főleg a közép- és kelet-európai tagegyházak nehéz anyagi helyzete miatt. Végül öt új tagegyházat vettek föl: a Szentpétervár körzetében és Karéliában élő, finn telepesektől származó Ingriai Evangélikus Egyházat, a volt Szovjetunió Baptista Egyházszövetségének megszüntével önállóvá lett FÁK, a Baltikum és Grúzia Baptista Egyházszövetségeit, a franciaországi Baptista Egyházszövetséget és az új észak-európai (dán, norvég, svéd, finn, észt és FÁK) Metodista Egyházszövetséget. Ezzel az EEK tagegyházainak száma 118-ra nőtt.

NÉMETORSZÁG

Az egyesülés óta a volt NDK-tartományokban erősen visszaesett a teológiai stúdiumra jelentkezők száma. A greifswaldi egyetemen például tíz évvel ezelőtt 15, tavaly már csak 10 új hallgató kérte fölvételét a teológiai karra. A jénai egyetemen a teológiai stúdiumra jelentkezők száma még 24 volt, legújabban már csak 11. Lipcsében, ahol hat éve még 324 teológus tanult, ma már csak 244 a teológusok létszáma. A visszaesést sokan arra vezetik vissza, hogy az "új tartományokban" a fiatalok előtt megnövekedett a felvételi lehetőség más tudományszakokra is az egyetemeken, míg azelőtt az NDK-ban sok fiatal előtt egyedül a teológiai stúdiumra volt lehetőség.

epd-ev inf

A németországi Ókatolikus Egyház, amely a pápai csalatkozhatatlanság dogmája miatt vált ki a múlt század végén a római katolikus egyházból, májusi zsinatán nagy többséggel elfogadta a nők pappá szentelése lehetőségét a jövőben. Sigibert Kraft német ókatolikus püspök nyilatkozata szerint a mai teológiai kutatás igazolta, hogy a nők pappászentelésének tilalma nem dogmatikai, hanem egyházfegyelmi kérdés és sem bibliai, sem történeti érvekkel nem utasítható el.

lwi d

NAGY-BRITANNIA

Június 6-án nemcsak a nyugati szövetséges hadseregek partraszállása 50 éves évfordulójáról emlékeztek meg a szigetországban, hanem egyházi körökben a Keresztyén Ifjak Egyesülete (KIE, angol rövidítése YMCA) 150 évvel ezelőtt ugyanezen a napon történt megalakulásáról is. Harminc millió tagjával 118 országban ma ez a világ legnagyobb ifjúsági szervezete. Londonban alapította 1844-ben a 23 éves George Williams, aki akkor kereskedősegéd volt egy textilcégnél. A vállalat 11 más fiatal alkalmazottjával együtt arra kötelezték el magukat: "Jézus Krisztust Istennek és Megváltójuknak vallják és tanítványai lesznek hitükben és életfolytatásukban". Ez a kis mustármag hatalmas fává nőtt: először csak a kétmilliós akkori világvárosban, majd más városokban és a világ országaiban is. A KIE programjában a Biblia megismerése mellett helyet kapott a sport, a zene, az önképzés és az utazás is. Tagjait minden egyházból hívta és befogadta. Később a keresztyén fiatal nők hasonló szervezete is megalakult (YWCA). George Williams később az egész textilvállalat vezetőjévé és milliomossá lett. Viktória királynő lovaggá ütötte és halála után a Szent Pál katedrálisban (Londonban) kapott díszsírhelyet. Július elején többek között ifjúsági keresztyén világtalálkozóval emlékeztek meg Angliában a 150 éves évfordulóról.

epd-ev inf

A RABBIKÉPZŐ IDEI MÉRLEGE

Az Országos Rabbiképző Intézet és Tanárképző Intézete együttesen tartotta évi tanévzáró ünnepségét. Az ünnepi alkalommal nyújtották át a tanárképző végzős növendékeinek diplomájukat, amint erről lapunk július 1-jei számában hírt adtunk.

A két intézmény főigazgatója, dr. Schweitzer József professzor áttekintette a tanév legfontosabb eseményeit. Megemlékezett arról, hogy a tanárképző hallgatói a Talmud Tóra-oktatásban, a Rabbiképző hallgatói a fővárosban és vidéken számos templomunk különféle istentiszteletei során funkcionáltak. Szólt arról a nagy munkáról, amelyet Birnbaum Ervin professzor a tanárképző több hallgatójával együtt az ungvári, munkácsi és beregszászi zsidóság hitéletének fejlesztésében végzett. Egyúttal köszönetét nyilvánította Birnbaum professzornak távozása alkalmából, budapesti munkásságáért. Rendkívül jelentős volt – hangsúlyozta – az a tevékenység, amelyet Rabbiképző Intézetünk érdekében két éven át, mint a Talmud Tóra professzora dr. Menahem Meron végzett a jövendő rabbik oktatásában és nevelésében. Szólt a tanári kar tudományos és az intézet falain kívüli előadói tevékenységéről. Igy megemlékezett dr. Domán István salzburgi előadásáról, valamint a maga személyében Izráelben, Finnországban és Ausztriában tartott előadásairól.

Röviden beszámolt a tanév folyamán tartott jeruzsálemi konferenciáról a világvallások együttműködése tárgyában a közös világproblémák megoldására. Ezen a konferencián a magyarországi rabbikat a főigazgató és dr. Domán István főrabbi képviselték.

Utalt Menahem Meron professzornak a Keresztény-Zsidó Társaság Budapesti nemzetközi kongresszusán tartott előadására, valamint Menahem Meron és Schmideg József professzorok előadásaira a hazai főiskolákon és egyetemeken.

Megemlékezett a Braham professzor által rendezett budapesti Holocaust Kongresszusról, azon tartott előadásáról, valamint arról az istentiszteletről, amelyet a kongresszus záróaktusaként a Rabbiképző Intézet templomában tartottak.

A tanárok irodalmi tevékenysége folytán utalt Menahem Meron professzor új héber nyelvű prédikációs-kötetére, Domán István tanulmányára a História c. folyóiratban, Schmideg József héber nyelvű tanulmányaira, a mártírhalált halt Róth Emil győri főrabbi emlékére Izraelben kiadott kötetben, valamint a részéről a Brit Ivrit Olamit gyűjtőkötetében kiadott belgrádi előadására a magyar-héber irodalmi találkozások tárgyában. /Héber írók magyarul – magyar írók héberül./ Bejelentette, hogy a Rabbiképző Intézet legújabb Évkönyve gazdag tartalommal már nyomdában van. Örömmel szólt a könyvtár jelentős gyarapodásáról, s egy nemzetközi csereakció kapcsán a közelmúltban érkezett több száz héber és angol nyelvű műről, amelyek gazdagítják állományunkat.

Köszönettel emlékezett meg a Rabbiképző Intézet kórusának hangversenyeiről Munkácson, Ungváron, a főváros számos helyén és több hazai hitközségünkben.

Örömmel állapította meg, hogy a péntek esti kiddusok a szokásos nagy érdeklődés mellett zajlanak.

Az intézet egykori neveltjei közül dr. Zeév Engel, a tachkemóni tanintézetek ny. igazgatója, Arje Lévi tel-avivi egyetemi tanár, Friedlander Béla Sao Pauló-i főrabbi tartották a kiddusokon az írásmagyarázatot. A kiddusok sorában kiemelkedő jelentőségű esemény volt a kiváló izraeli közíró és műfordító, Izrael Állam egykori budapesti ügyvivője, David Giladi szentírás-magyarázó előadása. A Rabbiképző és a Tanárképző hallgatói a tanév során minden egyes péntek este felváltva tartottak írásmagyarázatot. Ugyancsak váltakozva tartottak írásmagyarázatot a tanári kar tagjai és a főigazgató is.

Végezetül a tanári kar tagjainak, a könyvtár vezetőjének és munkatársainak, a kórus karnagyának és tagjainak köszönetét nyilvánította tevékenységükért. Meleg köszönetét és háláját fejezte ki az igazgatói iroda munkatársainak fáradhatatlan munkájukért.

A záróünnepség befejező aktusaként a főigazgató Samuel Glick professzor, a jeruzsálemi intézet vezetője, s a megjelent vendégek, köztük dr. Feldmájer Péter, a MAZSIHISZ elnöke, buzdító szavak kíséretében adták át a diplomákat az ifjú tanároknak.

Itt emlékezünk meg arról, hogy Izraelbe történő távozásuk alkalmából dr. Menahem Meron és felesége, valamint dr. Ervin Birnbaum tiszteletére a tanári kar és a Rabbiképző Intézet hallgatóinak részvételével a főigazgató vacsorát adott, amelynek során számos köszöntő hangzott el.

Új Élet, 1994. aug. 1. XLIX. évf. 15.

MAGYARORSZÁG A TALMUDBAN

Közhelyszámba megy a Talmud szinte mindenre kiterjedő univerzalitása, a benne foglalt ismeretek sokrétűsége. Kevesen tudják, hogy még Magyarországról is szó esik benne.

Természetesen nem magában a szövegben – hiszen amikor a Talmud keletkezett, a magyarok elődei még az Ural környékén vándoroltak –, hanem Rasi kommentárjaiban.

Rabbi Selomó Jichaki, a nagy Parsandószó, azaz magyarázó, a XI. században már tudomást szerzett Magyarországról. Jóma talmudi traktátusa 11/a oldalán megjelenik Rasi kommentárjában Magyarország.

Az idézett talmudhelyen, ahol a zsidó ajtófélfa mezuzáival kapcsolatban arról van szó, hogy nemcsak házaknak, hanem országoknak is vannak kapui és bejáratai /szorosok és hágók/, Rasi a tétel igazolására ezt írja magyarázatában: "Vannak országok, melyek sok mérföldnyi területben hegyekkel és erdőségekkel vannak körülvéve, és csak hegyi szorosokon van belőlük kijárat. Ilyen például: Magyarország."

Rasi egyik munkájában utal egy magyar zsidóval való találkozására. Rabbi Jichak méerec Hogor gazdag kereskedő volt, de szentiratokat ismerő, tudós ember is. Rasi közöl is tőle egy bibliamagyarázatot. /Pardész 60/b./

Alakjával sokan foglalkoztak a magyar zsidó tudományban és eléggé ismert a fent említett Rasi-kommentár is. Szabolcsi Lajos, a nagy zsidó tudós egy 1939-es cikkében hangsúlyozta a kárpáti magyar határok zsidó említését.

Sajnos a korszellemnek tett aktualizálás nem mentette meg a magyar zsidóságot a későbbi tragédiától.

A modern cionizmus kialakulása

Adósságot törlesztett a magyar könyvkiadás Slomo Avineri művének megjelentetésével. Az utóbbi években megjelentek könyvek, tanulmányok a cionizmusról, Izraelről, de átfogó elemzéseket nem olvashattunk. Makai György 1973-as könyve /Izrael Állam és a cionizmus/ nagy tényanyagot és sok forrást vonultat fel, de szemlélete enyhén szólva elavult.

Slomo Avineri professzor politikatudományt tanít a Jeruzsálemi Héber

Egyetemen, korábban amerikai egyetemeken és Oxfordban oktatott, a téma kiváló ismerője. Alcímének megfelelően /A zsidó állam szellemi gyökerei/ nem a cionizmus átfogó történetét adja, hanem a cionista gondolkodás jelentősebb aspektusait vizsgálja. Bemutatja a zsidó nemzeti gondolat és a modern politikai és társadalmi áramlatok közötti kapcsolatokat, a hazába való visszatérés hagyományának politikai ideológiává alakulását.

Annyira gazdag anyag ez, hogy az egyes szerzőknek csak a legjellemzőbb írásai kaphattak részletes elemzést. Bevezető tanulmánya a cionizmust mint a zsidóságon belüli forradalmat jellemzi, bemutatva az emancipáció eredményeit és árnyoldalát. Olyan, nálunk alig ismert előfutár, mint Nachum Krochmal is helyet kap a kötetben.

Heinrich Graetz a zsidó történeti tudat kialakításával mintegy előkészítette a nemzeti mozgalmat – szándékán kívül. Moses Hess életművében a szocializmus és nacionalizmus kettőssége jelentkezik. A szefárd Yehuda Hai Alkalai és az askenáz Zwi Hirsch Kalischer gyakorlatiasabb szemléletet vittek a hagyományos messianizmus világába. Telepítési terv párosul bibliai hivatkozásokkal műveikben. Perez Smolenskin már a palesztinai bevándorlást sürgeti. Moshe Leib Lilienblum, Leo Pinsker Odesszában nőttek fel, a kelet-európai zsidó felvilágosodás hatott gondolkodásukra. Ugyanez áll a modern héber nyelv megteremtőjére, a Perlman néven született Ben Yehudára, aki már ki is vándorolt Palesztinába.

Érdekes módon Avineri nem szentel nagyobb terjedelmet a többieknél Herzlnek sem, akinek pedig elismeri "virtuóz teljesítményét". Kiemeli, hogy milyen sikeresen vitte kora elé a gondolatokat, amelyek oly hosszú ideje érlelődtek már. Másik Budapesten született alakja a cionizmusnak Max Nordau, akinek gettóértékeléseit emeli ki. Ahad Haam szellemi központnak szánta Szentföldet, olvashatunk történelmi gondolatairól is, például a farizeusok kedvezőbb megítéléséről. Syrkin és Borochow szocialista alapokon képzelték el az új zsidó állam felépítését, Aharon David Gordon "antropológiai radikalizmusa" a mezőgazdasági munkában látta a megváltást. Vladimir Zsabotinszkij vitatott élete kapja a leghosszabb tanulmányt.

Látnoki szavai a zsidóságot fenyegető hatalmas Szent Bertalan-éjről sajnos beigazolódtak!

Kook rabbi összekapcsolta a vallást a cionizmussal, míg Ben Gurion gyakorlatilag valósította meg a cionista szocializmust /vagy a szocialista cionizmust?/.

A létrejött harmadik zsidó állam, a munka és az öntudat kérdései átvezetnek a jelenbe. Epilógusa a "Cionizmus mint permanens forradalom" cím alatt olyan kérdéseket érint, mint a zsidók viszonya Izraelhez, a viszony az arabokkal, a jövő útjai.

Avineri könyve rengeteg újat mond a tárgy ismerőinek is. Ha tekintetbe vesszük, hogy ez a szám aránylag csekély, még inkább értékeljük a Századvég Kiadó vállalkozását e hézagpótló könyv megjelentetésére!

Új Élet, 1994. szept. 15.

NYILATKOZAT

A Szabad Demokraták Szövetsége oktatási műhelyének sajtótájékoztatóján szeptember 7-én Horn Gábor úr ismertette a párt munkacsoportjának közoktatási elképzeléseit. Számos iskolai-pedagógiai kérdést érintve, közigazgatási és politikai problémákat is fölvetett. A tájékoztatás tartalma és formája nagy visszhangot keltett egyházainkban és oktatási intézményeinkben, mert elvitatta többek között az egyházi intézményektől az előző kormánnyal kötött közoktatási megállapodásokban szerződésileg biztosított, a normatív támogatáson felül járó azon támogatást, amit különben az állami iskolák megkapnak.

Az oktatás-nevelés kérdései hazánkban a világ más országaihoz hasonlóan igen vitatottak. Különböző álláspontok ismeretesek és az SZDSZ oktatási műhelyének véleménye egy a sok közül. Ugyanakkor azonban nem szerencsés egy-egy műhely, párt programjának olyan módon történő tálalása, hogy alkalmas legyen országos jogbizonytalanság és félelem keltésére. Az oktatás-nevelés nem csupán egy párt vagy műhely ügye, annak ideológiája és politikai érdekei függvényében, hanem a demokratikus társadalmi be-rendezkedés szabályai szerint intéződő, a közjót kereső, az egész társadalom érdekeit figyelemmel kísérő felelőssége. Ebben a felelősségben osztozni kívánnak a magyarországi egyházak, tiltakozva a tervezetben rájuk kiosztott másodrendű állampolgárságot bevezetni látszó intézmény ellen.

Dr. Harmati Béla
evangélikus püspök

Evangélikus Élet,
59. évf. 39. sz. 1994. IX. 25.

Ökumenikus tallózó

– A Claritas-program keretében ez idén megjelent egy szektákról szóló könyv: érdekes információkat tartalmaz nyolc szektáról és a társadalomellenes kultuszok lélektani és gyakorlati működéséről. A könyv szerzői szerint az egyik legveszedelmesebb ilyen szekta a Family /Család/ nevű szervezet, mely hazánkban is letelepedőben van, és amely gyermekprostitúcióval próbálja megteremteni anyagi bázisát.

– Ökumenikus konferenciát tartottak Moszkvában "Keresztény hit és békétlenség az emberek között" címmel. A résztvevők az egyházak közötti ellentétek megoldását, a közösségi szellem és az együttműködés ébresztésén fáradoztak.

– A Szt. Lajos király plébániatemplomban /Bp. XX., Damjanich utca/ minden hónap 12-én, 17-től hajnali fél ötig éjszakai engesztelést tartanak.

– Az USA katolikus segélyakciója 6-7 millió dollárt fordít 21 ország egyházainak támogatására. Közép-Európában hazánkon kívül a Cseh Köztársaság, Lengyelország és Szlovákia, a balti államokból Észtország, Lettország és Litvánia, Kelet-Európából Fehéroroszország, Kazahsztán, Moldávia, Mongólia, Oroszország, Örményország és Grúzia, valamint Ukrajna, míg a Balkánról Albánia, Bosznia, Bulgária, Horvátország, Románia, Szerbia és Szlovénia részesül a gyűjtések és adományok összegéből.

– James Rudin rabbi, az Amerikai Zsidó Bizottság vallásközi ügyeinek igazgatója az Új Katekizmust méltatta, mely tükrözi azokat a változásokat, amelyeket a II. Vatikáni Zsinat – zsidó szemszögből is – elindított a katolikus egyházon belül.

– A 92. Német Katolikus Napoknak közel százezer résztvevője volt, köztük protestánsok, zsidók, muzulmánok, valamint vallástalanok is. A találkozó mottója "Úton az egység felé" címet viselte.

– Az ősi tihanyi apátságot ismét birtokba vehették a bencés szerzetesek. Visszakapott Fő utcai épületükben új gimnáziumot szeretnének nyitni.

– A "Felvonulás Jézusért" demonstrációra 153 helységből érkeztek résztvevők a fővárosba. A programot katolikus és protestáns lelki vezetők szervezték.

Hírhozó 1994. aug. 4.

SZOLGATÁRS

Baptista lelkésztájékoztató

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Szerkeszti: Kolozs Nagy János
Lukács Tamás
Felelős kiadó: a Szövetségi Tanács
Szerkesztőség címe: 1062 Budapest, Aradi u. 48.
Tel: 132-23-32, 132-79-85, Fax: 131-01-94
Nyomja: Texgraf Nyomda. Vezető: Kun Gyula
A folyóirat önköltségi áron megvásárolható és előfizethető a Baptista Kiadónál.
Egy szám ára: 250- Ft. Előfizetési díj egy évre /belföldre/: 1.500- Ft.
Megjelenik kéthavonta
ISSN 1218-425X